

pravo.cz

MAGAZINE

Galavečer Právník roku 2022
– do Právnícké síně slávy
vstoupil advokát Martin Šolc

str. 26

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

str. 18

&

Whistleblowing – aplikace zákona o ochraně oznamovatelů dle
českého a slovenského práva

str. 103

2
2023

PŘISPĚJTE SPOLEČNĚ S NÁMI NA CELODENNÍ STRAVU DĚTEM V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

TRANSPARENTNÍ ÚČET:

777 777 441 / 0300

DĚKUJEME VÁM!

WOMEN-FOR-WOMEN.CZ

BRÁNÍME SLUŠNÉ

NONSTOP
LINKA

NEPROPLACENÁ
MZDA

NEOPRÁVNĚNÁ
VÝPOVĚĚ

www.das.cz | info@das.cz | 267 990 711

WOMEN FOR WOMEN
SOS do školky

PŘÍSPĚJTE SPOLEČNĚ S NÁMI NA CELODENNÍ STRAVU DĚTEM V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

TRANSPARENTNÍ ÚČET:

777 777 441 / 0300

DĚKUJEME VÁM!

WOMEN-FOR-WOMEN.CZ

OBSAH

EDITORIAL

NÁZOR

- 4 Perspektiva využívání UI advokáty
- 7 A povedzte mi, Kefalín, čo vy si predstavujete pod takým slovom totalita?
- 8 Spravedlnost
- 10 Umělá inteligence a my ostatní
- 12 Stát má taky šetřit, nejen občané
- 14 Diskriminace ano i ne, manželství pro všechny aneb léto budíž pochváleno
- 16 Má vůbec smysl studovat práva v zahraničí?

PROFIL

- 18 Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

ROZHOVOR

- 24 Rozhovor s Janem Kramperou, Vojtěchem Faltusem a Tomášem Procházkou

PRÁVNÍK ROKU 2022

- 26 Galavečer Právnické síně slávy vstoupil advokát Martin Šolc

Z PRÁVNÍ PRAXE

- 29 Novela nového stavebního zákona byla schválena Parlamentem
- 33 (Nejen) právní aspekty obchodování marketingových práv ve sportovním prostředí
- 37 Všude dobře, doma nejlépe – Ústavní soud k započtení povinnosti zdržovat se v obydlí do výkonu trestu odnětí svobody
- 40 Jak postupovat při kolizi domněnky platební neschopnosti dlužníka tvrzené věřitelem s domněnkou platební schopnosti uplatněné dlužníkem
- 43 Mlčenlivost v mediaci

- 46 Jste připraveni na krach svého obchodního partnera? Aneb základní orientace v otázkách insolvence za 10 minut
- 50 Hromadné propouštění je opět v kurzu. Co obnáší a jaká jsou rizika?
- 53 Nová daňově zvýhodněná varianta spojení na stáří aneb co zatím víme o dlouhodobém investičním produktu
- 56 Uznání rozhodnutí ze třetích zemí v judikatuře Nejvyššího soudu
- 60 Změny v právní úpravě způsobilosti členů volených orgánů obchodních korporací k výkonu funkce a jejím dokládání v rámci rejstříkového řízení
- 63 Ochrana informací v oblasti hospodářské soutěže versus svobodný přístup k informacím
- 69 Mýty kolem přístupu k nemovitosti z veřejné komunikace
- 72 Je žádoucí zvýšit odpovědnost člena statutárního orgánu obchodní korporace za její úpadek?
- 75 Má dodavatel nárok na náhradu škody při neoprávněném vyloučení ze zadávacího řízení?
- 79 Vázanost odvolacího soudu právním názorem Nejvyššího soudu
- 81 Vybrané novinky v zadávání veřejných zakázek
- 83 K povinnosti vytvořit internetové stránky akciové společnosti
- 85 Obecné skutkové podstaty pro náhradu škody
- 88 Jak na...legální zasílání obchodních sdělení?
- 91 Výkon práce zaměstnance v průběhu dočasné pracovní neschopnosti
- 94 Sistace výkonu hlasovacích práv společníka s.r.o.
- 97 Moderace nároku na náhradu mzdy:

- vyprázdňený institut?
- 101 K možnostem zákonného omezení odpovědnosti státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. způsobenou autorizovaným inspektorem
- 103 Whistleblowing – aplikace zákona o ochraně oznamovatelů dle českého a slovenského práva
- 109 Nařízení DORA – Revoluce pravidel pro kybernetickou bezpečnost ve finančním sektoru
- 111 Ústavní soud k úskalím užívání Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví
- 114 Opakované upomínání dlužníka versus ochrana osobnosti
- 117 Preventivní restrukturalizace – živý pes je na tom lépe než mrtvý lev
- 120 Mediace jako šance

JUDIKATURA

- 123 Z aktuální judikatury

LIFESTYLE

- 135 První banka s fotovoltaikou. Centrála Komerční banky má na střeše solární elektrárnu
- 138 „Chráníme hodnoty“, říká Jakub Hollmann předseda představenstva CCS PREMIUM TRUST a.s.
- 141 Role znalce v preventivní restrukturalizaci
- 144 Jaká je skutečná cena předělávek a víceprací ve stavebnictví?
- 147 Wellness & spa hotel Villa Regenhart
- 151 On-line rozhodčí řízení
- 153 Schneider Electric pomáhá při obnově katedrály Notre-Dame
- 155 V Praze vznikají první bytové domy ze dřeva v novodobé historii
- 157 Skupina EFG vydala zelené dluhopisy v hodnotě 350 milionů korun a 15 milionů eur

**sokol
novák
tdpA**

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

vítejte u dalšího vydání EPRAVO.CZ Magazine.

To, čím je Oscar pro profesionály ve filmovém světě, tím je cena sv. Yva pro právníky. Alespoň tak to vnímá Mgr. Tomáš Machurek, jeden z osmi výjimečných zástupců českého práva, kteří v pátek 12. května 2023 převzali v brněnském hotelu International v průběhu slavnostního galavečera celostátní soutěže Právník roku, pořádané Českou advokátní komorou a mediální a vzdělávací skupinou EPRAVO.CZ, skleněnou plastiku sv. Yva, patrona všech právnických profesí.

V pěti odborných kategoriích předali zástupci jednotlivých právnických komor a spolků, členové odborné poroty, skleněného sv. Yva JUDr. Antonínu Tripesovi, emeritnímu soudci, JUDr. Janu Jakovcovi, státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství Litoměřice, advokátovi Mgr. Tomáši Machurkovi, partnerovi AK MT Legal, JUDr. Jitce Hlaváčkové, právniče a poradkyni generální ředitelky Svazu průmyslu a dopravy ČR, a JUDr. PhDr. Stanislavu Balíkovi, Ph.D., advokátovi a děkanovi FP ZČU v Plzni (podrobnosti viz níže).

Poctu nejvyšší, svatého Yva za celoživotní přínos českému právu, získal a do Právníké síně slávy byl uveden JUDr. Martin Šolc, advokát z kanceláře Kocián Šolc Balašík, specializující se na právo obchodní a mezinárodní, zejména v oblasti fúzí a akvizic, držitel ocenění Právník roku v oblasti obchodního práva, bývalý místopředseda a předseda ČAK a bývalý viceprezident a prezident IBA.

V tomto vydání nechybí názory našich stálých autorů. Monika Novotná – A povedzte mi, Kefalín, čo vy si predstavujete pod takým slovom totalita? Tomáš Sokol přispěl článkem Spravedlnost. Robert Němec pak vedl sám rozhovor s Chat GPT a přinášíme Vám jej v příspěvku Perspektiva využívání AI advokáty nebo například Michala Plachká se zamýšlí v příspěvku Má vůbec smysl studovat práva v zahraničí?

V rubrice Profil vám představujeme advokátní kancelář Aegis Law, která se zaměřuje na poskytování komplexního právního poradenství a pomáhá klientům řešit jejich právní problémy v různých oblastech, včetně pracovního práva, litigací, práva nemovitostí, obchodního práva a M&A. V Aegis Law je kladen důraz především na dobré mezilidské vztahy, důvěru, profesionalitu, vysokou kvalitu, diverzitu a inovativnost. Přestože tato advokátní kancelář působí na trhu necelé dva roky, získala již řadu ocenění od domácích i mezinárodních ratingových agentur. Aegis Law je tak spolehlivým partnerem pro klienty hledající kvalitní a komplexní právní služby.

Samozřejmě i v tomto vydání naleznete řadu dalších skvělých odborných článků, ale také trochu odpočinkového čtení.

Přeji Vám vše dobré.

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA,
ředitel mediální a vzdělávací skupiny epravo.cz

epravo.cz
MAGAZINE

Vydává

epravo.cz, a.s.
IČ: 26170761

Sídlo redakce

Dušní 907/10
Praha 1
110 00

Kontakt

Tel. +420 606 761 303
E-mail: info@epravo.cz

Šéfredaktor

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
miroslav.chochola@epravogroup.com

Šéfreditor

Lucie Chocholová
lucie.chocholova@epravogroup.com

Grafický design a zpracování

Ondřej Netrh
ondrej.netrh@epravogroup.com

Registrace

MK ČR E 17011 pod č. j. 11769/2006 ze dne 31. 8. 2006, ISSN 1802-1492

Fotografie na obálce

Jan Kolman

Vydavatelství využívá fotografického servisu Shutterstock.com a redakce.

Vychází 4x ročně, přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Perspektiva využívání UI advokáty

Otázka využívání umělé inteligence při poskytování právních služeb je vysoce aktuální. Zeptal jsem se tedy toho nejpovolanějšího, samotné UI prostřednictvím CHAT GPT, co si o využívání umělé inteligence myslí, a náš rozhovor vám předkládám ve zcela nezměněné podobě. Výsledek posuďte sami, nebo ještě lépe si to sami vyzkoušejte.

Jaká je perspektiva využívání umělé inteligence advokáty při poskytování právních služeb?

„Perspektiva využívání umělé inteligence (UI) advokáty při poskytování právních služeb je velmi slibná a přináší mnoho potenciálních výhod. Zde je několik klíčových aspektů perspektivy využívání UI v právním prostředí:

Automatizace a efektivita: UI může pomoci advokátům automatizovat opakující se úkoly, jako je vyhledávání právních předpisů, analýza soudních rozhodnutí, příprava právních dokumentů a kontraktů, a tak dále. To může zvýšit efektivitu a umožnit advokátům více času věnovat se komplexnějším právním problémům a právnímu poradenství.

Zlepšená právní analýza: Díky pokročilým algoritmům a strojovému učení může UI pomoci advokátům identifikovat relevantní právní precedent, provádět analýzy rizik a navrhnout strategie pro jednání s konkrétním právním případem.

Snížení chyb: UI může snížit lidskou chybovost, což je důležité zejména při práci s rozsáhlými právními dokumenty a případy.

Personalizované právní rady: UI může pomoci advokátům poskytovat personalizovanější právní rady na základě analýzy velkých množství dat a individuálních situací klientů.

Snížení nákladů a dostupnost: Využívání UI může snížit náklady na právní služby, což může udělat právo dostupnějším pro více lidí a organizací.

Právní etika a regulace: Při využívání UI je důležité brát v úvahu otázky týkající se etiky a regulace. Například zodpovědnost za důvěryhodnost a bezpečnost dat, důsledky nesprávných analýz UI, zachování právního tajemství atd.

Omezení: I když UI přináší mnoho výhod, nenahrazuje lidského právníka s emocemi, kreativitou a jinými dovednostmi. UI by měla být vnímána jako nástroj pro podporu a zlepšení práce advokátů, nikoli jako jejich náhrada.

Závěrem lze říci, že perspektiva využívání umělé inteligence advokáty v poskytování právních služeb je pozitivní a přináší mnoho možností pro zdokonalení právních procesů a zvýšení kvality služeb. Nicméně úspěch závisí na správném používání, vhodné regulaci a schopnosti integrovat technologii do právní praxe tak, aby přinesla skutečnou hodnotu klientům.“

Jaká jsou úskalí využívání UI advokáty při poskytování právních služeb?

„Při využívání umělé inteligence (UI) advokáty při poskytování právních služeb

existují některá potenciální úskalí a výzvy, kterým je třeba čelit:

Důvěryhodnost a spolehlivost dat: UI systémy jsou závislé na kvalitních a spolehlivých datech pro svou funkci. Pokud data nejsou dostatečně důvěryhodná nebo jsou zatížena seskupováním nebo zkreslením, může to ovlivnit kvalitu analýzy a navrhované právní rady.

Ochrana soukromí a právní etika: Při využívání UI je důležité dbát na dodržování právních a etických zásad týkajících se ochrany soukromí a zachování důvěrnosti klientů. Sběr, ukládání a analýza dat musí být provedeny s ohledem na zákony o ochraně osobních údajů.

Zranitelnost a kybernetická bezpečnost: UI systémy mohou být zranitelné vůči kybernetickým útokům a zneužití. To může mít vážné následky pro klienty a společnosti, které využívají tyto systémy.

Nedostatek lidského doteku: Přestože UI může být nástrojem pro efektivní a automatizované právní analýzy, může chybět lidský dotek, empatie a schopnost vcítit se do klientových potřeb a emocí. Někteří klienti preferují osobní interakce s advokátem.

Omezení technologie: UI má své limity. Některé právní otázky jsou velmi komplexní a vyžadují lidskou intuici, kreativitu a morální rozvahu, což jsou aspekty, které UI nemusí úplně pochopit nebo ovládat.

Změna právní praxe: Zavádění UI do právní praxe může vyžadovat změnu pracovních postupů a podnikové kultury, což může být v určitých firmách a organizacích obtížné.

Přehnaná závislost na technologii: Přílišná závislost na UI může vést k ignorování nebo oslabení důležitých lidských dovedností a vývoje schopností v oblasti práva.

Regulační výzvy: Rychlý technologický pokrok může představovat výzvy pro právní a regulační rámce, které mohou zaostávat za novými inovacemi a technologiemi.

Z toho vyplývá, že při využívání umělé inteligence v právní praxi je nezbytné provést důkladné hodnocení jak výhod, tak i potenciálních rizik a zajistit, že se technologie využívá odpovědně a v souladu s právními a etickými standardy.“

Jaké budou dopady užívání UI na cenu právních služeb?

„Využívání umělé inteligence (UI) v právních službách může mít dopady na cenu poskytovaných služeb. Tyto dopady mohou být různorodé a závisí na několika faktorech:

Automatizace opakujících se úkolů: Jedním z hlavních přínosů UI je schopnost automatizovat opakující se úkoly, což může snížit potřebu lidské práce a zrychlit právní procesy. To může vést ke snížení nákladů na poskytování právních služeb a tím i snížení cen pro klienty.

Efektivita a produktivita: Díky větší efektivitě a produktivitě díky využívání UI mohou právníci zvládat více případů a klientů, což může umožnit snížení nákladů na jednotlivý případ a tím i snížení cen právních služeb.

Personalizace a kvalita: UI může pomoci advokátům poskytovat personalizovanější a kvalitnější právní služby díky lepší analýze dat a lepšímu porozumění individuálním potřebám klientů. Toto může vést ke zvýšení ceny za vyšší úroveň služeb.

Investice do technologie: Zavedení UI do právní praxe může vyžadovat určité investice do technologie, školení personálu a implementace nových systémů. Tyto počáteční náklady mohou mít vliv na cenu služeb, dokud se investice nezaplatí a dosáhnou se optimální úrovně efektivity.

Specializace a konkurence: Některé specializované UI systémy mohou být nákladnější, ale zároveň mohou poskytovat jedi-

nečné a vysoce hodnotné služby, což může zvýšit ceny za tyto specializované služby. Konkurence mezi právními firmami, které využívají UI, může také ovlivnit cenovou politiku na trhu.

Celkově lze očekávat, že využívání UI by mohlo vést k určitému snížení cen některých základních a rutinních právních služeb díky automatizaci a efektivitě. Zároveň však UI může také přinést nové možnosti a služby, které byly dříve nedostupné nebo náročné na zvládnutí, a tyto nové specializované služby by mohly být cenově vyšší. Celkový dopad na cenu právních služeb bude záviset na tom, jaké konkrétní technologie budou používány, jakou hodnotu budou poskytovat a jak bude právní trh reagovat na tyto nové inovace.“

Měla by Česká advokátní komora při výkonu veřejné moci na úseku advokacie regulovat užívání UI advokáty, případně jak?

„Jsem jazykový model a nemám subjektivní názor, ale mohu prezentovat argumenty týkající se regulace užívání umělé inteligence (UI) advokáty.

Regulace užívání UI advokáty může být užitečná z několika důvodů:

Etické a právní otázky: UI může způsobit různé etické a právní otázky, zejména pokud jde o ochranu soukromí, zachování důvěrnosti klientů, odpovědnost za rozhodnutí UI a správnost poskytovaných právních rad. Regulace může pomoci zajistit, že advokáti používající UI dodržují příslušné etické a právní normy.

Bezpečnost a spolehlivost: Regulace může stanovit standardy pro bezpečnost a spolehlivost UI systémů v právní praxi, aby se minimalizovala rizika kybernetických útoků nebo chyb v analýzách.

Zajištění kvality služeb: Regulace může pomoci zajistit, že advokáti správně používají UI a že výsledky jsou kvalitní a spolehlivé. To by mohlo vést k vyšší profesionalitě a důvěryhodnosti právního odvětví.

Transparentnost: Regulace by mohla vyžadovat, aby advokáti byli transparentní ohledně používání UI a informovali klienty o tom, jakým způsobem technologie ovlivňuje jejich právní služby.

Pokud by Česká advokátní komora měla regulovat užívání UI advokáty, mohla by zvážit následující kroky:

Stanovení etických a právních směrnic: Komora by mohla vypracovat směrnice pro advokáty týkající se používání UI, zahrnující zásady zachování důvěrnosti, odpovědnosti za rozhodnutí UI a informování klientů.

Certifikace UI systémů: Komora by mohla poskytovat certifikace nebo akreditace UI systémů, aby se zajistilo, že advokáti používají spolehlivé a bezpečné technologie.

Školení a osvěta: Komora by mohla uspořádat školení a osvětu pro advokáty ohledně používání UI, aby se zvýšila informovanost a povědomí o této technologii.

Monitorování a audit: Komora by mohla provádět monitorování a audity užívání UI advokáty, aby se zajistilo dodržování předepsaných směrnic a standardů.

Regulace však musí být provedena s rozmyslem a vyváženě. Musí se brát v úvahu dynamika technologického vývoje a neomezovat inovace. Příliš přísná regulace by mohla snížit motivaci k využívání UI a omezit konkurenceschopnost advokátních služeb. Zároveň však dostatečná regulace může pomoci minimalizovat rizika spojená s touto novou technologií a zvýšit důvěru veřejnosti v právní odvětví.“

Jaké jsou výhody a rizika advokátních úschov?

„Advokátní úschova (také nazývána advokátní tajemství nebo advokátní mlčenlivost) je právní princip, který zajišťuje, že advokáti jsou povinni zachovávat důvěrnost všech informací, které získají od svých klientů v souvislosti s právními záležitostmi. Tento princip má několik výhod a rizik:

Výhody advokátních úschov:

Důvěra klientů: Advokátní úschova zajišťuje klientům důvěru, že všechny informace, které sdělují svému advokátovi, zůstanou důvěrné a nebudou sděleny třetím stranám bez jejich souhlasu.

Otevřená komunikace: Princip advokátní úschovy podporuje otevřenou a důvěrnou komunikaci mezi klientem

a advokátem. Klienti se tak mohou cítit pohodlněji při sdělování svých problémů a obav.

Obrana klienta: Advokátní úschova umožňuje advokátovi poskytnout plnou a účinnou obranu svému klientovi, aniž by byl omezen obavou ze sdělování citlivých informací.

Dodržování právních předpisů: Advokátní úschova je často zakotvena v právních předpisech, a tím podporuje dodržování důležitých právních zásad, jako je právo na soukromí a právo na spravedlivý proces.

Rizika advokátních úschov:

Potenciální zneužití: Existuje riziko, že advokátní úschova může být zneužita k zakrytí nelegálních aktivit nebo krytí klientů, kteří plánují nebo spáchali trestné činy.

Konflikt zájmů: Někdy může nastat situace, kdy advokát musí zachovat důvěrnost informací od jednoho klienta, což může být v konfliktu s povinností chránit zájmy jiného klienta nebo veřejného zájmu.

Výjimky a výklad: Právní úprava advokátní úschovy může obsahovat výjimky a nejasnosti, což může vést k různým výkladům a sporům.

Vliv na vyšetřování: V některých situacích může advokátní úschova ztížit nebo znemožnit vyšetřování trestných činů nebo nebezpečí hrozících veřejnosti.

Je důležité, aby advokátní úschova byla zachována s ohledem na právní předpisy a etické normy, a zároveň aby se dbalo na rovnováhu mezi právem klienta na důvěrnost a povinností ochránit veřejný zájem a dodržovat zákony.“

Měl jsem na mysli advokátní úschovu finančních prostředků

„Omlouvám se za nedorozumění. Advokátní úschova finančních prostředků se týká situace, kdy advokát přijímá finanční prostředky od klienta k určitému účelu, a to například jako zálohu na poplatky nebo jako finanční prostředky určené pro jiné subjekty, jako jsou soudní poplatky nebo platby protistraně.

V tomto případě jsou výhody a rizika advokátní úschovy finančních prostředků následující:

Výhody:

Oddělení finančních prostředků: Advokátní úschova umožňuje oddělit finanční prostředky klienta od prostředků advokáta nebo právní kanceláře, což pomáhá zabránit nepoctivým praktikám a možným zneužitím finančních prostředků klientů.

Ochrana klienta: Advokátní úschova zajišťuje, že finanční prostředky klienta jsou chráněny a budou použity pouze v souladu s dohodnutými účely.

Transparentnost: Advokátní úschova vyžaduje, aby advokáti pečlivě dokumentovali pohyb finančních prostředků klientů, což poskytuje větší transparentnost a důvěru klientů v manipulaci s jejich peněžními prostředky.

Rizika:

Právní povinnosti: Advokátní úschova vyžaduje od advokátů přísné dodržování právních předpisů a etických pravidel týkajících se manipulace s finančními prostředky klientů. Nepozornost nebo nedbalost může vést k vážným důsledkům.

Finanční odpovědnost: Advokáti nesou finanční odpovědnost za chyby nebo nesprávné jednání v souvislosti s advokátní úschovou. To může zahrnovat náhradu finančních ztrát klienta.

Úrokové výnosy: Některé jurisdikce vyžadují, aby advokáti ukládali finanční prostředky klientů na účty s úrokovými výnosy. To může přinést administrativní a účetní zátěž pro advokáty.

Celkově je advokátní úschova finančních prostředků důležitým opatřením, které pomáhá ochránit klienty a zajišťuje správné a etické nakládání s finančními prostředky, které advokáti přijímají od svých klientů. Správná praxe a dodržování předpisů jsou klíčem k minimalizaci rizik spojených s touto praxí.“

Mohu použít naši konverzaci v odborném článku?

„Jako jazykový model nemám právo rozhodovat o použití konverzace v odborném

článku, nebo jakékoli jiné publikaci. Moje schopnost poskytovat odpovědi je založena na předchozím tréninku na velkém množství dat, která mi umožňují generovat text na základě zadaných vstupů.

Pokud chcete použít informace z této konverzace v odborném článku, měli byste zvážit několik faktorů:

Citace: Pokud plánujete použít konkrétní pasáže nebo informace z této konverzace, měli byste udat správné citace nebo zdroje, které odkazují na OpenAI a ChatGPT jako zdroj informací.

Kontext: Ujistěte se, že informace použité z této konverzace jsou relevantní pro váš odborný článek a že jsou použity v souladu s jejich původním významem.

Důvěryhodnost: Jako autor odborného článku byste měl dbát na důvěryhodnost zdrojů, ze kterých čerpáte informace. Zvažte použití ověřených zdrojů a potvrzených informací.

Vlastní originalita: I když můžete citovat a použít některé informace z této konverzace, je důležité, abyste do svého odborného článku přidali své vlastní myšlenky, analýzy a interpretace tématu, který popisujete.

V každém případě byste měli zvážit konkrétní zásady a požadavky svého vydavatele, instituce nebo konkrétního odborného časopisu, abyste se ujistili, že je použití této konverzace v souladu s jejich pravidly a etickými normami.“

JUDr. Robert Němec, LL.M.,
partner, advokát,
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář,
předseda České advokátní komory

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

A povedzte mi, Kefalín, čo vy si predstavujete pod takým slovom totalita?

sestřenice, učitel. Přišlo se na to, že ve svém volném čase navštěvuje katolický kostel a ještě tam zpívá.

Rok 1984 – nastupuji jako zapisovatelka na obvodní soud. Přepisujeme odsuzující rozsudky nad osobami, které spáchaly trestný čin opuštění republiky – ale v roce 1968, 1969. Když zjišťuji, proč jsou odsouzení až s takovým časovým odstupem, je mi lakonicky sděleno – teprve teď jim zemřeli rodiče, tak má smysl jim uložit trest propadnutí majetku. Kolik emigrantů mi později vyprávělo, že pro ně nebyl zdrcující žádný trest, ale to, že je komunistická moc nepustila k umírajícím rodičům ani na jejich pohřeb, to odpustit nemohou dodnes. Měli však štěstí – na rozdíl od těch, kteří při pokusu o překročení hranice zemřeli. Poslední z nich zemřel 16. 5. 1989.

Rok 1989 – začínám koncipientskou praxi a díky mému školiteli, JUDr. Zdeňkovi Dítě, mám možnost si pročíst spisy obhajoby v procesech s Plastic People of the Universe nebo Jazzovou sekci.² První byl v r. 1976, druhý o deset let později. V prvním případě komunisti soudili hudbu, ve druhém se záminkou stala vykonstruovaná majetková delikvence. O jejich členech, včetně Pavla Wonky, je toho známo hodně – přesto připomeňme, že Pavel Wonka byl stíhán za to, že se pokusil roku 1986 kandidovat ve volbách jako nezávislý kandidát a ve vězení zemřel v r. 1988. Ve stejné době začínám pracovat na obhajobách dalších klientů, kteří se dostávají do konfliktu s totalitní mocí – a z toho konfliktu si odnášejí šrámy nejen na duši, ale i na těle. Když jsem se jednoho z klientů, účastníka Palachova týdne, který v lednu 1989 utíkal před vodním dělem a následně byl ztotožněn podle červené krosny, ptala, proč měl na zádech něco tak nápadného, vysvětlil mi to jednoduše – „Přes krosnu obušek mňí bolí.“

Ani v závěru 80. let se tehdejší příslušníci bezpečnostních sborů nebránili přimět podezřelé k výpovědi „ručně“, a nezaznamenala jsem tehdy, že by za to byl jeden jediný v té době nějak volán k odpovědnosti. To se ostatně ukázalo i 17. listopadu, kdy si každá mlátička byla prakticky jistá svou beztrestností.

Nejen na základě těchto střípků jsem přesvědčená, že totalita v Československu panovala takřka do konce roku 1989, a projevovala se ve všech veřejných sférách – v tom, co se smělo psát, co se smělo hrát – i co a jak se soudilo. Byla to doba nesvobody, doba trvajících porušování základních lidských práv. Naznačování, že se vlastně o totalitu nejednalo, je možná pro někoho zábavnou hrou se slovy, možná i hranou s vědomím, že tím někoho vytočí. Nejde však o žádné pábení. I když politické procesy v 80. letech nekončily šibenicí, existovaly a lidé v nich odsouzení skončili v komunistických věznicích. Byl to výsměch spravedlnosti – a pro mě jednoduše totalita. ☹

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát,
Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.,
místopředsedkyně představenstva
České advokátní komory

Rödl & Partner

Poznámky:

¹ Zveřejněno ve Svědectví, 1987.

² Shrnutí naleznete např. v článku Dr. Hulíka https://neviditelnypes.lidovky.cz/politika/historie-jak-komuniste-soudili-hudbu-a-sprosta-slova.A141125_105834_p_politika_wag/tisk.

V minulých dnech se na sociálních sítích rozvířila salónní debata zahájená jedním z pisatelů, shodou okolností advokátem, který ve svém příspěvku popřel, že by se československý režim 80. let mohl označit jako totalitní – o totalitě se snad dá hovořit u komunismu v Československu v prvních letech jeho existence, nikoli však v druhé polovině 80. let. Takovou debatu považuji za nebezpečnou, protože nabízí relativizaci utrpení všech, na jejichž životech se ještě v 80. letech minulého století totalitní moc v Československu podepsala.

Daleko lépe než já to popsal Václav Havel ve svém textu Příběh a totalita¹ v r. 1987: „Základním pilířem soudobého totalitního systému je existence jediného, centrálního a monopolního subjektu veškeré pravdy i moci, který se stává zcela přirozeně i jediným subjektem všeho společenského dění. Toto dění přestává být prostorem konfrontace různých víceméně svéprávných subjektů a mění se v pouhé vyjevování a naplňování pravdy a vůle subjektu jediného. Bezprávi si obléklo rukavičky a přestěhovalo se z pověstných mučireň do vypočítaných kanceláří anonymních byrokratů“.

Připojím jen několik svých vzpomínek z 80. let. Začátek 80. let – jsem na gymnáziu a loučím se se spolužačkou, která je ze studií vyloučena. Přišla do školy v tričku, na kterém byl nápis: „Nechci rakety – ani sovětské.“ Ve stejném období je přinucen k odchodu z gymnázia, kam chodila moje

Spravedlnost

Díky své profesi, a snad i díky historickému kontextu této země, jsem emočně zcela imunní proti prezentaci bizarních představ o tom, co je nebo spíš, co by měla být spravedlnost. Občas je ale nutné si některé reálie a jejich možné souvislosti připomenout. Třeba obsah článku v 21. čísle Reflexu pod titulkem „Vražda novináře: další zklamání“ a pak výtržnosti, k nimž nedávno došlo na Městském soudě v Praze a na Obvodním soudě pro Prahu 8.

K charakteristice zmíněného článku by mohla stačit i jen citace mezititulků a textu k doprovodné fotografii. Autorka, kterou nebudu jmenovat, protože až na výjimky nevedu diskurz ad personam, svůj text proložila titulky „Ve Slovenském Pezinoku padl nečekaný rozsudek“, nebo „Překvapivý paskvil“. Pro vysloveně natvrdlého čtenáře, na kterého tohle ani samotný text nestačilo a nechápe, oč v Pezinoku šlo, je na závěr článku fotografie opatřená textem: „Rodiče Jana Kuciaka přicházeli k soudu s nadějí, že bude Kočner uznán vinným ze zadání vraždy jejich syna. Odešli zlomení a bez víry ve spravedlnost.“ Jak asi z kontextu patrně, jde o soudní řízení, které již delší dobu probíhá v Bratislavě a v němž je Marian Kočner obžalován z inscenace vraždy novináře Jana Kuciaka a jeho přítelkyně. Autorka článku se tématu věnuje dlouhodobě, v roce 2020 publikovala ve stejném časopise článek s titulkem „Dívat se do očí dobru i zlu“ v němž popisuje svůj oční kontakt s obžalovaným slovy: „Hledím do očí momentálně zosobněnému zlu s perfektně

uvázanou kravatou na nažehlené košili pnoucí se přes tučný pupek. Můj soused v lavici soudní síně se ke mně nakloní: jak prý můžu vydržet přímý pohled takového hajzla“. Z obou článků mimo vši pochybnost vyznívá přesvědčení autorky, že problém není v prokazování viny, ale v neschopnosti soudu napařit jasněmu pachateli trest. To, že aktuálně byl obžalovaný již podruhé zproštěn, autorku viditelně nijak nezviklalo v jejím přesvědčení, že jen někdo zcela neschopný nebo dobře podplacený může ignorovat to, co je jinak všem úplně jasné. Autorka nejspíš trpce želí svého pozdního narození, protože být tady v padesátých letech a psát o politických procesech, skoro každý den si mohla zaskočit do nějaké soudní síně a dopřát si pohled do očí zosobněnému zlu. A na konci procesu by určitě neodcházela zlomena a bez víry ve spravedlnost. Zaručen byl happyend v podobě když ne rovnou šibenice, tak hezkých pár let v kriminále pro zosobněné zlo.

Jedna zfanatizovaná novinářka jistě veřejné mínění nedělá. Na sociálních sítích je k mání takových lynčerů dvanáct do tuctu. Nic nového a jistě ne problém. Kdyby ovšem představa o tom, že spravedlnost je jakýsi univerzální bolehoj nebyla součástí právního povědomí nemalé části občanstva a kdyby nebyla dotována přesně takovými články.

Nevím nic konkrétního o případu obžalovaného Kočnera, takže ani to, jak probíhal jeho proces. A články obdobné těm výše zmíněným na tom nic změnit nemohou. Nejde o transfer informací, ale

demonstraci emocí. Obecně ale mohou soudit, že byl-li obžalovaný opakovaně zproštěn obžaloby, zas až tak jasný pachatel to nebude. Pokud to tak i skončí, spravedlnosti bude učiněno zadost, protože lépe, aby devět vinných uniklo trestu, než aby jeden neviný byl odsouzen. Tedy pokud to ještě platí. Někdy si moc jistý nejsem.

Pravda, nebylo učiněno zadost spravedlnosti, ale zákonu, což je či zhusta bývá něco jiného než spravedlnost. Míním spravedlnost jako obecně pojímané soukromé vlastnictví jasné představy, jak má takový soud dopadnout, i když vlastní představy o věci nic neví.

Vyrobít z nepochopení nebo zaujatosti problém a ten pak vydávat za selhání systému je vcelku známá argumentační figura. Zejména politiků, ale též i novinářů. Jistěže ne všech, ale o to nejde. Ve světě elektronických pavlačí, všelijakých Facebooků, Instagramů a spol. dostává každá pitomost křídla. Pročež se pak nelze podívat, když se konečně najdou slušní lidé, kteří spravedlnosti nedají zahynout. A věrní heslu „Čí je spravedlnost, přeče naše“ se vypraví k soudu a tam po krátké potyčce s justiční stráží poškodí slavnou soudní budovu vyražením dveří do jednacích místností. Protože kdo se na to svinstvo má koukat a být zticha, je-li hubena spravedlnost.

Alespoň jednou za čas by se mohl někdo odhodlat a napsat, že i rozsudek, jehož základem je konstatování nedostatku důkazů, a tedy neprokázání toho, co žalobce tvrdil, ať už v civilní nebo v trestní

věci, je organickou součástí toho, co je obecně nazýváno spravedlnost. Já mnohem raději používám výraz férový proces. Když už by v tom ten odvážlivec byl, mohl by i dodat něco v tom smyslu, že nutit soudce k tomu, aby nerozhodovali podle práva, ale dle přání publika, které většinou nezajímají důkazy, ale konečné skóre, je prostě nehoráznost. Což platí o komentářích, jaké předvedla zmíněná redaktorka, ale jaké předvádí i mnoho jiných na mnoha jiných místech a při mnoha jiných příležitostech. Dokonce i hrubá chyba soudce je součástí tolik adorované spravedlnosti. Prostě proto, že rozhodují lidé. I jen letmý pohled na agendu odvolacích soudů, dovolacích soudů, Ústavního soudu, případně Evropského soudu pro lidská práva skýtá dostatečnou informaci, v čem všem je možné chybovat a co vše je tedy takřikajíc plánovanou či statistickou chybou fungujícího systému. Ovšem jestli jde o chybu, se lze dobrat jen odbornou a mnohdy velmi náročnou a podrobnou analýzou. Což je vysoce nad schopnosti bojovníků za spravedlnost, kteří ostatně moc hloubat nemusí, protože i bez toho mají jasno.

Psát kvůli jednomu rozhodnutí o selhání spravedlnosti jako systému, nebo přesněji zdůrazňovat tento velmi subjektivní a většinou i silně emotivně ovlivněný pohled, má k serióznosti hodně daleko. Už před sto lety soudce Oliver Wendell Holmes Jr. prohlásil něco, co platí dodnes, jen se o tom neví: „Ani ta nejpřísnější ochrana svobody slova by neměla chránit muže, který začne nepravdivě volat 'hoří' v divadle a způsobí tím paniku“.

Nikdo není povinen být seriózní. Šířit lze nejen informace pozitivní nebo neutrální, ale i znepokojivé, zneklidňující a zraňující. V tom jsme pokročili, díky čemuž s výjimkou šíření poplašných zpráv a podobných excesů psavce generálních odsudků nic zásadního neohrožuje. Jsou bezpeční, represí se bát nemusí, což ovšem neznamená, že by byli zcela neškodní a jen poněkud eklhaft.

Důvěra v justici a v to, že její rozhodování je nikoliv bezchybné, ale v mezích, které jsou dány obecně lidskými schopnostmi, pokud možno správné, řádné či zákonné, je velmi důležitá. Nelze mít vůbec nic proti konkrétní kritice konkrétních rozhodnutí, ale rozhodně nebudeme mít lepší justici či lepší přístup veřejnosti k justici, pokud jediné, co se bude dozvídat anebo většinou dozvídat, budou podobné obecné stesky o tom, jak zase spravedlnost prohrála. A asi to lepší nebude, ani když čtenáři těchto plků budou obden vyřázet dveře soudních místností.

JUDr. Tomáš Sokol,
partner, advokát,
Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.,
člen představenstva České advokátní komory

**sokol
novák**
advokátní kancelář
tdpa

Umělá inteligence a my ostatní

UI neboli umělá inteligence je jedním z největších dnešních témat všech médií, která úspěšně soutěží se zprávami o různých krocích vlády a parlamentu či zprávami z válečného konfliktu na Ukrajině. Vyjadřuje se k ní kdekdo, a to z různých úhlů pohledu.

Poměrně častá jsou nadšená hodnocení, co všechno umělá inteligence dokáže a jak dokáže nahradit člověka v té či oné profesi, nebo lépe řečeno, co všechno by mohla. Další skupinou komentujících jsou proroci zlých časů, kteří předpovídají kolaps současné společnosti poté, co bude většina současných povolání nahrazena více či méně komplexními systémy UI. No konečně je tady další skupina – tentokrát skupina nevěřících Tomášů a zastánců lidské výjimečnosti – kteří jsou přesvědčeni, že žádný stroj či zařízení nemůže člověka (někdy také definovaného jako Boží výtvar) nahradit. Poslední skupinou jsou ti rezignovaní, kteří věří, že soudný den již nastává a je jen otázkou času, kdy lidské pokolení bude pohlce-no a zotročeno vzpourou strojů (nebo chcete-li robotů). Rád bych pro pořádek zmínil, že v každé zmíněné skupině jsou tací, které o dané problematice nevědí téměř nic a papouškují zlomky informací čerpané z různých obskurních zdrojů a zároveň jsou tam i skuteční odborníci, kteří mají o dané problematice nastudované stovky či tisíce stránek a v problematice se orientují velmi dobře.

Umělá inteligence je definovaná zpravidla jako schopnost strojů napodobovat lidské schopnosti, jako je uvažování, učení se, plánování nebo kreativita. Umělá inteligence umožňuje technickým systémům reagovat na vněmy z jejich prostředí, řešit problémy a dosahovat určitých

cílů. Zabudovaný počítač přijímá data – která byla již připravena, nebo jsou sbírána pomocí vlastních sensorů a kamer – ty následně vyhodnotí a reaguje na ně. Systémy umělé inteligence jsou schopné pracovat samostatně a také měnit a přizpůsobovat své jednání na základě vyhodnocení efektů předchozích akcí. To zní poměrně pochopitelně a srozumitelně, nicméně v tom je možná také ten problém. Co vlastně UI je a jak uvnitř funguje, je poměrně těžké pochopit a ti největší odborníci celkem otevřeně přiznávají, že UI funguje do značné míry jako „black box“ tedy černá skříňka, do které není vidět.

Tradiční obraz UI v literatuře (zejména v literatuře označované jako literatura vědecko-fantastická nebo science-fiction) měla tradičně vždy poněkud humanoidní charakter a cosi jako osobnost či charakter. Ve skutečnosti se však nezdá, že by tomu tak opravdu bylo. Především je však třeba zmínit fakt, že typů a systémů UI jsou dnes desítky (možná stovky) a ani nelze určit, že by všechny pracovaly na stejném principu či algoritmu, ačkoliv se ubírají přibližně stejným směrem nebo směřují k podobnému cíli. Hovoříme tedy o velmi různých systémech, které se také mohou chovat či vyvíjet naprosto odlišně.

Jako advokát mohu posuzovat užitečnost UI jen z pohledu své osobní zkušenosti a znalosti profese advokáta, jak ji již několik dekad znám a vykonávám. UI může být nepochybně výborně využitelná pro zpracování rešerší, sepsání článků (pokud od nich člověk nečeká zvlášť originální pohled či závěry) zpracování velkého množství identických či podobných smluv nebo vytváření velkého množství jednoduchých či identických žalob.

U odborných porad klientovi bych byl dost skeptický, protože u takto zpracovávané odpovědi velmi záleží na tom, jak je dotaz položen, a to může být dosti zásadní problém. Zdaleka ne každý tazatel totiž umí správně položit dotaz tak, aby odpovídal tzv. skutkovému stavu a popisoval či doporučoval přílehlivé řešení právní situace. Ve formulaci dotazu mohou totiž i velmi subtilní rozdíly znamenat zcela jinou situaci, ke které se dotaz vztahuje, a proto i odpověď může být zcela zavádějící. Navíc není možné se zcela spolehnout na to, že odpověď je správná. Není totiž zřejmé, do jaké míry je pro UI pravdivost či správnost odpovědi závazná – bude záležet na souboru dat, které UI vyhodnocuje a používá jako základ své odpovědi, kterou nakonec prezentuje. Případy argumentace neexistujícími fakty či rozhodnutími na podporu závěrů UI jsou notoricky známé. Zastupování klienta před soudem si také neumím úplně představit – situace při ústním jednání může být velmi variabilní a pro UI patrně těžko postihnutelná.

Existuje samozřejmě skupina potenciálních klientů, kteří považují advokáty a právníky vůbec za zcela zbytečné existence. Stahují si vzorové smlouvy z internetu, pokud je zajímá právní úprava, tak si vyhledají a přečtou zákon, který podle jejich názoru problematiku obhájí a před soudem či jinými autoritami se nenechají zastupovat odborníkem, protože to zvládnou sami. Nu – někdy se to podaří, někdy moc ne. A někdy to nemá žádné zásadní důsledky, někdy zcela fatální. Pro tyto jedince bude určitě pohovor s UI inspirující.

Pro ty kolegy advokáty, kteří s nadšením vítají UI jako nástroj, který jim ušetří spoustu práce zejména té, která nevyža-

duje vysloveně nejvyšší kvalifikaci a zkušenost, bych rád připomenul, že i pro ně platí to, že by měli k UI přistupovat opatrně – jak již bylo zmíněno, nikde není záruka, že UI odpovídá správně. A vzhledem k tomu, že jen advokát může poskytovat právní služby, bude i za chyby UI odpovídat plně advokát, přesto, že k výsledkům práce UI přistupoval z nevědomosti v dobré víře. Domnívám se také, že nebude žádným překvapením, pokud někteří klienti budou požadovat za služby advokáta nižší cenu, protože budou argumentovat tím, že se jedná o dokumenty vytvořené strojově, a tedy s nižšími náklady, než kdyby to zpracovával sám advokát, a tudíž původně kalkulovaná odměna je nezasloužená a příliš vysoká.

Abych předestřel ještě další právní záležitosti v souvislosti s UI – obávám se, že se příliš nemýlím, pokud předpokládám, že nebude trvat dlouho a objeví se teorie digitální osobnosti, nebo UI osobnosti a skupina lidí, kteří budou požadovat uznání subjektivity UI a přiznání práv či právní existence pro „bytosti“ se samostatným vědomím. Budeme se patrně brodit diskusemi podobnými těm, které se vedou kolem klonování lidských buněk či dokonce možnosti klonování lidí. Netuším kdy to přijde a jak se bude diskuse vyvíjet, ale je to neveselé pomyšlení. ☹

JUDr. Martin Maisner, PhD., MCI Arb.,
advokát a místopředseda
České advokátní komory

Stát má taky šetřit, nejen občané

Tak prý mají šetřit jen občané. A z konsolidačního balíčku je zřejmé, že nás to každého bude bolet a bude bolet hodně. Víc odvede státu každý majitel chatky, auta či manželky, víc zaplatí státu studenti, podnikatelé a všichni s vyšším příjmem, klesne podpora stavebního spoření, víc odvede do státní kasy každá i malá firma a každý, kdo kouří či si koupí alkohol. „Zvyšování příjmů je nepříjemné a bolí,“ řekl premiér, podle něhož je to přijatelná cena na to, že republika bude „ve formě“.

Můžu si dělat legraci ze slov jako „nepříjemné“ a „bolí“ nebo zkoumat, zda skutečně a kdy bude naše země „ve formě“, když konsolidační balíček má platit až od příštího ledna, tedy projeví se v kondici veřejných financí nejdřív za dva roky. Do té doby se bude náš stát zadlužovat čím dál víc.

Mě ale trápí něco jiného. Balíček i pan premiér hovoří jen o občanech, jen o jednotlivcích a soukromých firmách. Nemluví o státu a jeho výdajích. Jen lehce se říká, že ministři mají hledat úspory ve svých rezortech. Jenomže v praxi to vypadá jinak. V Senátě při každém zasedání zvyšujeme výdaje, každou chvíli schvalujeme nový úřad, novou agenturu, novou klimatickou legislativu, novou

byrokracii, novou státní agendu, která chod státu zatíží a zdraží.

To je jako s čuráním do bazénu. Na jedné straně se poslušní občané ukázní a přestanou do bazénu čurat. Ale na druhé straně rozmazlený stát konzervuje své výdaje (například že učitelé budou mít fixní plat odpovídající násobku průměrné mzdy nebo že každý rok vydáme pevná dvě procenta rozpočtu na zbrojení, kulturu, vědu, školství...). A přidává. Jednou jde o poštovní zaměstnance, podruhé o novou budovu pro ÚSTR, potřetí o deset nových zaměstnanců Českého telekomunikačního úřadu, aby prý hlídali nenávisť na internetu.

Při každém zasedání Senátu vystoupím a na rostoucí státní výdaje upozorním. A příslušný ministr přísahá, že tentokrát je to skutečně naposledy. Že příště už stát namouduší šetřit začne. Hlavně aby to nebylo dnes, hlavně aby to nebylo zrovna v tomhle případě. Příště už určitě. Tak určitě. Nejhorší jsou evropské směrnice a nařízení. Ty pro jistotu ani neuvádějí rozpočtové důsledky pro jednotlivé státy, ačkoliv jejich schválením přistupujeme na nové technologie, slibujeme nový monitoring, zavazujeme se k silnější digitalizaci, zpřísňujeme sami

sobě parametry, přidáváme si agendy, hlášení a povinnosti.

Milí vládcí státu, takhle tu republiku nevybudujeme, či spíše dnešním slovníkem: takhle se šetřit opravdu nedá. Nemůžete na jedné straně zvedat daně občanům, a na druhé straně přibírat státu další pravomoci a pro nové agendy nabírat další lidi. To by pak zvyšování daní nikdy nebralo konce a jednou by přišel čas, kdy by občané museli státu předat sto procent svých příjmů. A ani pak by to rozežranému státu nestačilo.

Jedinou možností je ořezávání agend. Stát má dělat jen to, co je pro jeho chod naprosto nezbytné: vnitřní bezpečnost, soudy, vojsko. Maximálně ještě částečně školství a částečně zdravotnictví. Vše ostatní jen s velkým rozmyslem a v době nouze a zadluženosti radši vůbec. Podobně jako to finanční gramotnost učí děti na základní škole. Anebo jak to vysvětlujeme lidem, co chtějí pomoci z dluhové pasti, co spadli do oddlužení. Nikdy nebudou peníze na všechno, a kdo chce šetřit, musí si odpustit drahou elektroniku a dovolenou na Maledivách.

Pravicová vláda by se úsporně měla chovat za každých okolností, ale v době deficitu a nouze by tak měla činit povinně

a ukázkově. Skutečně musíme mít tolik ministerstev? Potřebujeme nezbytně 18 členů vlády? Potřebuje náš stát stovku dalších institucí? Skutečně každý občan této země chce svými daněmi dotovat například 4 výzkumné ústavy, 4 agentury, 13 divadel, 16 galerií, 3 instituty, 3 kanceláře architekta, 9 dalších ústavů, 2 hřebčince, České lázně a mnoho dalších subjektů s desetitisíci zaměstnanci a mnohamilionovými rozpočty? Třeba nechce další muzeum, dalšího architekta, další galerii nebo další hřiště.

Vláda řekla, jak chce šetřit. A přitom nešetří sama, jen přikazuje, ať šetří občané, ačkoliv její povinností je skládat daňovým poplatníkům účty. Tak jako jeden z daňových poplatníků vyzývám vládu, ať začne šetřit u sebe. Ať i ona začne škrtat agendy. A hned pak rušit odbory, ústavy, agentury. Uvidíte, jak rychle pak půjde šetřit.

JUDr. Daniela Kovářová,
prezidentka Unie rodinných advokátů,
senátorka

Diskriminace ano i ne, manželství pro všechny aneb léto budiž pochváleno

Koncem loňského roku udělil Inspektorát práce pokutu ve výši 20 000 Kč za diskriminační inzerát majiteli restaurace, který hledal servírku a tím diskriminoval muže, kteří by o tuto práci měli zájem. Rozhodnutí nebylo pravomocné, nicméně majitel z opatrnosti následně umístil na dveře restaurace ceduli s nápisem „Přijmeme obsluhu“. V této souvislosti si dovoluji prezentovat svůj názor nejen na dané rozhodnutí, ale spíše rozjímání nad tím, jak čelit diskriminaci všeho druhu.

Především se nabízí otázka, zda má majitel restaurace či jakýkoliv jiný zaměstnavatel právo výběru muže či ženy. Nemyslím nyní ve smyslu životního partnera, to je v dnešní době zcela jednoduché a výběr již není omezen na dvě pohlaví, jak tomu bylo v dobách minulých s přídomkem pravěkých a zkostnatělých. Dnes si lze vybrat ženu či muže dle libosti a k nim přibýly další kategorie žen cítících se muži, mužů cítících se ženami, pohlavně nerozhodnutých čili nebinaárních jedinců a kdo ví jakých dalších. Výběr je poté možné institucionalizovat sňatkem, registrovaným partnerstvím a možná dalšími méně formalistickými způsoby, přičemž se zde dostávám i k institutu manželství jako dosavadního svazku mezi mužem a ženou. Jde o kyselé jablko, do něhož neradno kousat, a proto bych se měl zbaběle vzdát dalších komentářů. Což neučiním, abych laskavě čtenáře neochudil.

Jak jsem stihl zaznamenat, ve výběrech Poslanecké sněmovny se v měsících následujících po psaní těchto řádků projednával zákon, který by umožňoval uzavře-

ní manželství i osobám stejného pohlaví. Boj se vede mezi přívrženci a odpůrci a možný kompromis v podobě stejných práv a povinností pro všechny páry bez ohledu na jejich pohlaví s výjimkou ponechání termínu „manželství“ pouze pro svazky mužů a žen je ze strany stejnopohlavních párů odmítán s důrazem právě na pojem „manželství“ a nikoliv práva a povinnosti s ním spojená. Co s tím? Tato debata se již vede delší dobu a kompromis je v nedohlednu, proto je třeba přijít s revolučním návrhem. Ten je přitom jednoduchý. Zrušme institut manželství pro všechny! Ano, nejgeniálnější řešení bývají často ta nejjednodušší! Retroaktivita je samozřejmě nepřípustná, a proto se nebude týkat těch, co do manželství vstoupili za účinnosti předchozího občanského zákoníku. Tím je poněkud diskriminujeme, což je právě ta problematika, kterou se zde snažím pranýřovat, ale spravedlnost nikdy nemůže fungovat absolutně. Současně nadále ponechám i jim možnost zrušit manželství rozvodem jako dosud.

Díky zrušení manželství i již nové všchnopohlavní páry nebudou závidět, zda absolvovali slavnostní proces uzavření manželství či byli sezdáni méně oslnivým aktem na omezeném počtu matrik s nevhodnou pracovní dobou a všem bude fajn za stejných práv a povinností. Zbývá jen vyřešit příslušnou terminologii, kde dám do úvahy několik nápadů, až nějaké vymyslím. Nejde o nic jednoduchého vzhledem k větší variabilitě partnerů, než bývalo obvyklé. Za výchozí bod, od něhož se odrazím, považuji pojem člověk nebo jedinec v jednotném čís-

le a lidé či klidně lidi v čísle množném. Nemám-li k dispozici pojem manželství ani partnerství jako doposud (pominu, že posléze zmíněný mám i nadále, ale nový institut si žádá nový pojem), napadá mě např. lidispoj, event. jedincoduo. Šel by i láskypár (sňatky z lásky), rozum-pár (z rozumu), mimipár (pro těhotné), případně jako jistou satisfakci umožnit výraz podobný dosavadním svazkům v podobě ženmužství, mužmužství, ženženství a nebinárství, což by bylo maximálně transparentní pro všechny kolem.

Ovšem zpět k tématu práva výběru muže nebo ženy nikoliv jako životního partnera (zde se nabízí otázka, zda by byl možný výběr i partnera neživotního, což mi však připadá poněkud morbidní a dále se tím nebudu zabývat), nýbrž zaměstnanec za pomoci inzerátů. Převládá názor, že tomu tak je neboli zaměstnavatel toto právo má, nicméně až na základě nediskriminujícího poptávky.

Určit, jaká poptávka uvedené kritérium na první pohled nesplňuje, je leckdy snadné a často do očí bijící. Hledá-li tedy zaměstnavatel prodavače a opomine prodavačky, má problém. Obdobné platí např. pro operátory vers. operátorky, dělníky vers. dělnice, učitele vers. učitelky apod. Horší je situace u povolání, která jsou vesměs vyhrazena jen jednomu pohlaví. Jistě lze uvažovat o inzerátu veřejného domu na hledání pracovních sil obecně, těžko však blíže specifikovaných na prostitutky a prostitutky, pokud je daný dům vyhrazen jen pánským návštěvníkům. Rovněž inzerát na přijetí nového člena do ženského baletního souboru

bude diskriminační, ale ve výsledku společensky zcela bezpečný, protože nakonec bude přijata výhradně žena, případně jedinec, který se za ni úspěšně vydává. U názvů některých povolání můžeme jen hádat a doufat, že je potvrdí Ústav pro jazyk český. Namátkou uvedu ponocný vers. ponocná, horník vers. hornice, mudrc vers. mudrcka, voják vers. vojačka nebo lidově vojanda, razič vers. razička, krejčí vers. krejčová nebo spíš švadlena či dokonce šička atd. Stále zde posuzuji jen diskriminaci z důvodu pohlaví. Důvodů je samozřejmě víc, třeba sexuální orientace, zdravotní stav, věk, rasový nebo etnický původ. Hledat zaměstnance do gay klubu pouze mezi muži preferujícími muže jistě nelze, stejně jako nabízet práci pouze pohledným svobodným blondýnám ve věku 18–25 let, které nemají vlastní bydlení. Obdobným nešvarem jsou nabídky práce pouze osobám od určitého věku, třeba nad 50 let (zde jsem se nechal unést četbou sci-fi románů). Nejkrivlavější diskriminací je pak ta z rasových nebo etnických důvodů. Sem lze zařadit případ, kdy horský hotel hledá na zimu jako zaměstnance pouze bělochy, aby splynuli s idylickou sněhovou pokrývkou, anebo naopak restaurace v centru Prahy pouze číšníky a číšnice (potud správně) z Karibiku jen proto, že se nazývá Mojito. Podobně neobstojí inzerent s nábořem zaměstnanců jen z jednoho městečka navzdory jeho nostalgii, že tam přišel o panictví.

Na závěr něco pozitivního. Počátkem roku 2019 uveřejnila Česká lékařská komora inzerát, jímž hledala „administrativní pracovníci – asistentku“. Úřad

inspekce práce považoval takovou nabídku zaměstnání za diskriminační z hlediska pohlaví a uložil jí pokutu ve výši 15 000 Kč. Komora se proti uložené pokutě bránila žalobou a zatím nepravomocný rozsudek Krajského soudu v Ostravě jí dal za pravdu. Z mého pohledu osvětlená paní soudkyně své rozhodnutí mimo jiné opřela o skutečnost, že již od emancipace žen v 19. století a jejich vstupu na trh práce Českou lékařskou komorou nabízenou administrativní pozici zastávaly takřka výhradně ženy. Být to naopak, tedy kdyby se jednalo o pozici zastávanou takřka výhradně muži, obstál by z jejího pohledu inzerát hledající asistentka, nikoliv však asistentku.

V této souvislosti mě napadá analogie např. u inzerce na pracovnice v mzdových úctárnách nebo učitelky v jeslích a mateřských školkách, kde odjakživa pracovaly hlavně ženy. Mohla by takto obstát inzerce nabízející práci pouze účetní-ženě, anebo učitelce v jeslích a mateřských školkách? To netuším, protože judikatura se ještě tvoří. I tak – léto budí pochváleno...

JUDr. Josef Vejmelka,
partner, advokát,
Vejmelka & Wünsch s. r. o.

Má vůbec smysl studovat práva v zahraničí?

Taky máte rádi změny, nové výzvy a zajímavé příležitosti? Já ano! A tohle všechno člověku studium v zahraničí splní dokonale. Jenomže jako právníci jsme si vybrali jednu z oblastí, ve které jsou vědomosti získané v zahraničí výrazně méně uplatnitelné, než je tomu u jiných oborů.

Studovat právo obchodních společností v USA nás tak sice může fascinovat, ale velká část nastudovaného vědění pozbude užitečnosti už za hranicí, dejme tomu, Kalifornie. O tom, jak moc jsou získaná fakta aplikovatelná v České republice, samozřejmě ani nemluvíme.

Ale přesto dává i pro právníky studium v zahraničí obrovský, obrovský smysl. A ráda se s Vámi podělím o mé 3 nejoblíbenější zjištění a zkušenosti, díky kterým na něj nedám dopustit.

1. Uvědomění si, že věci mohou být i jinak.

Na první příčky tohoto seznamu bych zařadila oči otevírající zjištění, jak moc můžou být věci jinak.

Když je člověk jen „ve svém“ prostředí, bere spoustu věcí – třeba právě v rámci vzdělávacího systému nebo nastavených pravidel – jako tak nějak dané.

Často nás ani nenapadne se kriticky zamýšlet nad tím, jestli to, jak to funguje u nás, je vlastně nejvhodnější řešení.

Opakované vycestování na delší dobu do zahraničí a debaty na různá témata s lidmi z prostředí, kde spoustu věcí mají nastavených úplně jinak, člověku otevrou oči. A nabídnou i určité sebevědomí vůbec přemýšlet nad tím, že to jde i jinak.

Proč vlastně máme takový systém vzdělávání, hodnot, takové zákony? A jak by to šlo i jinak?

A s tím pak jde hezky ruku v ruce i určitý out-of-the-box thinking.

A platí to i v osobní rovině. Tu jsem si nejlíže zkusila při svém studiu na střední škole, kde jsem žila rok u cizí americké rodiny v Texasu. A zjišťovala, že to, co mi přišlo jako naprosto běžné nastavení rodinných pravidel, způsobu trávení času, soukromí nebo vztahů může být najednou úplně, ale úplně jinak.

A přestože to zdaleka není vždycky zjišťování příjemné, je toto vytržení ze známých pravidel a způsobů myšlení rozhodně jeden z největších benefitů studia nebo práce v zahraničí.

A platí to i bezzbytku i pro přemýšlení nad právem.

Při hodinách na LL.M. studiu na Berkeley používali profesori oblíbenou Sokratovskou metodu. Základy jsme samozřejmě museli znát. Na ně se ale přirozeně nabalovaly otázky typu:

„A proč to tak je?“

„A jak by se tato otázka řešila podle českého práva? A proč?“

A já jsem si uvědomila, že se často poprvé kriticky zamýšlím nad tím, PROČ jsme vlastně přijali určitou právní úpra-

vu. A jaké má historické, politické a společenské důvody.

Nad tím, jaké jsou vlastně alternativní možnosti řešení daného právního problému. A co by se muselo stát, abychom ten přístup změnili. A která taková změna by vlastně vůbec byla změnou k lepšímu....

Tohle mi přišlo jako neskutečně přínosná zkušenost.

Na škole jsem k právu přistupovala do velké míry jako k stálému systému norem, který je třeba pochopit, naučit se ho a poté správně aplikovat.

Tady jsem si ale naplno uvědomila, že ke každému problému, který stát musí právně uchopit, existuje velká škála variant a přístupů. A ty se mění i v čase. A že i my můžeme přispět k tomu, abychom na to nezapomněli, kriticky komparovali, inspirovali se a snažili se o to, aby právo co nejlépe plnilo svůj účel.

Takže za mě určitě obrovský přínos všech zahraničních vzdělávání bylo, že mě donutilo otevřít mysl úplně jinému uvažování a přemýšlení – nad právem i vším jiným.

2. Uvědomění si limitů svého vzdělání a potřeby se neustále dále učit.

Na Berkeley pro mě silná „humbling experience“ bylo zjištění, že ačkoli jsem se na hodinu připravila, přečetla a shlédla všechno, co bylo třeba, měla jsem stejně co dělat, abych ve škole držela krok s argumentačními a rétorickými schopnostmi ostatních spolužáků.

Vzhledem k typu postgraduálního programu, kterého jsem se na Berkeley

účastnila („professional LL.M. track“), seděli v naší třídě třeba soudci nejvyšších soudů, členové vlády nebo nejlepší právní odborníci prakticky ze všech zemí.

Debaty byly rychlé, složité, a profesori si dávali pozor, abychom všichni byli aktivně zapojeni. I při nejlepší přípravě bylo často dost náročné držet s nimi krok, takže vůbec nepřicházelo v úvahu nemít problematiku na nějakou hodinu nastudovanou. I se svědomitou přípravou dalo vlastně dost práce udržet si přesvědčení, že tam člověk opravdu patří!

Druhá část té „humbling experience“ pak přicházela při velmi časté otázce: „A jak by se tato otázka řešila podle českého práva? Je to, myslíte, lepší nebo horší přístup, než v USA / Číně / Německu? A proč?“

To si člověk velmi nepříjemně uvědomil, že ne vždy dokonale odpověď z hlavy zná, a musel si tak přiznat vlastní limity domácího vzdělání a nutnost na něm dál hodně pracovat.

A tohle bylo sice nepříjemné, ale taky to člověka hezky posouvá vpřed a donutí nikdy neusínat na vavřínech.

3. Pochopení, že čas musíme využívat efektivně.

Asi nikdo z nás nestíhá v životě vše, co by chtěl. Mě toho obecně zajímá hodně, takže snaha stíhat co nejvíce je pro mě dlouhodobě velké téma. A zahraniční zkušenosti v tom dokáží člověka zajímavě obohatit.

Ať už jde o nezbytnost stíhat přečíst a naučit se neskutečné množství materiálu, o snahu budovat nové vztahy a zároveň nezapomínat ani na ty, ke kterým se za pár měsíců budeme chtít vrátit, nebo

o snahu sladit náročné zahraniční studium s prací v jiném časovém pásmu tak, abychom nepřišli o cenné zkušenosti, zdroje a práci.

Ale silně na mě zapůsobil třeba i zajímavý přístup k času studentů i profesorů, který jsem ve vzdělávacím systému vyzorovala.

Ze strany studenta jsem to vnímala nejvíce na střední škole. Už tehdy jsem si mohla poskládat rozvrh nepoměrně svobodněji a individuálněji, než tomu bylo tou dobou u nás. Vedle předmětů, které bylo třeba každý rok splnit, jsem mohla dát větší prostor i tomu, co mě zajímalo, bavilo, nebo co jsem si prostě jen chtěla zkusit. Pracovat na vydávání školních novin, do hloubky studovat určitou část dějin, hrát v divadelním spolku, učit gymnastiku nebo rozvázet jídlo bezdomovcům, to všechno byly varianty, které pestrost rozvrhu mohly bez problémů doplnit.

Z pohledu vzácného času s profesory jsem to pak vnímala nejvíce na univerzitě. V hodinách jsme vůbec neabsolvovali přednášky tak, jak je známe od nás, kde by nám profesor přednášel dané téma a my (více či méně) poslouchali.

Na Berkeley měli skvělý (byť náročný) systém přípravy na každou hodinu. Ten zahrnoval přečtení příslušných kapitol v učebnicích, nastudování souvisejících soudních rozhodnutí a názorů na danou problematiku, doplněné shlédnutím videa s přednáškou příslušného profesora na dané téma. Pro větší prohloubení znalostí většinou následoval kontrolní test nebo zpracování vlastní eseje.

Hlavně šlo ale o to, že do samotné hodiny jsme museli přijít už dobře sezná-

meni s daným tématem. Vysvětlováním a přednášením základů jsme se tak nikdy nezdržovali.

Celý čas s profesory byl tak využit maximálně efektivně. Ke kritickým debatám, srovnávání možností řešení a společnému pídění se po tom, jaké řešení je správné podle platného práva. A taky po tom, jestli to, že dané řešení je správné, je vlastně dobře. A jestli je v souladu se vším, co má právo a právní stát představovat.

Tohle využití času s přednášejícími je totiž nesrovnatelně víc inspirativní, než je nechat dokola vysvětlovat základy.

A věřím, že posunout tímto směrem i právní vzdělávání u nás, i v advokátní komoře, nemůže být špatný nápad.

Takže byť je pravda, že využitelnost konkrétních právních znalostí ze zahraničí je omezená, pokud ještě váháte, jestli takovýto výstup ze své komfortní zóny, podpůrné sítě a společenské bubliny do své životní cesty zařadit, já vám to doporučuji z celého srdce. Protože i nad užitečné zkušenosti je nepochybné, že těm zážitkům se prostě málo co vyrovná!

JUDr. Michala Plachká, LL.M.,
managing partner, advokát,
PURE Legal s.r.o., advokátní kancelář,
místopředsedkyně představenstva
České advokátní komory

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Advokátní kancelář Aegis Law se zaměřuje na poskytování komplexního právního poradenství a pomáhá klientům řešit jejich právní problémy v různých oblastech, včetně pracovního práva, litigací, práva nemovitostí, obchodního práva a M&A. V Aegis Law je kladen důraz především na dobré mezilidské vztahy, důvěru, profesionalitu, vysokou kvalitu, diverzitu a inovativnost. Přestože tato advokátní kancelář působí na trhu pouhý rok a půl, získala již řadu ocenění od renomovaných domácích i mezinárodních ratingových agentur. Aegis Law je tak spolehlivým partnerem pro klienty hledající kvalitní a komplexní právní služby.

KDO JSME

Aegis Law jsme založili jako dlouhodobý projekt s cílem pomáhat ostatním překonávat jejich právní problémy a spolupracovat s lidmi, kterým důvěřujeme a které máme rádi. Usilujeme o dlouhodobé vztahy s našimi kolegy i klienty. Naším cílem je porozumět jejich podnikání, jelikož jedině tak je možné porozumět tomu, co je pro ně důležité. Jsme dobří v tom, co děláme – náš tým nasbíral desítky let zkušeností v předních mezinárodních advokátních kancelářích. Pomáháme našim klientům překonávat právní problémy, se kterými se potýkají. Máme rádi náročné případy, protože je na nich vidět, že se nebojíme přijímat výzvy.

Již po prvním roce od vstupu na trh jsme byli prestižními mezinárodními ratingovými agenturami Chambers & Partners a Legal 500 zařazeni mezi experty doporučené v oblasti pracovního práva, litigací, práva nemovitostí, obchodního práva a M&A. V anketě Lawyers & Business Advokátní kanceláře roku 2022/2023 jsme byli nominováni mezi třemi nejlepšími v kategorii Advokátní kancelář roku.

VYBRANÉ OBLASTI SLUŽEB

Pracovní právo

Členové našeho pracovněprávního týmu opakovaně získávají nejvyšší hodnocení Tier 1 od ratingových agentur Legal 500 a Chambers & Partners. V roce 2022 jsme byli oceněni jako Velmi doporučovaná kancelář v kategorii Pracovní právo v soutěži Právnícká firma roku. Specializujeme se na komplexní právní poradenství v oblasti pracovního práva a zaměstnanosti. Proto umíme našim klientům poradit a pomoci ve všech pracovněprávních oblastech.

Řešení sporů a arbitráže

Členové našeho litigačního týmu jsou opakovaně doporučováni ratingovou agenturou Legal 500 a mají rozsáhlé zkušenosti se zastupováním klientů v právně i technicky komplikovaných sporech, jejichž hodnota přesahovala miliardy korun českých. V soudních a arbitrážních řízeních jsme zastupovali řadu předních českých i mezinárodních

společností působících v oblasti strojírenství, energetiky, potravinářského průmyslu, prodeje a výstavby developerských projektů, dopravy a řady dalších.

Naše klienty jsme úspěšně zastupovali jak před tuzemskými soudy (včetně Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu), tak i při řešení mezinárodních arbitráží před International Chamber of Commerce (ICC) a London Court of International Arbitration (LCIA), ale také před Soudním dvorem Evropské unie. Členové našeho týmu rovněž sami působí jako rozhodci u LCIA, Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky a jsou rovněž vedeni na seznamu odborníků u Vídeňského mezinárodního rozhodčího centra (VIAC).

M&A, projektové poradenství

Členové našeho týmu pravidelně poskytují poradenství klientům při nejvýznamnějších transakcích na českém trhu, a to včetně transakcí mezinárodních. Poskytujeme poradenství jak při vstupu nových investorů, vzniku joint-ventures nebo startupů, tak v případech vytváření pravidel pro nastavení vztahů v rodinných firmách, jejich mezigeneračním předání nebo prodeji externímu investorovi.

Díky úzkému propojení našeho transakčního a regulatorního týmu posky-

tujeme komplexní poradenství v řadě regulovaných odvětví, jako jsou obnovitelné zdroje, teplárenství, pojišťovnictví či kapitálové trhy.

Právo nemovitostí

Našim klientům poskytujeme komplexní poradenství v oblasti práva nemovitostí, včetně akvizic, prodeje, nájmu, výstavby, financování či každodenního poradenství. Členové našeho týmu poskytují také poradenství při realizaci developerských projektů, a to zejména v oblasti územního plánování a zastupování klientů před stavebními úřady a jinými dotčenými orgány státní správy.

Právní služby jsme poskytovali v oblasti administrativních, retailových, logistických, průmyslových, energetických, ale i rezidenčních nemovitostí a projektů.

Insolvence a restrukturalizace

Členové našeho insolvenčního týmu se specializují na komplexní právní poradenství v oblasti insolvencí, včetně konkursů, restrukturalizací a oddlužení. Našim klientům jsme schopni poskytovat poradenství ve všech otázkách týkajících se insolvenčního práva a krizového právního managementu. Zkušenosti máme jak s tuzemskými, tak i s přeshraničními insolvenčními řízeními.

Naše klienty jsme úspěšně zastupovali v insolvenčních řízeních jak při vymá-

PROFIL

hání drobných pohledávek, tak pohledávek v řádech stovek milionů korun českých. Členové insolvenčního týmu mají významné zkušenosti také s vymáháním pohledávek za statutárními orgány dlužníků z titulu porušení péče řádného hospodáře a se zastupováním v řízeních proti neoprávněným a účelovým převodům majetku dlužníků.

Finanční právo, fondové struktury

Poskytujeme komplexní poradenství v oblasti finančního práva, zejména při doporučení a nastavení vhodné fondové struktury. Díky zkušenostem, které členové našeho týmu získali během působení v ČNB, dokážeme pro naše klienty nastavit vždy ty nejvhodnější fondové struktury včetně zajištění souvisejícího obhospodařování.

Sportovní právo

Sportovní právo je rychle se rozvíjející moderní oblastí práva, která má však s „tradičním“ právem mnoho společného. V rámci naší praxe poskytujeme komplexní právní podporu profesionálním sportovcům, klubům, sportovním agentům i profesionálním ligám.

Díky propojení a spolupráci našich týmů dokážeme poskytnout právní služby v mnoha odvětvích, a to od zastupování klientů ve sportovních disciplinárních řízeních přes podporu při vyjednávání a uzavírání smluv, až po zajištění právního poradenství v rámci korporátní a komerční stránky sportu pro majitele klubů, investory či sportovní management.

AegisLaw

Kontaktní osoby

Jan Krampera, partner

Jan je uznávaným odborníkem na řešení sporů doporučeným prestižním žebříčkem Legal 500. Také je zapsán jako rozhodce Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, jako rozhodce u London Court of International Arbitration (LCIA) a na seznamu odborníků u Vídeňského mezinárodního rozhodčího centra (VIAC).

Jan poskytoval poradenství řadě předních českých i nadnárodních společností působících v oblasti energetiky, stavebnictví, bankovníctví, dopravy apod.

Má rozsáhlé zkušenosti se zastupováním klientů v právně i technicky složitých případech včetně těch zahrnující zahraniční prvky a jurisdikce. Jako advokát se podílel na řešení sporů v hodnotě miliard korun českých, a to jak před tuzemskými soudy (včetně Ústavního a Nejvyššího soudu), tak před mezinárodními rozhodčími tribunály jako jsou International Chamber of Commerce (ICC) a LCIA.

Tomáš Procházka, partner

Tomáš pravidelně získává nejvyšší možné ocenění (Tier/Band 1) v rámci mezinárodních žebříčků Chambers & Partners a Legal 500, které ho označují za „jednoho z nejlepších advokátů v oblasti pracovního práva v zemi“ a oceňují jeho „schopnost komplexního pohledu na právní potřeby firem“.

Tomáš poskytuje právní poradenství ve všech otázkách souvisejících s pracovním právem, ale je nejznámější v oblasti pracovněprávních sporů, včetně ukončování pracovních poměrů a sporů s whistleblowery. Tomáš se dále specializuje na odpovědnost manažerů, pracovněprávní dopady obchodních transakcí, vztahy s odbory a strategické pracovněprávní otázky.

Tomáš je členem Sekce pro pracovní právo České advokátní komory, zakládajícím členem Czech Employment Lawyers Association (CzELA), členem European Employment Lawyers Association (EELA), členem kolegia expertů Asociace pro rozvoj kolektivního vyjednávání a pracovních vztahů a zprostředkovatelem kolektivních sporů jmenovaným Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Tomáš často přednáší a pravidelně publikuje v různých odborných časopisech.

Vojtěch Faltus, partner

Vojtěch se zaměřuje zejména na fúze a akvizice, soudní spory, správní právo a právo hospodářské soutěže. Je doporučeným odborníkem na řešení sporů v prestižním mezinárodním žebříčku Legal 500. Také je zapsán jako rozhodce Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky a jako rozhodce u London Court of International Arbitration (LCIA).

Jako advokát se podílel na řešení transakcí a sporů v hodnotě miliard korun českých. Klienty úspěšně zastupoval jak před tuzemskými soudy, včetně Nejvyššího správního soudu, tak například i před Soudním dvorem Evropské unie.

Jiří Kokeš, vedoucí advokát

Jiří se specializuje na právní poradenství zejména v oblasti smluvního, finančního a korporátního práva, na právo nemovitostí, investičních fondů, kapitálového trhu a duševního vlastnictví. Jako poradce se podílel a vedl řadu komplexních obchodních případů s přesahy do zahraničních jurisdikcí v hodnotě miliard korun českých.

V rámci své praxe pracoval v České národní bance, kde vedl tým expertů v oblasti regulace investičních fondů a poskytování investičních služeb. Vedle výkonu advokacie se věnuje též přednáškové činnosti na ČVUT.

Kateřina Demová, vedoucí advokátka

Kateřina se ve své praxi zaměřuje především na pracovní právo a související záležitosti. Je opakovaně doporučována mezinárodním žebříčkem Legal 500 v oblasti pracovního práva. Je členkou spolku advokátů specializujících se na pracovní právo – Czech Employment Lawyers Association (CzELA), České společnosti pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení a European Employment Lawyers Association (EELA).

Vedle výkonu advokacie se věnuje též odborné publikační činnosti a také přednáškové činnosti, například na ČVUT.

Rudolf Kristian, vedoucí advokát

Rudolf se specializuje na právní poradenství v oblasti práva nemovitostí, zejména na nemovitostní transakce, developerské projekty, komerční nájmy a pozemkové právo.

Ve své praxi se podílel na strukturování transakcí, přípravě a vyjednávání smluvní dokumentace pro divestice a investice do projektů pro retail, výrobu, logistiku a office, vyjednávání dlouhodobých nájemních vztahů a zastupování klientů ve správních řízeních a soudních sporech, včetně sporů ze smluvních podmínek FIDIC.

Rudolf je doporučován mezinárodním žebříčkem Legal 500 v oblasti Real Estate and Construction.

AegisLaw

www.aegislaw.cz

#rostemesvami

Rozhovor s Janem Kramperou, Vojtěchem Faltusem a Tomášem Procházkou

V našem exkluzivním rozhovoru se partneři advokátní kanceláře otevřeně svěřují s tím, jak vyměnili pomalý začátek po založení kanceláře za rychlý růst a spoustu práce. Co je překvapilo nejvíc? Jakým výzvám čelí v oblasti umělé inteligence a jak se dívají na svou budoucnost v mezinárodním kontextu? Od významu kolegiálního chování na trhu až po strategie v oblasti financí a IT, nabízí náhled do jejich světa moderní advokacie.

**Jste na trhu rok a půl. Co bylo jinak?
S čím jste nepočítali, co vás překvapilo?**

Jan Krampera: To, jak rychle se vše vyvíjelo. Máme velkou radost z toho, kam jsme se za ten rok a půl posunuli. Máme radost z motivace lidí kolem nás i z toho, jak se to projevilo na jejich přístupu k práci, na růstu kanceláře i na jejím vzhledu. Jsme za to vděční, nepočítali jsme s tím. Víím, že Tomáš říkal, že bu-

dou období, kdy budeme mít dost času psát články, protože na začátku budeme mít málo práce. Tomáš se v tomhle změnil, realita je našťástí jiná.

Vojtěch Faltus: Ano, Tomáš se v tomhle mýlil, ale jak říká Honza, opravdu ten začátek jsme čekali mnohem pomalejší. Mysleli jsme, že budeme jen sedět, koukat do zdi a psát články, možná vydáme nějakou knížku. Jak nás ale přijal trh, jak

nás přijali klienti a doslova po nás skočili, jak jsme se dokázali posunout z garáže tam, kde jsme dnes, to nás velmi příjemně překvapilo. Vůbec jsme to nečekali, a to je právě to, co bylo jinak.

Jan Krampera: Strašně mě těší, jak se v poslední době advokátní trh dokáže chovat více kolegiálně. Je to velmi příjemný trend a doufáme, že bude pokračovat. I my sami to vnímáme, komunika-

ce s kolegy a vzájemná podpora a zpětná vazba byly perfektní, to bylo také velmi milé překvapení.

Tomáš Procházka: A já bych ještě zmínil, jak rychle se nám podařilo nalákat ty správné lidi, kteří sdílí naši vizi a nadšení pro tento projekt. Je vidět, jak moc jim na téhle firmě záleží, když se podíváte, jak vypadá kancelář.

Co bylo při rozjezdu kanceláře nejdůležitější?

Jan Krampera: Nepodlehnutí chaosu a množství úkolů, které bylo třeba udělat. Dokázat si rozdělit jednotlivá zadání, prioritizovat a postupovat systematicky. Kdybychom začali řešit všechno najednou, zblázníme se. Začali jsme řešit věci postupně, systematicky. Když se na to díváme krok za krokem a stavíme na sobě jednotlivé stavební kostky, ze kterých se kancelář skládá, vidíme, že firma, jakou máme teď, je o mílové kroky napřed firmě před půl rokem či třemi měsíci, co se týče stability, systémů, procesů, všeho.

Tomáš Procházka: Protože díky tomu, že jsme si povídali, jsme pochopili, že se ty věci od sebe oddělovat nemohou. I když má každý z nás na starosti nějakou oblast, vše spolu souvisí, a když si rozumíme a víme, co od sebe očekávat, věděli jsme, že i když se něco pokazí, rychle to napravíme. Bylo vidět, že nám jde o společný cíl – vybudovat firmu, která nás přežije.

Tady se úplně nabízí kacířská otázka – kdo je partner zodpovědný za finance?

Tomáš Procházka: Já jsem to efektivně delegoval, a to se počítá, to je právě to nejlepší. Ale já bych ještě zmínil, že pro mě osobně bylo nejtěžší přesvědčit ty konzervativní kolegy, aby přijali moderní IT řešení. Musel jsem jim vysvětlit, že věci se teď dělají jinak – sdílíme data, pracujeme flexibilně i z domova. Zpočátku to odmítali, ale nakonec většina pochopila, že je to lepší, než na co byli zvyklí. Překonat ten počáteční odpor ke změně nebylo vůbec jednoduché.

Jan Krampera: Druhá věc, která se s námi táhne, je výběr lidí do týmu. Jsme hodně nároční, chceme tu jen ty, se kterými si opravdu rozumíme. Kdyby tady bylo 12 lidí, kteří nezapadnou, mohlo by to poškodit celou firmu.

Jak je spolupráce s fakultami?

Jan Krampera: Studenti jsou pro nás důležití. Navázali jsme spolupráci s Právnickou fakultou MU. Nechceme, aby u nás studenti jen kopírovali a nosili kávu. Snažíme se je co nejvíce zapojit do práce, dáváme jim zpětnou vazbu, pracujeme s nimi a pomáháme jim růst.

Vojtěch Faltus: Studenti jsou v dnešní době extrémně nároční, ale je to dobře. Souvisí to s tím, co jsme říkali dříve – chceme, aby firma fungovala dlouhodobě, tak musíme přemýšlet alespoň ve střednědobém horizontu. Nechceme jen využít studenty na maximum a pak je vyměnit. Chceme s nimi spolupracovat řadu let. A nejlepší cesta je začít už u studentů, člověka vychovat v našem stylu práce a kultuře.

Když jste v té růstové fázi, tak mě napadá, jaké jsou vaše mezinárodní ambice? Ať už vstup do sítě či expanze na Slovensko.

Tomáš Procházka: Na Slovensku spolupracujeme bez formálního propojení s firmou, se kterou máme dobré zkušenosti. Mají zajímavé klienty a dokážou obsloužit i naše náročné klienty v té kvalitě, na jakou jsou zvyklí. Co se širšího mezinárodního propojení týče, jsme ve spojení s některými zahraničními advokáty, ale zatím to není láska na první pohled. Nechceme skočit do nějaké sítě jen proto, abychom měli něco na webu. Za naší kariéry jsme viděli spoustu sítí, máme jasnou představu o tom, co by síť měla a neměla umět. Většina sítí spadá do kategorie těch, kam by vstup pro nás nestál za to. Jsme ve fázi, kdy síť oslovují nás, protože by nás chtěly, ale zatím v tom nevidíme velkou přidanou hodnotu.

Když se vrátím k těm systémům a IT řešením, žijeme v době boomu umělé inteligence. Jaký je váš pohled na využití umělé inteligence v advokacii?

Tomáš Procházka: Umělá inteligence advokacii zcela změní, ale určitě nás nenahradí. Jsme jejími velkými fanoušky, pravidelně sdílíme novinky v této oblasti a zkoušíme je využít. Momentálně pracujeme hlavně s texty, umělá inteligence dokáže dodat kvalitní výstup například pro marketingové účely. Ale zkoušíme ji zapojit i do té tvrdé právní práce. Na-

příklad jsem jí nakrmil rozsudek Nejvyššího soudu a ona pak dokázala velmi věcně odpovídat na otázky ke skutkovému stavu a argumentaci soudu. Dokázala vytvořit i stručný přehled rozsudku. Samozřejmě to stále má nedostatky, občas začne vymýšlet věci, které v rozsudku nejsou. Takže zatím se na to stoprocentně spolehnout nedá.

Jan Krampera: Myslím si ale, že do roku či dvou bude umělá inteligence běžnou součástí práce, třeba při jednání s call centry budete komunikovat s AI, která vás bude manipulovat k nákupu. Pro náročnou právní problematiku to bude trvat déle, než nás částečně nahradí. Myslím ale, že nástup AI je výzvou pro nás pro všechny advokáty. Obhájit si svou práci a dokázat, že naše hodnota nespočívá jen v přípravě typizovaných dokumentů, ale v našich zkušenostech a úsudku, které AI nahradit nedokáže.

Vojtěch Faltus: Přesně tak. Nevidím, že bychom byli ohroženi, děláme složité a komplikované věci. Čím složitější problém, tím déle potrvá, než nás umělá inteligence dokáže plnohodnotně nahradit. Je to spíše zajímavá pomůcka. V oblastech jako hromadná žaloba je to otázka krátké doby, než se věci začnou automatizovat. Ale v těch specializovaných věcech, kterým se věnujeme my, to podle mě není úplně na pořadu dne.

Tomáš Procházka: Ale na druhou stranu nám umělá inteligence pomáhá zefektivnit některé rutinní činnosti. Když jsme chtěli oslovit tisíce klientů, normálně by administrativa seděla dva týdny a psala zprávy. Teď to máme hotové během chvilky. Takže i když to není tvrdá právníčina, myslím, že je otázka času, kdy se to stane běžnou součástí advokátní práce. 🤖

Autor: Miroslav Chochola

Foto: Jan Kolman

Galavečer Právník roku 2022: do Právnické síně slávy vstoupil advokát Martin Šolc

Po tříleté přestávce, způsobené pandemií covidu-19, se opět sjeli právníci všech profesí do Brna na již 17. slavnostní galavečer celojustiční soutěže Právník roku, pořádané Českou advokátní komorou a mediální a vzdělávací skupinou EPRAVO.CZ. Během galavečera, který se konal v pátek 12. května 2023 v hotelu International, převzalo skleněnou plastiku se svatým Yvem šest mužů a dvě ženy; do Právnické síně slávy byl uveden advokát JUDr. Martin Šolc.

Průvodcem večera byl letos poprvé Vladimír Kořen, který využil svých dlouholetých zkušeností s moderováním pořadu České televize Zázraky přírody a mezi předáváním svatých Yvů zapojil do svých originálních soutěžních kvízů celé vážené publikum, a do závěrečného experimentu dokonce i předsedu České advokátní komory JUDr. Roberta Němce, LL.M.

Pro letošní soutěžní ročník bylo stanoveno pět odborných kategorií – občanské právo, trestní právo, správní právo, pracovní právo a občanská a lidská práva a právo ústavní, a tři tradiční kategorie speciální – Talent roku, PRO BONO a Právnická síň slávy za celoživotní přínos českému právu. Vítěze všech kategorií vybrala desetičlenná odborná porota, která se rozhodovala na základě nominací zaslaných odbornou veřejností přes portál www.pravnikroku.cz.

V pěti odborných kategoriích předali zástupci jednotlivých právnických komor a spolků skleněného sv. Yva repre-

zentantům opravdu téměř všech právnických „řemesel“: za občanské právo devadesátiletému emeritnímu soudci JUDr. Antonínu Tripesovi, za trestní právo státnímu zástupci JUDr. Janu Jakovcovi, za správní právo advokátu Mgr. Tomáši Machurkovi, za pracovní právo podnikové právniče JUDr. Jitce Hlaváčkové a v kategorii Občanská a lidská práva a právo ústavní opravdové renesanční osobnosti – advokátovi, vysokoškolskému pedagogovi, emeritnímu ústavnímu soudci a právnímu historikovi JUDr. PhDr. Stanislavu Balíkovi, Ph.D.

Co se týče speciálních kategorií soutěže, první ze nich, Talent roku, je určena pro mladé právníky všech profesí do 33 let věku, kteří se jí mohou zúčastnit zasláním své písemné odborné či literární práce s právní tematikou. Oceněny jsou vždy tři nejlepší práce, a to i finančně. Ceny tradičně předává úřadující ministr či ministryně spravedlnosti, kvůli pracovnímu zaneprázdnění ministra JUDr. Pavla Blažka, Ph.D., jej ale letos na

pódiu zastoupil jeho náměstek Mgr. Antonín Stanislav, Ph.D.

Letos odborná porota vyhodnotila jako nejlepší práci advokáta Mgr. Tomáše Munzara „Dezinformace jako výzva pro demokratický právní stát v České republice“. Jeho článek si můžete přečíst v šestém čísle Bulletinu advokacie, a také v Advokátním deníku.

Na druhém místě se v kategorii Talent roku umístil s příspěvkem „Úloha státního zastupitelství ve zvláštních řízeních soudních a úvaha nad změnou související právní úpravy“ JUDr. Jakub Sivák, Ph.D., státní zástupce působící na Obvodním státním zastupitelství pro Prahu 8, externí pedagog Právnické fakulty UK v Praze.

Na třetím místě se (ještě pod svým rodným příjmením Ivanovská) v kategorii Talent roku umístila s příspěvkem „Kdy nahradí advokáty v soudní síni roboti?“ JUDr. Natálie Kuňáková, LL.M., advokátka trvale spolupracující s AK Petráš Rezek. Také tyto dvě práce najdete

v dohledné době v Bulletinu advokacie a v Advokátním deníku.

Vítězkou druhé speciální kategorie, PRO BONO, se stala a finanční odměna ve výši 50 000 korun z rukou donátora této kategorie, nestora české advokacie a jednoho z „obyvatel“ Právnícké síně slávy JUDr. Gerhardta Bubníka, LL.M., převzala advokátka JUDr. Lucie Hrdá, nositelka Ceny Františky Plamínkové a ceny Flamma, právní poradkyně poradny Bílého kruhu bezpečí a spoluzakladatelka neziskové organizace BEZ TRESTU, která upozorňuje na bagatelizaci sexualizovaného a domácího násilí; v posledních třech letech stojí doktorka Hrdá i za charitativní aukcí pro oběti domácího násilí, v níž se vybralo již téměř půl milionu korun. Její advokátní kancelář je jedinou kancelář v České republice specializovanou na domácí a sexualizované násilí a věnuje se i s tím souvisejícímu trestnímu a rodinnému právu a problematice stalkingu. V řadě složitých a dlouhotrvajících kauz poskytuje své právní služby PRO BONO. Zdarma rovněž provozuje většinu své osvětové činnosti. Úspěšně školí a přednáší o domácím násilí pro lékaře, zdravotní personál, policisty a orgány sociální péče o děti a všechna uvedená témata aktivně otevírá i v médiích a na sociálních sítích.

S dobročinností je celojustiční soutěž Právník roku již od prvních ročníků spjata i dalším způsobem – v průběhu slavnostního galavečera byly vždy předávány charitativní šeky pro potřebné, a ani letos tomu nebylo jinak. První letošní charitativní šek – na částku 100 tisíc korun – darovala Česká advokátní komora a z rukou jejího předsedy Roberta Němce jej převzal vedoucí Právního oddělení Masarykova onkologického ústavu v Brně Mgr. Radek Halouzka.

Druhý šek věnovala (jako už při příležitosti slavnostního večera Právníka roku dvanáctkrát v minulosti) advokátní kancelář HAVEL & PARTNERS. Suma ve výši 150 tisíc korun tentokrát zamířila do obecně prospěšné společnosti „Dejme dětem šanci“, která se snaží dětem a mladým lidem z dětských domovů ulehčit přípravu a vstup do samostatného života. Na pódiu jej zakladatelce a ředitelce společnosti Michaele Chovancové předal jeden z parterů společnosti a člen

představenstva ČAK Mgr. František Korbel, Ph.D.

Naproti tomu skutečnou premiérou galavečera bylo předání nového vyznamenání České advokátní komory určeného pro významné představitele zahraniční advokacie. Tento nově založený Řád české advokacie byl udělen Ranku Pelicarićovi, chorvatskému advokátovi s českými kořeny a bývalému prezidentovi CCBE, za podporu české advokacie na mezinárodním poli a za rozvoj česko-chorvatských advokátních vztahů, který za vyznamenání poděkoval výbornou češtinou.

Vrcholem večera pak bylo předávání ceny svatého Yva za celoživotní přínos českému právu, kterou získal a do Právnícké síně slávy byl uveden advokát JUDr. Martin Šolc (na snímku s předsedou ČAK JUDr. Robertem Němcem, LL.M., a předsedou představenstva společnosti EPRAVO. CZ Mgr. Miroslavem Chocholou, LL.M., MBA, kteří mu cenu předávali). Doktor Šolc se během své již čtyřicet let trvající praxe specializoval na právo obchodní a mezinárodní, zejména v oblasti fúzí a akvizic. Jako odborník na M&A je respektován i v zahraničí, např. ratingový portál advokátů Chambers jej opakovaně uvádí pro oblast M&A v nejvyšší kategorii Eminent Practitioner. V letech 2007 a 2011 získal ocenění Právník roku v oblasti obchodního práva.

Doktor Martin Šolc je též významným představitelem polistopadového vedení

české advokacie, spoluautorem porevolučního zákona o advokacii, o jehož přijetí se společně s dalšími zasloužil ihned v prvním pololetí 1990 v České národní radě. Coby místopředseda a v roce 1994 i předseda ČAK se podílel na procesu sjednocení právníků profesí a na obraně jejich samospráv.

Významnou měrou přispěl i k vytváření obrazu české advokacie jako významné součásti mezinárodní advokátní a právnícké komunity. Bezprostředně po listopadové revoluci započal svoji práci pro International Bar Association, kde prošel řadou významných funkcí, včetně funkce spolupředsedy Institutu lidských práv IBA, viceprezidenta, a nakonec v letech 2017 až 2018 i prezidenta této organizace, do které byl zvolen jako první Středoevropan.

Ve své řeči doktor Šolc úvodem připomněl jméno prvního polistopadového předsedy České advokátní komory JUDr. Karla Čermáka (1934–2017) a poděkoval za podporu kolegům ze své advokátní kanceláře; především se však obrátil na všechny přítomné právníky, aby při každé příležitosti vysvětlovali lidem, co je právní stát a proč jej mají chtít, neboť obrana právního státu je podle jeho přesvědčení základním úkolem členů všech právníků profesí.

Zdroj: Bulletin advokacie

Foto: Petr Gebauer

act

Řanda Havel Legal

**Amsterdam • Bratislava • Bucharest • Budapešt • Frankfurt
Milan • Paris • Prague • Sofia • Vienna • Warsaw**

actlegal.com • actlegal-rhl.com

**Recommended
Czech Law Firm**
•
The Legal 500

**Recommended
Czech Law Firm**
•
ILFR1000

2018-2022
Právnícká firma
roku

Novela nového stavebního zákona byla schválena Parlamentem

Nový stavební zákon byl přijat a vyhlášen ve Sbírce zákonů jako zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon s účinností k 1. červenci 2023 (některá ustanovení nabyla účinnosti již dříve). Společně s ním byl přijat a vyhlášen tzv. změnový zákon č. 284/2021 Sb.

Nový stavební zákon si kladl za cíl zásadně zlepšit způsob povolování staveb. Jeho cílem bylo eliminovat většinu podkladových vyjádření a závazných stanovisek a přesunout úředníky stávajících stavebních úřadů, ale také odborných dotčených orgánů, pod nově zřízenou státní stavební správu. Inspirace byla čerpána ze struktury katastrálních úřadů a cílem bylo, aby stavební úřady disponovaly takovou odborností, aby dokázaly rozhodnout o co nejvíce aspektech stavby takřkajíc „pod jednou střechou“. Tato integrace úředníků se ale nedotkla např. vybraných oblastí ochrany životního prostředí (typicky rozhodování v chráněných krajinných oblastech), památkové péče a požární bezpečnosti.

Nová vláda deklarovala od počátku vůli nový stavební zákon změnit, nezřizovat soustavu státních stavebních úřadů a realizovat potřebné změny ve stávající struktuře úřadů obcí a krajů v přenesen-

né působnosti. To se podařilo a tzv. věcná novela nového stavebního zákona byla schválena Poslaneckou sněmovnou 24. 3. 2023 a Senátem 10. 5. 2023. Zajímavé je, že na poslední chvíli došlo k dohodě s opozicí, věcná novela doznala díky poslaneckým pozměňovacím návrhům značných změn, a byla přijata také drtivou většinou hlasů (161 hlasů ve Sněmovně a 61 hlasů v Senátu).

Účinnost nového stavebního zákona se odkládá o jeden rok k 1. 7. 2024 a pro vyhrazené stavby (tj. zejména dopravní a průmyslové stavby uvedené v příloze č. 3 nového stavebního zákona) již od 1. 1. 2024. Spolu s věcnou novelou byl přijat zákon o jednotném environmentálním stanovisku a zákon pozměňující řadu dalších složkových předpisů.

Státní stavební správa se ruší

Jak nová politická reprezentace deklarovala, působnost stavebních úřadů budou

nadále vykonávat obecní úřady územních samosprávných celků (obce a kraje) v přenesené působnosti. Nová státní stavební správa tedy nevznikne.

Původně i podle novely mělo dojít k redukci počtu stavebních úřadů. Touto redukcí měl být vyřešen problém s malými stavebními úřady, v nichž působí pouze jeden nebo dva úředníci. Stavebních úřadů je nyní kolem 700 (počty se mění proto, že některé stavební úřady se nedaří personálně obsadit). Problém zejména jedno nebo dvoučlenných stavebních úřadů je nezastupitelnost úředníků v případě nemoci či dovolené nebo v případě přetížení novými případy. Nakonec ale dle prohlášení ministra Ivana Bartoše zůstane všech 694 stavebních úřadů.¹ Jejich počet a obvody stanoví Ministerstvo pro místní rozvoj svým prováděcím předpisem.

Zároveň nedojde k integraci úředníků vy-
dávajících závazná stanoviska do staveb-

ních úřadů. V tomto ohledu tedy zůstává situace v zásadě stejná jako dnes s jednou dílčí, ale podstatnou změnou, která zajistila dohodu mezi koalicí a opozicí, a stala se důvodem pro široký konsenzus při schvalování novely. Bude-li totiž na úřadu obce s rozšířenou působností nebo krajském úřadu vydáváno více závazných stanovisek, úřad musí zajistit jejich spojení do jediného koordinovaného závazného stanoviska. To může mít několik pozitivních efektů. Především budou dotčené odbory nuceny koordinovat svá případná protichůdná stanoviska (tak, aby např. požadavek odboru životního prostředí na úpravu stavby nebyl v rozporu s požadavkem odboru památkové péče). A protože zůstává v zásadě ve shodném rozsahu zachováno pravidlo, že při nevydání stanoviska platí fikce jeho vydání, může existovat větší dohled nad včasností postupu úředníků.

Z původní státní stavební správy zůstane pouze Dopravní a energetický stavební úřad („DESÚ“), který bude rozhodovat v prvním stupni o vyhrazených stavbách (typicky dálnice, velké elektrárny atd.). Odvolacím úřadem vůči DESÚ již bude Ministerstvo dopravy (ve vztahu k dopravním stavbám) a Ministerstvo průmyslu a obchodu (ve vztahu ke stavbám průmyslovým). Současné stavební právo tak bude disponovat třemi vrcholnými ústředními orgány, MMR, MPO a Ministerstvem dopravy.

Dotčené veřejné zájmy budou posuzovány odděleně od povolování záměru

Původním heslem rekodifikace bylo pravidlo „jeden úřad – jedno řízení – jedno razítko“. Toto pravidlo zachovalo i nové programové prohlášení vlády. Novela stavebního zákona jej však bez milosti opouští přesto, že deklarován je opak a MMR tuto tezi v marketingových materiálech využívá i nadále.²

Závazná stanoviska vydávaná dotčenými orgány mimo řízení před stavebním úřadem však budou ve skutečnosti zachována, pouze mají být vydávána maximálně koordinovaně. Nedochozí ani k podstatné redukci podkladových stanovisek a vyjádření. Opouští se alespoň závazné stanovisko orgánu územního plánování podle současného § 96b stavebního zákona č. 183/2006 Sb. Od 1. 1. 2018 totiž stavební úřady nemohly samy posuzovat

soulad s územním plánem, k tomu byl určen dotčený orgán na příslušném ORP. Nyní se stavebním úřadům tato pravomoc navrácí. K tomu se přidává nové specifikum, a to tzv. jednotné environmentální (závazné) stanovisko.

Při hodnocení novely je třeba zvažovat, zda ji poměříme vůči současnému stavu podle starého stavebního zákona z r. 2006, vůči němuž stále představuje poměrně zajímavé zlepšení, anebo vůči již platnému, ale dosud neúčinnému novému stavebnímu zákonu, vůči němuž jde jednoznačně a ve všech ohledech o výrazné zhoršení.

Jednotné environmentální stanovisko

JES by mělo představovat jednotný podklad pro řízení podle stavebního zákona, a to k vyhodnocení vlivů záměru na vybrané složky životního prostředí a na životní prostředí jako celek. JES má integrovat vyjádření, závazné stanovisko nebo rozhodnutí vydávané podle složkových právních předpisů v oblasti životního prostředí. Do JES však nebudou zahrnuty úkony podle zákona o ochraně přírody a krajiny pro záměry ve zvláště chráněném území, jeho ochranném pásmu, evropsky významné lokalitě nebo ptačí oblasti a v případě záměru na území národního parku nebo jeho ochranném pásmu, kde budou i nadále vydávat jednotlivá závazná stanoviska Agentura pro ochranu přírody a krajiny a správy národních parků namísto „orgánu JES“.

Příslušným k vydání JES má být obecný orgán ochrany životního prostředí, jímž je nejčastěji obecní úřad obce s rozšířenou působností (ORP) nebo krajský úřad. Zákon zavádějící JES výslovně počítá s tím, že pokud bude pro vydání JES zapotřebí odborného podkladu, vyžádá si příslušný orgán odborné vyjádření příslušného dotčeného orgánu státní správy. Nejen, že tedy JES představuje samostatnou vyčleněnou agendu, která měla být původně integrována do rozhodování stavebního úřadu, ale i pro získání samotného JES může být ještě potřeba získat podkladová vyjádření jiného dotčeného orgánu. Pokud tedy bude vydávat JES krajský úřad (např. proto, že se na místě stavby vyskytují chráněná živočichové, přičemž se může jednat o relativně běžné druhy jako mravence, čmeláky nebo slepýše), může si vyžádat podkladové vyjádření od pří-

slušného odboru životního prostředí na obci s rozšířenou působností nebo jiné obce např. k problematice kácení stromů, krajinného rázu, významných krajinných prvků apod.

Princip JES v zásadě spočívá v tom, že namísto toho, aby si stavebník opatřil dvě závazná stanoviska od dvou různých orgánů (typicky krajského úřadu a obce s rozšířenou působností „ORP“), nově mu postačí jen jedno. Pokud to ale orgán vydávající JES shledá jako „potřebné“, vyžádá si podkladové vyjádření od jiného. Obáváme se, že v praxi tato potřeba bude častá. Vzhledem k tomu, že získání podkladového vyjádření si vyžádá jistý čas, prodlužuje se lhůta pro jeho vydání o 30 dnů. Nově tedy činí lhůta 30 dnů, k ní se připočítává dalších 30 dnů v případě získání podkladového vyjádření a 30 dnů u složitých případech (celkem tedy 90 dnů, tj. v zásadě čtvrt roku).

Přepsání podkladového vyjádření si navíc vyžádá nová úřední místa. Dle RIA se má jednat o celkem 290 až 393,5 nových úředních úvazků.

JES, který je vlastně koordinovaným stanoviskem v oblasti životního prostředí, bude integrován do koordinovaného závazného stanoviska všech dotčených orgánů přítomných na ORP či krajském úřadu. Nastane tedy jakási dvojí koordinace. Z hlediska rychlosti povolování aktuální řešení zřejmě nic pozitivního nepřináší. Z hlediska funkční kvality ukáže na přínosnost až praxe.

Změny v procesním právu

Nadále tedy platí, že namísto současného územního rozhodnutí a stavebního povolení a mnoha dalších odvozených procesů bude nově vydáváno pouze jedno rozhodnutí o povolení záměru. Rovněž zůstal zachován důležitý princip plné apelace, podle kterého nebude moci odvolací stavební úřad zrušit napadené rozhodnutí a věc vrátit, resp. vracet stavebnímu úřadu prvního stupně, ale bude povinen vždy sám meritorně rozhodnout. To má odstranit dnes běžný procesní ping-pong mezi instancemi.

Změn doznala úprava černých staveb. Možnost legalizace černých staveb podle stávajícího stavebního zákona (č. 183/2006 Sb.) byla velmi široká, čehož

stavebníci často zneužívali. To se nový stavební zákon snažil omezit, nicméně nová regulace byla možná až příliš striktní a kontraproduktivní. Černou stavbu tak bylo možné legalizovat v zásadě jen tehdy, když ji stavebník realizoval v dobré víře, že disponuje příslušným povolením, popř. že je vůbec nepotřebuje (např. proto, že mu to sdělil stavební úřad). To jsme podrobně popsali a kritizovali, jelikož by bylo nutné odstraňovat i stavby, které by jinak byly zcela v souladu s právními předpisy, a které by ani nijak nezasahovaly do práv sousedů či do zákonem chráněných veřejných zájmů.³

Věcná novela požadavek na dobrou víru odstranila. Černou stavbu tedy bude možné legalizovat, pokud:

- bude splňovat všechny požadavky na stavby; pokud by však nesplňovala některý z požadavků na umístění staveb (např. odstupovou vzdálenost od sousedního pozemku), mohla by být realizována, pouze pokud by dotčená osoba (tedy např. soused dotčený blízkostí stavby) s jejím povolením souhlasila;
- stavebník uhradí pokutu za přestupek;
- stavba nebude vyžadovat rozhodnutí o povolení výjimky ze zákazů podle jiného právního předpisu.

Spolky opět budou účastníky povolení řízení

Nový stavební zákon byl založen na procesně efektivním řízení. Nevadila mu účast spolků v řízení, neboť považoval za vhodné vypořádat všechny námitky v jediném integrovaném řízení. I proto si kladl za cíl umožnit účast v řízeních také ekologickým spolkům, které toto právo od 1. ledna 2018 neměly. Ekologické spolky se doposud (tj. před tím, než měl nabýt účinnosti nový stavební zákon) mohly účastnit řízení o povolení záměru pouze v řízeních, která navazují na posuzování vlivů na životní prostředí (tzv. velkou EIA).

Vládní novela původně návrat spolků odmítla. Díky poslaneckému pozměňovacímu návrhu se však spolky vracejí mezi účastníky řízení, ale jen v případech, kdy se povoluje kácení stromů nebo uděluje výjimka ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Soudní přezkum

I v oblasti soudního přezkumu je věcná novela krokem zpět oproti stávajícímu platnému znění nového stavebního zákona. Novela totiž degraduje procesní postavení stavebníka v řízení u soudu z plnoprávného účastníka řízení do pouhé osoby zúčastněné na řízení. Stavebník ani vlastník stavby, není-li sám žalobcem, již nebude účastníkem řízení se stejnými procesními právy jako žalobce, jak měl být podle platného znění nového stavebního zákona. Jako osoba jen zúčastněná na řízení bude mít méně procesních práv, než žalobce, který je odpůrcem jeho stavby, a m.j. tak nebude mít ani nárok na náhradu nákladů řízení, pokud se svou procesní obranou proti nedůvodně žalobě uspeje.

Závěr

Věcná novela nad rámec programového prohlášení vlády mění či ruší řadu benefitů a principů nového stavebního zákona. Jak vyplývá i ze samotného hodnocení RIA, tak opuštění těchto principů není odůvodněno lepším řešením, ale zejména jeho politickou neprůchodností po nástupu nové vlády. Ruší se dosud neúčinná institucionální reforma, nevznikne Nejvyšší stavební úřad ani nezávislá státní stavební správa po vzoru katastrálních úřadů. Stavební úřady zůstanou na všech obcích a krajích v přenesené působnosti, jako jsou doposud a se všemi známými negativy. Přijetí JES a s tím související multiplikace administrativní práce si navíc vyžádá potřebu vzniku nových úředních míst.

Pravidlo „jednoho razítka“ nebude v důsledku návratu k řadě podkladových aktů dodrženo, přestože MMR tvrdí opak. Nadále totiž zůstává zachována existence řady podkladových závazných stanovisek a vyjádření, která budou muset být zohledněna (přepsána) do rozhodnutí stavebního úřadu. Díky pozměňovacím návrhům ve Sněmovně došlo alespoň k integraci většiny podkladových aktů včetně JES do koordinovaného závazného stanoviska. Jeho limitem je však to, že integruje pouze akty orgánů, které jsou integrovány institucionálně v obecním úřadu obce s rozšířenou působností či v krajském úřadu. Dotčené orgány, které stojí vně těchto úřadů, integrovány nebudou a jejich podkladové akty zůstanou

i nadále samostatnými podklady pro navazující rozhodování stavebních úřadů. Samostatný zůstane i přezkum podkladových aktů.

Novela tak představuje podle našeho názoru krok zpět oproti stávajícímu platnému znění nového stavebního zákona, který se stal zákonem roku 2021. I po této ne zcela podařené novele však nový stavební zákon představuje zlepšení oproti současné právní úpravě v dosud účinném starém stavebním zákoně, a to zejména v procesní oblasti, v níž přináší jediný povolovací proces a princip plné apelace znemožňující dnes běžný instanční ping-pong. Jisté zlepšení oproti současnému stavu spatřujeme také v oblasti stavebního práva hmotného, nastavení soudního přezkumu a samozřejmě digitalizace. ☺

Mgr. František Korbek, Ph.D., partner
JUDr. Jiří Buryan, LL.M., Ph.D., counsel
HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ „Sněmovna schválila změnu stavebního zákona“ dostupné online: <https://www.psp.cz/sqw/cms.sqw?z=17251>.
- ² <https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/novela-stavebnio-zakona-prosila-jednomyslneposlan>.
- ³ Korbek, F., Buryan, J.: Co se stane s „černými stavbami“ po účinnosti nového stavebního zákona? Advokátní deník. Dostupné online: <https://advokatnidenik.cz/2021/11/24/co-se-stane-s-cernymi-stavbami-po-ucinnosti-noveho-stavebnio-zakona>.

Matzner Legal

Advokátní služby na míru.
Spolehlivě a s citem pro tradici.

www.matzner.legal

(Nejen) právní aspekty obchodování marketingových práv ve sportovním prostředí

V posledních týdnech a měsících začala ve sportovním prostředí (opět) rezonovat problematika tzv. marketingových práv, resp. jejich „prodeje“. Diskuse tohoto charakteru se vždy zintenzivní ve chvíli, kdy se blíží konec příslušného zpravidla víceletého smluvního rámce. Logicky největší zájem vyvolává tato problematika v souvislosti se zřejmě nejpobulárnějšími kolektivními sporty, tj. fotballem a hokejem, ve kterých v současné chvíli buď již přímo dochází k dalšímu procesu obchodování marketingových práv,¹ anebo je tento připravován.²

Současný trend je však trochu odlišný od toho, na který jsme byli zvyklí doposud. Zejména pod tlakem událostí, kdy se se na základě podnětu některých subjektů, jak z fotbalového, tak i hokejového hnutí, stal předmětem šetření Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže právě proces obchodování marketingových práv, je aktuální trend takový, že se příslušné subjekty více než kdy jindy vydávají při prodeji marketingových práv cestou otevřených výběrových řízení. Zejména ve fotbale s vidinou toho, že hospodářská soutěž přinese minimálně dvojnásobné³ množství finančních prostředků, než tomu bylo doposud. Podle mediálně dostupných informací pak dokonce zástupci LFA, resp. fotbalových klubů AC Sparta Praha, SK Slavia Praha, FC Viktoria Plzeň a FC Baník Ostrava konzultovali podmínky výběrového řízení přímo se zástupci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

V kontextu výše uvedeného lze konstatovat, že v rámci předmětného diskursu jsou primárně artikulovány dvě skutečnosti, tj. (i) způsob obchodování a (ii) objem finančních prostředků, které se podaří tímto obchodováním získat. Tyto skutečnosti by však měly stát až na pomyslném konci úvah stran obchodování marketingových práv. Stranou totiž zůstávají poměrně zásadní otázky, které je nutné si položit ještě, než k samotnému obchodování příslušný subjekt přistoupí, tj. zejména (i) jaká je právní povaha marketingových práv, (ii) kdo je oprávněn jakým marketingovým právem disponovat a na jakém základě, tj. též otázka, kdo je originárním vlastníkem příslušných marketingových práv, a tudíž na jakém základě pak organizace svazového charakteru, respektive zájmová sdružení sportovních klubů,

vybraná marketingová práva obchodují či (iii) jaká právní úprava se na tyto otázky při aplikaci práva použije, a to zejména s ohledem na absenci zvláštní a konkrétní právní úpravy „sportovních“ marketingových práv. Tento článek si neklade za cíl na tyto otázky vyčerpávajícím způsobem odpovědět, ostatně na platformě, kterou tento článek poskytuje, to ani není možné, měl by však být impulsem k intenzivnější odborné diskusi.

Obchodování marketingových práv ve světle právní úpravy hospodářské soutěže

Pro někoho by mohlo být snad až překvapující, že se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zabýval otázkou obchodování marketingových práv ve sportu, tj. že došlo k aplikaci obecně závazných právních předpisů, zejména pak zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, na problematiku spojenou se sportovním prostředím. Toto překvapení mohlo pramenit z toho, že sportovní prostředí funguje na principu autonomie, která je v rámci České republiky pojata velmi široce. Při absenci zvláštní úpravy, a pomineme-li existenci zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře spor-

tu, ve znění pozdějších předpisů, který v zásadě toliko zřizuje Národní sportovní agenturu a upravuje podmínky podpory sportu ze státního rozpočtu, však nelze rezignovat na aplikaci obecně závazných právních předpisů. Autonomie sportovního prostředí není absolutně neomezená, a tudíž je potřeba, samozřejmě s respektem k principu spolkové autonomie,⁴ vnímat jakékoliv jednání či vztahy v rámci sportovního prostředí právě prizmatem obecně závazných právních předpisů. Ostatně, co se týče aplikovatelnosti právní úpravy hospodářské soutěže na sportovní prostředí, tak existuje ustálená rozhodovací praxe jak tuzemských, tak evropských orgánů.

Zainteresané subjekty

Pro účely pochopení složitosti problematiky je nezbytné si uvědomit, že do obchodování marketingových práv je zapojena velmi široká škála subjektů, a to navzdory tomu, že by se mohlo na první pohled zdát, že je to v daných sportech při obchodování marketingových práv toliko o jednom subjektu; opak je však pravdou. Skutečnost, že vybraná marketingová práva jsou agregována na jednom konkrétním subjektu, který následně tato obchoduje dále marketingovým subjektům (provozovatelé televizního vysílání, sázkové společnosti), je totiž výsledkem

Eversheds Sutherland – česká a slovenská advokátní kancelář s mezinárodním přesahem

Zakládáme si především na vysoké kvalitě námi
poskytovaných služeb

Eversheds Sutherland patří mezi
10 největších globálních advokátních
kanceláří. Poskytuje sofistikované právní
poradenství více než 72 % společností
z amerického žebříčku Fortune 100 a 62 %
společností z britského žebříčku FTSE 100.

2 kanceláře
v Praze a Bratislavě

> 17 let
zkušeností

40+
právníků

Chambers
AND PARTNERS

Právní služby poskytujeme zejména v těchto oblastech:

Fúze a akvizice

Pracovní právo

Právní audit kybernetické
bezpečnosti a GDPR

Nemovitosti a stavební právo

Financování a kapitálový trh

Smlouvy, mezinárodní
obchod a přeprava

Energie a energetické
projekty

Životní prostředí a odpady

Imigrační služby

ESG

Regulatorika

Insolvence
a restrukturalizace

Česká republika | Praha

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o., Pobřežní 394/12, Praha 8 - Karlín
T: +420 255 706 500, E: praha@eversheds-sutherland.cz, www.eversheds-sutherland.cz

Slovensko | Bratislava

Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., Hodžovo námestie 1/A, Bratislava
T: +421 232 786 411, E: bratislava@eversheds-sutherland.sk, www.eversheds-sutherland.sk

složitého řetězce komplexních smluvních vztahů.

V případě profesionálních fotbalových soutěží, tj. první a druhé nejvyšší fotbalové soutěže, je subjektem, u kterého se agregují vybraná marketingová práva, Ligová fotbalové asociace (dále jen LFA⁴), tj. zájmové sdružení právnických osob v podobě fotbalových klubů dvou nejvyšších fotbalových soutěží na území České republiky. Zatímco v rámci fotbalu tak např. mediální práva (tj. televizní práva a streaming rights) obchoduje přímo LFA, tak v případě hokejového hnutí, resp. nejvyšší hokejové soutěže funguje de facto „duplicitní agregace“, kdy jsou práva agregovaná u Asociace profesionálních klubů ledního hokeje (dále jen „APK LH“) dále „postupována“ na marketingovou společnost BPA sport marketing a.s. (dále jen „BPA“), která byla více než dekádu výhradním marketingovým partnerem českého hokeje, nicméně ve vztahu k reprezentaci došlo od nové sezóny k výrazným změnám.⁵

V tomto kontextu je potřeba zmínit, že jakousi prerekvizitou k pochopení procesu obchodování marketingových práv a rolí jednotlivých subjektů v rámci řetězce je srozumění se s problematikou tzv. práv k soutěžím. Klíčové je v tomto kontextu zmínit dvě skutečnosti, a sice, že (i) jednotlivá sportovní odvětví fungují na bázi tzv. pyramidové struktury, a že (ii) v rámci českého prostředí, jak již bylo uvedeno výše, panuje vysoká míra autonomie sportovního prostředí, kdy míra normativní regulace je velmi nízká a je v zásadě omezena toliko na to, do jaké míry se na sportovní prostředí aplikují obecně závazné právní předpisy, jako je např. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Občanský zákoník“).

Tzv. práva k soutěžím v sobě zahrnují práva a povinnosti stran zabezpečování, organizování a řízení soutěží na území České republiky. Práva k soutěžím lze vnímat jako práva odvozená od postavení dané státem respektované sportovní organizace jakožto svrchovaného subjektu a autority v rámci daného sportovního odvětví. Originálními vlastníky tzv. práv k soutěžím jsou zpravidla sportovní organizace svazového charakteru. Pokud bychom to měli demonstrovat na konkrétním příkladu, tak v rámci fotbalo-

vého hnutí je takovou organizací Fotbalová asociace České republiky (dále jen „FAČR“) a v rámci toho hokejového pak Český svaz ledního hokeje z.s. (dále jen „ČSLH“). Vzhledem k tomu, že se postupem času jednak začal zvyšovat vliv a posilovat postavení jednotlivých „profesionálních“ klubů, které se sdružily do zájmových organizací (fotbalové do LFA, hokejové do APK LH), a jednak, že s právy k soutěžím je spojena celá řada povinností, jejichž realizace vyžaduje jednak vysokou míru odbornosti, jednak schopnost adaptability na dynamický technologický pokrok, a jednak finanční náročnost, došlo k tomu, že FAČR poskytla práva k první a druhé nejvyšší soutěži LFA, a ČSLH pak před sezónou 2022/2023 uzavřela smlouvu s APK LH, na základě které došlo k poskytnutí práv k nejvyšší hokejové soutěži APK LH. S právy k soutěžím jsou pak úzce spojena marketingová práva, které jsou součástí komplexních smluv uzavíraných při „poskytování“ práv k soutěžím.

Dalšími zainteresovanými subjekty jsou pak logicky samotné sportovní kluby, které pro nakládání s marketingovými právy volí tři více či méně kombinované modely, tj. (i) model, kdy obchodují vybraná marketingová práva společně, (ii) model, kdy každý klub obchoduje marketingová práva samostatně, (iii) model, kdy sám klub, či sportovní organizace je např. současně též mediálním subjektem (např. klubové TV). Převažujícím modelem je model, kdy kluby obchodují vybraná marketingová práva společně, tj. na nějaké platformě je agregují a následně je skrze ni obchodují (např. LFA, APK LH atd.). Když hovoříme o agregaci práv, tak by to mohlo evokovat dojem, že organizátor soutěže žádnými marketingovými právy nedisponuje. Tak tomu však není a zcela zásadní otázkou je, jaká marketingová práva v souvislosti se soutěžemi drží kluby a jaká příslušná organizace, jež zabezpečuje, organizuje a řídí příslušnou soutěž – k tomu viz dále.

V neposlední řadě je pak nezbytné zmínit i samotné hráče, a to zejména ve vztahu k tzv. osobnostním právům, jejichž komerční využití zahrnuje využití v zásadě čehokoliv, co nějak souvisí s příslušným hráčem, tj. jeho jména, přezdívky, hlasu, popularity, fotografie, videozáznamu či jakéhokoliv charakteristického aspektu, včetně například čísla dresu.⁶ Bez mož-

ností využívání osobnostních práv nejen hráčů, ale též členů realizačních týmů či rozhodčích by pak vybraná marketingová práva postrádala část svého smyslu a hodnoty.

Pokud osobnostní práva budeme vnímat prizmatem českého právního řádu, tak je lze zařadit pod právo na ochranu osobnosti. To je na úrovni ústavního pořádku zakotveno v čl. 10 Listiny práv a základních svobod a na zákonné úrovni pak zejména v ustanovení § 81 a následujících občanského zákoníku. Pro účely nakládání s osobnostními právy je potřeba vnímat skutečnost, že osobnostní práva jsou nezczizitelná, tj. nelze je například postoupit. S obsahem osobnostních práv však nakládat lze, a to zákonem předvídanými způsoby. Tím je myšleno v kontextu ustanovení § 84 až 87 či § 93 svolení či souhlas příslušného člověka. Pokud to vztáhneme na problematiku osobnostních práv sportovců či např. členů realizačních týmů, tak lze konstatovat, že je možné komerčně využívat různé aspekty jejich osobnosti, vždy však na základě příslušného právního titulu, kterým bude zpravidla svolení či souhlas hráče a/nebo člena realizačního týmu.

Marketingová práva, jejich druhy a právní povaha

Marketingová práva jsou poměrně široký pojem, který však zastřešuje celou řadu práv, která lze nějakým způsobem obchodně zhodnotit. Marketingová práva lze dělit různými způsoby, nicméně zřejmě nepřehlednější je dělení dle jejich obsahu. Tímto způsobem lze marketingová práva dělit zejména, nikoliv však výlučně, na:

- i. mediální práva, která zahrnují televizní práva a tzv. streaming rights;
- ii. ticketing rights;
- iii. osobnostní práva;⁷
- iv. betting and data rights;
- v. reklamní práva; a
- vi. práva k názvům a vizuální identitě.

Pokud má být přistoupeno k obchodování vybraných marketingových práv, tak je pro způsob dispozice s nimi potřeba určit, jakou povahu tato práva mají. Jak vyplývá z výše uvedeného, marketingová práva tvoří jednu interně koherentní celistvou skupinu, kterou by bylo možné podřadit toliko pod jednu konkrétní právní úpravu; je možné, že se tak stane s příje-

tím zákona o sportu, o jehož vzniku se hovoří již několik let. S ohledem na absenci konkrétní právní úpravy je tak potřeba při hodnocení právní povahy vybraných marketingových práv potřeba vyjít nejen z obecně závazných právních předpisů, ale též z rozhodovací praxe tuzemských a zahraničních soudů či zahraniční odborné literatury. Tuzemské soudy se právní povahou marketingových a reklamních práv opakovaně zabývaly zejména v souvislosti se zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a to za účelem stanovení příslušných daňových povinností, tedy zejména aplikace daně z přidané hodnoty. To ostatně není nic překvapivého, protože zejména ve vztahu k daňovým aspektům profesionálního výkonu sportovní činnosti se vytvořila i rozhodovací praxe tuzemských soudů i stran postavení profesionálních sportovců a charakteru profesionálního výkonu sportovní činnosti.

Má-li být přistoupeno k určení originálního vlastníka vybraného marketingového práva, je nezbytné se primárně zabývat jeho právní povahou. Tu lze určit pouze na základě komplexní analýzy zohledňující všechny skutečnosti ovlivňující vznik vybraného marketingového práva, na jejímž základě je následně možné takové právo zařadit pod příslušnou právní úpravu. Až poté je při aplikaci příslušné právní úpravy možné zkoumat jednotlivé subjekty, které se na vzniku vybraného marketingového práva podílejí, a vyhodnotit jejich poměrný přínos k jeho vzniku.

Mediální práva

S ohledem na skutečnost, že není možné se v rámci tohoto článku zabývat všemi marketingovými právy, ba dokonce do úplného detailu ani jedním konkrétním marketingovým právem, bude alespoň rámcově nyní věnována pozornost tzv. mediálním právům. Ta jsou, jak již bylo uvedeno výše, aktuálně nejvíce skloňována v mediálním prostoru v souvislosti s blížícím se koncem aktuálně trvajících víceletých smluvních vztahů v rámci fotbalového a hokejového hnutí. Mediálními právy se rozumí právo zachycovat, přenášet, vysílat, zveřejňovat, hlásit nebo jinak využívat jakékoliv statické nebo pohyblivé obrazové záznamy ve vizuálním režimu, jakýkoliv materiál pouze ve zvukovém režimu nebo jakýkoliv audio-

vizuální materiál, který se týká soutěže (utkáni) nebo je s ní spojen jakýmkoliv způsobem, včetně médií a sociálních sítí.⁸

Základní otázkou, jak bylo uvedeno výše, je to, kdo je originálním vlastníkem mediálních práv. Pokud tuto otázku zůžeme ve vztahu k mediálním právům k soutěžím (vynecháme tedy reprezentaci), tak v zásadě připadají v úvahu dva subjekty, tj. sportovní organizace svazového charakteru, která zabezpečuje, řídí a organizuje (ponechme stranou, že pak práva k některým soutěžím dále poskytuje jiným subjektům), a kluby, které soutěží a zápasů se účastní, a na jejichž stadionech (sportovních halách) se dané utkání uskutečňuje. Jedna jednoduchá odpověď na otázku originálního vlastnictví neexistuje a v praxi jejímu nalezení dosud nebyla na příslušných úrovních věnována příliš pozornost. Závěr stran toho, že mediální práva náleží toliko „domácímu klubu“, na jehož stadionu (sportovní hale) se utkání realizuje, nebo pouze organizátorovi soutěže, by byl příliš zjednodušující a nereflektoval by skutečnost, že v případě sportovních utkání kolektivních sportů se sportovní akce neúčastní pouze jeden domácí klub, nýbrž i klub hostující, včetně jeho hráčů a členů realizačního týmu, jakož i zástupci sportovní organizace, jež je organizátorem soutěže.

Závěr

Jedním z nejzmiňovanějších témat v rámci sportovního prostředí je tradičně nedostatek finančních prostředků. Toto téma se ještě více zintenzivnilo v souvislosti s finanční krizí způsobenou mj. pandemií nemoci COVID-19 a následně též krizí energetickou, v jejímž důsledku se začalo uvažovat v rámci všeobecných úspor též o snížení státní podpory sportu, která je nejen pro činnost sportovních organizací svazového charakteru, ale obecně též pro výkonnostní, a snad s výjimkou fotbalu a hokeje i ten vrcholový sport, zcela esenciální. Vzhledem k tomu, že státní podpora má svoje limity a je závislá na vůli těch politických elit, které jsou zrovna u moci, tak je potřeba, aby zejména sportovní organizace svazového charakteru a kluby hledaly další zdroje příjmů, případně efektivně využívaly potenciál těch, kterými již disponují. Největším takovým zdrojem, se kterým ve většině případů sportovní organizace v menší či větší míře již pracují, jsou sportovní marketingová práva. Je

tedy otázkou pro každou sportovní organizaci, zda sportovní marketingová práva řádně uchopila a naplňuje jejich celý potenciál. Základní premisou správného přístupu k obchodování sportovních marketingových práv je uvědomění si toho, jakými marketingovými právy sportovní organizace disponuje, jakou mají tato práva hodnotu a zda tato práva obchoduje v souladu s obecně závaznými právními předpisy tak, aby vytvářela předpoklad pro co největší jejich zhodnocení. ©

Mgr. Petr Sedlatý, advokát a společník
Mgr. et Mgr. Daniel Slanina, advokátní koncipient
Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Poznámky:

- ¹ <https://www.bpa.cz/clanek/oznameni-o-prodlouzeni-lhuty-nabidkove-a-hodnotici-faze-vyberoveho-rizeni-na-medialni-prava-elh>.
- ² <https://www.footballclub.cz/doma/lfa-fac>; <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-fotbal-jina-liga-konec-ceske-speciality-televizni-prava-na-fotbal-ziska-kdo-nabidne-nejvic-217272>.
- ³ <https://www.footballclub.cz/doma/lfa-fac>.
- ⁴ Sportovní prostředí funguje z převážné části na bázi spolkové, tj. jedná se o subjekty s právní formou spolku. V případě sportovních organizací pak hovoříme též o sportovních organizacích svazového charakteru. Výjimku představují profesionální kluby, které mají zpravidla právní formu obchodní společnosti.
- ⁵ <https://isport.blek.cz/clanek/hokej/424388/vybusny-audit-na-svazu-hadamczik-popsal-jak-mizely-miliony-bpa-skonci.html>.
- ⁶ Media and Marketing Regulations for the FIFA World Cup Qatar 2022TM. Dostupné na https://digitalhub.fifa.com/m/db2c1519b4f0824/original/FIFA-World-Cup-Qatar-2022-Media-and-Marketing-Regulations_EN_FINAL.pdf.
- ⁷ V cizojazyčné literatuře se v tomto kontextu hovoří o tzv. image rights.
- ⁸ Media and Marketing Regulations for the FIFA World Cup Qatar 2022TM. Dostupné na https://digitalhub.fifa.com/m/db2c1519b4f0824/original/FIFA-World-Cup-Qatar-2022-Media-and-Marketing-Regulations_EN_FINAL.pdf.

Všude dobře, doma nejlépe – Ústavní soud k započtení povinnosti zdržovat se v obydlí do výkonu trestu odnětí svobody

Ústavní soud do značné míry vyřešil prozatím v právní praxi neustálenou otázku možného krácení zápočtu doby, po kterou se obviněný dle ust. § 73 odst. 3 trestního řádu (tedy v rámci nahrazení vazby) zdržuje ve stanoveném časovém období v určeném obydlí, do doby výkonu trestu odnětí svobody.¹

Pro nedočkávané čtenáře lze hned na úvod zmínit klíčový závěr učiněný v dané věci Ústavním soudem,² tedy, že redukováné započítání soudem uložené povinnosti zdržovat se pod dohledem probačního úředníka ve stanoveném období v určeném obydlí nebo jeho části do uloženého trestu, nepřipouští-li tak výslovně zákon, je v nesouladu se základním právem zaručeným v čl. 39 Listiny základních práv a svobod.³ Z relevantních norem trestního práva pak nelze dovodit, že by odsouzenému bylo možno v jeho neprospěch do trestu odnětí svobody započítat jen na základě volné úvahy soudu zkrácenou část z doby, kdy byla vazba nahrazena dohledem probačního úředníka, a po kterou se zdržoval převážně v domácím prostředí.⁴

Procesní vývoj případu

Zajímavý pak byl procesní vývoj celé věci. Z odůvodnění předmětného nálezu vyplývá, že Krajský soud v Hradci Králové, jako soud prvního stupně, otázku započtení posuzoval mj. se zohledněním kritérií hodin, které stěžovatel „nuceně“ strávil v domácím prostředí či které mohl využít pro osobní volno.

Vrchní soud v Praze, jako soud stížnostní, rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a sám ve věci rozhodl. Ve vztahu k posouzení doby zápočtu pak aplikoval toliko jediné kritérium, a to „komfort domácího prostředí“. S ohledem na toto kritérium pak Vrchní soud v Praze rozhodl tak, že stěžovateli do doby výkonu trestu odnětí svobody započítal jednu polovinu dní strávených stěžovatelem v rámci nahrazování vazby „doma“.

Stěžovatel následně v rámci ústavní stížnosti namítal právě to, že jediným důvodem pro volbu konkrétního poměru zápočtu prý v úvahách soudu zůstal pouze

„vyšší komfort domácího prostředí“. Uvedl dále, že vyšší komfort domácího prostředí je (v protikladu k pobytu ve vazbě) imanentní součástí výkonu omezení stanovených v ustanovení § 73 odst. 3 trestního řádu. Pokud by tedy již tato prakticky nepominutelná součást takového omezení měla být důvodem k 50% ponížení doby zápočtu doby strávené těmito omezeními do trestu odnětí svobody, docházelo by k takovému zápočtu fakticky vždy. Nejednalo by se tak o prvek individualizace, nýbrž ve skutečnosti o nepřijatelné soudní dotváření zákonné úpravy.

Stěžovatel rovněž zdůraznil, že současná právní úprava krácení doby zápočtu neumožňuje.

Ústavní soud se s pohledem stěžovatele ztotožnil, když v zásadě uvedl, že Vrchní soud v Praze vybočil z mezí, které je jako orgán soudní moci povinen respektovat.⁵ S ohledem na to, že zákon neupravuje aspekt krácení doby strávené v domácím prostředí pro účely zápočtu do doby výkonu trestu odnětí svobody, není s ohledem na zákonné meze ohraničující uplatňování státní moci možné, aby tak soud sám svým rozhodnutím učinil.

S ohledem zejména na tyto skutečnosti pak Ústavní soud dospěl k závěrům popsaným výše v úvodu tohoto příspěvku.

Související úvahy

Následující pasáž pak obsahuje úvahy nad argumentací provázející popisovaný případ, ve snaze vyprovokovat v čtenáři zamýšlení se nad vybranými souvislostmi.

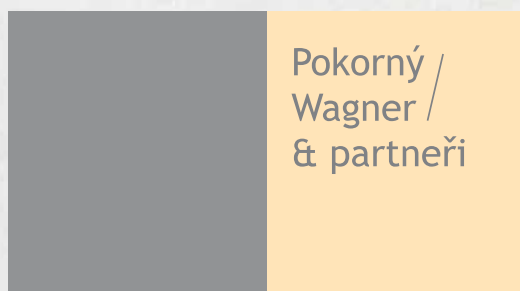
Ve světle zmíněného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze se lze předně zamyslet nad stavem vězeňství v České republice. Vrchní soud jako svůj hlavní argument použil „komfort domácího prostředí“, čímž pro

své závěry nepřímou využil často tristního stavu českých vězeňských budov. V této souvislosti lze jako protipól na paletě „komfortu“ zmínit obecně známé záběry kupříkladu z norských věznic, jejichž „komfort“ je srovnatelný s hotelovými zařízeními vyšší kvality a potenciálně tak i s komfortem domácím.

Český justiční systém⁶ tedy aktuálně vedle toho, že vězněným osobám neposkytuje dostatečně kulturní prostředí k jejich možné nápravě (a naopak dále v průběhu vazby a výkonu trestu odnětí svobody podrývá jejich psychiku v podmínkách často ne nepodobných podpalubí otrokářské lodi), započal tento zcela nelegitimní a obzvláště ve vazebních věznicích neobhajitelný diskomfort přejímat do své argumentace. Toto přejímání pak paradoxně nečiní ve prospěch těch, kteří jsou tomuto diskomfortu vystaveni, ale v neprospěch těch, kteří mu nečelí. Zřejmě proto, aby se i oni dostali na onu, v našich podmínkách již desítky (či možná již stovky) let, ustálenou životní úroveň vězněné osoby. Zřejmě proto, aby i ti, kteří svou vazbu nahrazují modernějším (a i pro stát ekonomicky výhodnějším) alternativním způsobem, alespoň nepřímou (prostřednictvím prodloužení doby případného trestu) zakusili, jaké to je, když se dostanete do věznice v České republice.

O to větší význam pak má výše popsané rozhodnutí Ústavního soudu. Dlužno však kriticky dodat, že Ústavní soud ve svém rozhodnutí dané „srážení“ na úroveň osob pobývajících ve vazebních věznicích neodmítl jako systematicky nesprávné. V tomto ohledu Ústavní soud uvedl, že se skutečně „jeví jako spravedlivé, aby byl zohledněn rozdíl mezi jednotlivci, kteří byli po celou dobu ve vazbě a těmi, kteří měli vazbu nahrazenou možností zdržovat se v domácím prostředí. Jen pro to zákon neposkytuje dostatečně jasný podklad“.

a d v o k á t n í k a n c e l á ř

s í l a a r g u m e n t ů

Vždy najdeme řešení.

Lze se tedy ptát, jestli je skutečně spravedlivé, aby byly za diskomfort českého vězeňství v konečném důsledku postiženy osoby nahrazující vazbu v domácích podmínkách (neboť, pokud by v našich vazebních věznicích panoval kupříkladu „norský komfort“, daná debata o vhodnosti krácení zápočtu by možná ani nikdy nevznikla). Jednoznačnou, jedinou správnou a konečnou odpověď na tuto otázku tento článek nenabízí. V rámci souvisejících úvah však lze uvést, že kladná odpověď na tuto otázku přináší potenciálně absurdní důsledky spočívající mj. v tom, že čím horší podmínky česká justice ve vězeních vytvoří, tím kratší doba by se optikou dané argumentace měla odsouzeným, kteří nahrazovali vazbu, započítat do výkonu trestu odnětí svobody. Protože Vy jste se přece měl doma o mnoho lépe, než ve vazební věznici, pane odsouzený. Podívejte se, jak naprosto příšerné podmínky v té věznici panují. Vám se započte jen 5 % času stráveného zavřený doma s náramkem na noze.

Bylo by pak pro ilustraci zajímavé sledovat kupříkladu reakce soudců (ale samozřejmě i v jiných podmínkách reakce advokátů či zástupců jakékoliv jiné profese), kteří by dostali na stůl například zprávu o tom, že se jim bude krátit plat, neboť pracují v mnohem příjemnějším a modernějším justičním areálu Na Míčáncích. Vždyť se podívejte, jaký diskomfort mají třeba soudci v té staré ošklivé soudní budově na okresním soudu. Je přece spravedlivé, aby se to k Vaší tíži nějak kompenzovalo. Abyste se kvůli tomu, že se oni mají hůř, měli spravedlivě hůř i Vy.

Zdá se pak, že jako argument pro krácení zápočtu stojí na druhé straně zejména princip rovnosti,⁷ potenciálně představovaný snahou o to, aby (zjednodušeně řečeno) všechny odsouzené osoby trest „pocítily“ stejnou měrou. Neměla by však ona rovnost v kontextu této věci spočívat především ve snaze o to, aby měly všechny osoby rovný přístup ve vztahu k uplatnění zákonného institutu nahrazení vazby? Je zároveň spravedlivé, aby byla v zájmu principu rovnosti krácena práva člověka tak, aby se dostal na úroveň osob v horším postavení? Toto „srážení“ se totiž může jevit jako nesprávné a rozporné se samotnými základy lidské povahy. V lidské povaze totiž standardně není někomu ubírat jen proto, aby měl stejně jako někdo jiný. Naopak, lidským přístupem je snaha zlepšit život osobě, která je na tom hůř.

Z čistě právního hlediska věci se pak patrně dostáváme znovu k podstatě daného nálezu Ústavního soudu, a tedy k závěru, že případnou (ať už spravedlivou nebo nespravedlivou) odpověď na tyto otázky může dát pouze zákon. A ten nyní o žádném krácení nehovoří.

Poukazem na komfort domácího prostředí se zároveň justice dostává na argumentačně tenký led i v dalším ohledu. Z nastíněného rozhodnutí Vrchního soudu (a ostatně i z předmětného nálezu Ústavního soudu) se totiž zdá, že komfort domácího prostředí je vnímán skoro až jako notorieta. Mohlo by se tak až zdát, že všechny trestně stíhané osoby standardně bydlí v rodinném domě s bílým pláňkovým plotem, velkou zahradou a bezmezně podporující rodinou.

Tato idea je pak přinejmenším ne zcela souladná s empirickými výzkumy provedenými v zahraničí. V tomto směru lze stručně zmínit část příspěvku Vladimíra Krále Domácí vězení – další alternativní trest?⁸ v pasáži, která srovnává trest domácího vězení s trestem odnětí svobody: „Zajímavé je, že ne zcela zanedbatelné procento odsouzených (cca 15) tento druh trestu vnímá jako daleko přísnější než je trest odnětí svobody a po zkušenosti s výkonem obou druhů trestů by v případě nového odsouzení jednoznačně preferovalo trest odnětí svobody.“

Komfort je zjevně ryze subjektivní věc. Pokud by jím mělo být někdy v budoucnu argumentováno pro účely soudního rozhodování o omezení osobní svobody člověka (nadto jako v zásadě jediným argumentem ve věci), bylo by nutné mnohem detailněji a pečlivěji zkoumat konkrétní okolnosti případu, ne pouze tzv. od stolu říct všude dobře, doma nejlépe. Z výše uvedených dat totiž vyplývá, že téměř každý šestý člověk se uvězněný doma zrovna nejlépe necítí. I tato skutečnost tedy podryvá legitimitu snah o krácení zápočtu doby strávené v domácím prostředí do doby výkonu trestu odnětí svobody.

Závěr

Ústavní soud v konkrétním případě zapověděl krácení zápočtu doby, po kterou se obviněný v rámci nahrazení vazby zdržoval ve stanoveném časovém období v určeném obydlí, do doby výkonu trestu odnětí svobody.

Bude pak zajímavé sledovat další vývoj této právní otázky. Tedy, zda kupříkladu zákonodárce přistoupí ke zpřesnění zákonné úpravy nebo zda se právní praxe ustálí souladně (či rozporně) s popsáním nálezem. ☹

Mgr. David Cabák

Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.

sokol
novák
advokátní kancelář
tdpa

Poznámky:

- ¹ Nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 2879/22 ze dne 26. 6. 2023.
- ² Bod 40. nálezu.
- ³ Dané ustanovení LZPS zní: „Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.“
- ⁴ Bod 32. nálezu.
- ⁵ Ústavní soud zde zmínil zejména ust. čl. 2. odst. 2 LZPS: „Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“, ve spojení s ust. čl. 4 odst. 1 LZPS: „Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“
- ⁶ Bráno v nejširším slova smyslu jako systém orgánů a procesů, kterým prochází osoba čelící trestnímu řízení. Tedy vše od služeben policejních orgánů až po rozhodovací praxi soudů. Lze pak předpokládat, že pro stíhanou osobu je často nerozhodné, zda kupříkladu za technický stav služebny odpovídá Policie České republiky či Ministerstvo vnitra, důležitý je pro ni toliko aktuální stav justičního systému jako celku, kterým na více úrovních musí projít a který přímo ovlivňuje její život.
- ⁷ Kupříkladu tak v ust. § 15 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody se ve vztahu k odsouzeným osobám stanoví: Odsouzeným ve výkonu trestu přísluší stejná práva za podmínek a v rozsahu stanoveném tímto zákonem.
- ⁸ KRÁL, Vladimír. Domácí vězení – další alternativní trest? Trestněprávní revue, 2007, č. 8, s. 235–238.

Jak postupovat při kolizi domněnky platební neschopnosti dlužníka tvrzené věřitelem s domněnkou platební schopnosti uplatněné dlužníkem

Český insolvenční zákon upravuje, že dlužník je v úpadku buď tehdy, je-li platebně neschopný, anebo je-li předlužen (o předlužení jde tehdy, pokud má dlužník více věřitelů a souhrn jeho dluhů převyšuje hodnotu jeho majetku). Jelikož insolvenční navrhovatel nese břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností rozhodných pro závěr, že byl osvědčen dlužníkův úpadek, a jelikož je pro věřitele složitě úpadek dlužníka ve formě platební neschopnosti osvědčit, zákon stanovuje tzv. domněnky platební neschopnosti dlužníka.

Konkrétně se má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky (je tedy platebně neschopný), jestliže a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo b) své peněžité závazky neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo d) pokud nesplnil zákonem předvídanou povinnost předložit seznamy majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.

S účinností od roku 2017 je součástí právního řádu i domněnka, dle které dlužník – podnikatel není v platební neschopnosti, jejíž naplnění se testuje prostřednictvím tzv. mezery krytí. Pokud je mezera krytí (tou se rozumí rozdíl mezi výší dlužníkových splatných závazků a výší jeho disponibilních prostředků) nižší než 10 % splatných závazků dlužníka, má

se za to, že dlužník je schopen plnit své peněžité závazky – domněnka platební schopnosti. Velikost mezery krytí dlužník prokazuje výkazem stavu likvidity sestaveného podle prováděcího právního předpisu, kterým je vyhláška o platební neschopnosti podnikatele, a tento výkaz musí být vypracován auditorem, znalcem nebo osobou, která se zabývá ekonomickým poradenstvím v oblasti insolvenční a restrukturalizací a splňuje požadavky stanovené prováděcí vyhláškou. Navíc i v případě, že by mezera krytí byla větší než 10 % splatných závazků, může dlužník prokázat, že mezera krytí v přiměřené době pod tuto hladinu klesne, a to předložením výhledu vývoje likvidity (výkaz stavu likvidity a výhled vývoje likvidity dále společně jen jako „výkaz“).

Přeloženo do srozumitelnějšího jazyka to znamená, že u dlužníka, u kterého došlo pouze k přechodnému zhoršení jeho finanční situace, kterou je možné rychle překonat, se má za to, že v úpadku není,

protože je či bude ve velmi krátké době schopen uhradit ze svých disponibilních prostředků více než 90 % svých splatných závazků.

Vzhledem ke krátké čtrnáctidenní lhůtě od zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení (kterou lze přiměřeně prodloužit na žádost dlužníka jen z důvodů zvláštního zřetele), do kdy je nutné výkaz předložit, mohou tuto možnost využít pouze relativně zdravé subjekty s řádně vedeným účetnictvím.

Co má věřitel dělat, pokud jeho dlužník předloží v rámci insolvenčního řízení výkaz, ze kterého vyplývá, že má, resp. v krátké době bude mít dostatečnou mezera krytí?

V prvé řadě je třeba zdůraznit, že domněnka platební schopnosti založená na nízké hodnotě mezery krytí je způsobilá vyvrátit pouze domněnku platební neschopnosti výše uvedenou pod písm. b)

založenou na tom, že dlužník nehradí své dluhy po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti.

Naopak, je-li dána jiná domněnka platební neschopnosti, tedy zastavil-li dlužník platbu podstatné části svých dluhů, nebo nelze-li se domoci pohledávky v exekuci anebo vyhýbá-li se dlužník své procesní povinnosti předložit soudu zákonem předvídané seznamy, nemá insolvenční soud důvod vůbec zkoumat domněnku platební schopnosti založenou na dostatečně malé mezeře krytí, (blíže viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 13/2019 ze dne 27. 2. 2020). Stejně tak není dostatečná mezeře krytí způsobila zvrátit závěr o úpadku dlužníka ve formě jeho předlužení.

Jaké tedy jsou možnosti argumentace věřitele – insolvenčního navrhovatele – tvrdí-li jeho dlužník za pomoci předloženého výkazu svojí platební schopnost?

Věřitel by měl jednak ověřit skutečnost, zda byl výkaz předložen dlužníkem v zákonné či soudem prodloužené lhůtě, a v případě pozdního předložení výkazu na to soud upozornit. K pozdě předloženému výkazu by soud přihlížet neměl.

Dále by měl věřitel posoudit, zda osvědčení platební neschopnosti dlužníka založil pouze na tom, že dlužník nehradí své dluhy po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti nebo i na jiných skutečnostech uvedených pod písm. a), c) nebo d) výše.

Je pravidlem, že má-li racionální insolvenční věřitel informace, že je jeho dlužník předlužen či že naplňuje více domněnek platební neschopnosti, standardně to uvádí již v insolvenčním návrhu a není příliš pravděpodobné, že by nové informace získal v mezidobí od podání insolvenčního návrhu a mohl tedy těmito informacemi obratem reagovat na předložený výkaz. Vyloučit to však nelze, zejména si lze představit to, že dlužník v mezidobí například pod tlakem svých věřitelů či zahájeného řízení zastaví platbu podstatné části svých závazků nebo to, že v rámci insolvenčního řízení dojde k částečnému odbourání informační asymetrie mezi dlužníkem a jeho věřiteli a z podkladů, které dlužník k výzvě soudu zašle do insolvenčního spisu, a které budou zveřejněny v insolvenčním rejstříku,

bude věřitel schopen poukázat například právě na předlužení.

Pokud věřitel založil svou domněnku platební neschopnosti dlužníka pouze na tom, že dlužník nehradí své dluhy po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, pak má smysl vést věcnou polemiku nad výkazem, který dlužník předložil, aby prokázal svou platební schopnost. Výkaz není znaleckým posudkem, při jeho posouzení tak k němu soud bude přistupovat (resp. měl by) jako k jakémkoliv jiné soukromé listině a podle toho posuzovat správnost jeho obsahu, je-li tento obsah zpochybněn.

Věřitel při polemice s předloženým výkazem bude kromě faktické autority zpracovatele výkazu (zejména je-li výkaz zpracován znalcem) narážet i na několik zásadních překážek. Jednou z takových překážek je již zmíněná informační asymetrie. Ke zpracování či ověření výkazu je potřebný přístup k účetním podkladům dlužníka, přičemž typický věřitel k této dokumentaci přístup nemá. Na problém však mohou narazit i ti věřitelé, kteří přístup k takovým informacím mají, a to například z toho důvodu, že si sjednali povinnost dlužníka k pravidelnému reportingu (typicky se bude jednat o bankovní věřitele). Je-li totiž dlužník v obtížích a neplní-li řádně a včas své peněžité závazky, pravidelně s tím je spojeno (nebo tomu dokonce předchází) i porušování povinnosti reportingu anebo v některých případech bývají informační povinnosti sice formálně plněny, ale předkládané dokumenty jsou již účelově zkracovány.

Z uvedeného je zřejmé, že možnosti zpochybnění výkazu jsou zejména pro řadové věřitele omezené. Dobrou zprávou pro ně ale může být to, že alespoň podle našeho názoru není při zpochybnění výkazu bezpodmínečně nutné předložit alternativní kompletní „správný“ výkaz, bude-li věřitel schopen věrohodně zpochybnit alespoň některá data, na základě kterých byl výkaz sestaven, pročez by soud mohl konstatovat nevěrohodnost výkazu jako celku.

Shrnutí a doporučení

Výše jsme rozebrali, jak může věřitel rozporovat domněnku platební schopnosti svého dlužníka. Vhodné je zkontrolovat, zda výkaz pracující s mezerou krytí před-

ložený dlužníkem nebyl doručen soudu opožděně či poukázat na úpadek ve formě předlužení nebo platební neschopnost založenou na skutečnosti, že dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo že dlužník nesplnil zákonem předvídanou povinnost předložit seznamy majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.

Další možnosti, jak vyvrátit domněnku platební schopnosti dlužníka, jsou obtížnější. Věřitel se může pokusit zpochybnit správnost vstupních dat, na základě kterých byl výkaz sestaven. Tuto možnost však budou mít zpravidla pouze bankovní věřitelé, a to pouze za předpokladu, že mají sjednanou pro dlužníka informační povinnost v takovém rozsahu, že z něj je možno výkaz sestavit a že tato povinnost je řádně plněna. Věřitelům, kteří mají průběžně přístup k výkazům svých dlužníků, lze doporučit, aby mezeře krytí byla mezi ukazateli, které sledují či hodnotí, a to nejen pro případné budoucí vyvrácení domněnky platební schopnosti dlužníka, ale i ke sledování finančního zdraví klienta. Vědomost o stavu mezery krytí může být i jedním z podkladů při rozhodování o tom, zda věřitelský insolvenční návrh podat nebo nikoliv. Insolvenční řízení totiž nemá být nátlakovým prostředkem a nemá nahrazovat klasické soudní řízení v případech, kdy dlužník není v úpadku.

Věřitelům, kteří přístup k podkladům dlužníka nemají, pravděpodobně nezbude, než se pokusit najít formální či početní chybu v dlužníkem předloženém výkazu a snažit se přesvědčit soud, že předložení nového či opraveného výkazu po uplynutí soudem stanovené lhůty již není možné. 📧

Mgr. Ing. Jan Vavřina, partner
JUDr. Aleš Hradil, junior partner
DUNOVSKÁ & PARTNERS, s.r.o.

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

právnícká
firma
roku

LÍDR ADVOKÁTNÍHO TRHU

v České republice i na Slovensku

ABSOLUTNÍ VÍTĚZ

soutěže Právnícká firma roku 2022 v ČR

VÍTĚZ KATEGORIÍ ČR 2022

NEJLEPŠÍ DOMÁCÍ KANCELÁŘ
NEJLEPŠÍ KLIENTSKÉ SLUŽBY
FÚZE A AKVIZICE
DEVELOPERSKÉ A NEMOVITOSTNÍ PROJEKTY

VÍTĚZ KATEGORIÍ SR 2023

MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
PRÁVO HOSPODÁRSKÉ SOUTĚŽE
ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

4 VÍTĚZSTVÍ 22 OCENĚNÍ

3 VÍTĚZSTVÍ 11 OCENĚNÍ

Mlčenlivost v mediaci

Mediace je v současné době hojně využívaný institut, ať již nařízený soudem nebo účastníky sporu dobrovolně přijatý.

Cílem tohoto článku je vyjasnit odpovědi na otázky týkající se mlčenlivosti v mediaci a poskytnout čtenáři přehled, jak je mlčenlivost v mediaci chráněna, jak jsou chráněny důvěrné informace v mediaci a zda je mediace bezpečným prostředím pro řešení sporných záležitostí.

Pojem mediace

Mediace je jedním z alternativních způsobů řešení sporů, tedy řešením sporů bez autoritativního rozhodnutí soudu. V procesu mediace vystupuje mediátor a strany, které musí být nejméně dvě. Strany jsou osoby, které mají mezi sebou záležitost, kterou potřebují vyřešit a samy nejsou schopny se na jejím vyřešení domluvit. Mediátor je osobou, která stranám usnadňuje vzájemnou komunikaci, řídí proces mediace a zajišťuje, aby byly dodržovány principy mediace.

Rozsah projednávání věci v mediaci

Mediace je bezpečným prostředím, kde si strany mohou sdělit jakékoliv informace, které by nebylo vhodné nebo možné sdělovat při soudním jednání. Skutečnost, že strany potřebují řešit i důvody svého jednání, se může zdát z pohledu klasického soudního náhledu na věc nepodstatná. Mediace je ale samotným speciálním řízením, kde právě možnost řešení situace z celkového pohledu je pro strany velmi přínosná, neboť na mediaci strany dostanou možnost vyjádřit se k dané věci tak, jak potřebují a jak by u soudu nebylo umožněno.

Mediace není zdržování soudního procesu

Mediace je v současné době někdy přijímána jako zdržování soudního procesu a stranami konfliktu nebo jejich právními zástupci je pak uváděno, že nerozumí, proč by se měli domluvat přes mediátora, vždyť např. dohodu o narovnání dokážou dojednat nebo napsat sami.

Na mediaci je třeba se ale dívat tak, že pokud je soudem nařízeno první setkání s mediátorem nebo k mediaci strany dobrovolně přistoupí, dostaly se již do situace, kdy se samy domluvit nedokáží a přítomnost třetí neutrální osoby je možností, jak nastalou situaci vyřešit ještě bez zásahu soudu. Navíc v takovýchto situacích advokát vždy zastupuje jednu stranu dané záležitosti a dle zákona a příslušných stavovských předpisů hájí zájmy jedné strany.¹ Těžko si lze představit jednání advokáta, který by vystoupil z role zástupce jedné strany a snažil se být neutrálním prostředníkem. Pro tyto situace je třeba mediátora, který je nestranný.

Cíl mediace

Cílem mediace je, aby bylo stranám v mediaci umožněno nalézt cestu k dohodě a případně dohodu mezi stranami mediace uzavřít.² Odpovědnost za výsledek mediace leží na jednotlivých stranách, a to z pohledu, zda k dohodě mezi nimi dojde. Žádná ze stran nemůže být v mediaci nucena, aby uzavřela dohodu, se kterou nesouhlasí.

Mlčenlivost mediátora

Proces mediace je v České republice upraven v zákoně č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), v platném znění (dále jen „Zákon“).

Jednou z nejdůležitějších povinností mediátora je, aby zachovával mlčenli-

vost. Mlčenlivost mediátora je upravena v ustanovení § 9 Zákona. Mediátor je dle ustanovení Zákona povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s přípravou a výkonem mediace, a to i poté, co by již mediátorem nebyl.

Od doby, kdy začnou strany s mediátorem komunikovat, bez ohledu na to, zda s ním následně naváží spolupráci nebo ne, musí mediátor povinnost mlčenlivosti dodržovat.

Soudní řízení po mediaci

V odborných kruzích byla řešena otázka, jaké informace může mediátor sdělit, když je dotazován soudem na informace k mediaci. Členové pracovní skupiny Ministerstva spravedlnosti k mediaci vytvořili Stanovisko k otázce povinnosti mlčenlivosti ve smyslu ust. § 9 Zákona, ve kterém se uvádí, že: „Lze proto uzavřít, že pokud soudy požadují po mediátorech informace jdoucí nad rámec konstatování, zda první setkání či mediace samotná proběhly (probíhá) či nikoli, je Ministerstvo spravedlnosti toho názoru, že mediátor dle zákonných ustanovení nemá právo tyto informace soudu sdělovat.“³

Soud nemůže provádět důkazy od mediátora, který by nebyl zproštěn povinnosti mlčenlivosti, a to dle ustanovení § 124 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění. Pokud se strany mediace všechny nedohodnou, mediátor nesmí soudu žádné informace z media-

Advokátní kancelář Anna Frantlová

Poskytujeme komplexní právní služby především podnikatelskému sektoru a obcím, ale též individuální klientele.

Jdeme cestou specializace a v tom, co děláme, chceme být nejlepší. Proto se zaměřujeme na občanské, obchodní a veřejné právo a na veřejné zakázky a v těchto odvětvích poskytujeme komplexní a profesionální služby.

Umíme pracovat a jednat nejen v českém, ale i v několika v cizích jazycích. Naší prioritou je poskytování kvalitních právních služeb, férové jednání a důvěra a spokojenost našich klientů

Jsme tu pro Vás

TEL:
+420 731 202 981

EMAIL:
frantalova@ak-frantalova.cz

WWW.AK-FRANTALOVA.CZ

ce poskytnout, pokud se nejedná pouze o stručné sdělení, zda setkání proběhlo nebo zda mediace probíhá.

Porušení povinnosti mediátorem

V případě, že by k porušení povinnosti mlčenlivosti mediátorem došlo, bude takové oznámené porušení řešit Ministerstvo spravedlnosti a v případě, že je mediátor advokátem, bude oznámené porušení řešeno Českou advokátní komorou.⁴

Porušení povinností mediátorem by bylo jedním z nejvážnějších prohřešků, kterých by se mohl mediátor dopustit, a tedy i příslušná opatření by byla ukládána jako jedna z nejpřísnějších. Za dobu posledních pěti let byl Českou advokátní komorou řešen pouze jeden případ porušení mlčenlivosti mediátora. Takové porušení povinností mediátora je ojedinělé a v tomto jediném případě za něj bylo uloženo kárné opatření pokuty.⁵

Mlčenlivost stran mediace

Ze Zákona nejsou strany konfliktu k mlčenlivosti v mediaci zavázány. Tato skutečnost je často řešena tím, že ve smlouvě o provedení mediace je uvedeno, že strany mediace se zavazují k mlčenlivosti a to i např. pod hrozbou sankce smluvní pokuty.

Porušení mlčenlivosti stranou mediace

Mohlo by se stát, že strana mediace neoprávněně využije poznatků z mediace, tedy by chtěla u soudu užít informace, o kterých se dozvěděla prostřednictvím mediace a které by jinak k dispozici neměla.

V odborné literatuře se na problematiku důkazů z mediace, které by předkládaly strany mediace, vyskytuje následující názor: „Je též velice nejisté, zda by soud mohl odmítnout takové důkazy, jako nezákonné (§ 125 OSŘ.) proto, že byly pořízeny nebo účastníkem opatřeny v rozporu s obecně závaznými právními předpisy a jejichž pořízením nebo opatřením došlo k porušení práv jiné fyzické nebo právnické osoby.“⁶

Autorka článku se domnívá, že by takový důkaz navržený stranou mediace mohl být připuštěn, a to s ohledem i na

znění důvodové zprávy k Zákonu, ve které se k možnosti uložit mlčenlivost i stranám v mediaci uvádělo: „...dle názoru předkladatele by proces mediace měl být regulován jen v nezbytně nutné míře. Rozšiřovat povinnost mlčenlivosti i na strany konfliktu se předkladateli jeví jako nadbytečné, a navíc ze strany státu v případě porušení takové mlčenlivosti obtížně postižitelné. Stranám konfliktu hlavně nesmí být znemožněno domáhat se po případné neúspěšné mediaci svého práva u soudu, na což v pracovní skupině poukazovali zejména soudci. Vzhledem k tomu, že mediace je v zásadě dobrovolný proces, je elementární úroveň důvěry mezi stranami předpokladem samotného zahájení mediace. Pokud však budou mít strany potřebu si povinnost mlčenlivosti upravit (typicky např. v obchodních sporech), nic nebrání tomu, aby si tuto povinnost sjednaly v dohodě o provedení mediace. V takovém případě je povinnost mlčenlivost zajištěna soukromoprávními instituty bez ingerence státní moci.“

Osoba, která se účastní mediace, neztrácí možnost hájit svá práva před soudem. V opačném případě by nastala situace, že osoba, která by se účastnila mediace, tak by po jejím neúspěšném skončení nemohla hájit svá práva.

Zaručení stoprocentní mlčenlivosti stran mediace

Autorka článku rozumí názorům, že některé osoby by mediaci odmítly z důvodu, že mlčenlivost stran není stoprocentně ošetřena. Požadavek na stoprocentní mlčenlivost ale není zaručen v žádné oblasti. Bylo by nespravedlivé zatracovat mediaci za fakt, že nedokáže zaručit stoprocentní mlčenlivost stran, když taková záruka ochrany není zaručena ani nikde jinde.

Ochrana před zneužitím informací z mediace

Mediace je procesem dobrovolným. Nikdo nemůže být k mediaci nucen a každý má právo mediaci ukončit. Řešením je se mediace zúčastnit a zjistit, že obava z porušení mlčenlivosti stran při mediaci nebude tak reálná a palčivá. Proces mediace nestojí na získávání nejtajnějších informací. Proces mediace je zaměřen na urovnání vztahů a hledání možností vzájemného fungování do budoucna.

Pokud by strana mediace nakonec přeci jen došla k závěru, že má obavu z porušení mlčenlivosti jinou stranou mediace, nemusí žádné další informace sdělovat a může mediaci kdykoliv ukončit.

Závěr

Mediace je formálním procesem, ve kterém je mlčenlivost mediátora precizně nastavena. Mlčenlivost stran mediace může být stranami mediace upravena smluvně, a tedy celý proces bude probíhat s ochranou mlčenlivosti. Mediace jako bezpečný proces může být pro strany konfliktu přínosným faktem, že konečné rozhodnutí strany samy formulují, na konci procesu nedojde k překvapivému rozhodnutí, což se u soudu může stát. Soudní řízení může trvat roky. V případě využití mediace je výsledek zřejmý většinou v rádech měsíců. Nesporným argumentem pro vyzkoušení mediace je tedy i její menší časová a související menší finanční náročnost.

JUDr. Kateřina Koberová, zapsaná mediátorka
a trvale spolupracující advokát
Mašek & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

MAŠEK
/PARTNERS

Poznámky:

- ¹ § 5 odst. 1 zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci).
- ² § 2 odst. a) zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci).
- ³ Stanovisko Ministerstva spravedlnosti ČR k otázce povinnosti mlčenlivosti ve smyslu ust. § 9 zákona o mediaci: https://justice.cz/documents/12681/720931/Stanovisko_k_ot%C3%A1zce_povinnosti_ml%C4%8Denlivosti.pdf/8dca606f-8534-4643-8c76-f0d41ff188ab.
- ⁴ § 13 zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci).
- ⁵ Česká advokátní komora, Kárné oddělení.
- ⁶ CHOLENSKÝ, Robert. Praktický průvodce mediací podle nové právní úpravy. 1. Vydání. Praha: Linde Praha. 2012, s. 143.

Jste připraveni na krach svého obchodního partnera? Aneb základní orientace v otázkách insolvence za 10 minut

Uzavřeli jste s obchodním partnerem smlouvu, dodali zboží, vystavili fakturu? Obchodní partner se ale zdráhá zaplatit a až po čase přiznává: zaplatit nemůžeme, nemáme z čeho. Jdeme do insolvence. Postavte se do fronty a nastavte ruku... Co teď? Začíná insolvenční řízení.

Insolvenční řízení funguje jako jakási hromadná exekuce – jednak by bylo neefektivní, aby byl majetek dlužníka rozdroben mezi množství exekutorů, ale také je zde především snaha zabránit davu věřitelů uspořádat divoký hon na majetek dlužníka ve stylu „kdo dřív přijde, ten dřív bere.“ Ne nadarmo se o insolvenční řízení také jako o „ochraň před věřiteli.“

V našem článku zaměřeném na insolvenční řízení se podíváme na základní pojmy a instituty, s nimiž se můžeme v rámci insolvenčního řízení setkat, a rovněž na to, jak v rámci insolvenčního řízení pokud možno vylepšit své postavení.¹

Insolvenční správce

V insolvenční řízení (všech) dluhů dlužníka spojí do jednoho řízení a ustanoví se jeden insolvenční správce. Správce je tu především od toho, aby zorganizoval spravedlivý a spořádaný průběh insolvenčního řízení a aby dohlédl, že každý dostane, co mu patří. Správce má být na straně všech a vlastně nikoho – chrání zájmy jak věřitelů, tak dlužníka. Mezi jeho úkoly patří řízení organizovat, dohléd-

nout na dlužníka, (a v případě konkursu) spravovat jeho majetek, zpeněžit jej, odhalovat a zabraňovat vyvážení majetku a zároveň také přezkoumávat pohledávky věřitelů, aby se žádný nepřihlásil o víc, než mu náleží.

Zjednodušeně shrnuto do jedné věty – v případě konkursu přijde insolvenční správce, vše sepiše, dle možností rozprodá, a co z toho vzejde, to rozdělí mezi věřitele. Ačkoli to zní jednoduše, nebuďte překvapeni, že z průměrného insolvenčního řízení uvidíte peníze zpravidla až za několik let.

Nezapomeňte se přihlásit

Na začátku každého insolvenčního řízení je insolvenční návrh. Ten na dlužníka může podat buď jeho věřitel, nebo jej na sebe dlužník může (resp. ze zákona musí) podat sám. Jakmile návrh dojde soudu, zahájí se insolvenční řízení. Chcete-li jako věřitel ze svých peněz vidět alespoň něco zpátky, je potřeba svou pohledávku přihlásit přihláškou. Do insolvenčního řízení se totiž až na výjimky nedostanete automaticky. Soud k přihlašování pohledávek stanoví lhůtu, kterou není radno zmeškat – opoždilí věřitelé svůj nárok ztrácejí.

Samotným přihlášením pohledávky však ještě není vyhráno – správce může dojít k závěru, že jste neoprávněně přihlásili příliš velkou částku nebo pohledávku jako celek neuzná vůbec. V takovém případě je nutno ve stanovené lhůtě podat na správce žalobu a zahájit tzv. incidenční spor, v jehož průběhu soud určí, zda je pohledávka po právu a v jaké výši. Právě kvůli těmto incidenčním sporům se insolvenční řízení často protahují na dlouhé roky; dokud se nezjistí, kolik komu přesně patří, nelze většinu výtěžku rozdělovat.

Stejně tak může správce žalovat věřitele – někteří věřitelé se totiž na své insolventní partnery pokouší různými způsoby tlačit, aby například už před nebo i po zahájení insolvenčního řízení uhradili dluh přednostně jim. Tím si však zpravidla příliš nepomohou – správce takové transakce z účetnictví dlužníka snadno odhalí a příslušný úkon (platbu, smlouvu či jiné právní i faktické jednání) může správce u soudu napadnout jako tzv. zvýhodňující. Pokud soud žalobě správce vyhoví, věřitel pak musí celou neoprávněně získanou částku vrátit (nemluvě o možných trestněprávních důsledcích).

Konkurs nebo reorganizace

Soud v případě právnické osoby rozhodne, zda se úpadek bude řešit konkursem nebo reorganizací. Konkurs zjednodušeně řečeno znamená, že se majetek společnosti (dlužníka) rozprodá a výtěžek rozdělí mezi věřitele, načež se společnost zruší. Reorganizace pak vyžaduje reorganizační plán, na jehož základě bude společnost pod dohledem správce a soudu dále fungovat a pokusí se o restart podnikání.

Výhodou konkursu je zpravidla jeho větší rychlost a (pokud dlužník disponuje alespoň nějakým majetkem) pravděpodobnost uspokojení alespoň části pohledávek věřitelů. V případě reorganizace zase dlužníci nabízejí věřitelům větší míru uspokojení než v konkursu a v případě úspěšné reorganizace i možné pokračování obchodního partnerství. Reorganizace je ovšem běh na dlouhou trať s nejistým výsledkem a rizikem, že se nepovede a dluhy společnosti (dlužníka) se o to více prohloubí. Tudíž na věřitele ve finále může zůstat ještě méně, než kdyby se vše od počátku řešilo konkursem.

Majetková podstata a majetek, který není dlužníka

Insolvenční správce majetek dlužníka pojme do tzv. majetkové podstaty, která se v případě konkursu zpeněží, a výsledek se následně rozděljuje mezi věřitele. V případě reorganizace se s ní stane cokoliv, co se určí v reorganizačním plánu schvalovaném věřiteli – zpeněží se částečně, celá se ponechá, restrukturalizuje se, najde se strategický investor, který do ní přinese investici apod.

Jakmile je v konkursu celá majetková podstata zpeněžena a jsou dořešeny všechny incidenční spory, připraví správce konečnou zprávu – pokud ji soud schválí, vyhotoví se rozvrh a peníze se mohou konečně rozdělit věřitelům.

Při reorganizaci záleží na podmínkách schválených v reorganizačním plánu. Oproti konkursu může ale dlužník v reorganizaci zpravidla s majetkovou podstatou nakládat o poznání volněji. Dlužník tak své podnikání může provozovat i nadále a snaží se o uspokojení věřitelů a provedení ozdravných opatření, která si v reorganizačním plánu určil. Jakmile

jsou vytyčené cíle splněny, soud vezme splnění plánu na vědomí a reorganizace skončí.

Stává se však, že se do majetkové podstaty pojme i cizí předmět – například věřitelem nebo jinou osobou vlastněné zboží, které dlužníkovi třeba jen pronajala nebo jej u dlužníka uskladnila. V takovém případě je věc potřeba řešit se správcem a doložit mu, že věc nepatří dlužníkovi, ale jiné osobě a domoci se tak toho, aby správce věc z majetkové podstaty vyškrtl. (Pozn.: Opravdu si zboží neodvážejte jen tak bez vědomí správce, ledaže pak raději o svém nároku chcete přesvědčovat v lepším případě soud, v horším i policii.) Správce si však může stát za tím, že věc patří dlužníkovi. Poté nezbyvá, než se vyškrtnutí z majetkové podstaty na správci domáhat tzv. vylučovací žalobou u soudu, jinak by mohl být předmět prodán jako dlužníkům.

Pokud svěřujete obchodnímu partnerovi jakékoliv své předměty, např. stroje, nástroje, zboží, materiál atp., je vhodné vše dokumentovat – předměty například onálepkovat nebo jinak označit, vyhotovit předávací protokoly, specifikovat tyto předměty jednoznačně ve smlouvě. Buďte připraveni na situaci, že své vlastnictví budete muset přesvědčivě prokázat.

Právo přeje bdělým

Insolvenční řízení se vyplatí průběžně hlídat a aktivně se do něj zapojovat, obzvláště pokud máte za dlužníkem vysokou pohledávku. Všechny podstatné dokumenty se zveřejňují na webu insolvenčního rejstříku.² Pamatujte, že ne všechny podstatné dokumenty se Vám budou osobně doručovat. Jako věřitel se můžete dále angažovat při schůzi věřitelů nebo ve věřitelském výboru a pohlídat si tak doslova osobně, aby se řízení pokud možno nevyvíjelo zcela nežádoucím směrem. Nebojte se spolupracovat i se správcem – nemusí být nutně Vaším nepřitelem, naopak. Většina z nich nebude váhat Vás řízením provést a poradit nezbytné kroky.

Za další lze doporučit – pečlivě vybírejte a prověřujte své obchodní partnery, buďte obezřetní, zvažujte rizika... Kromě těchto obecných rad tu však jsou i konkrétní nástroje. Využít můžete například následující:

Zajištění

Nejúčinnější způsob Vašeho zabezpečení pro případ insolvence je své pohledávky jednoduše zajistit majetkem dlužníka. Nejčastěji dlužník poskytne zástavu, která se v případě insolvence zpeněží a tzv. zajištěný věřitel je z výnosu takového prodeje uspokojen přednostně. Mimo to může zajištěný věřitel dokonce insolvenčnímu správci i udělovat konkrétní pokyny, jakým způsobem se má předmět zástavy přesně zpeněžit.

Zástava je ovšem významný závazek, k němuž se obchodního partnera jen tak snadno nepovede přesvědčit, tudíž přichází v úvahu většinou jen v případě některých typů transakcí, typicky úvěrových smluv, kdy je na jedné straně mnohem silnější věřitel, zatímco na druhé slabší dlužník.

Výhrada vlastnictví

Dalším užitečným způsobem vylepšení pozice, zejména v případě dodavatelských vztahů, je tzv. výhrada vlastnictví. Ze zákona totiž v případě kupní smlouvy vlastnictví k předmětu přechází již účinností samotné smlouvy (zpravidla podpisem všemi stranami), nezávisle na tom, zda již byla kupní cena uhrazena. Častým scénářem tak bývá, že prodávající dlužníkovi dodá zboží, dlužník už ale fakturu nikdy neuhradí a mezitím „spadne“ do insolvence. Insolvenční správce pak majetek (včetně dodaného zboží) pojme do majetkové podstaty, a pokud pak prodávající od smlouvy nestihne pro nezaplacení včas odstoupit, může zůstat jak bez zboží, tak bez peněz. Pak nezbude, než přihlásit pohledávku do insolvence a čekat na uspokojení v nepoměrně menší výši, než jaká byla sjednaná kupní cena zboží.

U výhrady vlastnictví jde v podstatě o to, že se prodávající s kupujícím dohodnou, že si prodávající podrží vlastnické právo k předmětu koupě déle – ideálně až do úplné úhrady kupní ceny. To dává prodávajícímu v případě insolvence velkou výhodu, protože si své zboží jako jeho vlastník může vyžádat zpátky.

Je ale důležité pamatovat, že ujednání o výhradě vlastnictví musí ze zákona nést ověřené podpisy nebo být sepsáno formou notářského zápisu, jinak je vůči

DLOUHODOBĚ NA PŘEDNÍCH PŘÍČKÁCH

VÍTĚZ KATEGORIE:

Právo informačních technologií
Řešení sporů a arbitráže
Veřejné zakázky

Rowan Legal

OCEŇOVANÉ KATEGORIE:

TMT / Řešení sporů
Duševní vlastnictví / Compliance
Právo hospodářské soutěže
Energetika

TOP TIER

2023

OCEŇOVANÉ KATEGORIE:

TMT / Řešení sporů
Duševní vlastnictví
Soutěžní právo a právo EU
Veřejné zakázky

ostatním věřitelům dlužníka neúčinné (tedy jinak řečeno, v insolvenčním řízení se na něj bude pohlížet, jako by nebylo).

Insolvenční doložka

Někteří se mylně domnívají, že se zahájením insolvence smlouva uzavřená s dlužníkem automaticky končí a obchod jednoduše není třeba realizovat – opak je však pravdou. Insolvence na platnost smlouvy nemá vliv a závazky obou stran nadále trvají. To ale může druhou, solventní stranu stavět do nepříjemné situace.

Řešením může být sjednání tzv. insolvenční doložky, kdy se ve smlouvě ujedná, že v případě zahájení insolvenčního řízení či prohlášení úpadku jedné strany může druhá strana od smlouvy odstoupit. Tím lze minimalizovat škody, které by jinak taková komplikace v podobě nedobrovolného setrvání ve smluvním vztahu s dlužníkem mohla způsobit.

Postoupení pohledávky

Jako věřitel byste se měli připravit také na to, že se svých peněz v insolvenčním řízení nedočkáte jen tak ze dne na den. Jak bylo zmíněno výše, řízení se může protáhnout na dlouhá léta. Přitom obecně platí, že čím větší dlužník, tím více účetnictví a dokumentů bude potřeba pro-

zkoumat, více majetku ocenit a zpeněžit, a především bude existovat více věřitelů a objeví se o to více sporů o pohledávky, na jejichž vyřešení se bude muset čekat.

Mnozí věřitelé tak své pohledávky raději se slevou prodají třetí osobě, která si je do řízení přihlásí místo nich. Původní věřitel tak sice získá méně peněz, na druhou stranu je ale dostane okamžitě a nenese ani riziko spojené s nejistotou ohledně míry upokojení pohledávek. Je tak na místě zvážit, zda se Vám jako věřiteli delší čekání na (možná) více peněz vyplatí nebo zda raději odejít s menší částkou ihned a nechat na peníze čekat někoho jiného.

Závěr

Nelze znovu nepřipomenout i nejsilnější a nejdůležitější preventivní nástroj ze všech – tím je obezřetnost. Pokud už dojde Váš obchodní partner do insolvence, vždy se vyplatí se o pohledávku starat a aktivně se o stav insolvenčního řízení zajímat (možná s výjimkou zanedbatelných pohledávek, kdy by náklady na jejich správu s jistotou převýšily výnos). Jak bylo zmíněno výše, ne všechny podstatné dokumenty se Vám budou osobně doručovat, mnohé se považují za doručené jednoduše zveřejněním v insolvenčním rejstříku. Insolvenční zákon si navíc velmi potrpí na lhůty, po jejichž zmeškání

Vaše právo zanikne. Neprohloupíte proto, když budete svá práva pečlivě hlídat – anebo ještě lépe, svěříte tuto práci odborníkovi. Závěrem ještě trocha upřímnosti – i když budete aktivní a dbát všech doporučení, nemějte ohledně uspokojení pohledávek velká očekávání. Pokud nemáte své pohledávky zajištěny a jste tedy tzv. nezajištěný věřitel, celý dluh prakticky nikdy z dlužníka zpět nedostanete. Průměrné uspokojení v konkursu se pohybuje okolo 4 % a v reorganizaci kolem 10 %.

Tomáš Jelínek, senior advokát
Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

EVERSHEDS
SUTHERLAND

Poznámky:

- ¹ Tento článek nemá ambice vysvětlit celou problematiku insolvenční dopodrobna, ale poskytnout do ní základní vhled.
- ² <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>.

ZDENĚK KUČERA a ŠTĚPÁNKA HAVLÍKOVÁ

Novinky v IT právu a e-commerce pro rok 2023

Další **online semináře** naleznete:
www.epravo.cz/eshop

epravo.cz

Hromadné propouštění je opět v kurzu. Co obnáší a jaká jsou rizika?

V současné nejisté ekonomické situaci stále více firem přistupuje k masivním organizačním změnám. Svět obletely zprávy z USA, kde takřka ze dne na den přišlo o práci tisíce zaměstnanců technologických gigantů Google, Amazonu a Mety. U nás je situace o něco složitější.

Pokud chce český zaměstnavatel propustit větší počet zaměstnanců, musí dodržet přísný zákonný postup. Kdy jde o tzv. hromadné propouštění, jaká jsou jeho pravidla a jaká nese rizika, se dozvíte v našem článku.

Kdy se jedná o hromadné propouštění?

O hromadné propouštění jde v případě, kdy v období 30 kalendářních dnů skončí na základě výpovědi z organizačních důvodů pracovní poměry nejméně následujícímu počtu zaměstnanců:

- 10 zaměstnancům u zaměstnavatele zaměstnávajícího od 20 do 100 zaměstnanců;
- 10 % zaměstnanců u zaměstnavatele zaměstnávajícího od 101 do 300 zaměstnanců; nebo
- 30 zaměstnancům u zaměstnavatele zaměstnávajícího více než 300 zaměstnanců.¹

Pokud výpovědi z organizačních důvodů skončí pracovní poměr alespoň 5 zaměstnanců, započítávají se do počtu skončených zaměstnanců také zaměstnanci, kteří skončili v tomto období dohodou z těchto důvodů.

Celkový počet zaměstnanců zaměstnavatele se pro účely limitů hromadného propouštění posuzuje ke dni před dáním výpovědi prvním propouštěnému zaměstnanci.

Paradoxem je, že zaměstnavatel musí začít plnit povinnosti spojené s hromadným propouštěním ještě před tím, než přistoupí k první výpovědi. V té době ale ještě nemůže vědět, zda fakticky dojde ke skončení předepsaného počtu zaměstnanců v období 30 dnů (ani kolik zaměstnanců bude mít ke dni před dáním výpovědi prvním zaměstnanci). Ostatně, někteří zaměstnanci mohou přistoupit na skončení dohodou a u dalších může dojít k zákonnému prodloužení výpověd-

ní doby. V praxi tedy zaměstnavatelům nezbyvá, než možné splnění podmínek hromadného propouštění předvídat a plnit zákonné povinnosti preventivně.

Povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnancům, resp. jejich zástupcům

Před dáním výpovědi musí zaměstnavatel o svém záměru hromadně propouštět nejméně 30 dnů předem písemně informovat odborovou organizaci a radu zaměstnanců (pokud u zaměstnavatele tyto orgány nepůsobí, informuje každého zaměstnance jednotlivě).

Otázky související s hromadným propouštěním musí zaměstnavatel se zaměstnanci (resp. zástupci zaměstnanců) také projednat. V praxi je vhodné informační a projednávací povinnost plnit formou osobního setkání. Tato povinnost však má spíše formální charakter, protože zaměstnavatel se případnými návrhy zaměstnanců řídit nemusí.

Povinnosti zaměstnavatele vůči Úřadu práce

Vůči Úřadu práce má zaměstnavatel v zásadě dvě informační povinnosti. V počáteční fázi je zaměstnavatel povinen písemně informovat místně příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce o chystaném hromadném propouštění v podobném rozsahu, v jakém informoval zaměstnance, a také o zahájení jednání se zaměstnanci (resp. jejich zástupci). V praxi některé Úřady práce nad rámec zákonných náležitostí takové informace vyžadují i kódy klasifikace zaměstnání CZ-ISCO dotčených zaměstnanců. Zaměstnavatelé by tedy měli zvážit, zda jim tyto údaje rovnou neposkytnou a neurychlit tím komunikaci s Úřady práce, resp. zabránit potenciálním potížím. Jedno vyhotovení této informace zaměstnavatel doručí dotčeným zaměstnancům nebo jejich zástupcům.

Ve druhé fázi musí zaměstnavatel prokazatelným způsobem² doručit příslušné pobočce Úřadu práce písemnou závěrečnou zprávu o svém rozhodnutí hromadně propouštět a o výsledcích jednání se zaměstnanci (resp. zástupci zaměstnanců). Jedno vyhotovení této zprávy musí zaměstnavatel opět doručit i zaměstnancům (resp. zástupcům zaměstnanců), kteří mají možnost se ke zprávě samostatně vyjádřit.

V praxi může nastat situace, kdy se hromadné propouštění bude týkat více provozoven zaměstnavatele na různých místech v České republice, a nebude tedy možné určit jednu příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce. V takovém případě by měl zaměstnavatel předmětné povinnosti plnit vůči všem dotčeným pobočkám Úřadu práce.³

Následky a sankce za nedodržení povinností

Povinnosti vůči zaměstnancům, resp. jejich zástupcům

Zákon výslovně upravuje přestupek spočívající v porušení povinností vůči zástupcům zaměstnanců v souvislosti s hromadným propouštěním. Za tento přestupek může inspekce práce zaměstnavateli uložit pokutu až 200 000 Kč.⁴

Nabízí se otázka, zda je možné na základě tohoto ustanovení trestat i situace, kdy u zaměstnavatele zástupci zaměstnanců nepůsobí. S ohledem na textaci daného ustanovení a na obecné principy správního trestání máme za to, že porušení povinností vůči jednotlivým zaměstnancům nelze trestat podle § 23 zákona o inspekci práce. V takovém případě nicméně nepovažujeme za vyloučené, že by inspekce práce mohla zaměstnavatele postihnout za obecný přestupek porušení povinností při skončení pracovního poměru podle § 25 zákona

o inspekci práce, za který lze uložit pokutu až 2 000 000 Kč.

Může mít porušení informační povinnosti vůči zaměstnancům vliv na platnost následných výpovědí? Zákoník práce v § 19 odst. 2 stanoví, že: „Požaduje-li zákon, aby právní jednání bylo s příslušným orgánem pouze projednáno, není možné právní jednání prohlásit za neplatné jen z toho důvodu, že k tomuto projednání nedošlo.“ Zatímco u povinností vůči Úřadu práce soudní judikatura postavila na jisto, že případné porušení těchto povinností nezpůsobuje neplatnost následných výpovědí,⁵ u povinností vůči zaměstnancům a jejich zástupcům soudní praxe zatím chybí.

V odborné literatuře existují názory, že by nesplnění informační povinnosti vůči zaměstnancům ve lhůtě 30 dnů před podáním výpovědi skutečně mohlo způsobit neplatnost těchto výpovědí, neboť jde o závažné porušení zásady zákonné ochrany zaměstnance.^{6,7} Ačkoliv se přikláníme spíše k variantě, že by případné porušení této povinnosti nemělo za následek neplatnost výpovědi, doporučujeme v praxi na toto potenciální riziko myslet a zákonné povinnosti dodržet.

Povinnosti vůči Úřadu práce

Pokud jde o první informační povinnost vůči Úřadu práce o záměru hromadně propouštět, zákoník práce ani zákon o inspekci práce s jejím porušením nespojuje žádnou speciální sankci. V úvahu teoreticky připadá již zmíněná dvoumilionová sankce za obecný přestupek porušení povinnosti při skončení pracovního poměru podle § 25 zákona o inspekci práce.

Pokud jde o povinnost zaměstnavatele poskytnout Úřadu práce písemnou závěrečnou zprávu, zákoník práce stanoví, že pracovní poměr hromadně propouštěného zaměstnance skončí výpovědí nejdříve 30 dnů po doručení této zprávy Úřadu práce, ledaže zaměstnanec prohlásí, že na prodloužení pracovního poměru netrvá. Pokud tedy zaměstnavatel nestihne doručit závěrečnou zprávu Úřadu práce včas, dojde k automatickému prodloužení pracovního poměru propouštěných zaměstnanců, čímž mohou značně narůst mzdové náklady zaměstnavatele. Případně obsahové nedostatky zprávy o hromadném propouštění však samy o sobě prodloužení výpovědní doby nezpůsobují.⁸ I v případě

porušení této povinnosti může inspekce práce uložit zaměstnavateli pokutu až 2 000 000 Kč podle § 25 zákona o inspekci práce.

Jak již bylo zmíněno výše, podle soudní praxe Nejvyššího soudu nemá porušení povinností vůči Úřadu práce za následek neplatnost udělených výpovědí.⁹

Praktické otázky související s hromadným propouštěním

V případě, že zaměstnavatel bude mít v úmyslu propouštět větší počet zaměstnanců, je vhodné si celý proces dobře načasovat. Aby se zaměstnavatel dostal do režimu hromadného propouštění, musí ke skončení pracovního poměru daného počtu zaměstnanců dojít v průběhu 30 po sobě následujících kalendářních dnů. Naopak, do režimu hromadného propouštění se nedostane, pokud mezi skončením dodrží alespoň 30 dnů. Tj. zaměstnavatel může část zaměstnanců propustit například k 30. 6. a část k 31. 7., aniž by se tyto skupiny počítaly; v takovém případě vznikne mezi daty skončení dostatečný časový odstup, který vyloučí aplikaci pravidel (a povinností) spojených s hromadným propouštěním.¹⁰

Zaměstnavatelé se zpravidla snaží ukončit pracovní poměry zaměstnanců dohodou, aby předešli možným budoucím sporům nebo aby se režimu hromadného propouštění zcela vyhnuli. Zaměstnanci však skončení dohodou odmítají například z důvodu obav o výši následné podpory v nezaměstnanosti. Podpora se totiž snižuje v případě, kdy uchazeč o zaměstnání bez vážného důvodu ukončil poslední zaměstnání sám nebo dohodou se zaměstnavatelem.¹¹ Zaměstnanci se nicméně uvedeného v rámci hromadného propouštění obávat nemusí. Organizační důvody, na základě kterých dochází ke skončení pracovních poměrů hromadně propouštěných zaměstnanců, patří podle stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí mezi vážné důvody, pro které se ani v případě ukončení pracovního poměru dohodou podpora v nezaměstnanosti nesnižuje.¹²

Závěr

Hromadné propouštění vyžaduje pečlivou přípravu a plánování. Zaměstnavatelé musí počítat s tím, že standardní proces ukončování pracovního poměru se v režimu hro-

madného propouštění prodlouží nejméně o 30 dní. Jelikož v oblasti možných sankcí a důsledků porušení souvisejících povinností panuje celá řada otazníků, důrazně doporučujeme zákonné povinnosti řádně dodržet.

Mgr. Lenka Drosková, partner

Mgr. Václav Bělohoubek, advokát

Mgr. Veronika Křižanová, advokátní koncipientka
act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Řanda Havel Legal

Poznámky:

- ¹ Viz § 62 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů („zákoník práce“).
- ² K prokázání postačí standardní dodejka, doručenko, či potvrzení o převzetí zprávy na podatelně úřadu.
- ³ JELÍNEK, T. § 62 [Pojem hromadného propouštění; vztah k odborům, radě zaměstnanců, zaměstnancům a úřadu práce]. In: VALENTOVÁ, K., PROCHÁZKA, J., JANŠOVÁ, M., ODOBINOVA, V., BRŮHA, D. a kol. Zákoník práce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 260, marg. č. 17.
- ⁴ Viz § 23 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů („zákon o inspekci práce“).
- ⁵ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. října 2005, sp. zn. 21 Cdo 2985/2005.
- ⁶ Tomšej, J. Hromadné propouštění v čase koronaviru, AUC Iuridica, 2021.
- ⁷ Zajíček, T. Hromadné propouštění – opravdu téměř bez rizika? Právní rozhledy, 2021, č. 15–16, s. 523–531.
- ⁸ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. září 2008, sp. zn. 21 Cdo 3333/2007.
- ⁹ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. října 2005, sp. zn. 21 Cdo 2985/2005.
- ¹⁰ Naopak, kupříkladu při skončení části zaměstnanců k 31. 1. a části k 28. 2. již dostatečný časový odstup mezi daty skončení není, a tyto skupiny by se tak posuzovaly společně.
- ¹¹ Viz § 50 odst. 3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- ¹² Viz <https://www.mpsv.cz/-/4651-5056-415-2011-nova-pravni-uprava-zakona-c-435-2004-sb-o-zamestnanosti>.

JSME SILNÁ REGIONÁLNÍ KANCELÁŘ S TRADICÍ

Právo nás baví již 20 let!

Hradec Králové / Praha / Vysoké Mýto / Rychnov n. Kněžnou / Kolín

Nová daňově zvýhodněná varianta spoření na stáří aneb co zatím víme o dlouhodobém investičním produktu

Vláda schválila a předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu. Kromě zakotvení alternativního účastnického fondu jako nového druhu účastnického fondu a rozšíření informačních povinností emitentů podlimitních korporátních dluhopisů přináší návrh zákona ještě jednu zásadní novinku, a to koncept dlouhodobého investičního produktu.

Neliší se příliš od svých předchůdců, účtu dlouhodobých investic a investičního penzijního účtu, o kterých se diskutovalo již od roku 2020. Jeho posláním je rozšířit současné portfolio produktů III. penzijního pilíře a přinést daňové výhody investorům, kteří si spoří na stáří investováním na kapitálovém trhu i jinou formou než prostřednictvím životního pojištění, penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření.

Základní charakteristika produktu

Relevantní úpravu dlouhodobého investičního produktu (také jen „DIP“) najdeme v připravované novele zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. Nejde o zcela nový produkt nebo novou investiční službu, k jejichž poskytování by bylo třeba držet zvláštní veřejnoprávní povolení – podstata DIP spočívá v podstatě pouze v daňovém zvýhodnění investičních produktů v podobě, jak je známe už dnes. Jako daňově zvýhodněný bude možné nastavit účet, na kterém jsou evidovány cenné papíry, investováním do nichž se majitel účtu zajišťuje na své stáří. Tento účet si lze představit například jako portfolio cenných papírů sestavené obchodníkem s cennými papíry, který svým klientům poskytuje investiční službu obhospodařování majetku zákazníka, je-li jeho součástí investiční nástroj, na základě volné úvahy v rámci smluvního ujednání – tedy službu tzv. portfolio managementu. Vstupem účtu do režimu dlouhodobého investičního produktu se jeho majitel zavazuje dodržovat níže popsané podmínky, je-

jichž smyslem je zajistit, aby DIP sloužil skutečně jako prostředek spoření na období postproduktivního věku.

Podmínky daňového zvýhodnění

Zásadní podmínkou, kterou je třeba naplnit, aby bylo možné čerpat výhod DIP, je omezená možnost výběru prostředků odložených na daňově zvýhodněný účet. Ty totiž bude možné vybrat:

- nejdříve po 10 letech od založení dlouhodobého investičního produktu, resp. od vstupu do režimu DIP; a zároveň
- nejdříve v roce, ve kterém dosáhne majitel účtu 60 let.

V tomto ohledu se DIP podobá současným produktům III. penzijního pilíře. Stejně jako na tyto produkty, i na DIP bude moci svým zaměstnancům přispívat zaměstnavatel.

Daňové výhody konkrétně

Pokud investor akceptuje výše uvedené podmínky, tedy nemožnost vybrat své prostředky na účet během popsaného období jeho „fixace“, přinese mu založení DIP následující benefity:

Daňové osvobození příspěvku zaměstnavatele na DIP

Prostředky, které uhradí zaměstnavatel svému zaměstnanci na jeho účet cenných papírů vedený v režimu DIP, představují příjem zaměstnance. Ten je však do limitu 50 tisíc Kč ročně od daně z příjmů osvobozen. Tento limit daňová úprava ve vztahu k produktům III. penzijního pilíře zná již dnes a započítávají se do něj příspěvky zaměstnavatele na všechny tyto produkty; vedle příspěvků na DIP tak půjde například o příspěvky na doplňkové penzijní spoření nebo

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Excellence.
That is what we deliver.

Komplexní právní služby

- Energetické právo
- Transakční poradenství
- Fúze a akvizice
- Právo obchodních společností
- Daňové právo
- Správa a řízení společností
- Veřejné zakázky
- Právo investičních společností a investičních fondů
- Trestní právo
- Kapitálové trhy
- Mezinárodní trhy
- Právo hospodářské soutěže
- Developerské a nemovitostní projekty
- Restrukturalizace a insolvence
- Soudní spory, rozhodčí a jiná řízení
- Bankovníctví a finance
- Telekomunikace a média
- Logistika a dopravní stavby
- Zdravotnické právo

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2

T: +420 244 912 463, E: ak@dbkp.cz

www.dbkp.cz

životní pojištění. Příjem zaměstnance nad tento limit by pak již podléhal zdanění.

Odečtení příspěvků na DIP od základu daně

Příspěvky, které majitel účtu poskytne ve prospěch svého dlouhodobého investičního produktu, si bude moci odečíst od základu daně. Příspěvky na DIP uhrazené přímo majitelem účtu tak představují nezdanitelnou část základu daně podobně, jako již nyní do této kategorie spadají příspěvky na penzijní připojištění, penzijní pojištění nebo doplňkové penzijní spoření. Jelikož stát na DIP nebude přispívat, bude si moci každý daňový poplatník odečíst své příspěvky na DIP v plné výši. Maximální částka, o kterou bude možné takto ponížít daňový základ, má činit 48 tisíc Kč ročně. Do tohoto limitu se započítávají též příspěvky na ostatní penzijní produkty.

Osvobození příjmů z prodeje cenných papírů od daně

Příjmy z prodeje cenných papírů, které jsou evidovány na DIP, mají být zcela osvobozeny od daně. To znamená, že dosáhne-li majitel účtu příjmu v podobě rozdílu mezi nákupní a prodejní cenou cenného papíru, který je veden v daňové podporované evidenci DIP, nebude muset tento příjem zdanit. Prostředky získané z takového prodeje se automaticky stávají součástí DIP a jako takové tedy opět podléhají povinné „fixaci“. Osvobození je podmíněno provedením transakce za tržních podmínek (respektive obdržené protiplnění nesmí být „podstatně nižší“ než obvyklá cena cenného papíru) a nevztahuje se na příjmy, které investorům plynou ze samotné držby daného investičního nástroje. Dividendy z akcií nebo úroky z dluhopisů proto mají podléhat standardní srážkové dani.

Předčasný výběr prostředků

Pokud klient vybere prostředky před uplynutím období „fixace“ (tj. před desátým výročím od založení produktu nebo před svými šedesátými narozeninami), přijde o daňovou podporu. To znamená, že načerpané zvýhodnění bude muset dodanit zpětně až za období posledních deseti let. To se týká například i příjmů z prodeje cenných papírů, které by jinak

byly díky režimu DIP osvobozeny. I na ty však bude možné aplikovat standardní časový i hodnotový test tak, jak by se použil v roce, kdy klientovi tyto příjmy vznikly. Kromě dodanění těchto příjmů bude tedy třeba ještě zdanit příjem, který poplatníkovi vznikne jako suma jeho příspěvků, které si v posledních deseti letech odečítal od základu daně, a příjem v podobě součtu příspěvků zaměstnavatele na DIP. Daňovou podporu nebude nutné vracet ve výjimečných případech: bez dodatečné sankce lze například podle návrhu předčasně vybrat prostředky z DIP v případě, kdy se majitel účtu stane invalidním ve III. stupni; stejně tak se žádná penalizace nevztahuje ani na situaci, kdy majitel účtu zemře a prostředky na účtu budou postoupeny do dědického řízení.

Kdo bude moci dlouhodobý investiční produkt svým klientům nabízet?

Podle současného návrhu diskutované novely budou moci dlouhodobý investiční produkt poskytovat obchodníci s cennými papíry, investiční společnosti, samosprávné investiční fondy, banky, spořitelny a úvěrová družstva. K založení DIP bude těmto subjektům postačovat stávající licence, která jim umožňuje vést klientům účty cenných papírů a provádět na nich odpovídající operace. Nicméně i v případě, kdy konkrétní poskytovatel finančních služeb nedoručí povolení k poskytování investiční služby „úschova a správa investičních nástrojů“, může touto činností pověřit třetí osobu, která je k poskytování těchto služeb oprávněna (jde o tzv. outsourcing). Neposkytuje-li DIP přímo banka jakožto subjekt oprávněný přijímat vklady od veřejnosti, bude nutné využít i bankovních služeb a uložit u vybrané banky finanční prostředky jednotlivých klientů. Pro zprostředkování DIP dosud nebyla v návrhu stanovena žádná zvláštní pravidla.

Regulatorní omezení pohledem práva kapitálového trhu

Zákon o podnikání na kapitálovém trhu přináší jen několik málo specifik, kterými se budou muset subjekty poskytující DIP řídit. Nejvýznamnější omezení představuje okruh investičních nástrojů, které bude možné na DIP evidovat: na DIP podle návrhu nelze vést jakékoli investiční nástroje, ale pouze investiční cenné papíry (tj. zejména akcie, dluho-

pisy nebo investiční certifikáty), cenné papíry kolektivního investování (podíly v investičních fondech), nástroje peněžního trhu, zajišťovací deriváty nebo hotovost (resp. peněžní prostředky vedené na bankovních účtech). Poskytovatelé DIP budou také odpovědní za upozornění klientů na daňové konsekvence předčasného výběru prostředků z DIP.

Ve zbytku se subsidiárně použije standardní úprava platná pro tu danou investiční službu, prostřednictvím které budou poskytovatelé DIP tento produkt svým klientům nabízet. To znamená, že pokud bude DIP nabízen v rámci služeb portfolio managementu, vztahují se na vedení DIP zákonná pravidla regulující portfolio management jako takový, a navíc k tomu omezený rozsah pravidel vztahujících se specificky pouze k DIP. Obdobné platí i v případě, kdy bude DIP poskytován prostřednictvím jiné investiční služby. Podle našeho názoru například současné znění návrhu umožňuje, aby byl v režimu DIP veden i účet cenných papírů, na kterém budou probíhat obchody s investičními nástroji přímo na základě pokynů klienta – nemusí jít tak pouze o předpřipravená nebo na míru spravovaná portfolia, ale daňové výhody bude moci čerpat i účet cenných papírů, který si klient spravuje aktivně sám. V takovém případě klientovi poskytuje obchodník s cennými papíry investiční službu provádění pokynů týkajících se investičních nástrojů.

Účinnost

Vládní návrh balíčku novel, které přináší úpravu DIP, dosud nebyl Poslaneckou sněmovnou projednán ani v prvním čtení. Legislativní proces proto může přinést i zásadní změny například v podobě poslaneckých pozměňovacích návrhů. Úprava DIP má podle návrhu nabýt účinnosti již 1. ledna 2024, je však otázkou, nakolik je tento termín reálný.

Mgr. Vojtěch Láska, LL.M., advokát a partner
Anna Bezděková, právnická
KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

KLB LEGAL

Uznání rozhodnutí ze třetích zemí v judikatuře Nejvyššího soudu

Cílem tohoto článku je představit dílčí otázky spojené s problematikou uznání rozhodnutí vydaných soudy některých třetích zemí a odpovědi na ně, jak vyplývají z judikatury Nejvyššího soudu. Článek se věnuje uznání rozhodnutí vydaných soudy třetích zemí, se kterými má Česká republika uzavřené bilaterální smlouvy o právní pomoci (např. Rusko, Ukrajina či Vietnam),¹ a to zvláštním rozhodnutím na základě samostatného řízení.

Uznání a výkon rozhodnutí ze třetích zemí v majetkových věcech

Bude-li se jednat např. o rozhodnutí soudu Ruské federace, které by mělo být uznáno soudem České republiky, neaplikujeme přímo použitelná ustanovení práva Evropské unie. Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení Brusel I bis“), i podle nařízení Rady (EU) 2016/1103 ze dne 24. června 2016 provádějícího posílenou spolupráci v oblasti příslušnosti, rozhodného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových poměrů v manželství, se totiž uznávají pouze rozhodnutí vydaná ve členských státech Evropské unie.

Relevantní právní úpravou, která tak přichází v úvahu, jsou bilaterální smlouvy o právní pomoci uzavřené s jednotlivými státy. Zmíněné bilaterální smlouvy stanoví,² že smluvní strany uznávají a vykonávají rozhodnutí justičních orgánů vydaná na území druhé smluvní strany, a to podle podmínek stanovených ve smlouvě.³ Smlouvy dále upravují postup pro výkon rozhodnutí⁴ a stanoví, v jakých případech může být uznání a výkon rozhodnutí odmítnuto.⁵

Právním předpisem, ke kterému může být při uznání a výkonu rozhodnutí ze třetích zemí také přihlédnuto, je zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“) a také zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“).

Dle § 2 ZMPS⁶ se ZMPS použije jen v mezích vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Po-

kud tedy bilaterální smlouva určitou materii upravuje, má před ZMPS přednost. Uznání a výkon cizích rozhodnutí upravují zejména § 14–16 ZMPS týkající se účinků cizích rozhodnutí, překážek uznání pravomocných cizích rozhodnutí a uznání cizích rozhodnutí. Právní normy ZMPS týkající se řízení o uznání cizího rozhodnutí potom mají přednost před ustanoveními OSŘ na základě pravidla *lex specialis derogat legi generali*.

Uznání vs. výkon cizího rozhodnutí a určení místní příslušnosti soudu

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 4. listopadu 2020, č.j. 20 Cdo 3034/2020-90, řešil otázku místní příslušnosti soudu pro řízení, v rámci kterého je navrhováno uznání a výkon rozsudku vydaného

soudem Ruské federace, kterým bylo rozhodnuto o vypořádání majetkových vztahů manželů, přičemž předmětem vypořádání byla pouze práva k nemovitým věcem zapsaným v českém katastru nemovitostí (výsledkem bylo určení spoluvlastnických podílů každého z bývalých manželů ve výši ½).

Místně příslušný soud navrhovatel určil podle pravidel pro určení místní příslušnosti soudu pro výkon rozhodnutí, konkrétně podle § 252 odst. 4 písm. b) OSŘ, podle kterého je místně příslušným soud, v jehož působnosti se nacházejí nemovité věci, kterých se navrhovaný výkon rozhodnutí týká. Druhým účastníkem řízení byla vznesena námitka místní nepřislušnosti s odůvodněním, že předmětný rozsudek nemůže být předmětem výko-

nu ve smyslu OSŘ, a že se jedná o řízení o uznání cizího rozhodnutí. Pravidlo pro určení místní příslušnosti soudu pro řízení o uznání cizího rozhodnutí přitom stanoví § 16 odst. 2 ZMPS. Soud prvního stupně svou místní příslušnost potvrdil a tento jeho závěr byl potvrzen odvolacím soudem s odůvodněním, že to, zda bude cizí rozhodnutí způsobilé výkonu, se rozhodne v rámci řízení.

V této věci bylo podáno dovolání, přičemž Nejvyšší soud usnesením ze dne 4. listopadu 2020, č.j. 20 Cdo 3034/2020-90, rozhodnutí odvolacího soudu změnil tak, že se mění rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že vyslovuje svou místní nepřislušnost a věc má být postoupena na soud, který je místně příslušný dle § 16 odst. 2 ZMPS. Nejvyšší soud totiž dospěl k závěru, že se jedná o uznání cizího rozhodnutí, neboť navrhovatel se rozhodl pro zahájení zvláštního řízení pro uznání cizího rozhodnutí, čemuž nic (Smlouva ani ZMPS) nebrání. Smlouva však nestanoví podmínky pro zvláštní řízení o uznání cizího rozhodnutí, a tak je na místě aplikovat § 16 odst. 2 ZMPS, který zvláštní řízení o uznání cizího rozhodnutí upravuje a stanoví, že příslušným je okresní soud, který je obecným soudem toho, kdo uznání navrhuje, jinak okresní soud, v jehož obvodu nastala nebo může nastat skutečnost, pro kterou má uznání význam, jestliže zákon (ZMPS) nestanoví něco jiného.

Rozsudek bez nařízení jednání

Nejvyšší soud se v nedávné době vyjádřil také k otázce rozhodnutí o uznání (či neuznání) rozhodnutí bez nařízení jednání, jak soudu umožňuje § 16 odst. 2 ZMPS. Předmětné ustanovení stanoví, že soud o uznání rozhoduje rozsudkem, přičemž jednání nemusí nařizovat.

Nejvyšší soud však dal v nedávné době hned dvakrát jednoznačně najevo, že tato možnost soudu rozhodnout bez nařízení jednání není absolutní.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 14. června 2022, č.j. 20 Cdo 1375/2022-307, zrušil rozsudek odvolacího soudu, kterým bylo uznáno cizí rozhodnutí, a vrátil věc k dalšímu řízení, ve kterém budou účastníci slyšeni a popř. k rozhodnému skutkovému stavu proběhne dokazování. V předmětném řízení byl

veden spor o to, zda je dán důvod pro odmítnutí uznání rozhodnutí soudu Ruské federace, a to pro nedostatek pravomoci ruského soudu. Oba účastníci navrhovali velké množství důkazů, neboť předmětem sporu bylo bydliště jednoho z účastníků řízení a otázka, zda jeho změna nebyla vedena za účelem obcházení norm mezinárodního práva soukromého a procesního. V této věci rozhodl soud prvního stupně bez nařízení jednání tak, že se návrh na uznání rozhodnutí zamítá. Odvolací soud tento rozsudek – rovněž bez nařízení jednání – změnil tak, že se rozhodnutí ruského soudu uznává.

Nejvyšší soud se ve výše uvedeném rozsudku odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. září 2021, sp. zn. 20 Cdo 705/2021, podle něhož zpochybňují-li odvolatelé důvody, pro které bylo odepřeno uznání cizího rozhodnutí, domáhají se práva být slyšeni a navrhují provést relevantní důkazy, nelze o odvolání rozhodnout bez nařízení jednání. V tomto případě se jednalo o odepření uznání cizího rozhodnutí dle čl. 45 nařízení Brusel I bis, přičemž Nejvyšší soud uvedl, že je nezbytně přiměřeně aplikovat § 18 ZMPS, který také stanoví, že soud může rozsudkem rozhodnout v řízení o uznání rozhodnutí bez nařízení jednání.

Výlučná pravomoc a uplatnění námítky nedostatku pravomoci v cizozemském řízení jako podmínka pro odmítnutí uznání rozhodnutí

Další otázkou, ve které se prolíná právní úprava ZMPS a bilaterálních smluv, jsou podmínky pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí. Smlouva obsahuje vlastní vymezení podmínek pro odmítnutí uznání cizího rozhodnutí. Jedním z důvodů pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí je, že je k řízení dána výlučná pravomoc orgánů smluvní strany, na jejímž území má být rozhodnutí uznáno a vykonáno (ať už dle Smlouvy nebo dle právních předpisů smluvní strany, na jejímž území má být rozhodnutí uznáno a vykonáno).

Pojem výlučné pravomoci lze chápat tak, že výlučná pravomoc je dána, pokud za daných okolností není možné dovodit současně také pravomoc soudů druhé smluvní strany, v tomto ohledu si účastníci nemohou vybrat; o pravomoc fakul-

tativní by šlo jen tehdy, kdyby si účastníci vybrat mohli.⁷

Nejvyšší soud v souvislosti s tímto důvodem pro odmítnutí uznání rozhodnutí také uvedl, že nepovažuje za podstatné, zda žalovaná namítala nedostatek pravomoci ruského soudu již v průběhu cizozemského soudního řízení.⁸ Taková povinnost totiž ze Smlouvy nevyplývá, a není tak podmínkou pro úspěšné uplatnění námítky nedostatku pravomoci cizího soudu jako důvodu pro odmítnutí uznání cizího rozhodnutí. Nejvyšší soud uvedl, že taková povinnost nevyplývá ani z žádného ustanovení ZMPS.⁹ Zde je vhodné dodat, že § 15 ZMPS upravuje překážky pro uznání rozhodnutí, a mj. stanoví jako překážku skutečnost, že „věc náleží do výlučné pravomoci českých soudů, nebo jestliže by řízení nemohlo být provedeno u žádného orgánu cizího státu, kdyby se ustanovení o příslušnosti českých soudů použilo na posouzení pravomoci cizího orgánu, ledaže se účastník řízení, proti němuž cizí rozhodnutí směřuje, pravomoci cizího orgánu dobrovolně podrobil“. Toto ustanovení ZMPS se však neaplikuje na uznání rozhodnutí ruského soudu, neboť Smlouva v čl. 60 sama stanoví překážky uznání a výkonu, a tato právní úprava má dle § 2 ZMPS přednost.

Důvodem, proč se tímto Nejvyšší soud v citovaném rozsudku vůbec zabýval, byla skutečnost, že odvolací soud v rámci svého odůvodnění rozsudku, kterým cizí rozhodnutí uznal, zdůraznil, že žalovaná námítku nedostatku pravomoci neuplatnila v rámci cizozemského soudního řízení a tohoto řízení se aktivně účastnila.¹⁰ Nejvyšší soud tak postavil na jisto, že taková argumentace není při aplikaci čl. 60 Smlouvy na místě.

Výklad pojmu bydliště ve Smlouvě

Jedním z jurisdikčních kritérií používaných ve Smlouvě je bydliště, resp. území, na kterém mají manželé společně bydliště (čl. 25 odst. 1 Smlouvy). Společným bydlištěm je nutno rozumět bydliště manželů na území téže smluvní strany, ne nutně bydliště na stejné adrese. K tomuto závěru lze dospět i systematickým výkladem čl. 25 Smlouvy, když odstavec 2 upravuje situaci opačnou, tj. situaci, kdy má jeden z manželů bydliště na území jedné smluvní strany a druhý na území druhé smluvní strany.¹¹

**S NÁMI MÁTE PRÁVO
BÝT SAMI SEBOU.**

Samotný pojem bydliště není v rámci Smlouvy definován. Nejvyšší soud tak ve svém rozsudku ze dne 14. června 2022, č.j. 20 Cdo 1375/2022-307, přistoupil k jeho výkladu podle českého práva a odkázal se na dřívější rozhodnutí Nejvyššího soudu, které se zabývalo výkladem pojmu bydliště podle zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů.¹² I bydlištěm dle Smlouvy je tak zejména místo, kde má fyzická osoba svůj byt, rodinu, popř. kde pracuje, jestliže tam také bydlí. Bydliště je obvykle vykládáno jako obec, resp. městský obvod, v němž osoba bydlí s úmyslem se zde trvale zdržovat.

Zákaz obcházení zákona (§ 5 ZMPS) a bilaterální smlouvy

Nejvyšší soud se také zabýval otázkou, zda se při posuzování důvodů pro odmítnutí uznání cizího rozhodnutí, konkrétně nedostatku mezinárodní příslušnosti soudu, který rozhodnutí vydal, má přihlížet k § 5 ZMPS.¹³ Jinými slovy, zda má soud přihlížet ke skutečnostem, které sice zdánlivě založily mezinárodní příslušnost cizího soudu, ale které byly vytvořeny uměle za účelem obejítí pravidel mezinárodní příslušnosti.

Jak již bylo uvedeno výše, podle ustanovení § 2 ZMPS se zákon použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a přímo použitelných ustanovení práva Evropské unie.

Podle ustanovení § 5 ZMPS se „nepřihlíží (...) ke skutečnostem vytvořeným nebo předstíraným záměrným jednáním v úmyslu, aby se těch ustanovení tohoto zákona, od nichž se nelze odchýlit ujednáním stran, nepoužilo nebo aby se jich použilo jinak, než kdyby takto vytvořené nebo předstírané skutečnosti nebyly“.

V návaznosti na výše uvedené pak Nejvyšší soud konstatoval, že je nutné posoudit, zda změna bydliště jednoho z účastníků řízení nebyla dočasná a účelová s úmyslem ovlivnit kolizní normy mezinárodního práva soukromého. Zda se tedy žalobce nedopustil obcházení zákona v podobě účelové změny bydliště s úmyslem vyloučit pravomoc českých soudů a dosáhnout možnosti projednat věc u soudu v Ruské federaci a podle ruského práva.

Přestože se tedy dle textace § 5 ZMPS může zdát, že se dané ustanovení zabývá jen zákazem obcházení norem ZMPS, princip poctivosti a zákaz obcházení norem mezinárodního práva soukromého a procesního se uplatní i v případě bilaterálních smluv, aniž by musely obsahovat obdobné ustanovení.

Stručně lze shrnout závěry týkající se uznání rozhodnutí ze třetích zemí následovně:

- I pro zvláštní řízení o uznání cizího rozhodnutí vydaného soudem na území třetí země, se kterou má Česká republika uzavřenou bilaterální smlouvu o právní pomoci, se aplikuje § 16 ZMPS, konkrétně odstavce 2. Podle tohoto ustanovení se určí místní příslušnost soudu.
- Soud sice může o uznání rozhodnutí rozhodnout bez nařízení jednání, ale tato možnost není absolutní a jednání by mělo být nařízeno zejména v případě, že existuje spor ohledně uznání, resp. důvodů pro jeho odmítnutí, účastníci navrhnou provedení důkazů a domáhají se práva být slyšeni.
- Upravuje-li smlouva důvody pro odmítnutí uznání, § 15 ZMPS se nepoužije.
- Pojem bydliště, není-li v bilaterální smlouvě definován, má být vykládán dle českého práva jako místo, kde osoba bydlí s úmyslem se zde trvale zdržovat.
- I při aplikaci jurisdikčních a kolizních norem bilaterálních smluv se uplatní princip zákazu obcházení zákona dle § 5 ZMPS a ke skutečnostem, které byly vytvořeny nebo předstírány s úmyslem vyhnout se aplikaci kogentních jurisdikčních či kolizních norem, se nepřihlíží.

JUDr. Helena Svoboda Skalská, Ph.D.
BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS
— LAW FIRM —

Poznámky:

- ¹ Česká republika takovou smlouvu uzavřela např. s Ukrajinou, Vietnamem, Kubou, Mongolskem, Uzbekistánem, Tuniskem, bývalým Sovětským svazem nebo bývalou Jugoslávií. Většina těchto smluv byla uzavřena mezi bývalým Československem a dalšími socialistickými či lidově demokratickými státy. Česká republika jako jeden ze dvou nástupců převzala všechna práva a povinnosti Československa, kromě práv a závazků vázaných na území Slovenska. PFEIFFER, M., ZAVADILOVÁ, M. „Recognition and Enforcement of Judgments in Commercial Matters Rendered by Courts of Non-Eu Countries in the Czech Republic“ in: ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE – IURIDICA 4, 2020, s. 160.
- ² Právní úprava uvedených bilaterálních smluv týkající se uznání a výkonu rozhodnutí v majetkových věcech je značně podobná. Pro účely tohoto článku však bude používána textace Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních (vyhláška ministra zahraničních věcí č. 95/1983 Sb. ze dne 12. 8. 1982), přičemž nástupnickými státy smluvních stran jsou Česká republika a Ruská federace – dále jen „Smlouva“.
- ³ Např. článek 54 Smlouvy.
- ⁴ Např. článek 55 Smlouvy.
- ⁵ Např. článek 60 Smlouvy.
- ⁶ A rovněž dle čl. 10 Ústavy České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.).
- ⁷ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. listopadu 2021, č.j. 17 Co 328/2021-232, na jehož závěr o výlučné pravomoci navázal Nejvyšší soud při posouzení otázky nedostatku pravomoci ruského soudu jako důvodu pro odmítnutí uznání rozhodnutí.
- ⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. června 2022, č.j. 20 Cdo 1375/2022-307.
- ⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. června 2022, č.j. 20 Cdo 1375/2022-307.
- ¹⁰ Což navíc mylně usoudil jen na základě uznávaných rozhodnutí soudu.
- ¹¹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. listopadu 2021, č.j. 17 Co 328/2021-232.
- ¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. června 2005, sp. zn. 30 Cdo 444/2004.
- ¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. června 2022, č.j. 20 Cdo 1375/2022-307.

Změny v právní úpravě způsobilosti členů volených orgánů obchodních korporací k výkonu funkce a jejím dokládání v rámci rejstříkového řízení

V prosinci 2022 byl vyhlášen zákon č. 416/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků. Tímto zákonem dochází k novelizaci hned několika právních předpisů, přičemž změny se věcně dotknou zejména (i) zakládání a vzniku obchodních korporací, (ii) překážek výkonu funkce členů volených orgánů obchodních korporací a (iii) prokazování způsobilosti členů volených orgánů obchodních korporací k výkonu funkce v rámci rejstříkového řízení.

V tomto článku se zaměříme především na druhé dva výše zmíněné body, tedy na vybrané části novelizace zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „zákon o obchodních korporacích“) a zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“).

Úvodem je třeba zmínit, že jedním z cílů novely je rozdělení procesu založení a vzniku obchodních korporací a procesu získání živnostenského oprávnění.¹ Doposud bylo nezbytné nejprve založit společnost, následně získat živnostenské oprávnění a teprve poté zapsat takovou společnost do obchodního rejstříku (ledaže předmět činnosti nevyžadoval získání živnostenského oprávnění). Novelou došlo s účinností ke dni 15. ledna 2023 ke zrušení stávajícího znění § 13 zákona o veřejných rejstřících a zápis nově založené společnosti do obchodního rejstříku nadále není podmíněn vydaným živnostenským oprávněním. Tato změna má proces zakládání a vzniku obchodních korporací urychlit.

Novela dále reflektuje požadavky směrnice o digitalizaci (směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. 6. 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností), jejímž cílem je umožnit vytvářet kapitálové společnosti plně elektronicky. Směrnice o digitalizaci mimo jiné požaduje po členských státech, aby existovala pravidla pro vyloučení osob z výkonu funkce a fungovala

výměna informací o takto vyloučených osobách mezi členskými státy,² a to pomocí systému propojených rejstříků.³ Novela tak s účinností k 1. červenci 2023 zavádí evidenci osob, u nichž je dána překážka výkonu funkce,⁴ a upravuje požadavky na způsobilost člena voleného orgánu obchodní korporace k výkonu funkce a její prokazování.⁵

Evidence vyloučených osob

Do evidence vyloučených osob budou zapisovány osoby, (i) které byly rozhodnutím soudu vyloučeny z výkonu funkce člena statutárního orgánu podle § 63 až 65 zákona o obchodních korporacích; (ii) kterým byl uložen zákaz činnosti zakládající překážku výkonu funkce; (iii) které byly odsouzeny pro trestný čin zakládající překážku výkonu funkce; nebo (iv) na jejichž majetek byl prohlášen konkurs.⁶ Obecně řečeno se jedná

o všechny osoby, u nichž bude dána překážka výkonu funkce podle nově navrhaného znění § 46 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, založená orgány veřejné moci České republiky.

Evidence bude neveřejná,⁷ možnost nahlížet do ní budou mít soudy a notáři⁸ a jejím správcem bude Ministerstvo spravedlnosti.⁹ Na úrovni členských států Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru je pak výměna informací o osobách, u nichž existuje překážka výkonu funkce založená rozhodnutím veřejné moci, zajištěna pomocí systému BRIS (Business Registers Interconnection System).¹⁰

Překážky výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace

Základní předpoklady pro vznik funkce člena voleného orgánu (např. své-

právnost, absence úpadku) budou nadále stanoveny v § 152 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Ve vztahu k obchodním korporacím bude s účinností k 1. červenci 2023 způsobilost být členem voleného orgánu upravena v ustanovení § 46 zákona o obchodních korporacích, avšak bez odkazu na bezúhonnost podle živnostenského zákona, jak je tomu v současnosti.¹¹

Zároveň se v ustanovení § 13 zákona o veřejných rejstřících účinném již od 15. ledna 2023 staví na jisto, jak se způsobilost vůči veřejnému rejstříku prokazuje: čestným prohlášením osoby, která má být zapsána. Následkem nepravdivosti čestného prohlášení je již sama skutečnost, že osoba nezpůsobilá být členem voleného orgánu se jím v souladu s ustanovením § 155 občanského zákoníku nikdy nestane, a dále vznik trestněprávní odpovědnosti za uvedení nepravdivých údajů, respektive zamlčení podstatné skutečnosti podle § 254 odst. 2 trestního zákoníku.

Mohlo by se tedy zdát, že pro prokázání způsobilosti postačí čestné prohlášení, s tím, že výpis z rejstříku trestů, kterým se dokládá bezúhonnost dle živnostenského zákona, již není v rámci rejstříkového řízení nezbytný. Důvodová zpráva k novele ostatně uvádí, že dokládání výpisu z rejstříku trestů bude účinností novely nadbytečné. Bez povinnosti zapisovaných osob dokládat výpis z rejstříku trestů, zejména u osob zahraničních, které nejsou občany České republiky, by ale při současné právní úpravě soudy ani notáři neměli možnost ověřit pravdivost

čestného prohlášení. Evidence vyloučených osob, která má v podstatě nahradit zdroj informací ohledně způsobilosti a bezúhonnosti zapisované osoby, přitom bude dostupná až 1. července 2023.

Podle našich zkušeností soudy dosud od kontroly výpisů z rejstříku trestů u zapisovaných zahraničních osob, které nejsou občany České republiky, neupouštějí a požadují veškeré podklady, jako před účinností novely, navzdory již účinnému ustanovení § 13 zákona o veřejných rejstřících.

Ačkoli není vyloučeno, že i soudy a notáři v rámci rejstříkového řízení od vyžadování výpisů z rejstříku trestů upustí, lze v zájmu hladkého průběhu zápisu členů volených orgánů obchodních korpora-

cí do obchodního rejstříku doporučit nadále, alespoň do konce června 2023, tj. do doby, než bude funkční evidence vyloučených osob, výpisy z rejstříku trestů k prokázání bezúhonnosti dle živnostenského zákona dokládat.

Kristýna Kupcová, koncipientka
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

- ¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 416/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstřících, č. 416/2022 Dz, ze dne 2. února 2022.
- ² Čl. 13i směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. 6. 2017 o některých aspektech práva obchodních společností, ve znění účinném k 12. 8. 2022.
- ³ Odůvodnění (23) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1151 ze dne 20. 6. 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností, (Text s významem pro EHP), 32019L1151.
- ⁴ Ust. § 70 a násl. zákona o obchodních korporacích ve znění účinném k 1. 7. 2023.

- ⁵ Ust. § 46 odst. 1 zákona o obchodních korporacích ve znění účinném k 1. 7. 2023.
- ⁶ Ust. § 70a zákona o obchodních korporacích ve znění účinném k 1. 7. 2023.
- ⁷ Ust. § 70d odst. 1 zákona o obchodních korporacích ve znění účinném k 1. 7. 2023.
- ⁸ Ust. § 70 odst. 2 zákona o obchodních korporacích ve znění účinném k 1. 7. 2023.
- ⁹ Ust. § 70 zákona o obchodních korporacích ve znění účinném k 1. 7. 2023.
- ¹⁰ Čl. 13i a čl. 22 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. 6. 2017 o některých aspektech práva obchodních společností, ve znění účinném k 12. 8. 2022, ve spojení s prováděcím nařízením Komise (EU) 2021/1042, ze dne 18. 6. 2021.
- ¹¹ Srov. ustanovení § 46 odst. 1 zákona o obchodních korporacích ve znění účinném do 30. 6. 2023.

LUCIE DOLANSKÁ BĀNYAIOVÁ

Exekuce cizích soudních rozhodnutí

Další **online semináře** naleznete:
www.epravo.cz/eshop
epravo.cz

PEVNÉ ZÁKLADY
VYSOKÉ CÍLE

**DUNOVSKÁ
& PARTNERS**

**BANKOVNICTVÍ A FINANCE
INSOLVENCE
FINANČNÍ RESTRUKTURALIZACE
FÚZE A AKVIZICE
KORPORÁTNÍ PRÁVO
NEMOVITOSTI
SOUDNÍ SPORY**

Individuální a aktivní přístup, výjimečná kvalita práce a osobní účast partnerů kanceláře na řešení případů je to, co nás odlišuje od konkurence a umožňuje nám dlouhodobě zachovávat nejvyšší standardy. Proto jsou klienti ochotni svěřit nám ty nejsložitější případy a důvěřovat našemu úsudku. Důvěřujte i Vy.

www.dunovska.cz

Ochrana informací v oblasti hospodářské soutěže versus svobodný přístup k informacím

Jak již název napovídá, předmětem tohoto příspěvku je problematika omezení svobodného přístupu k informacím z důvodu ochrany informací v oblasti hospodářské soutěže, které bylo zákonodárcem začleněno do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“ či „ZSPI“), relativně nedávno (s účinností od 1. 9. 2022). Stalo se tak na základě zákona č. 241/2022 Sb.,¹ který byl přijat z důvodu transpozice směrnice 2019/1024 ze dne 20. června 2019, o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru.

Nové omezení svobodného přístupu k informacím ve prospěch ochrany informací v oblasti hospodářské soutěže je přitom zákonodárcem (jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu č. 241/2022 Sb.) zdůvodněno tím, že stávající ochrana informací skrze institut ochrany obchodního tajemství je pouze částečná a nedostatečná, přičemž povinné subjekty pohybující se v hospodářské soutěži v konkurenčním prostředí v praxi mohou být znevýhodněny neomezeným zpřístupňováním informací o své činnosti. Předmětná výjimka týkající se ochrany informací v oblasti hospodářské soutěže přitom neplatí pro všechny povinné subjekty ve smyslu zákona, ale pouze pro některé veřejné instituce a veřejné podniky, jež jsou nově (resp. na základě výše uvedené novely zákona) povinnými subjekty. V této souvislosti je pozornost rovněž věnována veřejným podnikům, které mohou (spolu s některými veřejnými institucemi) předmětnou výjimku z poskytnutí informace uplatnit.

Veřejné podniky jako povinné subjekty ve smyslu ZSPI

Veřejný podnik je pro účely zákona definován v ustanovení § 2a ZSPI, a to za pomoci tří definičních znaků (podmínek), které musí být splněny současně (kumulativně).

Předně se musí jednat o právnickou osobu, která není povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 ZSPI, tj. státním orgánem, územním samosprávným celkem (potažmo jeho orgánem) či veřejnou institucí ani subjektem, kterému zákon svěřil rozhodování o právech, právem

chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy (takový subjekt je povinným subjektem pouze v rozsahu této jeho rozhodovací činnosti).

Druhým definičním znakem veřejného podniku dle § 2a ZSPI je, že tyto právnické osoby vykonávají některou z činností vymezených v § 2a odst. 1 písm. a) bodech 1. až 4. zákona, tj. relevantní činnost podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění („ZZVZ“), nebo jinou činnost uvedenou v § 2a odst. 1 písm. a) ZSPI (zjednodušeně řečeno, poskytování veřejné služby železničním či silničním dopravcem, leteckým dopravcem či majitelem lodí).

Třetí podmínkou je, že subjekty uvedené v § 2 odst. 1 ZSPI (viz výše) ve veřejném podniku vykonávají přímo nebo nepřímo dominantní vliv na základě majet-

kové účasti v této právnické osobě nebo pravidel, jimiž se řídí.

V návaznosti na právě uvedené zákon v § 2a odst. 2 stanoví vyvratitelnou právní domněnku, že dominantní vliv je dán, jestliže povinný subjekt přímo (tj. sám) či nepřímo (tj. prostřednictvím další osoby/osob, např. jiného veřejného podniku splňujícího definiční podmínky dle § 2a ZSPI):

- i. drží většinový podíl na upsaném základním kapitálu veřejného podniku,
- ii. disponuje většinou hlasovacích práv vyplývajících z podílu na veřejném podniku, nebo
- iii. může jmenovat více než polovinu členů statutárního nebo kontrolního orgánu veřejného podniku.²

Z dikce zákona přitom vyplývá, že pro naplnění třetí definiční podmínky veřejného podniku dle ZSPI postačí možnost

ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

KNIHOVNY ON-LINE VIDEÍ

Kompletní video průvodce českým právem. Udržte si přehled.

epravo.cz

www.epravo.cz/eshop

povinného subjektu vykonávat dominantní vliv ve veřejném podniku; není tedy nutně třeba, aby povinný subjekt dle § 2 odst. 1 ZSPI fakticky dominantní vliv ve veřejném podniku vykonával [srov. ust. § 2a odst. 1 písm. b) ZSPI: „v níž může povinný subjekt podle § 2 odst. 1 vykonávat přímo nebo nepřímo dominantní vliv“].

Na rozdíl od povinných subjektů dle § 2 odst. 1 zákona, jimiž jsou veřejné instituce, které musí být dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu 100% vlastněné státem či územním samosprávným celkem (aby se na ně zákon vztahoval), u veřejných podniků postačí, aby v nich povinné subjekty dle § 2 odst. 1 zákona vykonávaly přímo či nepřímo dominantní vliv. Veřejným podnikem zároveň nebude subjekt, byť vykonávající činnosti dle § 2a odst. 1 zákona, který je veřejnou institucí ve světle judikatury (tj. právnickou osobou, jejímž jediným vlastníkem je stát nebo územní samosprávný celek a která naplňuje znaky uvedené v nálezu Ústavního soudu „Letiště Praha“, sp. zn.: I. ÚS 260/06 (tentoto závěr je potvrzen i Nejvyšším správním soudem, např. v rozsudku ze dne 27. 2. 2020, č.j. 8 As 145/2018-61).

Co se týče rozsahu informační povinnosti, veřejné podniky (obdobě jako povinné subjekty dle § 2 odst. 2 ZSPI) mají zřejmě pouze částečnou informační povinnost, tj. jsou povinny informovat (pouze) o činnostech uvedených v ustanovení § 2b odst. 1 ZSPI. Právě uvedené je třeba dovodit ze skutečnosti, že veřejný podnik není povinným subjektem dle § 2 odst. 1 ZSPI, který musí poskytovat informace o veškeré své činnosti.

Vyluka z poskytnutí informace v oblasti hospodářské soutěže

V ustanovení § 2b odst. 1 zákona³ je zakotvena výjimka z práva na poskytnutí informace, kterou mohou použít pouze veřejné podniky a veřejné instituce, které jsou obchodní korporací nebo národním podnikem, a to za splnění některého z předpokladů uvedeného v předmětném ustanovení § 2b odst. 1 bodu a) nebo b) zákona. Ve smyslu § 3 odst. 3 ZSPI půjde o takové informace o činnostech v předchozí větě uvedeného povinného subjektu, jež jsou buď (i) uskutečňovány v běžném obchodním styku v rozsahu

předmětu činnosti nebo podnikání veřejného podniku nebo veřejné instituce zapsaného ve veřejném rejstříku, nebo (ii) mají obchodní nebo průmyslovou povahu a poskytnutí informace by veřejný podnik nebo veřejnou instituci znevýhodnilo na relevantním trhu.

Pro požití výjimky dle § 2b odst. 1 zákona povinným subjektem přitom postačí splnění alespoň jednoho z předpokladů ad (i) či (ii) výše.

Z povinnosti poskytovat informace tedy zákon vylučuje informace o činnostech veřejných podniků a těch veřejných institucí, které mají právní formu některé z obchodních společností [dle zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), dále jen „ZOK“] nebo národního podniku, specifikovaných v § 2b odst. 1 ZSPI. Právní forma národního podniku byla přitom nahrazena právní formou „státní podnik“ (jehož úpravu obsahuje zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů), nicméně státní podniky v ustanovení § 2b odst. 1 zákona uvedeny nejsou; zřejmě se tedy jedná o opomenutí zákonodárce, jestliže státní podniky do § 2b odst. 1 zákona nezahrnul. Ze současné dikce zákona nicméně vyplývá, že v případě, že bude veřejná instituce státním podnikem (a zároveň nebude splňovat definiční podmínky veřejného podniku podle § 2a ZSPI), předmětná výjimka z povinnosti poskytnout informace se pro ni neuplatní. V této souvislosti je rovněž vhodné doplnit, že vyluku z povinnosti poskytnout informace podle § 2b odst. 1 zákona mohou uplatnit nejen v tomto ustanovení uvedené subjekty, ale i jiné povinné subjekty, pokud by disponovaly uvedenými informacemi vypovídajícími o veřejném podniku či veřejné instituci mající formu obchodní společnosti nebo národního podniku, a to ve vztahu k takovým informacím. Pokud by tedy povinný subjekt dle § 2 odst. 1 zákona (např. obec) disponoval informacemi o své obchodní společnosti, které mají obchodní nebo průmyslovou povahu, bude zřejmě oprávněn s odkazem na § 2a odst. 1 zákona žádost odmítnout i on (za splnění všech ostatních zákonných podmínek).⁴

V důvodové zprávě k zákonu č. 241/2022 Sb. se přitom uvádí, že se

jedná o úpravu do jisté míry obdobnou vyluce, která se týká povinného uveřejňování smluv v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení § 3 odst. 2 písm. q) uvedeného zákona se totiž uvádí, že (cit.) „Povinnost uveřejnit prostřednictvím registru smluv se nevztahuje na smlouvu uzavřenou právnickou osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. j) nebo m), která byla založena za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví, pokud tato smlouva byla uzavřena v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání uvedené právnické osoby zapsaného ve veřejném rejstříku. To neplatí, jde-li o smlouvu uzavřenou s osobou uvedenou v § 2 odst. 1, která nebyla založena za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví.“

Zákonné předpoklady pro naplnění výjimky z poskytnutí informace v oblasti hospodářské soutěže

(i) Informace o činnostech, které jsou uskutečňovány v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání zapsaného ve veřejném rejstříku

Pojem „běžný obchodní styk“ není legislativně definován, nicméně zákon do značné míry činnosti prováděné „v běžném obchodním styku“ specifikuje, jestliže se má jednat o činnosti v rozsahu předmětu činnosti/podnikání zapsaném ve veřejném rejstříku.⁵ Pokud se tedy požadovaná informace bude týkat činnosti povinného subjektu, kterou nemá zapsanou v předmětu podnikání/činnosti ve veřejném rejstříku, uvedený předpoklad naplněn nebude. Současně z výrazu „běžné“ vyplývá, že by se nemělo jednat o ty činnosti, které (ačkoliv jsou zapsány ve veřejném rejstříku) vykonává povinný subjekt pouze výjimečně (jestliže tedy požadovanou informaci bude např. smlouva, která je neopakovatelná, a tedy svým charakterem „neběžná“).⁶ Pokud tedy povinný subjekt činnost (být zapsanou ve veřejném rejstříku) nevykonává

(či ji vykonává pouze v zanedbatelném rozsahu) k naplnění předpokladu dle § 2b odst. písm. a) zákona také nedojde.

(ii) Informace, které mají obchodní nebo průmyslovou povahu a poskytnutí informace by veřejnou institucí nebo veřejný podnik znevýhodnilo na relevantním trhu

Co se rozumí informacemi majícími „průmyslovou nebo obchodní povahu“ taktéž není v právních předpisech upřesněno, resp. definováno. Důvodová zpráva k zákonu č. 241/2022 Sb. uvádí, že se má jednat např. o ceny, cenové odhady, cenové kalkulace, obrátový bonus konkrétních zákazníků nebo jiný druh slevy, objem/množství odebíraných produktů, dále právní, obchodní či finanční analýzy, finančně-obchodní plány společnosti apod.

Spojení „průmyslová nebo obchodní povaha“ není přitom v právním řádu nové, různé právní předpisy s ním již pracují, např. ZZVZ jej uvádí v ust. § 4 odst. 1 písm. e) bodu č. 1 ZZVZ, pro účely definice veřejného zadavatele (příčemž dle uvedeného ustanovení jím je osoba, která byla založena/zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu). Z důvodové zprávy k uvedenému ustanovení ZZVZ se podává, že (cit.): „Potřeba má průmyslovou nebo obchodní povahu zejména v případě, že osoba, která ji uspokojuje, působí v hospodářské soutěži za standardních tržních podmínek, usiluje o dosažení zisku a nese ztráty plynoucí z výkonu své činnosti.“ K průmyslové a obchodní povaze se přitom ve vztahu k ZZVZ vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 10. 9. 2009, č.j. 9 Afs 111/2008-91 následovně: „Skutečnost, že subjekt vykonává svou činnost v rámci hospodářské soutěže, je významným indikátorem toho, že by předmětné potřeby mohly mít průmyslovou nebo obchodní povahu. V takové situaci je však nutno zvážit také všechny další relevantní právní a skutkové okolnosti, zejména posoudit, za jakým primárním účelem je činnost subjektu vykonávána. Jednalo-li by se o účel dosažení zisku, je málo pravděpodobné, aby potřeby, jež uspokojuje, měly jinou než průmyslovou či obchodní povahu.“ Při posouzení, zda má informace průmyslovou nebo obchodní povahu, lze, dle našeho názoru,

vycházet z výše uvedeného (vztahujícího se k úpravě v ZZVZ, resp. předchozímu zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů); půjde tedy o takové informace ohledně činnosti povinného subjektu, které jsou v hospodářské soutěži (v tržním prostředí) prováděné za účelem dosažení zisku povinného subjektu, přičemž při jejich provádění povinný subjekt nese rizika s těmito činnostmi spojená.

Zákonem použitý výraz „relevantní trh“ je pak třeba pojímat ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého (cit.): „relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.“

Zákonné omezení výjimky z poskytnutí informace v oblasti hospodářské soutěže

Dle § 2b odst. 2 zákona výjimku z poskytnutí informace podle § 2b odst. 1 ZSPI není možné použít v případě, že jsou požadovány takové informace, které by sice splnily podmínky ad (i) a/nebo ad (ii) výše, avšak půjde o informace související s činnostmi vymezenými v § 2a odst. 1 písm. a) ZSPI, tj. s relevantní činností ve smyslu § 153 ZZVZ nebo jinou činností uvedenou v § 2a odst. 1 písm. a) ZSPI (poskytování veřejné služby železničním či silničním dopravcem, leteckým dopravcem či majitelem lodi). Povinnost poskytnout informace o výkonu relevantní činnosti ve smyslu § 153 ZZVZ (tj. o činnostech spojených zejména se zajišťováním služeb v odvětvích plynárenství, teplárenství, elektroenergetiky, vodárenství, dopravy a poštovních služeb či dalších činnostech uvedených v předchozí větě), tj. nemožnost využití výjimky dle § 2b odst. 1 ZSPI, se přitom vztahuje nejen na veřejné podniky (pro které je nově v zákoně stanovena povinnost o těchto činnostech veřejnost informovat), ale rovněž na veřejné instituce (které jsou navíc, na rozdíl od veřejných podniků, povinny poskytovat informace o veškeré své působnosti/činnosti, vyjma zákonem stanovených výjimek). V praxi jsme se nicméně již na straně veřejných insti-

tucí setkali s výkladem, že limitace možnosti využití výjimky, stanovená v § 2b odst. 2 ZSPI, se použije jen na veřejné podniky s odůvodněním, že zákon o relevantních činnostech dle ZZVZ a obdobných činnostech v § 2a odst. 1 ZSPI hovoří jen ve vztahu k veřejným podnikům. Takový výklad však považujeme za jednoznačně nesprávný, když v § 2b odst. 2 zákona se nehovoří o tom, že by výjimku dle odst. 1 téhož ustanovení nebylo možno použít na činnosti veřejných podniků, uvedených v § 2a odst. 1 písm. a) ZSPI, ale obecně na činnosti (veřejných podniků i ostatních povinných subjektů, včetně veřejných institucí) uvedené v § 2a odst. 1 písm. a) ZSPI (tj. relevantní a obdobné činnosti). Pokud by se omezení uvedené výjimky mělo vztahovat jen na veřejné podniky, nikoli další povinné subjekty⁷ (a ty by tak měly možnost odmítnout poskytnutí informací v širším rozsahu než veřejné podniky), nepochybně by to odporovalo smyslu a účelu ZSPI a došlo by tím k nepřípustnému omezení práva na svobodný přístup k informacím, zakotveného ústavním pořádkem ČR.

Skutečnost, že povinné subjekty musí poskytovat informace ohledně výkonu relevantní činnosti, pak odpovídá jednomu z charakteristických rysů relevantní činnosti dle § 153 ZZVZ, který vystihl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, když uvedl, že tato zpravidla nepodléhá konkurenci, neboť spadá do oblasti, kde je taková konkurence z principu vyloučena nebo přinejmenším velice omezena, přičemž toto konkurenční omezení je vázáno nejen na výkon relevantní činnosti, ale z povahy věci i na místo, v němž je relevantní činnost vykonávána.⁸ Navíc relevantní činnost je zpravidla regulována státem, a to z toho důvodu, že se jedná o činnosti spojené s veřejným zájmem.⁹ Rovněž v rámci Evropské unie se prosadil názor, že i když jsou tyto subjekty v některých zemích soukromoprávního charakteru, jsou buď řízeny veřejnými orgány, nebo mají exkluzivní práva, resp. požívají státních výhod a jsou tedy do jisté míry chráněny státem před konkurencí.¹⁰ S ohledem na právě uvedené pak informace ohledně relevantní činnosti dle § 153 ZZVZ často nebude ze své podstaty naplňovat výše uvedený předpoklad pro použití výjimky dle § 2b odst. 1 ad (ii) výše, jestliže povinný subjekt nemůže být znevýhodněn poskytnutím informace ohledně těchto činností, neboť se při

jejich provádění nenachází v konkurenčním prostředí (nedochází tak k jeho znevýhodnění na relevantním trhu).

Je však otázkou, jak přistupovat k informacím týkajícím se činností, které jsou uskutečňovány v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání zapsaného ve veřejném rejstříku a které [dle rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (potažmo soudů)] mají s relevantní činností dle § 153 ZZVZ pouhou souvislost a tedy nejsou jejich nedílnou součástí, resp. podstatou.¹¹ Dle našeho názoru jsou povinné subjekty povinny informovat i o těch činnostech majících pouhou (byť marginální) souvislost s relevantní činností ve smyslu § 153 ZZVZ, a to zejména s ohledem na skutečnost, že veřejné podniky a veřejné instituce jsou pod dominantním vlivem státu (veřejné instituce dokonce 100 %) a těží tak z jeho zdrojů, resp. jsou se státem úzce majetkově propojeny. Proto je nutné výjimku dle § 2b odst. 1 zákona aplikovat spíše restriktivně, nikoliv extenzivně. Právo na informace dle čl. 17 Listiny základních práv a svobod a jemu odpovídající povinnost povinných

subjektů je klíčovým prvkem vztahu mezi státem a jednotlivcem, přičemž tak jako jakékoli jiné omezení základních práv je nutné i omezení práva na informace vykládat restriktivním způsobem, tedy v zásadě ve prospěch práva na informace.

Závěr

V důsledku novely ZSPÍ, provedené zákonem č. 241/2022 Sb., tedy s účinností od 1. 9. 2022 došlo k rozšíření povinných subjektů o veřejné podniky, které jsou nově povinny poskytovat informace o činnostech uvedených v § 2a odst. 1 zákona, mj. tedy o relevantní činnosti ve smyslu § 153 ZZVZ. Uvedená novela dále (mj.) v zákoně zakotvila novou výjimku z povinnosti poskytovat informace, jejíž použití je omezeno pouze pro veřejné podniky a veřejné instituce, které jsou obchodní společností nebo národním podnikem, a to ohledně informací o jejich činnosti, jež jsou uskutečňovány v běžném obchodním styku nebo jež mají obchodní nebo průmyslovou povahu a jejichž poskytnutí by uvedené povinné subjekty znevýhodnilo na trhu. Tuto výjimku však nemohou povinné subjekty

uplatnit, pokud se požadovaná informace týká relevantní činnosti dle § 153 ZZVZ a dalších obdobných činností uvedených v § 2a odst. 1 písm. a) ZSPÍ, a to bez ohledu na to, zda se jedná o povinné subjekty – veřejné podniky nebo veřejné instituce. Dle našeho názoru je přitom třeba k nové výjimce z poskytnutí informace dle § 2b odst. 1 zákona přistupovat shodně jako k jakýmkoli jiným výjimkám z povinnosti poskytnutí informací dle zákona, tj. spíše restriktivně (v souladu mj. s § 12 zákona, potažmo čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod).

Mgr. Eliška Čvančarová, advokátní koncipientka

Mgr. Lenka Zdvíhalová, advokátka

Advokátní kancelář

Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

advokátní kancelář

sila argumentů

Poznámky:

¹ Zákon, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

² Pojem dominantního vlivu je přitom shodně vymezen rovněž v ust. § 151 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, a to ve vztahu k sektorovým veřejným zakázkám, které zadává jiná osoba než veřejný zadavatel.

³ Ustanovení § 2b zákona stanoví, že:
„(1) Povinnost poskytovat informace se netýká informací o činnostech veřejného podniku a veřejné instituce, která je obchodní společností nebo národním podnikem, pokud tyto činnosti
a) jsou uskutečňovány v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání veřejného podniku nebo veřejné instituce zapsaného ve veřejném rejstříku nebo
b) mají obchodní nebo průmyslovou povahu a poskytnutí informace by veřejný podnik nebo

veřejnou instituci znevýhodnilo na relevantním trhu.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, pokud jde o činnosti podle § 2a odst. 1 písm. a).“

⁴ Viz Metodické informace č. 1 Ministerstva vnitra České republiky k novelizaci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, provedená zákonem č. 241/2022; dostupné zde: <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx?q=2hudW09Mw%3d%3d>.

⁵ V tomto ohledu k pojmu „běžný obchodní styk“ přistupuje shodně judikatura Nejvyššího soudu ČR, kdy dle Nejvyššího soudu ČR v rozhodnutí sp. zn. 24 Cdo 3166/2021, ze dne 16. 9. 2022 k výkladu pojmu běžného obchodního styku ve vztahu k § 1109 OZ (vycházejí ze své dřívější judikatury vztahující se k ustanovení § 196a odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v tehdy platném znění) bude závěr, zda činnosti nevybočují z rámce běžného obchodního styku, záleží na posouzení konkrétních okolností toho kterého případu, zpravidla však půjde především o porovnání předmětu zkoumané činnosti s předmětem podnikání daného subjektu.

⁶ Viz ALEXANDER, J., ARABASZ, J., ČÁP, Z.,

DĚDIČ, J., DOLEŽIL, T., FILIP, V., HRABÁNEK, D., KRÍŽ, J., KUBÍK, M., LÁLA, D., LASÁK, J., MAREK, R., MAULEOVÁ, J., NĚMEC, L. a kol. Zákon o obchodních korporacích: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-4-4]. ASPI_ID KO90_2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷ S ohledem na znění § 2b odst. 1 ZSPÍ by teoreticky přicházelo v úvahu jedině ve vztahu k veřejným institucím, které jsou obchodní společností nebo národním podnikem.

⁸ Viz rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 15. 5. 2012, č.j. ÚOHS R28/2012/VZ-7872/2012/310/Pse.

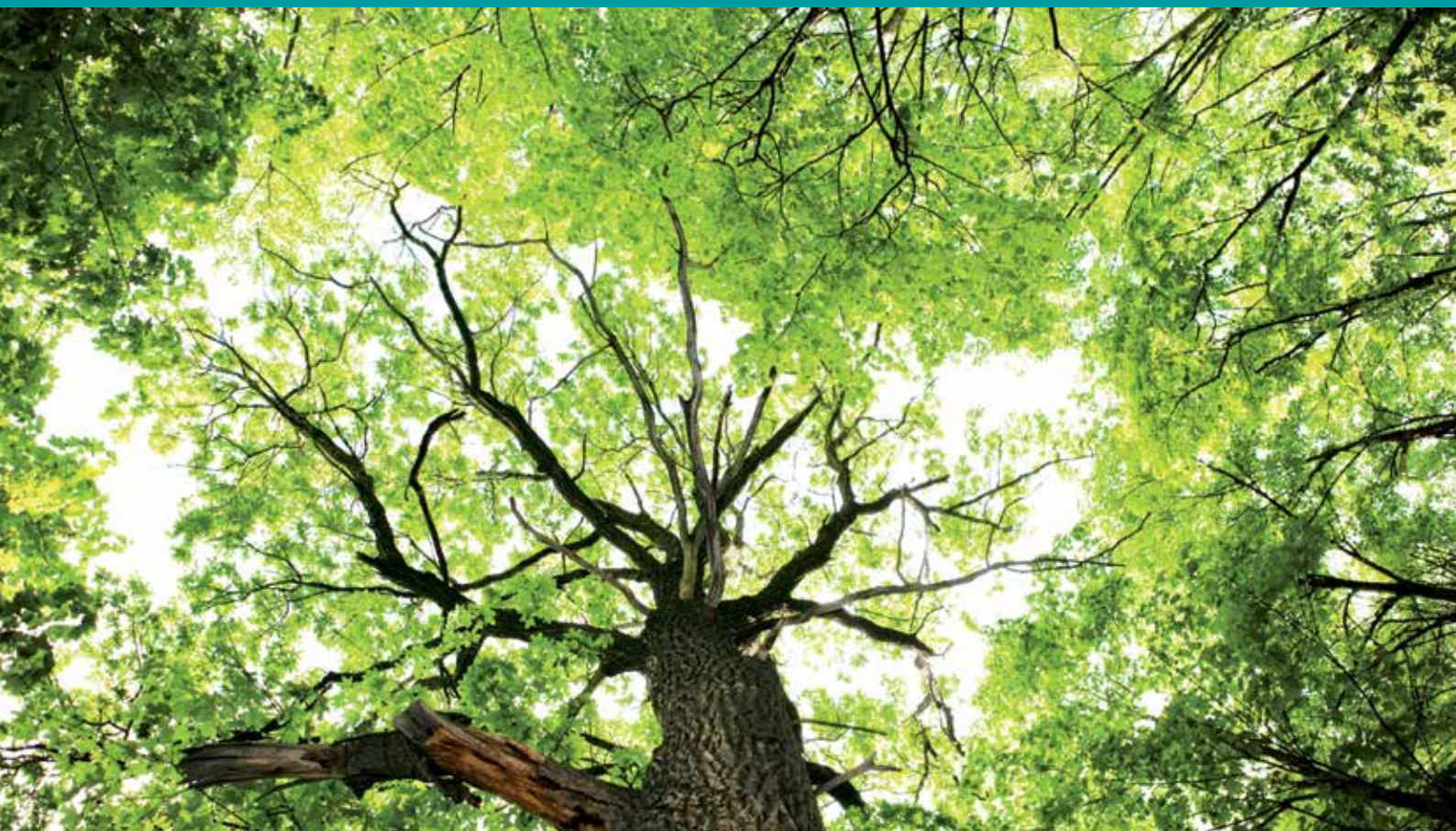
⁹ Viz FLAŠKÁR, M., HARNACH, J., JANOUŠEK, M., MĚKOTA, J., PODEŠVA, V., SOMMER, L., VOTRUBEC, J. Zákon o zadávání veřejných zakázek: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-4-4]. ASPI_ID KO134_2016CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰ Viz JURČÍK, R. § 4 [Relevantní činnost]. In: JURČÍK, R. Zákon o veřejných zakázkách. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 76.

¹¹ Srov. KORBEL, F., PRUDÍKOVÁ, D., HRADÍLEK, Š., ŠIDLO, J. Velká novela zákona o svobodném přístupu k informacím. Právní rozhledy, 2023, č. 4, s. 115–125, s. 115.

Rödl & Partner

ROSTEME SPOLEČNĚ

- Právní poradenství
- Daňové poradenství
- Audit
- Business process outsourcing
- Management & business consulting

11 let

Právníká firma
roku | 2012–2022

Mýty kolem přístupu k nemovitosti z veřejné komunikace

Napojení nemovitosti na veřejnou komunikaci je životně důležité pro její komfortní a efektivní využívání pro soukromé i podnikatelské účely.

Pokud si před nákupem ověříte napojení cílové nemovitosti na veřejné komunikace, můžete si do budoucna ušetřit velké množství problémů. Proto se dnes spolu podíváme na mýtus nezbytné cesty, blokační pozemek a komunikace v uzavřených areálech.

Nezbytná cesta není vždy řešení

Často se lze setkat s názorem, že pokud k nemovitosti nevede veřejná komunikace, je možné vše vyřešit zřízením nezbytné cesty přes pozemky souseda. Jinými slovy, že na zřízení nezbytné cesty máte nárok „protože ji prostě potřebujete“ a soudní řízení o povolení nezbytné cesty ve Váš prospěch je tak pouhou formalitou.

Nenechte se však mýlit. O zřízení nezbytné cesty rozhoduje soud dle podmínek stanovených zákonem. Pokud tyto podmínky nejsou splněny, soud Vám nezbytnou cestu nepovolí. Při posuzování podmínek pro zřízení nezbytné cesty jsou nastaveny poměrně velkorysé mantinely. To umožňuje soudům posuzovat každý případ velmi individuálně s ohledem na jeho konkrétní okolnosti.

Nejvyšší soud v jednom ze svých rozhodnutí například uvedl, že právo nezbytné cesty v zásadě nelze zřídit jen za účelem parkování vozidel před budovou, není-li parkování nutné k řádnému a obvyklému užívání budovy. Jindy zase Nejvyšší soud stanovil, že septik budovy umístěný na cizím pozemku není stavbou vyžadující každodenní přístup a tedy nezbytnou

cestu za účelem přístupu k septiku nelze zřídit. V některých případech zase Nejvyšší soud konstatoval, že nezbytná cesta zatěžující více než 50 % výměry pozemku může být vzhledem ke konkrétním okolnostem akceptovatelná.

Nejvyšší soud zároveň poměrně jasně stanovil případy, kdy nelze nezbytnou cestu zřídit: žadatel o nezbytnou cestu prodá pozemek spojující jeho nemovitost s veřejnou komunikací, žadatel si znemožnil přístup k veřejné komunikaci vlastní činností (např. postavil zeď, která brání přístupu k veřejné komunikaci) či žadatel nabyt nemovitost, aniž by si ověřil, že je napojena na veřejnou komunikaci. Všechny tyto případy hodnotí Nejvyšší soud jako nedbalost žadatele, která je „trestána“ nemožností zřídit nezbytnou cestu.

Schody Home Bar, Zámecké schody 8, Praha 1, tel. 739 579 839, @SchodyHomeBar

V této souvislosti nelze pominout aktuální rozhodnutí Ústavního soudu, který uvedl, že nabytí nemovité věci bez spojení s veřejnou cestou nelze v České republice považovat za nedbalost. Tímto rozhodnutím v zásadě Ústavní soud „vymazal“ podstatnou část judikatury ohledně zřízení nezbytné cesty. Lze pouze doufat, že Ústavní soud tento svůj závěr v nejbližší době zkoriguje. Zároveň také doporučujeme nespolehat se na tento závěr Ústavního soudu a vždy udělat maximum pro ověření, že nemovitost je napojena na veřejnou komunikaci, popř. si přístup k ní zajistit ještě dříve, než dojde ke koupi nemovitosti.

Závěr je tedy jasný: na zřízení nezbytné cesty soudem ve Váš prospěch nelze spolehat. Včasné provedení právní prověrky Vám pomůže včas odhalit případné problémy s napojením nemovitosti na veřejnou komunikaci. Vy pak budete mít dostatek prostoru situaci s prodávajícím vyřešit. Typicky se toto řeší koupí pozemků vedoucích k veřejné komunikaci či zřízením věcného břemene chůze a jízdy, a to na náklady prodávajícího.

Pozor na tzv. blokační pozemky

Ne zcela neobvyklé jsou účelové nákupy pruhů pozemků, které oddělují ostatní pozemky od veřejné komunikace. Pokud mezi Vaší nemovitostí a veřejnou komunikací leží takový blokační pozemek, může Vás to stát velké množství času, energie a peněz.

Pokud přes blokační pozemek nemůžete zřídit nezbytnou cestu (k tomu viz výše), musíte s vlastníkem blokačního pozemku jednat o přístupu přes jeho pozemek k veřejné komunikaci. Tento vlastník má při takovém jednání podstatně výhodnější pozici než Vy. Blokační pozemek je jeho vlastnictvím, tj. není povinen Vám jej na základě Vaší nabídky prodat či umožnit přes něj přístup k Vaším pozemkům. Tato silnější pozice se projevuje zejména tím, že po Vás např. při jednání o odkupu blokačního pozemku bude požadovat vyšší než tržní cenu.

Zde upozorňujeme, že pokud se rozhodnete vyšší než tržní cenu akceptovat s plánem, že si následně část přemrštěné kupní ceny „vezmete zpět“ prostřednictvím využití právní úpravy neúměrného zkrácení, nemusí Vám tento plán vyjít.

Nejvyšší soud jednoznačně stanovil, že nelze využít úpravy neúměrného zkrácení mj. tehdy, když i jen z okolností případu plyne, že plnění (ve Vašem případě blokační pozemek) přijímáte za neúměrnou cenu (zde příliš vysoká kupní cena), ať už je jeho skutečná cena jakákoliv nebo se pohybuje v určitém rozmezí, z něhož nevybočuje. Stejně tak nelze úpravu neúměrného zkrácení využít, pokud jste si při vyjednávání kupní ceny za blokační pozemek neprověřili jeho skutečnou cenu, přestože z okolností případu bylo patrné, že požadovaná cena není cenou úměrnou.

Komunikace v uzavřených areálech nepatří automaticky všem vlastníkům v areálu

Zejména při nákupech průmyslových nemovitostí (sklady, výrobní haly apod.) není neobvyklé, že se tyto nemovitosti nacházejí v uzavřených areálech s více vlastníky.

Pokud se stanete vlastníkem průmyslových nemovitostí v takových areálech, neznamená to, že automaticky můžete také využívat komunikace, které se v takovém areálu nachází. Vlastník těchto komunikací (např. osoba vlastníčí sousední výrobní halu v daném areálu) Vám nemusí jejich užívání povolit.

To potvrdil i Nejvyšší soud, který konstatoval, že vlastník pozemku sloužícího v uzavřeném areálu jako účelová komunikace svobodně rozhoduje o tom, kdo smí pozemek užívat, a bez jeho svolení tudíž nikdo pozemek užívat nesmí. Nejvyšší soud pak odkazuje osobu, která má nemovitost v areálu, avšak není vlastníkem daných komunikací, aby si záležitost vyřešila soukromoprávní cestou (např. zřízením věcného břemene).

Nutno dodat, že citované rozhodnutí je z roku 2012 a otázka vztahů ohledně užívání komunikací v uzavřených areálech je Nejvyšším soudem řešena velmi výjimečně. Jak by Nejvyšší soud rozhodoval o stejné otázce v poměrech občanského zákoníku účinného od roku 2014, lze jen těžko předvídat.

Proto nelze než doporučit, abyste si před nákupem nemovitostí umístěných v uzavřených areálech dostatečně včas zjistili, kdo vlastní pozemní komunikace v nich

vybudované, a zda je budete moci užívat. Pokud je odpověď záporná, pak je nezbytné si před provedením nákupu užívání těchto komunikací zajistit (např. zřízením příslušného věcného břemene ve prospěch Vašich cílových nemovitostí).

Pro úplnost dodáváme, že „uzavřený areál“ není pouze areál s uzamčenou branou a obehnaný ostnatým drátem. Dle Nejvyššího správního soudu je nutno za „uzavřený“ areál chápat prostor, do něhož nelze vstoupit, aniž by byla překonána překážka bránící vstupu do areálu. Taková překážka může být fyzická (např. závora) či právní (zákaz vstupu). Při posuzování „uzavřenosti“ areálu tak buďte velice obezřetní. Vyhodnocení toho, zda je či není areál uzavřený, totiž bude ovlivňovat i Váš úsudek, zda můžete užívat pozemní komunikace, které se v něm nachází.

Závěr

Nákup nemovitosti není tedy jen o odpovědi na otázky „Jaká je kupní cena?“, „Jak budeme nákup financovat?“ nebo „Jaký je technický stav střechy?“. Je také o nutnosti zvážit polohu a umístění nemovitosti v terénu. Jedině tak naleznete veřejné komunikace, na něž se v ideálním případě Vaše nemovitost napojuje. Pokud si nejste jisti, zda se Vámi vybraná nemovitost napojuje na veřejné komunikace, doporučujeme Vám kontaktovat Vaše právníky, aby pro Vás toto prověřili. ☺

JUDr. Lukáš Žáček, partner, advokát
Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář

Z C H Legal

Je žádoucí zvýšit odpovědnost člena statutárního orgánu obchodní korporace za její úpadek?

Česká republika se dlouhodobě potýká s vysokým počtem insolvenčních návrhů.¹ Roste také počet insolvenčních řízení obchodních korporací, jejichž závazky přesahují stamiliony až jednotky miliard korun. Otázkou však zůstává, jaká je reálná efektivita insolvenčních řízení, resp. poměr uspokojení věřitelů. Statistika udává, že ve 40 % případů je konkurs obchodní korporace zrušen pro nedostatek majetku a pohledávky věřitelů tak zůstanou neuspokojeny.² Je pak více než zřejmé, že uvedená statistika je značně znepokojivá.

Ačkoli v předešlých letech se počet předlužených právnických a fyzických osob snížil (a s tím spojených insolvenčních řízení), kdy v roce 2018 bylo celkem 122 536 právnických a fyzických osob v insolvenční, za rok 2022 počet právnických a fyzických osob v insolvenční činil pouze 111 351,³ experti, zejména ekonomové, očekávají v letech 2024–2025 jejich nárůst.⁴

Jak donutit věřitele splácet své dluhy? Jakým způsobem zamezit situaci, aby dlužníci nakládali ledabyle s prostředky získanými od věřitelů a zamezit insolvenčnímu řízení obchodní korporace, jejichž závazky vůči věřitelům mohou narůst do stovek milionů či miliard korun? Bohužel často vyskytující se jevem je případ, kdy jednatel obchodní korporace získá finanční prostředky od investorů za účelem plnění podnikatelského záměru, ovšem získané prostředky investorům již nesplácí, popřípadě těmito získanými prostředky hradí závazky vůči dalším investorům. V nejhorším případě za získané finanční prostředky zakoupí hmotný majetek, který ovšem k plnění podnikatelského záměru neslouží, resp. slouží pro jeho osobní účely. Následně, po prohlášení konkursu, jsou sice pohledávky věřitelů uspokojeny zásadně poměrně z výnosu zpeněžení majetkové podstaty dle § 244 insolvenčního zákona, ovšem nezdídká se děje, že v majetkové podstatě již žádné prostředky nejsou. Zjištěné pohledávky věřitelů tak zůstávají neuspokojeny a jednatelé častou vyvážnou bez postihu.

Tuto situaci se snaží změnit, resp. zjednodušit (zejména pak procesně) zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony (dále jen jako

„novela zákona o obchodních korporacích“), jež je účinná od 1. července 2021, a která mimo jiné změnila ustanovení o odvolání člena statutárního orgánu.

Člen statutárního orgánu je samozřejmě odpovědný za výkon své funkce a plnění svých povinností, zejména má povinnost péče řádného hospodáře. Zákon pamatuje na možnost porušení povinností ze strany člena statutárního orgánu. Dle ust. § 63 zákona o obchodních korporacích, pakliže člen statutárního orgánu v posledních třech letech před zahájením řízení o vyloučení člena statutárního orgánu opakovaně nebo závažně porušil svou povinnost při výkonu funkce, soud může i bez návrhu rozhodnout, že člen statutárního orgánu nesmí až po dobu tří let od právní moci rozhodnutí vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace. Nicméně takové řízení lze vést bez ohledu na insolvenční řízení, resp. i v případě, že obchodní korporace není v úpadku.

Jaká je ovšem situace, kdy je zjištěn úpadek obchodní korporace? Zákon o obchodních korporacích zná rovněž odpovědnost člena statutárního orgánu za úpadek obchodní korporace. Novela zákona o obchodních korporacích pak zavádí zvláštní povinnosti při úpadku obchodní korporace.

Dle důvodové zprávy k novele zákona o obchodních korporacích je jejím cílem „zjednodušit a zefektivnit stávající řešení. Sankce, či obecně povinnosti, jež mohou člena statutárního orgánu, jakož i další osoby, postihnout v případě úpadku obchodní korporace, jsou ve stávající právní úpravě upraveny zejména v § 62 až 68 ZOK. Jedná se o následující instituty: (i) vyloučení z výkonu funkce (§ 63 a 64), (ii) povinnost vydat prospěch ze smlouvy o výkonu funkce u věřitelských insolvenčních návrhů (§ 62)

a (iii) ručení za splnění povinností obchodní korporace (§ 68). Ve všech případech se zkoumají shodné skutkové okolnosti, přesto je pro ně stanoven odlišný procesní režim. Takové řešení je zbytečně nákladné pro soudy i účastníky řízení.“ Dále pak důvodová zpráva uvádí, že „Navrhované řešení spočívá v tom, že výše uvedená řízení budou předmětem jediného řízení (kromě diskvalifikačního – viz výše), které bude incidenčním sporem podle § 159 a násl. insolvenčního zákona, ve kterém bude insolvenční soud jako předběžnou otázku zkoumat, zda členové statutárního orgánu přispěli porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace“.

Je třeba poznamenat, že myšlenka zefektivnit a zjednodušit stávající řešení je namístě, přičemž do této doby se jednalo o tři skutkové podstaty člena statutárního orgánu za porušení svých povinností, kdy neučinil vše potřebné a rozumně předpokladatelné za účelem odvrácení úpadku, výkon jeho funkce s přihlédnutím ke všem okolnostem vedl k úpadku a jeho dosavadní jednání zřejmě přispělo k úpadku. Každá skutková podstata se posuzovala zvlášť a vedla nejen k výkladovým nejasnostem, ale měla i oddělený procesní režim. Novela zákona o obchodních korporacích přinesla svou dikcí novou skutkovou podstatu, kdy člen statutárního orgánu přispěl porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace. Přestože u nového znění skutkové podstaty stále přetrvávají nejasnosti, zejména míra přispění k úpadku porušením svých povinností, která bude dozajista předmětem detailního tvrzení, dokazování a bude rovněž záležet na vývoji judikatury, stále se jedná o jednu skutkovou podstatu, kterou lze posuzovat v rámci porušení povinnosti člena statutárního orgánu, nikoli o tři, jak tomu bylo před účinností novely zákona o obchodních korporacích.

Ust. § 66 zákona o obchodních korporacích k vyvození odpovědnosti člena statutárního orgánu za způsobení úpadku pak stanoví dvě podmínky, které musí být splněny a sice že člen statutárního orgánu musí přispět porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace a zároveň musí být v insolvenčním řízení již rozhodnuto o způsobu řešení úpadku obchodní korporace. Následně insolvenční správce, ať už z vlastní iniciativy, či na základě rozhodnutí věřitelského výboru, podá návrh, aby soud rozhodl o povinnosti člena statutárního orgánu vydat do majetkové podstaty prospěch získaný z výkonu funkce, případně jiný prospěch, který od obchodní korporace obdržel, a to až dva roky zpětně od zahájení insolvenčního řízení. V tomto případě musí být splněna další zákonná podmínka, a sice že insolvenční návrh podala jiná osoba než dlužník. Zákon dodává, že není-li vydání prospěchu možné, nahradí jej člen statutárního orgánu v penězích. Zde ovšem nastává otázka hodnoty prospěchu, který mohl být plněn například v podobě hmotných movitých věcí, jako je například automobil. Jelikož hodnota automobilu se jeho užíváním a časem postupně snižuje, nastává otázka, v jaké výši by měla náhrada plnění být. Jelikož se však jedná o porušení povinností člena statutárního orgánu, kterou měl přispět k úpadku obchodní korporace a vydání do majetkové podstaty prospěchu, resp. jeho náhrady v penězích je reparace a sankce zároveň, lze usuzovat, že hodnota nahrazovaného prospěchu v penězích by měla být určována podle hodnoty prospěchu v době, kdy člen statutárního orgánu takový prospěch získal. V případě postižení osobního majetku člena statutárního orgánu v rámci vydání takto získaného prospěchu získaného se však v tomto případě jedná pouze o typově určený majetek, nelze tedy postihnout jakýkoli jiný osobní majetek člena statutárního orgánu, jež nabyt jiným způsobem než v rámci plnění od obchodní korporace.

Poněkud odlišná situace však může nastat v případě, že je na obchodní korporaci prohlášen konkurs, kdy dle ust. § 66 odst. 1 písm. b) zákona o obchodních korporacích soud může rozhodnout, že člen obchodní korporace je povinen poskytnout do majetkové podstaty plnění až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku obchodní korporace. Při určování výše plnění soud přihlídně zejména k tomu, jako měrou člen statutárního orgánu přispěl porušením svých povinností

k nedostatečné výši majetkové podstaty. Ačkoli se opět bude jednat o složité dokazování a posuzování míry přispění k úpadku, dané ustanovení již odráží ručení člena statutárního orgánu svým osobním majetkem tak, aby nedošlo k situaci, že v majetkové podstatě nebudou žádné prostředky, ze kterých mohou být uspokojeny pohledávky věřitelů.

Vítanou změnou je rovněž zařazení řízení o porušení povinností člena statutárního orgánu obchodní korporace mezi incidenční spor, jelikož o přispění k úpadku členem statutárního orgánu obchodní korporace porušením svých povinností rozhodne insolvenční soud, který má přehled o spisu a účastnících, zejména pak o situaci v obchodní korporaci. Jestliže insolvenční soud rozhodne, že člen statutárního orgánu obchodní korporace přispěl porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace, své rozhodnutí oznámí soudu, který může zahájit řízení o vyloučení člena statutárního orgánu z funkce. Nicméně vzhledem k podmínkám řízení ani tento incidenční spor nezabrání členovi statutárního orgánu převést svůj osobní majetek před prohlášením úpadku obchodní korporace.

Jedním z právních nástrojů, kterým by se mohlo zamezit převodu osobního majetku člena statutárního orgánu před zjištěním úpadku obchodní korporace, se jeví jako žádoucí předběžné opatření, zařazené do insolvenčního zákona, popřípadě zákona o obchodních korporacích, na základě kterého by soud na určitý čas zakázal členovi statutárního orgánu nakládat se svým osobním majetkem, popřípadě s jeho částí. Aktivně legitimován k podání návrhu na takové předběžné opatření by mohl být věřitel a podal by jej společně s insolvenčním návrhem. Samozřejmě, vlastnické právo je základní lidské právo garantované Listinou základních práv a svobod v čl. 11 a tak by navrhované předběžné opatření na zákaz nakládat s vlastním majetkem mělo obsahovat podmínky, za kterých lze předmětné předběžné opatření vydat, jako například maximální doba, po kterou by člen statutárního orgánu nemohl nakládat se svým majetkem, popřípadě stanovit odpovídající výši složení jistoty, aby nedocházelo ke zneužitím předběžného opatření ze strany věřitelů. Ostatně o nařízení předběžného opatření rozhoduje soud, který by měl vždy v jednotlivých případech zvážit, zda-li je vhodné nařídit takové předběžné opatření na konkrétní případ a alespoň zčásti

tak ochránit práva věřitelů, což je jedním z principů insolvenčního řízení. V současné době může být předběžným opatřením uložena povinnost členu statutárního orgánu, aby se zdržel právních jednání jménem obchodní korporace. Takové předběžné opatření se ovšem týká toliko nakládání s majetkem obchodní korporace a chrání majetkovou podstatu obchodní korporace v případě, že majetková podstata obsahuje některé prostředky.

Zdali novela zákona o obchodních korporacích postačí k zabránění vynášení majetku z majetkové podstaty a přinese větší odpovědnost statutárního orgánu a ručení jeho osobním majetkem, bude možné hodnotit až po delší době, nicméně alespoň částečně pozitivní zprávou je skutečnost, že zákonodárce nezavírá oči před obdobnou situací, kdy jsou věřitelé značně znevýhodňováni na úkor dlužníka. Každopádně rozšíření odpovědnosti za úpadek přímo na osobní majetek dlužníka by mohlo mít za následek situaci, že členové statutárního orgánu obchodní korporace opravdu vyvinou maximální úsilí k odvrácení úpadku a neopustí potápějící se loď jako první, a ještě s velice vysokým „odstupným“.

Mgr. Dominik Hoda, advokátní koncipient
Langmeier & Co., advokátní kancelář s. r. o.

LANGMEIER & CO
advokátní a insolvenční kancelář

Poznámky:

- ¹ I přesto, že se počet insolvenčních řízení za 1. kvartál roku 2023 drží v kvartálním průměru, je predikován nárůst insolvenčních řízení, jak vyplývá z tiskové zprávy společnosti Insolcentrum, dostupná zde: <https://www.insolcentrum.cz/v-prvnim-ctvrtleti-2023-doslo-v-cr-k-drobnemu-navyseni-poctu-insolvencnich-rizeni-pravdepodobne-jde-o-zahajeni-trendu-postupneho-narustu-insolvenci/>.
- ² <https://www.insolcentrum.cz/profil-typicke-firmy-v-konkursu-2019/>.
- ³ <https://www.insolcentrum.cz/mapa-insolvence-vse/>.
- ⁴ <https://www.businessinfo.cz/clanky/firmy-se-zatim-insolvencim-vyhybaji-platebni-moralka-se-ale-muze-zhorsovat/>.

STUCHLIKOVA & PARTNERS

www.stuchlikova.com

Právo duševního vlastnictví

FinTech

ICT právo

Finanční právo

Licence ČNB

GDPR

Má dodavatel nárok na náhradu škody při neoprávněném vyloučení ze zadávacího řízení?

Nejvyšší soud v minulém roce vydal zajímavý rozsudek v oblasti náhrady škody, který se týká práva veřejného zadávání, resp. oblasti veřejných zakázek.

Jak bude podrobně popsáno níže, houževnatá obrana dodavatele v dané věci přináší určité vyjasnění problematiky odpovědnosti zadavatele při neoprávněném vyloučení dodavatelů ze zadávacího řízení v občanskoprávní rovině, tedy při uplatňování nároků dodavatelů mimo zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“).

V předmětném případě zadavatel v červenci 2009 zahájil zadávání nadlimitní veřejné zakázky na služby v otevřeném řízení podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ“). Předpokládaná hodnota veřejné zakázky činila 42 521 000 Kč bez DPH.

Uchazeč (žalobkyně) byl zadavatelem vyloučen ze zadávacího řízení v rozporu se ZVZ, přičemž neoprávněné vyloučení bylo konstatováno jak v rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „KSB“) č. j. 62 Af 50/2010-104 ze dne 6. 10. 2011, tak následně v rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) č. j. ÚOHS-S425/2012/VZ-21955/2012/514/ZČa ze dne 21. 11. 2012.

Podstatou sporu mezi zadavatelem a uchazečem byla skutečnost, že nabídka uchazeče obsahovala rozpor v údajích, který byl předmětem hodnocení v dílčím hodnotícím kritériu s označením „akceptace smluvní povinnosti uchazeče vytvořit střediska pro účastníky projektu nad rámec základní povinnosti podle zadávací dokumentace“.

Dle čl. 3 zadávací dokumentace měl být projekt tvořící předmět veřejné zakázky realizován v 6 okresech (Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město) a povinností dodavatele bylo vytvořit v každém z uváděných okresů minimálně jedno středisko – kontaktní místo pro individuální schůzky a školení účastníků projektu.

Jedním z dílčích hodnotících kritérií (váha 10 %) byla akceptace smluvní povinnosti uchazeče vytvořit střediska pro účastníky projektu ve smyslu zadávací dokumentace nad rámec základní povinnosti dle zadávací dokumentace.

Dodavatel tedy musel zřídit 6 středisek a zřízení dalších středisek nad tento počet bylo součástí hodnocení.

Z části 12 nabídky uchazeče plynulo, že tento nabídl 7 středisek nad rámec stanovený v zadávací dokumentaci. Z čl. 3.3 návrhu smlouvy předložené uchazečem vyplývalo, že uchazeč vytvoří nad rámec požadavků zadávací dokumentace a v souladu se svou nabídkou 7 dalších středisek v Moravskoslezském kraji, která budou splňovat podmínky zadávací dokumentace. Ale v čl. 8.13 návrhu smlouvy předložené uchazečem bylo uvedeno, že uchazeč akceptuje nárok zadavatele na smluvní pokutu za nezajištění kontaktních míst a internetových kabinetů nad stanovený limit, ke kterému se zavázal, tj. 5.

Uchazeč po konci lhůty pro podání nabídek (před jeho vyloučením) doručil zadavateli podání označené jako „Oprava zřejmé nesprávnosti v písemném vyhotovení nabídky“, v němž bylo uvedeno, že uchazeč opravuje svoji nabídku, konkrétně chybu v psaní, resp. překlep v čl. 8.13 návrhu smlouvy, kde číslo 5 nahrazuje číslem 7.

Zadavatel ale následně rozhodl o vyloučení uchazeče ze zadávacího řízení, a to z toho důvodu, že nabídka uchazeče obsahovala nejasnost. Zadavatel v rozhodnutí o vyloučení uvedl, že z textu čl. 8.13 návrhu smlouvy dovodil, že údaj tam obsažený, tj. „5“, neodpovídá nabídce, v níž uvádí „7“, a tedy že jde o rozpor v údajích, který měl být hodnocen, a tedy logicky že mu není jasné, jaký údaj má vlastně hodnotit.

Uchazeč se proti svému vyloučení bránil námitkami. V rozhodnutí o námitkách zadavatel nově dovodil, že údaj „5“ ob-

sažený v čl. 8.13 návrhu smlouvy měl vyloučit zadavatelův požadavek na zřízení „6“ středisek, tedy rozporem mezi „5“ a „6“ uchazeč nesplnil požadavek plynoucí z čl. 10.3 zadávací dokumentace. V rozhodnutí o námitkách tedy zadavatel neuvedl, že by se jednalo o rozpor mezi hodnotami, které měly být hodnoceny („5“ nebo „7“), nýbrž konstatoval vyloučení zadavatelova požadavku obsaženého v zadávacích podmínkách („5“ nebo „6“).

Uchazeč se bránil u Úřadu, který dal za pravdu zadavateli a neshledal vyloučení uchazeče jako rozporné se ZVZ (rozhodnutí předsedy Úřadu č. j. ÚOHS-R12/2010/VZ-9020/2010/310/PMo ze dne 21. 6. 2010, kterým byl zamítnut rozklad a potvrzeno předchozí prvostupňové rozhodnutí Úřadu č. j. ÚOHS-S301/2009/VZ-15814/2009/540/VKu ze dne 18. 1. 2010).

KSB v rozsudku č. j. 62 Af 50/2010-104 ze dne 6. 10. 2011 dospěl k závěru, že postup Úřadu v dané věci nebyl správný, rozhodnutí předsedy Úřadu č. j. ÚOHS-R12/2010/VZ-9020/2010/310/PMo ze dne 21. 6. 2010 zrušil a věc vrátil Úřadu k dalšímu řízení.

Dle KSB se v daném případě „jednalo o nejasnost, která ve svém důsledku způsobila, že ani zadavatel si nebyl jistý, v jaké fázi zadávacího řízení se má tato nejasnost projevit, tj. že ani zadavateli nebylo zcela zřejmé, zda žalobce vůbec splňuje zadávací podmínky (tomu by nasvědčoval závěr obsažený v rozhodnutí zadavatele o námitkách), anebo zda by se tato nejasnost měla projevit při hodnocení nabídky, tj. že by nebylo jasné, jaké hodnoty k hodnocení v dílčích hodnotících kritériích žalobce nabízí (tomu by nasvědčoval závěr zadavatele v rozhodnutí o vyloučení uchazeče – žalobce). (...) Zároveň muselo být zadavateli již na první pohled zřejmé, že se jedná o chybu, neboť údaj „5“ již na první pohled neodpovídá

GLATZOVA & Co.

PRAGUE – BRATISLAVA

NEJSME FABRIKA NA PRÁVO. VŽDY HLEDÁME
ŘEŠENÍ ŠITÉ NA MÍRU KLIENTA A VYHÝBÁME SE
SLEPÉ APLIKACI PRÁVA

www.glatzova.com

ani požadavku zadavatele („6“), ani údaj nabízenému žalobcem ohledně těže hodnoty ve zbylém obsahu nabídky („7“). Zároveň jde o nejasnost lehce popsateľnou (není zřejmé, co vlastně znamená číslovka „5“) a zároveň lehce vysvětlitelnou (již na první pohled se vysoce pravděpodobně jedná o „chybu v čísle“). Aby tedy zadavatel věděl, jak má v zadávacím řízení postupovat, tj. jakým postupem má ZVZ dodržet, musel si s ohledem na uvedené skutečnosti právě uvedenou nejasnost vyjasnit – a ZVZ mu k tomu dával oprávněně obsažené v § 76 odst. 3 ZVZ.“

KSB dospěl k závěru že „vyjasňování si použití číslovky „5“ po podání nabídky by nemohlo vyvolat jakoukoli „změnu“ nabídky, a tedy po provedené opravě, jak ostatně žalobce sám ještě před rozhodnutím o vyloučení požadoval, by nabídka nemohla být považována za „změněnou“ (oproti nabídce řádně podané). Stejně tak se nemůže jednat o žádné „doplnění“ nabídky údaji, které by šly nad rámec údajů obsažených v původně podané nabídce. Ostatní části nabídky, tj. tam, kde jsou hodnoty v jednotlivých dílčích hodnotících kritériích uváděny primárně (část 12 nabídky), a v návaznosti na to i v čl. 3.3 smlouvy, obsahují ohledně téhož údaje hodnotu „7“. Uvedený postup, s využitím § 76 odst. 3 ZVZ, by tedy nepředstavoval jakékoli jednání o podané nabídce, která by nebyla v souladu se zadávacími podmínkami (takový postup by byl nesprávný podle Soudního dvora – věc Komise proti Dánsku, C-243/89), ale především by ze strany zadavatele nepředstavoval umožnění doplňování nabídky o podstatných aspektech smlouvy (takový postup by byl podle Soudního dvora také nesprávný; např. ve věci Komise proti Belgii, C-87/94, je Soudním dvorem zmiňováno, že v otevřeném řízení jsou vyloučena jakákoli jednání s uchazeči o podstatných aspektech smlouvy, jejichž změna by narušila souměrnost, a že jednání s uchazeči je možné vést za účelem vyjasnění či doplnění obsahu nabídek, a to za předpokladu, že tím nedojde k diskriminaci“.

Úřad tedy dle KSB vyšel z nesprávného vyhodnocení povahy pochybení uchazeče v textu čl. 8.13 návrhu smlouvy, následně nesprávně dovodil, že pro „změnu“ údajů obsažených v nabídkách není dán zadavateli prostor, a svůj závěr založil na úvaze sice obecně správné, avšak

z pohledu okolností posuzované věci nepodstatné, že zadavatel nemá povinnost postupovat podle § 76 odst. 3 ZVZ.

Úřad se řídil závěry KSB a v rozhodnutí č. j. ÚOHS-S425/2012/VZ-21955/2012/514/ZČa ze dne 21. 11. 2012 konstatoval, že se zadavatel při zadávání veřejné zakázky dopustil správního deliktu dle § 120 odst. 1 písm. a) ZVZ tím, že při vyloučení uchazeče porušil zásadu zákazu diskriminace stanovenou v § 6 ZVZ, když uchazeče vyloučil ze zadávacího řízení, aniž by měl důvody tohoto vyloučení postaveny najisto, tzn. zda nabídka uchazeče vyhověla zadávacím podmínkám a jaké hodnoty měly být v rámci hodnocení nabídek hodnoceny, a k tomu účelu nevyužil institut písemného vysvětlení nabídky dle § 76 odst. 3 ZVZ, přestože se jednalo o chybu v nabídce zřejmou, lehce vysvětlitelnou, odstranitelnou a zároveň nabídku fakticky neměnicí, přičemž tento postup mohl podstatně ovlivnit výběr nejuvhodnější nabídky a smlouva na realizaci předmětné veřejné zakázky byla již uzavřena.

Za spáchání správního deliktu byla zadavateli uložena pokuta ve výši 900 000 Kč. KSB prostřednictvím rozsudku č. j. 62 Af 6/2014-75 ze dne 5. 8. 2015 pokutu snížil na 50 000 Kč.

Nad rámec výše uvedeného je z pohledu věcného také podstatné, že zadavatel po vyloučení uchazeče uzavřel smlouvu na plnění veřejné zakázky s dalším uchazečem (vybraným dodavatelem). Ve vztahu k hodnocení nabídek vymezeném v zadávací dokumentaci veřejné zakázky uchazeč podal ve všech kritériích hodnocení (nabídková cena, zprostředkování pracovních míst, vytvoření středisek pro účastníky projektu) výhodnější nabídku než vybraný dodavatel.

Uchazeč se na základě neoprávněného vyloučení ze zadávacího řízení domáhal náhrady škody po zadavateli. Uchazeč tvrdil, že pokud by vyloučen nebyl, s vysokou mírou pravděpodobnosti by jeho nabídka byla vybrána jako nejuvhodnější a zadavatel by s ním uzavřel smlouvu na plnění předmětu veřejné zakázky. Uchazeč požadoval zaplacení částky 21 675 000 Kč s příslušenstvím, což představuje škodu ve formě ušlého zisku (rozdíl mezi tržbami z předpokládané veřejné zakázky a náklady vynaloženými v souvislosti s její realizací).

Okresní soud v Ostravě rozsudkem č. j. 18 C 22/2012-150 ze dne 6. 5. 2015 žalobu uchazeče zamítl. Soud dospěl k závěru, že uchazeč neprokázal jeden z předpokladů odpovědnosti za škodu podle § 373 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Dle soudu prvního stupně uchazeč nemůže předjímat, jakými úvahami by se zadavatel při výběru nejuvhodnější nabídky zaobíral a zda by skutečně jeho nabídku vybral. ZVZ negarantuje uchazeči právo na to, aby se stal vítězným uchazečem, kterému bude veřejná zakázka přidělena, ani právo na vlastní uzavření smlouvy, a to ani za situace, že dle hodnotících kritérií uvedených v zadávacím řízení předloží nejuvhodnější nabídku.

Uchazeč proti tomuto rozsudku podal odvolání u Krajského soudu v Ostravě. I zde ale nebyl úspěšný.

Krajský soud v Ostravě v rozsudku č. j. 57 Co 558/2016-318 ze dne 23. 6. 2017 dospěl k závěru, že „věc neměla být posuzována podle zákona č. 513/1991 Sb., a to s ohledem na jeho § 757, nýbrž podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, (dále jen „obč. zák.“) a v něm obsažených obecných ustanovení o náhradě škody. Věcná správnost rozsudku soudu prvního stupně tím však nebyla dotčena, neboť i v tomto případě platí, že protiprávním jednáním žalované, které by mělo za následek vznik tvrzené škody, by mohlo být pouze porušení její povinnosti uzavřít s žalobkyní smlouvu, pokud by taková povinnost vyplývala ze zákona o veřejných zakázkách. Jestliže však neexistuje subjektivní právo uchazeče na přidělení veřejné zakázky, ani na uzavření smlouvy, nelze považovat protiprávní vyloučení žalobkyně ze zadávacího řízení za postup vedoucí k odpovědnosti žalované za škodu“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal uchazeč dovolání.

Nejvyšší soud rozsudkem č. j. 25 Cdo 1417/2020-414 ze dne 21. 4. 2022¹ zrušil rozsudky Krajského soudu v Ostravě a Okresního soudu v Ostravě a věc vrátil Okresnímu soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud v obecné rovině konstatoval, že „pokud ZVZ možnost uplatnění nároku uchazeče na náhradu škody

vůči zadavateli sám speciálně neupravuje a předmětem veřejné zakázky je zabezpečování veřejných potřeb, je třeba v takovém případě aplikovat ustanovení o náhradě škody obsažené v obchodním zákoníku, tedy jeho § 373 a násl. Jelikož se však kromě možného porušení závazkového vztahu bude v takových případech jednat zejména o porušení povinností zadavatele stanovených zákonem, je třeba přihlídnout k § 757 obch. zák., který stanoví, že pro odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinností stanovených obchodním zákoníkem platí obdobně ustanovení jeho § 373 a následující. Pokud se tedy uchazeč o veřejnou zakázku domáhá náhrady škody, která mu vznikla porušením právní povinnosti zadavatele veřejné soutěže stanovené ZVZ, je takto uplatněný nárok třeba posuzovat podle obecných ustanovení o náhradě škody obsažených v občanském zákoníku (§ 420 obč. zák.).“

Nejvyšší soud při věcném posuzování uvedl, že „podle ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu se o vztah příčinné souvislosti jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, tudíž je-li doloženo, že nebyť protiprávního úkonu, ke škodě by nedošlo (*conditio sine qua non*). Není pochyb o tom, že dovolatelce by nevznikla škoda v podobě ušlého zisku, nebyť jejího neoprávněného vyloučení ze zadávacího řízení a za předpokladu, že by její nabídka byla vybrána jako nejvhodnější a žalovaná by s ní uzavřela smlouvu o realizaci veřejné zakázky, ze které by dovolatelce vznikl zisk. Odpovědnost však nelze neomezeně činit závislou na kauzalitě, neboť by to mohlo vést k zákonu neodpovídajícímu a ve společenských poměrech neúnosnému ukládání povinnosti nahradit škodu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3285/2015, Soubor C 17004). (...) Příčinná souvislost jako jeden z nezbytných předpokladů odpovědnosti za škodu je tedy dána tehdy, je-li škoda podle obvyklého (přirozeného) chodu věci i obecné zkušenosti, respektive poznatků adekvátním následkem protiprávního úkonu či škodní události. Základním kritériem, ze kterého vychází teorie adekvátnosti, je objektivní předvídatelnost škodního následku. Smyslem subjektivní odpovědnosti za škodu je totiž uložení povinnosti

k náhradě škody tam, kde škůdce škodu způsobil, ačkoli mu lze vytknout, že ji způsobil nemusel, že mohl jednat jinak. (...) Při úvaze o předvídatelnosti vzniku škody jde vždy o posouzení skutečností, jež jsou v době protiprávního jednání či škodní události do jisté míry potenciální. V souvislostech daného případu je třeba z hlediska zjištěného skutkového stavu, jehož správnost nepodléhá dovolacímu přezkumu, uzavřít, že bezprostřední příčinou tvrzené újmy není skutečnost, že žalovaná uzavřela smlouvu a veřejnou zakázku realizovala s jinou společností, ale to, že dovolatelka byla neoprávněně vyloučena ze zadávacího řízení, čímž jí bylo znemožněno, aby při rozhodování o výběru nejvhodnější nabídky konkurovala vítězné nabídce. Že v takových případech může vzniknout vyloučenému uchazeči škoda, lze v zásadě považovat za okolnost pro zadavatele veřejné soutěže předvídatelnou a pravděpodobnou“.

Nejvyšší soud dále konstatoval, že „nesprávný je pak závěr odvolacího soudu, že jednáním, které by mělo za následek vznik tvrzené škody, by mohlo být pouze porušení povinnosti žalované uzavřít smlouvu s uchazečem o veřejnou zakázku, pokud by taková povinnost plynula ze zákona o veřejných zakázkách. Stejně tak je nesprávný jeho závěr, že vzhledem k neexistenci subjektivního práva uchazeče na přidělení veřejné zakázky, ani na uzavření smlouvy, nelze považovat protiprávní vyloučení dovolatelky ze zadávacího řízení za postup vedoucí k odpovědnosti žalované za škodu. Ohledně úvah o příčinné souvislosti v dané věci není bez dalšího relevantní to, zda má uchazeč o veřejnou zakázku zmíněnou subjektivní právo nebo zadavatel zmíněnou povinnost. Rozhodné je, zda dovolatelkou tvrzený ušlý zisk je podle obvyklého chodu zadávacího řízení i obecné zkušenosti, respektive poznatků adekvátním následkem jejího neoprávněného vyloučení. Jinak řečeno je pro závěr o příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a tvrzenou škodou třeba odpovědět na otázku, zda existuje vysoká míra pravděpodobnosti, že nebyť neoprávněného vyloučení dovolatelky, její nabídka by vzhledem k obvyklému chodu zadávacího řízení (s ohledem na obecnou zkušenost či další poznatky) byla vybrána jako vítězná a žalovaná by s ní uzavřela smlouvu a zakázku realizovala.“

Dle závěrů Nejvyššího soudu je rozhodné, zda dodavatelem požadovaný ušlý zisk je podle obvyklého chodu zadávacího řízení i obecné zkušenosti adekvátním následkem jeho neoprávněného vyloučení ze zadávacího řízení.

Tedy pokud existuje vysoká míra pravděpodobnosti, že nebyť neoprávněného vyloučení uchazeče, jeho nabídka by vzhledem k obvyklému chodu zadávacího řízení a s ohledem na obecnou zkušenost byla vybrána jako nejvýhodnější a zadavatel by s ním uzavřel smlouvu na plnění předmětu veřejné zakázky, pak bude možné konstatovat, že je naplněna příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním zadavatele a tvrzenou škodou.

Tyto závěry Nejvyššího soudu (bez ohledu na to, že se vztahují k již neúčinné právní úpravě) mají významný dopad zejména pro dodavatele, kteří byli či budou nezákonně vyloučeni zadavatelem ze zadávacího řízení a bude zajímavé sledovat, jak se závazným právním názorem vysloveným Nejvyšším soudem budou pracovat soudy nižšího stupně, a to nejen v této věci.

Lze jen doufat, že dodavatelé se v budoucnu nebudou obávat bránit nejen v rovině ZZVZ před Úřadem či příslušnými správními soudy, ale budou také odvážnější při uplatňování náhrady škody v rámci občanskoprávního řízení. ☺

Mgr. Lenka Lelitovská, advokátní koncipient
JUDr. Petr Novotný, LL.M., advokát
MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

- 1 Nejvyšší soud ve věci rozhodl opětovně poté, co jeho rozsudek č. j. 25 Cdo 54/2018-384 ze dne 17. 5. 2018, kterým zamítl dovolání uchazeče, zrušil Ústavní soud náležením sp. zn. III. ÚS 2451/18 ze dne 28. 4. 2020.

Vázanost odvolacího soudu právním názorem Nejvyššího soudu

Odvolací soud je povinen respektovat právní názor Nejvyššího soudu vyslovený v kasačním rozhodnutí v konkrétní věci. Že se jedná o samozřejmost? Jedná, ale přesto tak odvolací soud někdy nečiní.

Skutkové okolnosti

Jedním z takových případů je případ popsáný v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3526/2022. O co v daném případě šlo? Pobočný spolek přijal na své valné hromadě rozhodnutí o vystoupení pobočného spolku z hlavního spolku. Tento hlavní spolek následně podal návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady pobočného spolku, neboť stanovy hlavního spolku nepřipouští samovolné vystoupení pobočného spolku z hlavního spolku.

První posouzení

Soud prvního stupně návrh zamítl, což bylo potvrzeno i soudem odvolacím. Soudy vyšly ze skutečnosti, že stanovy hlavního spolku ani občanský zákoník nezakazují vystoupení pobočného spolku ze spolku hlavního, a vystoupení je tak v souladu se zásadou legální licence možné, tedy napadané usnesení je platné. K dovolání hlavního spolku však Nejvyšší soud dospěl k opačnému závěru, že jelikož je právní osobnost pobočného spolku odvozena od právní osobnosti hlavního spolku, nemůže vedlejší spolek vystoupit z hlavního spolku svým jednostranným právním jednáním, ledaže stanovy hlavního spolku určují jinak. Nejvyšší soud proto zrušil rozhodnutí soudu odvolacího i soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Vzepření se právnímu názoru Nejvyššího soudu

A tady celý spor nabývá na zajímavosti v procesní rovině. Soud prvního stupně totiž nerespektoval právní názor Nejvyššího soudu a opět návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady zamítl. Dle soudu prvního stupně pobočný spolek může vystoupit ze spolku hlavního, neboť nikdo nesmí být k účasti ve spolku nucen, ani nikomu nesmí být bráněno ze spolku vystoupit. Jiný výklad by odporo-

val ustanovení § 2 odst. 2 o.z. Rozhodnutí Nejvyššího soudu dle soudu prvního stupně „neodpovídá dosavadní judikatuře Nejvyššího soudu, nýbrž je s ní v rozporu“.

S názorem soudu prvního stupně se ztožnil i soud odvolací. Ten k tomu dodal, že právo opustit spolek je třeba přiznat „jak individuálním, tak i kolektivním osobám, přičemž členství ve sdružení nesmí být nikomu na újmu a nemůže znamenat omezování jeho práv ... V opačném případě by se ... jednalo o zjevné diskriminační jednání ...“. Rozhodne-li se „kolektiv fyzických osob jako sdružení, ať už se mu říká jakkoli, ... že již nechce být součástí nějaké vyšší formy sdružení, jako hlavního spolku, do něhož dobrovolně vstoupil, tak mu v tom nelze bránit státní mocí, natož zásahem nezávislých soudů, při zachování zásady a principu minimálního zasahování státu do života spolků“. Ohledně rozhodnutí Nejvyššího soudu dodal odvolací soud, že je „kusé a nepřesvědčivé“ a že neodpovídá dosavadní rozhodovací praxi Nejvyššího soudu a je v rozporu s dosavadní judikaturou.

Druhé posouzení

Nejvyšší soud s těmito závěry nepřekvapivě nesouhlasil. Zopakoval svůj závěr, že pobočný spolek nemůže bez dalšího vystoupit ze spolku hlavního. Ohledně závěrů soudů nižších stupňů pak dodal, že odvolacímu soudu nepřísluší posuzovat, zda Nejvyšší soud splnil podmínky pro odklon od své rozhodovací praxe. Nepřísluší mu ani hodnotit rozhodnutí Nejvyššího soudu, když právní názor vyslovený v kasačním rozhodnutí je pro odvolací soud závazný bez ohledu na to, zda odvolací soud považuje odůvodnění tohoto názoru za kusé a nepřesvědčivé. Nejvyšší soud odkázal na rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu 16 Kss 7/2017, dle kterého vázanost náhledem vyšší instance nelze brát samu o sobě jako zásah do soudcovské nezávislosti.

Závěr

Výše uvedený příklad ukazuje, že i tak základní pravidlo, že soudy nižšího stupně jsou vázány právním názorem vyšší instance vysloveným v kasačním rozhodnutí, nemusí být v praxi vždy dodržováno. Bohužel situace, kdy si soudy přehazují věc jak horký brambor, vede k tomu, že doposud není skončený popsáný případ, který započal již v roce 2014, tedy téměř před deseti lety. Osobně se domnívám, že nesouhlas s právním názorem vyšší instance může mít v určitých případech své místo tam, kde se soudy nižších stupňů vymezí proti právnímu názoru vyslovenému v jiné věci (tedy když se soudy vymezují proti kvazi-precedenční závaznosti, nikoliv kasační závaznosti). Příkladem může být nedávné rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 22 Co 200/2022, ve kterém se Městský soud v Praze vymezil proti rozhodnutí Nejvyššího soudu 23 Cdo 327/2021, kde Nejvyšší soud vyslovil právní názor, že právnické osoby nemají bez dalšího nárok na odčinění nemajetkové újmy v případě neoprávněného zásahu do jejich pověsti, a naopak Městský soud v Praze výkladem tento nárok dovodil.

Nesouhlas s právním názorem vyšší instance a vzepření se tomuto názoru ale nemůže mít své místo v těch případech, kde byl právní názor vysloven ve stejné věci, v jaké soudy nižších stupňů rozhodují po kasačním rozhodnutí, protože takový postup je v přímém rozporu se zákonem, eliminuje jakýkoliv náznak právní jistoty, kterou by snad účastníci řízení mohli mít, a je to postup mimořádně nehospodárný, vedoucí k opakovaným rušením rozhodnutí a novému rozhodování ve věci.

Mgr. Lukáš Vacek, advokát
Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

AegisLaw

MAŠEK

/PARTNERS

advokátní kancelář

www.masekpartners.cz

Ovocný trh 573/12 · 110 00 Praha 1

Vybrané novinky v zadávání veřejných zakázek

Dne 16. 6. 2023 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Novelizace provedená formou zákona č. 166/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, nabyla účinnosti dne 16. 7. 2023. Novela převážně upravuje transpozici evropské směrnice, resp. odstraňuje nedostatky dosavadní transpozice, a zpřesňuje znění dle dosavadní praxe a judikatury.¹ V tomto článku bychom se rádi zaměřili na některé vybrané novinky.

Nově má zadavatel právo omezit lhůtu pro podávání námitek proti zadávacím podmínkám podle § 242 odst. 3 nebo 4 zákona na 72 hodin před uplynutím lhůty pro podání nabídek. Doposud bylo možné podávat námítka proti zadávacím podmínkám až do samotného konce lhůty pro podání nabídek. V praxi se v důsledku této právní úpravy stávalo, že někteří dodavatelé zpracovali a podali nabídky a těsně před koncem lhůty pak došlo v důsledku námitek jiných dodavatelů k úpravě zadávacích podmínek. V takovém případě pak velmi často vznikla nutnost úpravy již podaných nabídek. To představovalo značnou jak administrativní, tak právní a faktickou zátěž pro dodavatele, nemluvě o nejistotě stran ohledně průběhu zadávacího řízení a taková úprava se jevila jako značně ne-

praktická a neefektivní. Zpracování nabídky do zadávacího řízení je dlouhodobější a komplexní proces, který vyžaduje pečlivou přípravu a důslednou kontrolu a je tak zřejmé, že dodavatelé připravují nabídky k podání v dostatečném předstihu před koncem lhůty pro podání nabídek. V situaci, kdy se na poslední chvíli zadávací podmínky změň, resp. upraví, tak vyvstane potřeba na takovou modifikaci reagovat, a to nejrůznějšími formami úpravy či dokonce přepracování již zpracované nabídky.

Zadavateli je tak nyní dána možnost, nikoliv povinnost, stanovit lhůtu pro podání námitek na 72 hodin před uplynutím lhůty pro podání nabídek, což do jisté míry může eliminovat tyto nežádoucí důsledky předchozí úpravy. Toto je možné vnímat jako určité omezení dodava-

telů a faktické zkrácení doby pro podání námitek proti zadávacím podmínkám, na druhou stranu ale také jako zvýšení právní jistoty dodavatelů ohledně časového průběhu zakázky a možnosti presumovat, zda budou moci podat nabídku a získat vyšší míru jistoty, že vynaložený čas a náklady na přípravu nabídky nevyjdou vniveč, případně nebudou dále narůstat.

Samozřejmě má zadavatel právo i nadále změnit zadávací podmínky obsažené v zadávací dokumentaci a právo na zodpovězení žádosti o vysvětlení zadávacích podmínek i při nedodržení zákonných lhůt pro podání těchto žádostí dle § 98 zákona. Na základě toho může zadavatel upravit zadávací podmínky též, a to i těsně před koncem lhůty pro podání nabídek.

Další zajímavostí je povinnost zadavatele poskytnout údaje o číselných údajích z nabídek, pokud o to účastník zadávacího řízení písemně požádá po skončení lhůty pro podání nabídek. Lhůta pro vyřízení žádosti činí pět pracovních dní a začne běžet od okamžiku otevření souboru s nabídkovou cenou nebo souboru s náklady ve vztahu k údajům o nabídkové ceně nebo nákladech, pokud si zadavatel vyhradil, že tyto informace musejí být uvedeny v samostatném souboru, který bude otevřen po vyhodnocení kritérií kvality. Žádost musí být podána písemně po skončení lhůty pro podání nabídek. Údaje bude zadavatel zasílat všem účastníkům zadávacího řízení (zpravidla přes elektronický nástroj), zadavatel je však může zveřejnit též na profilu zadavatele. Zákon v § 109 odst. 3 stanovuje, že se bude jednat o údaje „...odpovídající číselně vyjádřitelným kritériím hodnocení, a to bez identifikačních údajů účastníků zadávacího řízení...“. Z důvodové zprávy² k novele vyplývá, že zákonodárce měl na mysli zejména údaje o cenách, popřípadě o různých dobách (plnění, záruční doba apod.) a další, vše bez identifikačních údajů účastníků zadávacího řízení. Zadavatel však neposkytne informace, na které se vztahuje § 218 odst. 3 zákona, tj. pokud by tím zadavatel porušil jiný právní předpis, dostal by se do rozporu s veřejným zájmem, mohl by porušit právo chráněné obchodním tajemstvím či by to mohlo mít vliv na hospodářskou soutěž.

Dodavatelé by mohli uvítat, že bylo zmírněno opatření při neoznámení změn v kvalifikaci účastníka zadávacího řízení dle § 88 zákona o zadávání veřejných zakázek. Doposud měl zadavatel povinnost dodavatele vyloučit, pokud se dozvěděl, že dodavatel nesplnil svou povinnost dle § 88 odst. 1 zákona. Novela ustanovení § 88 odst. 2 zákona upravuje tak, že zadavatel má právo vyloučit účastníka, pokud prokáže, že účastník nesplnil svou povinnost dle § 88 odst. 1 zákona. Naopak u pouhého důvodného podezření bez povinnosti prokázání podezření novela rozšiřuje právo zadavatele, aby na základě § 48 odst. 6 zákona mohl vyloučit účastníka zadávacího řízení pro nezpůsobilost v případě, že na základě důvěryhodných informací získá důvodné podezření, že došlo k uzavření zakázané dohody v souvislosti s příslušnou veřejnou zakázkou nebo byly části

nabídky na danou veřejnou zakázku připravovány ve vzájemné shodě s jiným účastníkem daného zadávacího řízení či s osobou spojenou dle zákona o daních z příjmů, přičemž nedošlo k vysvětlení písemné výzvy zadavatele k tomuto podezření. V praxi takové vylučování, i když možná s dobrým úmyslem, může způsobovat komplikované situace, zdržení procesu výběru dodavatele a následně potenciální uplatňování náhrady škody. I v důvodové zprávě k návrhu novely zákona je uvedeno „Vyloučení zde není koncipováno jako povinné, protože pro zadavatele může být obtížné posoudit, zda má k dispozici dostatek důkazů pro jeho uplatnění.³ Pro úplnost je nutné dodat, že se nebude jednat o jakékoliv jednání, ale o takové, jež naplňuje znaky přímo uvedeného jednání, což plyne i z důvodové zprávy⁴ k návrhu zákona. U nového rozšíření týkajícího se přípravy nabídek (§ 48 odst. 6 písm. b) zákona), se dle důvodové zprávy k novele jedná o doplnění nového důvodu pro vyloučení dle soudní judikatury Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ve věci C-144/17 Lloyd's of London vs. Agenzia Regionale per la Protezione dell'Ambiente della Calabria z roku 2018, rozsudek ve věci C-531/16 Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras a „Ecoservice projektai“ UAB, dříve „Specializuotas transportas“ UAB za přítomnosti dalších).⁵

Na závěr bychom uvedli stručně ještě dvě další novinky, které se mohou dotknout zejména dodavatelů.

Novela připouští využití člena koncernu jako je účastník zadávacího řízení pro plnění významných činností na veřejné zakázce, které určil zadavatel. Podmínkou pro zapojení člena koncernu je, že tento člen koncernu nebyl též samostatný účastník zadávacího řízení nebo společně s jinými dodavateli nepodal nabídku, přičemž splňuje základní kvalifikační předpoklady k plnění veřejné zakázky.

Zmiňujeme-li kvalifikaci dodavatelů, dovolíme si na úplný závěr informovat, že i nadále je možno využívat možnosti předkládání výpisu ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů. Dodavatelé mají jako doposud povinnost každoročně zasílat určité dokumenty k Ministerstvu pro místní rozvoj v určené lhůtě. Nově však zápis automaticky zanikne k 31. březnu příslušného roku, pokud dodavatel do-

kumenty nedodá včas, tj do 31. března. Výmazu tak již nově nebude předcházet výzva ministerstva.

JUDr. Miroslava Siváková, advokátní koncipient
JUDr. Lenka Příkazská, advokát, partner
HSP & Partners, advokátní kancelář, v.o.s.

HSP & PARTNERS
advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ Novela zákona o zadávání veřejných zakázek byla publikována, účinná bude za 30 dnů. Tiskové oddělení ÚOHS. In: www.uohs.cz [online]. 2023 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejne-zakazky/3602-novela-zakona-o-zadavani-verejnych-zakazek-byla-publikovana-ucinna-bude-za-30-dnu.html>.
- ² Sněmovní tisk 249/0 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/206 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Důvodová zpráva, Zvláštní část, K bodu 55 – k § 48 odst. 6; str. 53. In: www.psp.cz [online]. 2023 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=249&CT1=0>.
- ³ Sněmovní tisk 249/0 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/206 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Důvodová zpráva, Zvláštní část, K bodu 117 – k § 109 odst. 3 a 4; str. 62. In: www.psp.cz [online]. 2023 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=249&CT1=0>.
- ⁴ Sněmovní tisk 249/0 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/206 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Důvodová zpráva, Zvláštní část, K bodu 55 – k § 48 odst. 6; str. 53. In: www.psp.cz [online]. 2023 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=249&CT1=0>.
- ⁵ Sněmovní tisk 249/0 – Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/206 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Důvodová zpráva, Zvláštní část, K bodu 55 – k § 48 odst. 6; str. 53. In: www.psp.cz [online]. 2023 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=249&CT1=0>.

K povinnosti vytvořit internetové stránky akciové společnosti

V dnešní době jednoduchého a rychlého zakládání obchodních společností, kdy společnost lze založit a zapsat do obchodního rejstříku během několika pracovních dnů, se občas zapomíná na povinnost akciové společnosti dle § 7 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, v platném znění (dále jen „zákon o obchodních korporacích“).

Dle tohoto ustanovení je akciová společnost povinna uveřejňovat údaje, které musí uvádět na svých obchodních listinách, a další údaje stanovené zákonem, a to bez zbytečného odkladu po svém vzniku, a dále průběžně způsobem umožňujícím dálkový přístup, který je pro veřejnost bezplatný. Zjednodušeně řečeno se jedná o povinnost akciové společnosti zřídit a průběžně provozovat své internetové stránky. Zejména v případech, kdy je akciová společnost založena rychle za nějakým účelem, například jako nástupnická společnost pro účely pozdější fúze nebo přesunu určitého majetku v rámci odštěpení tohoto majetku z jiné společnosti na nově založený subjekt, se na vytvoření internetových stránek akciové společnosti může zapomenout.

Nově vzniklá akciová společnost má tedy povinnost neprodleně po svém zápisu do obchodního rejstříku zřídit své vlastní internetové stránky a uveřejnit na nich zákonem požadované údaje. Požadované údaje jsou údaje, které dle § 435 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění, musí každý podnikatel uvádět na obchodních listinách. Jedná se zejména o obchodní firmu a sídlo. Podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku uvede na obchodní listině též údaj o tomto zápisu včetně oddílu a vložky a identifikační číslo. Lze uvést i další údaje, nejsou-li způsobily vyvolat klamavý dojem. Podle § 7 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, uvádí-li kapitálová společnost na obchodních listinách také údaj o svém základním kapitálu, musí se tento údaj týkat pouze upsané a splacené části základního kapitálu. Na internetových stránkách se rovněž uvádí podle § 79 odst. 3 zákona o obchodních korporacích příslušnost ke koncernu.

Povinností akciové společnosti je internetové stránky po celou dobu své existence udržovat. Pro úplnost uvádí zákon o obchodních korporacích v § 7 odst. 3, že

pokud si společnost s ručením omezeným „dobrovolně“ zřídí internetové stránky, výše uvedené obsahové povinnosti se na ni vztahují taktéž.

Pokud jde o formální požadavky, pak je nutné, aby přístup na internetové stránky byl veřejnosti umožněn bezplatně a aby se k nim veřejnost dostala jednoduchým způsobem po zadání elektronické adresy. Zřízení úplně nových internetových stránek úplně jednoduché a časově nenáročné není. Vystává tedy otázka, zda v případě zakládání akciových společností v rámci již existujícího koncernu nevyužít již existujících internetových stránek „hlavní“, například mateřské společnosti, kdy vytvoření internetových stránek v rámci již existujících primárních internetových stránek může být na rozdíl od výše uvedeného otázkou několika minut. Na primárních stránkách mateřské společnosti by se tak veřejnost prostřednictvím jednoduchého prokliku mohla dostat na internetové stránky jiné koncernové společnosti a zjistit si tak požadované údaje. Zákon rovněž nestanoví žádné přísné požadavky na znění elektronické adresy internetových stránek. Není tedy požadováno, aby například akciová společnost Autoservis Novák, a.s. musela disponovat internetovými stránkami znějícími identicky jako obchodní firma, tedy autoservisnovak.cz.

Internetové stránky akciové společnosti slouží pro publikování různých povinných i nepovinných informací a dokumentů. Může to být kupříkladu pozvánka na valnou hromadu, účetní závěrka, zpráva o podnikatelské činnosti společnosti a další dokumenty dle zákona o obchodních korporacích i dle jiných zákonů. Dalším příkladem může být zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, v platném znění (dále jen „zákon o přeměnách“), dle kterého lze internetové stránky alternativně využít pro uveřejnění informací o přemě-

ně dle § 33a tohoto zákona v tom ohledu, že povinné informace o přeměně (zejména informace o uložení projektu přeměny a upozornění věřitelů na jejich práva v souvislosti s přeměnou) mohou být publikovány bezplatně na internetových stránkách společnosti a společnost tak nemusí informace zveřejňovat v Obchodním věstníku, kde je publikace za úplaty.

V teorii i praxi se občas řeší otázka týkající se možnosti zabezpečit přístup k některým informacím na internetových stránkách heslem tak, aby se k těmto informacím a dokumentům dostaly pouze některé subjekty, například akcionáři. Názory na tuto problematiku se v teorii různí, nicméně bez pochybností by asi mělo být to, že informace a dokumenty, u kterých zákon jejich uveřejnění na internetových stránkách požaduje, by zamčeny heslem být neměly. Jen tak může být naplněn požadavek § 7 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, že informace musí být dostupné jednoduchým způsobem po zadání elektronické adresy.

V každém případě je doporučeníhodné, aby nově vzniklá akciová společnost po svém vzniku se zřízením internetových stránek neotálela, neboť pokud je vůbec nezřídí nebo neuvádí-li na nich stanovené údaje, může jí rejstříkový soud uložit pořádkovou pokutu do výše 100 tisíc korun, pokud by tak neučinila ani po jeho výzvě (dle § 107 ve spojení s § 104 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, v platném znění).

Mgr. Regina Huntley, LL.M.,
advokátka, Associate Partner
Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.

Rödl & Partner

Specialisté na hospodářskou soutěž

Hospodářská soutěž

Regulovaná odvětví

Veřejné zakázky

Compliance

Obecné skutkové podstaty pro náhradu škody

Obecnou úpravu náhrady škody najdeme v občanském zákoníku¹ (dále jen „OZ“), konkrétně v části čtvrté, hlavě III, dílu 1 – Náhrada majetkové a nemajetkové újmy (§ 2894–2971). V tomto článku se zaměříme a rozebereme si obecné skutkové podstaty pro náhradu škody – konkrétně § 2909 a násl. OZ.

V úvodu je třeba zmínit, že současný občanský zákoník tradičně rozlišuje mezi obecnými a zvláštními skutkovými podstatami, přičemž celkem čítá 3 obecné a 13 zvláštních. Obecné skutkové podstaty dopadají na všechny případy, kdy se nemohou aplikovat ty zvláštní. Primárně by se tedy měly vyhledat a aplikovat zvláštní skutkové podstaty a běžně se tak většinou i děje, jelikož jsou pro poškozeného příznivější. Musíme se ale zaměřit rovnou na skutkové podstaty zvláštní nebo můžeme žádat náhradu škody na základě těch obecných? Z praxe posledních let můžeme odvodit, že není výjimečné aplikování obecných, přestože byly naplněny podmínky pro zvláštní skutkovou podstatu.

Jak jsem již zmínil, v občanském zákoníku jsou pro náhradu škody zavedeny tři obecné skutkové podstaty, a to:

- škoda způsobená porušením dobrých mravů (§ 2909 OZ)
- škoda způsobená porušením zákonné povinnosti (§ 2910 OZ)
- škoda způsobená porušením smluvní povinnosti (§ 2913 OZ)

První dvě obecné skutkové podstaty vyžadují zavinění, poslední však ne. Proto se dá říci, že je nejpřísnější a pro škůdce nejméně příznivá.

Škoda způsobená porušením dobrých mravů (§ 2909 OZ)

„Škůdce, který poškozenému způsobí škodu úmyslným porušením dobrých mravů, je povinen ji nahradit; vykonával-li však své právo, je škůdce povinen škodu nahradit, jen sledoval-li jako hlavní účel poškození jiného.“

Toto ustanovení je kvůli své obecnosti řazeno logicky na první místo. Dobré mravy jsou velice obecnou kategorií, která prostupuje celým soukromým právem a působí jako korektiv – nemůžeme-li daný případ zařadit pod jinou skutkovou

podstatu, argumentaci dobrými mravy lze dovodit téměř vždy. Do popředí se tak dostává všeobecný prvek spravedlnosti, který umožňuje dovodit důsledky tam, kde zákonná regulace absentuje. Zákon dobré mravy nedefinuje, výklad ponechává zejména na judikatuře a právní nauce. Nejvyšší soud ve svém rozsudku² definoval dobré mravy jako „souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihující podstatné historické tendence sdílené rozhodující částí společnosti, a mají povahu norem základních“.

Vede-li tedy porušení dobrých mravů k protiprávnosti, jedná se o delikt? Dobré mravy nejsou právní normou, předpisem či právem jako takovým. Nicméně včleněním samostatné skutkové podstaty k náhradě škody vzniklé porušením dobrých mravů zákonodárce vytvořil podklad pro deliktní jednání, z něhož je protiprávnost dovozována.

Mezi předpoklady pro vznik povinnosti nahradit škodu řadíme předně jednání škůdce, kterým porušuje dobré mravy. Takové je vždy volním jednáním, které spočívá v aktivitě (konání) či pasivitě (např. opomenutí). Jednající nemusí mít povědomí o vymezení dobrých mravů, objektivní způsobilosti posoudit jednání jako rozporné s dobrými mravy a není podstatné, zda jednání vnímá jako nemorální. V rozporu s dobrými mravy může škůdce jednat v případech právem neupravených – chybí zákonný či smluvní základ, a rovněž při výkonu práva excesivním způsobem. Škůdce je povinen nahradit škodu jen a pouze, sledoval-li při výkonu svého práva jako hlavní účel poškození jiného – tzv. šikanózní výkon práva (s úmyslem škodit). Druhým předpokladem vedoucím ke vzniku povinnosti hradit škodu je vznik újmy, tedy škody jako následku. Třetím předpokladem je příčinná souvislost mezi jednáním a způsobenou škodou. Posledním předpokladem je zavinění, a to ve formě úmyslu, přičemž jednající osoba musí

být deliktně způsobilá. Důkazní břemeno k prokázání úmyslu nese poškozený.³

Mezi příklady úmyslného jednání proti dobrým mravům lze uvést např. vytvoření internetové domény za účelem poškození jiného; podání zcela bezúspěšné žaloby, která je zcela zjevně založena na nepravdivých tvrzeních, přičemž je jasné, že si je toho daná osoba vědoma; nebo také bezohledné navádění jiného k porušení smlouvy.

Škoda způsobená porušením zákonné povinnosti (§ 2910 OZ)

Škoda způsobená porušením zákonné povinnosti, resp. přesněji porušením obecně závazného právního předpisu, je dle mého názoru nejproblematictější ustanovením OZ upravujícím náhradu škody. Zákonná úprava vychází především z německého BGB (§ 823 BGB)⁴ a oproti původní úpravě v starém zákoníku⁵ doznala změn.

Ustanovení § 2910 definuje dvě skutkové podstaty náhrady škody: První věta § 2910 formuje samostatnou skutkovou podstatu: „škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil“⁶. Základním znakem je tedy zásah do absolutního práva. Předpokladem povinnosti nahradit újmu je protiprávní jednání – porušení zákonné povinnosti, při níž dojde k zásahu do absolutního práva jiného, které zapříčiní následek neboli újmu na absolutním právu. Vyžadován je rovněž kauzální nexus (příčinná souvislost), který je zde vyjádřen slovem zasáhne. Na rozdíl od předchozí obecné skutkové podstaty porušení dobrých mravů postačuje k porušení zákonné povinnosti pouze zavinění ve formě nedbalosti. Škoda musí vzniknout buď přímo na absolutním právu (např. rozbité auto, zdravotní újma) či nepřímo – tzn. v důsledku jiné přímé škody (např. rozbití auta vede k nemožnosti

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení sporů efektivně, rychle a odborně!

www.soud.cz

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

- byl založen roku 1949
- řízení je vedené podle publikovaných pravidel
- vede Seznam rozhodců, kde je zapsáno více než 570 rozhodců z tuzemska i zahraničí
- sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje konzultace a veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory Rozhodčí soud řeší?

Majetkové spory (kromě sporů spotřebitelských, incidenčních a sporů spojených s výkonem rozhodnutí) ve kterých lze jinak uzavřít smír.

Jedná se především o spory:

- z obchodních vztahů
- občanskoprávní
- pracovně právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- je jednoinstanční, odborné, neveřejné, rychlé, méně formální
- snadná vykonatelnost v tuzemsku i zahraničí (díky Newyorské úmluvě z roku 1958)
- strany si mohou stanovit místo i jazyk rozhodčího řízení, řízení v urychleném nebo on-line režimu

DOPORUČENÉ ZNĚNÍ ROZHODČÍ DOLOŽKY DO SMLUV

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu třemi rozhodci (případně lze alternativně uvést: jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu).“

KONTAKTUJTE NÁS

Vladislavova 1390/17 / Praha 1 / Tel.: +420 222 333 340 / e-mail: paha@soud.cz / www.soud.cz

převézt zboží). U nepřímou vzniklé škody je oprávněný také nárok ušlého zisku a ztráty na výděleku. Odborná literatura se odkazuje také na pojem „náhrada čisté ekonomické újmy“ a názory se shodují, že třetí osoby, kterým újma vznikla, právo na náhradu v zásadě nemají.⁶

V právní teorii se prolínají dva odlišné názory, jak u náhrady škody porušením zákonné povinnosti vykládat protiprávnost. První se nazývá „doktrína protiprávního účinku“, vzešlá z německé judikatury a tvrdí, že dojde-li k zásahu do absolutního práva na základě úmyslného aktivního jednání určité osoby (s protiprávním následkem), tak to samo o sobě postačuje, aby vznikla povinnost ke škodě. Tato doktrína tvrdí, že jednání nemusí být protiprávní. Druhému názoru, který v českém prostředí jasně převažuje, říkáme „doktrína protiprávního jednání“. Zde neposuzujeme protiprávnost následku, ale zkoumáme, zda je samotné jednání protiprávní (v rozporu se zákonem).

Druhá věta ust. § 2910 OZ formuje další samostatnou skutkovou podstatu, kdy na rozdíl od věty první počítá se všemi zásahy do jiných než absolutních práv. „Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.“ Předpokladem k povinnosti nahradit škodu dle této věty je porušení právní povinnosti stanovené zákonem a protiprávní čin vedoucí k porušení ochranného účelu takové právní normy. Teorie ochranného účelu „je založena na tom, že škůdce neodpovídá za všechny následky porušení právní normy, nýbrž za porušení jen zájmů (práv poškozeného), které jsou chráněny dotčenou normou“.⁷ Ochranný účel je tedy vlastnost právní normy, která vymezuje přičitatelnost újmy jejímu původci, musí směřovat ke konkrétní osobě, k ochraně před konkrétní škodou a k ochraně před konkrétním způsobem vzniku škody. Soud tedy musí posuzovat případ od případu zvlášť. Dalšími předpoklady jsou vznik újmy na jiném než absolutním právu (tudíž relativní právo), příčinná souvislost a zavinění – také ve formě nedbalosti.

Škoda způsobená porušením smluvní povinnosti (§ 2913 OZ)

Skutková podstata upravená v § 2913 OZ dopadá na všechny případy uzavíraných

smluv. Je poměrně zajímavé, že základní inspirací pro přijetí tohoto ustanovení byl právě zákoník obchodní.⁸

Ustanovení § 2913 OZ se dělí na dva odstavce. Dle prvního odstavce: „poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit“. Mezi předpoklady k povinnosti hradit vzniklou škodu řadíme v první řadě protiprávní čin, jenž má povahu porušení smlouvy. Poté vznik škody, která vznikne tímto protiprávním činem – logickým předpokladem je kauzální nexus. Jak jsem již zmiňoval výše, na rozdíl od předchozích obecných skutkových podstat, zde není požadována jakákoliv forma zavinění. Z pohledu škůdce jde o nejprísnejší obecnou skutkovou podstatu pro náhradu škody.

Z předešlého se může zdát, že jde o absolutní objektivní odpovědnost, ale není tomu tak, neboť druhý odst. § 2913 OZ poskytuje liberační důvody: „Povinnosti k náhradě se škůdce zproští, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smlouvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezproští“. Liberačním důvodem je tedy vnější vyšší moc (*vis maior*), např. povodeň, sněhová kalamita či pád stromu v důsledku vichřice. Náhrady se však nelze zprostit, pokud překážka vznikla ze škůdcových osobních poměrů, např. nemoc (možno si smluvně ujednat jinak), překážka vznikla v době, kdy byl škůdce již v prodlení nebo pokud nastane překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat – překážka předvídaná smlouvou.⁹

A komu se škoda bude hradit? Ust. § 2913 OZ stanoví povinnost hradit druhé smluvní straně, ale i třetím osobám, jejichž zájmu mělo splnění uvedené povinnosti zjevně sloužit. Důležitým znakem je tedy předvídatelnost, škůdce při uzavírání smlouvy musí vědět, jakým dalším konkrétním osobám může škodu způsobit. Jiné osoby na náhradu škody nárok nemají.

Závěrem si shrneme, že předpoklady pro vznik náhrady škody obecně jsou: jednání porušující danou skutkovou podstatu, vznik škody a kauzální nexus mezi jednáním a vznikem škody. V případě porušením dobrých mravů je dále požadováno zavinění ve formě úmyslu, v případě porušení zákonné povinnosti zavinění alespoň ve formě nedbalosti a v případě porušení smluvní povinnosti se zavinění nevyžaduje vůbec. V praxi je však vhodnější aplikovat spíše některou ze zvláštních skutkových podstat stanovených v § 2920–2950 OZ, která je specifitější a přílehavější k jednotlivému případu a až tehdy, pokud pod žádnou zvláštní skutkovou podstatu nebudeme moci subsumovat jednání, které škodu způsobilo, obrátíme své zaměření na skutkovou podstatu obecnou. ©

Jakub Prokop, paralegal

Mgr. Marek Netáhl, právník

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneri s.r.o.

Poznámky:

- ¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- ² Rozsudek Nejvyššího soudu z 29. 5. 1997, 2 Cdon 473/96.
- ³ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. str. 3024–3025.
- ⁴ Německý občanský zákoník (Bürgerliches Gesetzbuch).
- ⁵ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- ⁶ LAVICKÝ, Petr. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8. str. 1537–1561.
- ⁷ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. str. 3029.
- ⁸ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- ⁹ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7. str. 3031–3034.

Jak na...legální zasílání obchodních sdělení?

Tento článek se věnuje aktuální problematice zasílání nevyžádaných a obtěžujících obchodních sdělení a zároveň se zabývá právní regulací této problematiky v rámci právního řádu České republiky.

Jedním z nejjednodušších a zároveň neefektivnějších způsobů, jak získat nové anebo si udržet stávající zákazníky, je bezpochyby šíření obchodních sdělení prostřednictvím elektronických prostředků,¹ přičemž nejčastěji se jedná o e-mail nebo textovou zprávu (SMS).

E-mailový marketing lze proto považovat za vhodný způsob šíření obchodních sdělení, který umožňuje individuálně oslovit obrovský okruh uživatelů. Neméně často je využíváno zasílání např. upozornění na akční slevy prostřednictvím textových zpráv.

Při nákupu vybraného zboží na e-shopu nebo v průběhu vyřizování věrnostní karty v oblíbené prodejně je často možné narazit na zaškrťovací políčko „Chci odbírat novinky a zasílat newsletter na uvedenou e-mailovou adresu nebo telefonní číslo“.

Nabízí se tedy otázka, jak legálně zasílat obchodní sdělení, newslettery, informace o akcích a další podobné informace? Jak je následně možné odvolat souhlas s takovým zasíláním? A co dělat v případě, kdy jsou nevyžádaná obchodní sdělení zasílána i po odvolání souhlasu? Odpovědi (nejen) na tyto otázky jsou rozebírány v tomto článku.

Obchodní sdělení

Za obchodní sdělení považuje zákon všechny formy sdělení, včetně zasílání reklamy a vybízení k návštěvě internetových stránek, určeného k přímé či nepřímé podpoře zboží či služeb nebo image podniku osoby, která je podnikatelem nebo vykonává regulovanou činnost.²

Jak vyplývá z vyjádření Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále také jako „ÚOOÚ“), za konkrétní obchodní sdělení ve smyslu zákona však mohou být považována i např. přání k svátkům zasílaná zákazníkům prostřednictvím textové zprávy (SMS) nebo e-mailu, která vedou k podpoře image podnikatele.³

Často se jedná o psychologicky personalizovaná obchodní sdělení, která cílí zpravidla na konkrétní události v životě.

Náležitosti obchodních sdělení

Zaslané oznámení musí být především jasně a zřetelně označeno, aby z jeho popisu bylo zjevně patrné, že se jedná o obchodní sdělení, jehož hlavním účelem je vybídnutí zákazníka k nákupu dalších produktů nebo vybraného zboží.⁴ V této souvislosti ÚOOÚ doporučuje používat v rámci komunikace takových oznámení jejich označení jako např. newsletter, novinky, akce, sleva apod., která budou adresáta jednoznačně informovat o charakteru zasílaného obchodního sdělení.⁵

Zákon současně ukládá odesílateli obchodního sdělení povinnost dostatečné identifikace totožnosti subjektu, jehož jménem se komunikace uskutečňuje, resp. v jehož prospěch je obchodní sdělení šířeno.⁶

Obchodní sdělení tedy musí obsahovat identifikaci fyzické nebo právnické osoby, jejíž výrobky, zboží či služby jsou obchodním sdělením propagovány. Pokud je odesílatelem podnikatel, je nutné uvést název (obchodní firmu) a případně i další identifikátory, jako např. IČO (dalším identifikátorem by mohlo být např. sídlo, DIČ, adresa provozovny).⁷

V každém jednotlivém obchodním sdělení je dále nutné uvést platnou adresu, na kterou může adresát přímo a účinně zaslat informaci o tom, že si nepřeje, aby mu byly obchodní informace odesílatelem nadále zasílány.⁸

Legální šíření obchodních sdělení

Šíření obchodních sdělení je obecně možné ve dvou rovinách, a to (i) pouze s předchozím souhlasem adresáta⁹ a (ii) bez předchozího souhlasu adresáta za splnění zákonem stanovených podmínek.¹⁰

Šíření se souhlasem typicky nastane v případě, kdy si potenciální budoucí zákazník založí na webových stránkách vybraného e-shopu uživatelský účet nebo si zakoupí nějaké zboží, přičemž v průběhu registrace / nákupu zaškrtně políčko se souhlasem pro zasílání obchodních sdělení.

K zasílání obchodních sdělení bez předchozího souhlasu může docházet tehdy, když zákazník v souvislosti s nákupem zboží nebo služeb předem uvedl podrobnosti týkající se svého elektronického kontaktu. V takové situaci je pak možné, aby šířitel za splnění požadavků na ochranu osobních údajů¹¹ následně danému zákazníkovi zasílal obchodní sdělení týkající se vlastních obdobných výrobků nebo služeb. Zákazník však musí mít možnost vždy odmítnout další zasílání obchodních sdělení, a to při zaslání každé jednotlivé zprávy s obchodním sdělením.¹²

Souhlas, souhlas, souhlas...

Souhlas ze strany adresáta obchodních sdělení musí být svobodný, jednoznačný a informovaný. Udělením takového souhlasu adresát umožňuje, aby šířitel obchodních sdělení využíval jeho elektronický kontakt za účelem zasílání obchodních sdělení. Jak zdůrazňuje ÚOOÚ, souhlas se zasíláním obchodních sdělení musí být dán předem, musí se vztahovat ke konkrétnímu odesílateli (šířiteli) a musí být prokazatelný. Ze souhlasu musí být dále patrné kdo jej poskytuje, komu a pro jaký účel je dáván.¹³

Odesílatelé obchodních sdělení by tak měli dbát zvýšené opatrnosti, neboť je jejich povinností případně prokazovat, že adresát udělil souhlas s tím, aby mu byla zasílána obchodní sdělení. V této souvislosti proto ÚOOÚ doporučuje aplikaci tzv. systému double opt-in, který zakládá zaslání dodatečného potvrzení v podobě navazujícího e-mailu / textové zprávy pro vyjádření souhlasu se zasíláním obchodních sdělení, přičemž souhlas ze strany adresáta je udělen až odesláním takového dvojího potvrzení.¹⁴

Kdy je možné odvolat souhlas se zasíláním obchodních sdělení?

Každý může primárně neudělit souhlas se zasíláním obchodních sdělení již při poskytnutí elektronického kontaktu (např. při založení uživatelského účtu v rámci e-shopu) v podobě nevyplnění zaškrtnutí políčka „Souhlasím se zasíláním obchodních sdělení / odebíráním newsletteru“, resp. neudělením souhlasu v jiné formě.

Pokud již byl souhlas k zasílání obchodních sdělení udělen, je možné jej kdykoliv odvolat. V praxi se často objevují různé odkazy přímo v rámci obchodních sdělení, přičemž již z formulace odkazu pro vyjádření nesouhlasu musí být zjevně patrné, že se jedná o možnost zrušení zasílání obchodních sdělení (např. Pokud nechcete dostávat tyto zprávy, klikněte zde).

V případě odvolání souhlasu v souvislosti se zasíláním obchodních sdělení prostřednictvím textové zprávy by měl mít adresát možnost odhlášení přímo v této zprávě (např. Pro odhlášení zašlete SMS). Uvedení odkazu na příslušnou webovou stránku pro odvolání souhlasu v rámci textové zprávy však ÚOOÚ nepovažuje za dostatečné, když vychází z předpokladu, že ne každá osoba má k dispozici chytrý telefon s přístupem k internetu a tím pádem nemůže tak skutečně odvolat svůj souhlas.¹⁵

Jak se bránit nevyžádaným obchodním sdělením?

Osoba, které jsou zasílána nevyžádaná obchodní sdělení (tzn. i přes neudělení výslovného souhlasu, resp. při nesplnění podmínky pro zasílání obchodních sdělení bez souhlasu), má možnost podání stížnosti k ÚOOÚ.

Na webových stránkách ÚOOÚ je poté k dispozici vzorový text stížnosti.¹⁶

Osoba dotčená nevyžádaným obchodním sdělením musí ve stížnosti primárně označit způsob obdržení nevyžádaného obchodního sdělení. Jestliže došlo k zasílání obchodního sdělení prostřednictvím e-mailové komunikace, je nutné uvést e-mailovou adresu, na kterou bylo sdělení zasláno. V případě zasílání obchodního sdělení prostřednictvím SMS nebo faxu je nutné uvést číslo odesílatele i příjemce a také datum přijetí takové zprávy.

Dalším krokem při podávání stížnosti je přiložení všech možných materiálů, které by poukázaly na to, že skutečně došlo k neoprávněnému zasílání obchodního sdělení. Ve stížnosti se uvádí rovněž tzv. hlavička e-mailové zprávy nevyžádaného obchodního sdělení (tzn. součást e-mailu obsahující údaje o odesílateli i příjemci, předmět zprávy a další důležité informace pro doručení).¹⁷

Aby mohla být stížnost podána k ÚOOÚ, musí nevyžádané obchodní sdělení pocházet od subjektu, který podléhá českému právnímu řádu. V případě zasílání obchodního sdělení ze strany subjektu umístěného v jiných členských státech Evropské unie budou stížnosti předány příslušným orgánům působícím v rámci Evropské unie k projednání předmětných záležitostí.¹⁸

Vyplněním a odesláním formuláře je stížnost zařazena do evidence ÚOOÚ a je jí přiřazeno pořadové číslo, podle kterého lze později vyhledat na webových stránkách ÚOOÚ aktuální stav posuzování stížnosti.¹⁹

Sankce

ÚOOÚ jako příslušný orgán k výkonu dozoru může uložit za spáchání přestupku v souvislosti s neoprávněným šířením obchodních sdělení fyzické nebo právnické osobě pokutu.²⁰ Sankce za nedodržování zákonných povinností může být dle závažnosti provinění v případě fyzických osob stanovena až do výše 100 000 Kč, zatímco právnickým osobám lze uložit pokutu do maximální výše 10 000 000 Kč.²¹

Závěr

Z výše uvedených skutečností je zřejmé, že lze maximálně doporučit, aby zasilatelé obchodních sdělení věnovali dostatečnou péči a pozornost plnění svých zákonných povinností tak, aby předcházeli možným negativním následkům protiprávního jednání. ☺

Mgr. Jolanta Niedoba, právník

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ Viz § 2 odst. c) zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informačních společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „zákon“).
- ² § 2 odst. f) zákona.
- ³ Viz <https://www.uoou.cz/casto-kladene-otazky-k-zakonu-c-480-2004-sb/ds-5494/archiv=0&p1=1493>; otázka č. 1.
- ⁴ § 7 odst. 4 písm. a) zákona.
- ⁵ Viz <https://www.uoou.cz/casto-kladene-otazky-k-zakonu-c-480-2004-sb/ds-5494/archiv=0&p1=1493>; otázka č. 16.
- ⁶ § 7 odst. 4 písm. b) zákona.
- ⁷ Viz <https://www.uoou.cz/casto-kladene-otazky-k-zakonu-c-480-2004-sb/ds-5494/archiv=0&p1=1493>; otázka č. 17.
- ⁸ § 7 odst. 4 písm. c) zákona.
- ⁹ § 7 odst. 2 zákona.
- ¹⁰ § 7 odst. 3 zákona.
- ¹¹ Dle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- ¹² § 7 odst. 3 zákona.
- ¹³ Viz <https://www.uoou.cz/casto-kladene-otazky-k-zakonu-c-480-2004-sb/ds-5494/archiv=0&p1=1493>; otázka č. 14.
- ¹⁴ Viz <https://www.uoou.cz/casto-kladene-otazky-k-zakonu-c-480-2004-sb/ds-5494/archiv=0&p1=1493>; otázka č. 15.
- ¹⁵ Viz <https://www.uoou.cz/casto-kladene-otazky-k-zakonu-c-480-2004-sb/ds-5494/archiv=0&p1=1493>; otázka č. 20.
- ¹⁶ Viz <https://www.uoou.cz/stiznost.asp#obalhlava>.
- ¹⁷ Viz <https://www.uoou.cz/stiznost.asp#obalhlava>.
- ¹⁸ Viz <https://www.uoou.cz/formular-stiznosti-jak-podat-stiznost-na-nevyzadana-obchodni-sdeleni/ds-1501/p1=1501>.
- ¹⁹ Viz <https://www.uoou.cz/aktualni-stav-stiznosti/ds-1509/p1=1509>.
- ²⁰ § 11 odst. 1 a 2 zákona, § 12 odst. 1 zákona.
- ²¹ § 11 odst. 5 zákona.

PRECIZNOST, RYCHLOST A SPOLEHLIVOST VE VŠEM, CO DĚLÁME

OCEŇOVÁNÍ PODNIKU A JEHO MAJETKU

- podnik jako celek
- movitý a nemovitý majetek
- nehmotný majetek
- pohledávky
- cenné papíry

ZNALECKÉ POSUDKY PRO KONKURZY A REORGANIZACE

- ocenění pro účely insolvenčního řízení
- porovnání konkurzu a reorganizace

OCEŇOVÁNÍ NEMOVITOSTÍ

- stanovení tržní hodnoty
- ocenění dle cenových předpisů
- ocenění pro účely exekučního řízení
- ocenění pro účely insolvenčního řízení
- stanovení obvyklého nájemného
- investiční projekty a průmyslové parky

ZNALECKÉ POSUDKY PRO TRANSFEROVÉ CENY

- stanovení převodních cen

ZNALECKÉ POSUDKY PRO SOUDNÍ SPORY A ARBITRÁŽE

- náhrada škody
- analýzy hospodaření
- zkrácení a neodvedení daní
- vypořádání SJM při rozvodech

EXPERTNÍ ANALÝZY A TRANSAKČNÍ PORADENSTVÍ

- finanční a strategické analýzy
- revize posudků
- akviziční poradenství
- bankovníctví a kapitálové trhy
- finanční modelování

Ing. OXANA ŠNAJBERG

Managing Partner

Ing. JIŘÍ WIESNER

Partner
Head of Business
Valuation

Ing. LENKA NOVÁK, MBA

Valuation Manager
Head of Real Estate
Valuation

Ing. JAN ATTL, Ph.D., MBA

Founding Partner

Equity Solutions Appraisals s.r.o. - znalecká kancelář

Ovocný trh 573/12, 110 00 Praha 1
tel.: 734 225 408, 222 314 447
info@eqsa.cz

EqSA

Výkon práce zaměstnance v průběhu dočasné pracovní neschopnosti

Že by měl zaměstnanec na nemocenské dodržovat režim, který mu stanovil jeho ošetřující lékař, není žádnou novinkou. Zákon v tomto ohledu pamatuje na situace, kdy zaměstnanci režim nedodržují, v praxi ale nejsou výjimečné ani případy, kdy se zaměstnanec ještě za trvání své pracovní neschopnosti vrátí k výkonu práce. Čerstvý rozsudek Nejvyššího soudu přibližuje, jaké důsledky z toho pro účastníky pracovněprávních vztahů plynou.

Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích¹ opakuje, že podstatou dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance („DPN“) jako důležité osobní překážky v práci je, že představuje právem uznanou nemožnost plnění základních pracovněprávních povinností, a vzhledem k tomu rovněž suspenzi pracovního závazku. Zaměstnanec po tuto dobu není povinen vykonávat práci podle pracovní smlouvy a zaměstnavatel není povinen mu práci podle pracovní smlouvy přidělovat ani mu za vykonanou práci platit mzdu.²

Zaměstnanec se po dobu trvání DPN nachází v tzv. ochranné době, kdy je mu až na zákonem stanovené výjimky zakázáno dát výpověď, i kdyby byly všechny ostatní podmínky pro výpověď splněny. Není přitom rozhodné, zda zaměstnavatel o DPN zaměstnance věděl, či nikoliv.

DPN lze rovněž ošetřujícím lékařem vystavit i několik dnů zpětně, v takovém případě se ale ochranná doba zpětně neuplatní a výpověď, která byla doručena zaměstnanci v den, který byl následně lékařem zpětně „zahrnut“ do režimu DPN, může být za splnění ostatních zákonných podmínek platná.³

Je však třeba mít v tomto ohledu na paměti, že výpověď daná zaměstnanci v ochranné době není neplatná automaticky. Její neplatnost je třeba napadnout postupem a ve lhůtě stanovené v § 72 zákoníku práce, v opačném případě je i výpověď daná v ochranné době platná.

DPN je bohužel institutem v praxi někdy zneužívaným, a to zejména dvojím způsobem. Zaměstnanci buď nedodržují režim, který jim stanovil ošetřující lékař, nebo je ošetřujícím lékařem o DPN rozhodnuto, aniž by pro to byly splněny

zákonné podmínky (např. zdravotní stav zaměstnance neodpovídá rozhodnutí o DPN). Zaměstnavatel v tomto ohledu disponuje zákonnými nástroji, jak se takové nekalé praxi bránit. Může jednak po dobu zpravidla prvních 14 dnů od začátku DPN kontrolovat, zda zaměstnanec dodržuje režim, který mu stanovil ošetřující lékař.⁴ Má-li zaměstnavatel naopak podezření, že ošetřující lékař nesplnil povinnosti, které mu ukládají právní předpisy (například neukončil DPN ve chvíli, kdy pro ni již netrvaly důvody), má zaměstnavatel možnost dát podnět příslušné okresní správě sociálního zabezpečení, aby zkontrolovala, že důvody DPN trvají nebo, že zaměstnanec dodržuje stanovený režim.⁵ V praxi je tento postup možný i ve chvíli, kdy se zaměstnavatel domnívá, že pro rozhodnutí o DPN vůbec nebyl od počátku důvod. Potvrdí-li se takové podezření zaměstnavatele a ukáže-li se, že pro rozhodnutí o DPN nebyly splněny

UKAZUJEME VÁM SPRÁVNÝ SMĚR

LEGALITÉ

LAWYERS

pracovní právo · zaměstnanost · statutární
orgány · GDPR · compliance · regulace ·
soudní spory · arbitráže · ICT · duševní
vlastnictví · média · smlouvy · korporace ·
veřejné zakázky · insolvence · nemovitosti ·
stavebnictví · nekalá soutěž · hospodářská
soutěž · sportovní právo

www.legalite.cz

podmínky nebo, že důvody DPN již pominuly, může okresní správa sociálního zabezpečení DPN ukončit.⁶

Zákaz výpovědi v ochranné době se neuplatní absolutně, když zákoník práce v § 54 stanovuje výjimky z tohoto pravidla, mezi nimiž je i možnost výpovědi pro porušení povinnosti vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci⁷ a pro zvlášť hrubé porušení povinnosti zaměstnance dočasně práce neschopného dodržovat režim stanovený ošetřujícím lékařem, a to během prvních 14 dnů trvání DPN.⁸

Zajímavé je, jak se výše uvedená zákonná pravidla modifikují v nestandardní situaci, kdy se zaměstnanec „na neschopence“ z vlastní iniciativy dostává do práce a začne vykonávat práci pro zaměstnavatele dle jeho pokynů a s jeho vědomím. Podle dosavadní judikatury Nejvyššího soudu musí zaměstnanec v takovém případě dodržovat povinnosti, které mu vyplývají z pracovního poměru (dodržovat předpisy vztahující se k jím vykonávané práci), a jestliže tak nečiní, může proti němu zaměstnavatel podniknout zákonem předvídané sankční kroky.⁹

Otázkou ale ještě donedávna zůstávalo, jak posoudit situaci, kdy zaměstnanec, který přes režim DPN nastoupil dobrovolně k výkonu práce a započal s plněním pracovních úkonů, následně odmítne v práci pokračovat a daný pracovní úkol nedokončí. Bude se jednat o porušení pracovních povinností, když na jednu stranu judikatura dovodila, že zaměstnanec, který je uznán dočasně práce neschopným a který nevykonává práci dle pracovní smlouvy, se nedopouští porušení povinností, které mu vyplývají z pracovního poměru,¹⁰ na druhou stranu ale zároveň existují výše uvedená rozhodnutí, podle kterých má zaměstnanec v takové situaci dodržovat pracovní povinnosti, mezi které jistě patří i povinnost vykonávat práci podle pokynů zaměstnavatele?

Odpověď poskytl až Nejvyšší soud v nedávném rozsudku sp. zn. 21 Cdo 2518/2022-214 ze dne 31. 5. 2023. Šlo o případ zaměstnance – operátora inovativní technologie průmyslového čištění, který při nástupu na směnu a po odpracování cca 1,5 hodiny ze své směny začal mít při čištění kotle pomocí vysokotlaké

pistole zdravotní potíže způsobné reakcí formaldehydu na zvýšenou teplotu vody ve stísněném prostoru kotle. Zaměstnanec sice disponoval typově odpovídajícími ochrannými prostředky, které ale měly nedostatky, na které zaměstnanec zaměstnavatele upozornil. Reakcí nadřízeného zaměstnance bylo sdělení, že nebude-li zaměstnanec pokračovat v plnění pracovního úkolu, bude následkem výpověď.

Zaměstnanec přes opakované výzvy zaměstnavatele v práci odmítnul pokračovat a zaměstnavatel s ním v reakci na to rozvázal pracovní poměr výpovědí pro závažné porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k ním vykonávané práci.

V řízení o určení neplatnosti této výpovědi před prvostupňovým soudem zaměstnanec navrhnul provést důkaz rozhodnutím ošetřujícího lékaře, na základě kterého měl být v době výkonu práce v dočasné pracovní neschopnosti. Okresní soud ale tento důkaz neprovedl a svoje rozhodnutí o neplatnosti výpovědi založil na skutečnosti, že zaměstnavatel nesplnil svou povinnost přijmout příslušná bezpečnostní opatření ve vztahu k vykonávané práci a nezajistil řádné ochranné pomůcky.

Odvolační soud prvoinstanční rozsudek potvrdil, ale důvody neplatnosti výpovědi shledal jinde. Poté, co provedl důkaz rozhodnutím o dočasné pracovní neschopnosti, uzavřel, že je nerozhodné, z jakého důvodu odmítl zaměstnanec další výkon práce, stejně jako skutečnost, zda zaměstnavatel v rozhodné době o existenci dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance věděl. Podstatné naopak je, že v době výkonu pracovního úkolu dočasná pracovní neschopnost trvala.

V dovolání zaměstnavatel poukazoval na výše zmíněnou judikaturu Nejvyššího soudu, podle které musí zaměstnanec, který během své dočasné pracovní neschopnosti dobrovolně nastoupí k výkonu práce, dodržovat příslušné pracovní povinnosti, včetně povinnosti konat práci podle pokynů zaměstnavatele.

Nejvyšší soud ale shledal dovolání jako neopodstatněné a ztotožnil se se závěry odvolacího soudu. Podle Nejvyššího

soudu je rozhodující existence této důležité osobní překážky, přičemž pracovní neschopnost trvá zásadně do té doby, dokud není zákonným způsobem ukončena. Proto ani dobrovolný nástup zaměstnance do práce nemění nic na výše uvedené suspenzi pracovního úvazku během DPN. Ani v takovém případě není zaměstnavatel povinen práci přidělovat a zaměstnanec není povinen přidělovanou práci vykonávat, a to přesto, že zaměstnanec během své DPN dobrovolně s plněním pracovního úkolu začal.

I po nástupu do práce za trvání DPN se tak zaměstnanec může rozhodnout práci dále nevykonávat, aniž by odmítnutí dalšího výkonu práce bylo porušením povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, které by mohlo být důvodem pro výpověď. ☺

Mgr. Martin Jirsa

LEGALITĚ advokátní kancelář s.r.o.

LEGALITĚ
LAWYERS

Poznámky:

- ¹ Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1688/2004.
- ² Viz § 38 odst. 1 písm. a) a písm. b) zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“).
- ³ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1954/2000.
- ⁴ Viz § 65 odst. 2 písm. c) zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“).
- ⁵ Viz písm. a) téhož ustanovení zákona o nemocenském pojištění.
- ⁶ Viz § 75 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění.
- ⁷ Výpovědní důvod podle § 52 písm. g) zákoníku práce.
- ⁸ Viz § 301a zákoníku práce.
- ⁹ Srov. např. již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1688/2004 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2020, sp. zn. 21 Cdo 3212/2019-397.
- ¹⁰ Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. 21 Cdo 977/2011.

Sistace výkonu hlasovacích práv společníka s.r.o.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, v platném znění (dále jen „zákon o obchodních korporacích“) v ustanovení § 173 specifikuje zákonné důvody, ve kterých lze sistovat hlasovací práva společníků společnosti s ručením omezeným. Sistací se rozumí dočasné pozastavení hlasovacích práv společníků, kteří jinak hlasovacími právy spojenými s jejich podíly mohou řádně disponovat.

Sistaci výkonu hlasovacích práv lze rozdělit na dvě základní typové situace, kdy první z nich nastává v důsledku přijetí určitého rozhodnutí valné hromady a druhá je spojena s osobou společníka. Sistace ovšem může nastat i v dalších zákonem předvídaných případech.

Sistace hlasovacích práv ve vztahu k osobě společníka

Společník společnosti s ručením omezeným je podle zákona o obchodních korporacích povinen splnit svou vkladovou povinnost ve lhůtě určené společenskou smlouvou, nejpozději však do 5 let ode dne vzniku společnosti nebo od převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti. Pokud se společník dostane do prodlení s plněním vkladové povinnosti, dochází k sistaci jeho hlasovacích práv, a to v rozsahu takového prodlení. Výsledkem je pak nemožnost společníka nakládat s těmi hlasy, které se poměrně vážou

k nesplacené části jeho vkladu – za předpokladu, že se počet hlasů odvíjí od výše vkladu společníka. Shodná situace jako při prodlení se splněním vkladové povinnosti nastává i při prodlení se splněním příplatkové povinnosti. Bez ohledu na sistaci hlasovacích práv však společníkovi nic nebrání v tom, aby se zasedání valné hromady nadále účastnil a vykonával jiná práva, která se váží k jeho podílu (např. přednostní právo na podíl na zisku, likvidačním zůstatku atp.).

Sistace hlasovacích práv ve vztahu k rozhodování valné hromady

Výkon hlasovacích práv společníka je pozastaven také v případech, kdy valná hromada rozhoduje o jeho nepeněžitém vkladu, kterým dochází ke zvýšení základního kapitálu ve společnosti. K sistaci hlasovacích práv dochází rovněž v situaci, kdy valná hromada rozhoduje o vyloučení společníka ze společnosti nebo kdy rozhoduje o podání návrhu na

jeho vyloučení k soudu. K pozastavení výkonu hlasovacích práv dochází i při rozhodování valné hromady o prominutí splnění povinnosti dotčeného společníka nebo při rozhodování o jeho odvolání z funkce člena orgánu společnosti pro porušení povinností při výkonu funkce.

Obecně platí, že pokud je rozhodováno o odvolání z funkce určitého člena orgánu společnosti s ručením omezeným a je-li tato osoba současně společníkem společnosti, může o svém odvolání hlasovat bez omezení. Rozhoduje-li však valná hromada o odvolání člena orgánu společnosti pro porušení jeho povinnosti při výkonu funkce (např. pro porušení péče řádného hospodáře), je hlasovací právo společníka automaticky pozastaveno a společník v takovém případě nemůže svými hlasy prosadit své případné setrvání ve funkci.

Valná hromada může vyloučit společníka, který je v prodlení se splněním své

vkладové povinnosti. Pokud se na valné hromadě rozhoduje o vyloučení společníka ze společnosti z tohoto důvodu, on sám v takovém případě hlasovat nemůže a k jeho hlasům se nepřihlíží ani při posuzování usnášenischopnosti valné hromady. Pokud má společník více podílů a je v prodlení se splacením vkladu pouze ohledně jednoho z nich, přičemž valná hromada rozhoduje o jeho vyloučení pouze ve vztahu k tomuto podílu, společník ani v takovém případě nemůže vykonávat hlasovací právo spojené s jeho ostatními podíly, ohledně kterých vkladovou povinnost splnil.

Pokud se usnesení valné hromady má týkat prominutí splnění určité povinnosti společníka nebo osoby jednající s ním ve shodě (např. prominutí dluhu společníka vůči společnosti), jsou hlasovací práva společníka při rozhodování na valné hromadě o předmětné otázce rovněž sistována. Tímto se společníkovi efektivně zabráňuje, aby dosáhl prominutí splnění dané povinnosti vahou svých hlasů a získal tak neoprávněný prospěch či neoprávněnou výhodu na úkor ostatních společníků.

Sistace jako sankce za porušení povinnosti uvést v registru skutečného majitele

Podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, v platném znění, mají obchodní korporace povinnost uvádět svého skutečného majitele v tzv. evidenci skutečných majitelů. Skutečným majitelem právnické osoby je podle zá-

kona každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo její právní uspořádání. Pokud ovšem není skutečný majitel obchodní korporace řádně zapsán v evidenci skutečných majitelů, nesmí při rozhodování valné hromady vykonávat hlasovací práva nebo rozhodovat jako její jediný společník on, ani právnická osoba. Zákaz výkonu hlasovacích práv se v takovém případě uplatní jak na právnickou osobu, která nebude mít v evidenci řádně zapsaného skutečného majitele, tak i na nezapsaného skutečného majitele. Pokud by hlasovací právo bylo vykonáváno i přes tento zákaz, přijaté rozhodnutí by mohlo být prohlášeno za neplatné.

Důsledky sistace hlasovacích práv

Pokud společnost umožní společníkovi výkon hlasovacího práva v případě, kdy má být sistováno, popř. jeho hlas započte ke stanovení usnášenischopnosti valné hromady, dochází k výkonu tohoto práva v rozporu se zákonem. V důsledku uvedeného pak mohou nastat dvě situace: (i) společnost má za to, že usnesení bylo přijato, ale po započtení hlasů sistovaného společníka by přijato nebylo nebo (ii) společnost má za to, že usnesení nebylo přijato, ale bez započtení hlasů sistovaného společníka by přijato bylo. Řešením první situace je podle § 191 zákona o obchodních korporacích návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady soudem. V druhém případě je nutné podat návrh na určení, že valná hromada dané usnesení přijala.

Závěr

V souladu s § 173 zákona o obchodních korporacích mají společníci možnost si ve společenské smlouvě sjednat další důležité důvody pro omezení výkonu hlasovacího práva. V zákoně se nespécifikuje, co vše může být považováno za důležitý důvod a společníkům je tak ponechána volnost v konkretizaci důvodů, při nichž bude hlasovací právo sistováno. Jako příklad lze uvést třeba střet zájmů společníka se zájmy společnosti, rozhodování o jmenování, odvolání či pozastavení výkonu funkce jednatele, který je současně společníkem i v případě, že neporušil své povinnosti při výkonu funkce, nebo rozhodování o udělení souhlasu s převodem podílu společníka na třetí osobu. K případnému rozšíření společenské smlouvy společností o další důvody sistace, sjednávání nad rámec zákonných důvodů, ovšem bude vždy nutný souhlas všech společníků.

JUDr. Jiří Matzner, Ph.D., LL.M.,
zakladatel advokátní kanceláře
Matzner Legal

JOHANA CVRČKOVÁ a MICHAEL PLEVA

Daňové novinky pro rok 2023 – Daň z přidané hodnoty 2022–2023

Další **online semináře** naleznete:

www.epravo.cz/eshop

epravo.cz

JELÍNEK & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

VIZE — VYTRVALOST — ODHODLÁNÍ

To jsou pilíře naší advokátní kanceláře
i našich právních služeb.

Více než
30 LET S VÁMI

www.advokatijelinek.cz

+420 724 794 986

Moderace nároku na náhradu mzdy: vyprázdněný institut?

České pracovní právo je vystaveno na dvou základních funkcích; na funkci organizační (která pro tuto stať není nijak významná) a funkci ochrany slabší smluvní strany. Jestli historicky zákonodárce měl jakýkoli důvod k přijetí pracovněprávní legislativy, byl to tlak pracujících na zákonné zajištění a ochranu živobytí.¹ Důvodů k tomu existovalo mnoho a dnes již nikdo vážně nezpochybňuje, že zaměstnance coby slabší stranu pracovněprávního vztahu skutečně je potřeba určitým způsobem chránit. Palčivou otázkou však je: jak moc?

Občas se totiž zdá, že nejen zákonodárce, ale i soudní praxe pod heslem zvláštní zákonná ochrana postavení zaměstnance ve smyslu § 1a odst. 1 písm. a) zákoníku práce schová leccjaký přešlap, se kterým se následně aplikační praxe jen těžko vyrovnává. Zákonodárce tak například historicky přijal a dlouhodobě drží zákonnou úpravu doručování, která zaměstnavatele staví do nevídaně nevhodné pozice, a to bez jakéhokoli ospravedlnitelného důvodu. Soudní praxe zase skoro až vyprázdnila institut moderace nároku zaměstnance na náhradu mzdy ve smyslu § 69 odst. 2 zákoníku práce.

Co říkal a říká zákoník práce

Moderační právo soudu v případě nároku zaměstnance na náhradu mzdy v případě neplatného skončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele není žádnou novinkou. Tento institut normoval již starý zákoník práce, kdy podle § 61 odst. 2 platilo, že pokud celková doba, za kterou má být náhrada poskytnuta, přesahuje šest měsíců, může soud na žádost zaměstnavatele tuto náhradu zaměstnance poměrně snížit, popřípadě náhradu mzdy vůbec nepřiznat. Přímo zákon i stanovil, že soud musí zejména přihlídnout k tomu, zda byl zaměstnanec jinde zaměstnán, jakou práci tam konal a jakého výdělku dosahoval. Potud dává dotčená zákonná úprava smysl, neboť to byl zaměstnavatel, kdo porušil zákon neplatným rozvázáním pracovního poměru a logicky musí zaměstnanci jeho nároky uhradit. Zároveň ale není v zájmu společnosti jako celku, aby v případě vyplacení takové náhrady zaměstnavatel čelil existenčním otázkám, neboť by pro něj výše náhrady mzdy za celé tři roky zpětně (nebo i déle, pokud zaměstnanec dotčenou náhradu žaluje průběžně) mohla být

likvidační. Vyvažování těchto dvou proti sobě stojících práv, tedy práva na spravedlivou odměnu na straně zaměstnance a práva na omezení nepřiměřených zásahů do majetkové sféry zaměstnavatele, musí proto být proporcionální. I proto zákonná úprava s institutem moderace pracuje, a i proto je z právního hlediska podstatné, aby fungoval správně.

Zákon č. 262/2006 Sb. moderační právo soudu vypustil. Jaká za tímto krokem stála idea, už dnes těžko zjistíme; co ale můžeme říct s jistotou, že zdůvodnění obsažené v důvodové zprávě nedávalo smysl: „Vychází se z předpokladu, že byl-li právním úkonem porušen zákon, což bylo potvrzeno v rozhodnutí soudu, není důvod k tomu, aby náhrada mzdy nebo platu, kterou má zaměstnavatel zaměstnanci zaplatit, byla ze zákona snižována.“² Moderační právo soudu totiž rozhodně neznamená, že ke snížení dojde „ze zákona“, stejně jako potvrzení protiprávního kroku soudem nemá znamenat, že si subjekt, jenž právo porušil, zaslouží být finančně zlikvidován a že má být vyloučeno spravedlivé a vyvážené vypořádání věci.

Zákonodárce tuto svou chybu naštěstí napravil s přijetím velké novely zákoníku práce č. 365/2011 Sb. Z bodu 69 důvodové zprávy se však můžeme pouze dočíst, že se navrhuje moderační právo soudu do zákonné úpravy vrátit. O jakékoli hlubší úvaze nad tím, proč by se tak mělo stát, nemůže být řeč. Jediné, co zákonodárce doplnil, je, že se však na rozdíl od zákonné úpravy před rokem 2007 navrhuje, aby nebylo možné nárok na náhradu mzdy úplně odeprít, což je dle mého názoru rovněž legislativní lapsus, jak vysvětlím níže. Současný stav je tedy takový, že moderační právo v zákoníku práce opět je, víceméně nezměněné oproti době dřívěj-

ší. Co se však na druhou stranu již velmi dlouhou dobu nezměnilo vůbec, je judikatura, která k tomuto právnímu institutu existuje a v zájmu ochrany zaměstnance coby slabší strany jej činí vlastně nepoužitelným.

Judikatorní diskurz

Začněme u stanoviska Občanskoprávního kolegia a Obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9. června 2004 k některým otázkám rozhodování soudů ve věcech nároků z neplatného rozvázání pracovního poměru.³ Stěžejním je v tomto ohledu především bod V. zmíněného stanoviska, který zní: „Ke snížení, popřípadě nepřiznání náhrady mzdy podle ustanovení § 61 odst. 2 zák. práce⁴ může soud přistoupit, jen jestliže po zhodnocení všech okolností případu lze dovodit, že zaměstnanec se zapojil nebo mohl zapojit (a bez vážných důvodů se nezapojil) do práce u jiného zaměstnavatele za podmínek v zásadě rovnocenných nebo dokonce výhodnějších, než by měl při výkonu práce podle pracovní smlouvy, kdyby zaměstnavatel plnil svou povinnost přidělovat mu sjednanou práci. Totéž platí, začal-li zaměstnanec po neplatném rozvázání pracovního poměru vykonávat podnikatelskou činnost.“ V odůvodnění tohoto závěru Nejvyšší soud dále uvádí tři základní hodnotící kritéria pro práci konanou za rovnocenných nebo výhodnějších podmínek, a sice (i) místo výkonu práce, (ii) druh vykonávané práce⁵ a (iii) odměna, kterou zaměstnanec za takovou práci pobírá. Z těchto závěrů se podává, že aby mohlo být vyhověno žádosti zaměstnavatele o moderaci nároku na náhradu mzdy, musí být všechna tři kritéria kumulativně pro zaměstnance v novém

LIFTING BEZ OPERACE V ÚSTAVU LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY

Jasným trendem současné moderní estetiky je kombinace vždy několika různých ošetření. Protože v ÚLK je naším cílem dosáhnout svěžího a přirozeného efektu při všech ošetřeních, sestavujeme pro každého takový individuální program, který bere v potaz typ pleti, její problémy či věk klienta. Mezi nejčastěji kombinované zákroky patří: **zpevnění kontury čelisti** 3D liftingovými vstřebatelnými nitěmi, **kanylová modelace přírodní kyselinou hyaluronovou** ke kompenzaci propadů pod očima a na lících, **kanylová modelace tělu vlastní kyselinou hyaluronovou** do vrásek periorálně, a to bez nepřirozeného vyšpulení rtů. Dále **rejuvenace epidermis, barevné sjednocení a redukce rozšířených žilek**, to vše systémem laserových ošetření.

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nejkvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

www.ulk.cz

Ústav lékařství a kosmetiky

Vyšehradská 49 – Emauzy

128 00 Praha 2

e-mail: prijem@ulk.cz

zaměstnání výhodnější nebo alespoň rovnocenná.

Na dotčeném stanovisku je pak postavena i dále se vyvíjející rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, která tyto závěry nikdy žádným způsobem nepochybnila, a naopak je rozvíjela. Důležité je v tomto ohledu rozhodnutí Nejvyššího soudu z 29. května 2013, sp. zn. 21 Cdo 1582/2012, které se věnovalo problematice moderace z hlediska uplatnění náhrady mzdy ze strany zaměstnance v rozporu s dobrými mravy. Ratio decidendi tohoto rozhodnutí jednoduše zní, že se uplatnění takového nároku ze strany zaměstnance de iure nemůže nikdy do rozporu s dobrými mravy dostat. Důvodem k tomu je, že zaměstnavatel měl vždy po celou dobu trvání sporu o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru možnost zaměstnance vyzvat, aby se do práce dostavil a nadále mu přiděloval práci. Nikdy nebyl nucen trvat na svých závěrech, že výpověď byla oprávněná a platná a tím, že se nakonec ukázala jako neplatná, porušil svou zákonnou povinnost, neboť i přes trvání pracovního poměru řádně nepřiděloval zaměstnanci práci. Podle Nejvyššího soudu přitom platí, že když uplatnění nároku zaměstnance vyplývá z protizákonného jednání zaměstnavatele a zaměstnanec pouze požaduje, na co by byl býval měl nárok, kdyby pracovní poměr nikdy neskončil, o rozporu s dobrými mravy nemůže být řeč.

Tento závěr by pochopitelně byl v zásadě správný, pokud by k němu neexistovala rovněž judikatura, která v jednoduchosti říká, že okolnosti, pro které bylo rozvázání pracovního poměru určeno neplatným, nemohou mít na rozhodování o snížení nároku na náhradu mzdy žádný vliv (k hodnocení nesprávnosti těchto závěrů viz níže).⁶

Nejvyšší soud se shora zmíněných závěrů setrvale drží, což znova ukázal například svým rozhodnutím z 6. května 2021, sp. zn. 21 Cdo 3338/2020. Z toho lze vyčíst tři podstatné závěry. Zaprvé prvních šest měsíců (tedy období před možností moderace nároku zaměstnance) není z hlediska aplikace § 69 odst. 2 zákoníku práce vlastně rozhodných. Důvodem je, že i kdyby se zaměstnanec v tomto období odmítl zapojit do nové práce, ve které by měl rovnocenné či výhodnější podmínky, v prvních šesti měsících mu

nárok na náhradu mzdy náleží bez dalšího. Zadruhé, a to je o něco pozitivnější závěr, může mít ale rozhodnutí v těchto prvních šesti měsících negativní dopad pro zaměstnance do budoucna. Kdyby totiž v této době odmítl práci za výhodnějších nebo rovnocenných podmínek, která ale mohla být zahájena až v rozhodném období, např. kvůli pozdějšímu sjednání data nástupu do práce, mohly by soudy v důsledku toho přistoupit k moderaci, neboť zaměstnanec nevyužil rovnocenné či výhodnější práce, i když mohl. A zatřetí, a zde se již Nejvyšší soud plně vrací k závěrům shora zmíněného stanoviska, platí, že i když se zaměstnanec zapojí do jiné práce, ve které však nemá ani rovnocenné, ani výhodnější podmínky, nemůže to nikdy založit oprávnění zaměstnavatele požadovat úspěšně moderaci zaměstnancova nároku.

Závěrem ještě stojí za zmínku rozhodnutí ze 17. prosince 2003, sp. zn. 21 Cdo 1103/2003. V tom Nejvyšší soud jednoduše řešil otázku, zda lze přistoupit k moderaci nároku zaměstnance na náhradu mzdy za předpokladu, když mu zaměstnavatel nabídl, resp. ho vyzval, aby nadále vykonával práci u zaměstnavatele a zaměstnanec to odmítl. Obecná odpověď zní podle uvedeného judikátu ano, nicméně v tomto konkrétním případě soudy k moderaci stejně nepřistoupily na základě dvou důvodů. Zaprvé nebylo podle nich zřejmé, zda je zaměstnavatel vůbec ochoten zaměstnance vyzvat k plnění práce sjednané v rámci uzavřené pracovní smlouvy, což je nezbytná podmínka a zadruhé byla tato možnost součástí komplexnějšího narovnání, kdy soud dovodil, že v takovém případě nelze na moderaci přistoupit, protože nabídka zaměstnavatele byla de facto nabídkou podmíněnou. Ve shora zmíněné judikatuře se navíc opakovaně objevuje závěr, že je to v těchto případech zaměstnavatel, na kterém leží důkazní břemeno a on tak musí prokázat, že zaměstnanec měl po dobu trvání sporu zaměstnání s rovnocennými či výhodnějšími podmínkami.

Co z uvedené judikatury plyne?

Že institut moderace ve smyslu § 69 odst. 2 zákoníku práce v aplikační praxi není natolik použitelný, jak by dle mého názoru měl být. To především. Důvodů k tomu je hned několik. Smyslem a účelem uvedeného ustanovení nemůže být

nic jiného, než aby zaměstnavatelé v případech dlouhotrvajících sporů o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru nebyli vystaveni neúměrné finanční zátěži, která společně s odvody a např. i variabilními složkami mzdy či náhradou škody⁷ může činit miliony až desítky milionů korun. Smyslem moderace by především mělo být zhodnocení finanční situace zaměstnance po dobu trvání sporu o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru vůči tomu, jaká byla tato situace v době, kdy zaměstnanec pracoval u svého původního zaměstnavatele. Ostatně v právu (a to ani právu pracovním) není nic neobvyklého, že strana povinná musí straně oprávněné na určité náhradě doplatit právě tolik, aby byla strana oprávněná tzv. na svém. Jedná se o typický příklad aplikace principu proporcionality, kdy zákonodárce má povinnost nastavit legislativní pravidla tak, aby nedůvodně nezvýhodňovala jednu smluvní stranu na úkor druhé, i když se na dotčený závazek uplatní speciální ochrana slabší smluvní strany. Na příkladu níže přitom ukážu, že judikatorní výklad institutu moderace de facto vede k porušení tohoto principu, neboť i v případech, kdy z hlediska legitimního očekávání dává perfektní smysl, aby byl nárok zaměstnance moderován, nebudou k tomu v mnoha případech naplněny velmi striktní podmínky dovozené Nejvyšším soudem. Pokud bychom přitom test proporcionality v otázce moderace náhrady mzdy zaměstnance velmi zjednodušili, lze dojít k závěru, že neprojde už ani kritériem vhodnosti. To proto, že zásadu spravedlivého odměňování zaměstnance by naplnila již jen povinnost zaměstnavatele, aby mu za dobu, kdy mu v rozporu se zákonem a pracovní smlouvou nepřiděloval práci, uhradil rozdíl mezi tím, co zaměstnanec vydělával u něj, a co vydělával v zaměstnání, do kterého docházel v době trvání dotčeného sporu.

Mým záměrem není říci, že ve světle hlavní zásady pracovního práva, jenž je ostatně vyjádřena i v čl. 26 Listiny základních práv a svobod a násl. je chybný závěr, že by zaměstnanec nijak neměl být penalizován na úkor protiprávního jednání svého zaměstnavatele, a že je chybné uzavřít, že nemůže z principu být v rozporu s dobrými mravy, pokud někdo požaduje plnění, na které má de iure nárok. Jsem ale přesvědčen, že takový závěr je nemožné učinit paušálně, obzvlášť za situace, jak obtížné občas je v České republice předat

zaměstnanci platné skončení pracovního poměru. Stačí se podívat na roztržitěnou judikaturu k otázce nadbytečnosti zaměstnance, rozsáhlou a nepřehlednou judikaturu k tomu, co znamená závažné porušení povinností zaměstnancem, a co znamená porušení povinností zvláště hrubým způsobem, nebo na zákonnou úpravu shora již jednou zmíněného doručování písemností souvisejících se skončením pracovního poměru a v kombinaci s citovanou judikaturou k moderaci pracovněprávních nároků vzniká obrovský problém.

Takto aprobované závěry by totiž dávaly smysl v právním systému, který je založen na vysoké právní jistotě, a ve kterém zaměstnavatelé mohou alespoň odhadovat, zda jejich výpověď či okamžité zrušení pracovního poměru bude platné. Jelikož se ale jedná o problematiku, která je složitá i pro osoby právně vzdělané, je nepřipustné, aby podobně zatěžovala i právní laiky. Alternativně lze říct, že by shora uvedená judikatura fungovala v případě, kdy by při hodnocení aplikace institutu moderace mohly soudy i např. zkoumat důvody, pro které byl rozvázán pracovní poměr, což ale nemohou.

Ad absurdum tak např. může nastat následující situace. Zaměstnavatel dá zaměstnanci okamžité zrušení pracovního poměru, neboť měl desítky neomluvených absencí, způsobil zaměstnavateli škodu, byl hrubý vůči nadřízeným a ostatním kolegům a používal pracovní prostředky pro osobní účely. Do samotného okamžitého zrušení však napíše pouze bod o tom, že byl dotčený zaměstnanec hrubý na své kolegy a nadřízené a ostatní okolnosti začne tvrdit až u soudu poté, co si opatřil právní zastoupení. Takové okamžité zrušení pracovního poměru bude s vysokou mírou pravděpodobnosti označeno za neplatné, i když by soud shledal, že byla nade vše pochybnost prokázána i ostatní pochybení. Navíc z důvodu rychlosti soudního procesu v České republice bude trvat třeba i rok a půl, než zaměstnanec získá svůj pravomocný rozsudek o tom, že okamžité zrušení pracovního poměru bylo neplatné. A moje otázka zní, zda když takový zaměstnanec po celou dobu trvání sporu bude mít zaměstnání, kde bude pobírat 35 000 Kč hrubého, zatímco u původního zaměstnavatele pobíral 50 000 Kč hrubého, zda by skutečně měl mít nárok na to, aby mu tento původní zaměstnavatel

uhradil náhradu mzdy za celých 18 měsíců plus potenciální náhradu škody např. za ušlé stravné, když jej tento zaměstnanec prokazatelně majetkově poškodil, nechodil do práce a používal pracovní prostředky k osobním účelům? Myslím, že přirozená a hlavně správná odpověď je, že nikoli, resp. že by v takovém případě bylo dokonce ospravedlnitelné, aby neměl nárok na žádnou náhradu od 7. měsíce dál (k tomu viz shora úprava účinná před rokem 2007). Ovšem podle soudobé judikatury Nejvyššího soudu tomu tak skutečně bude, neboť rozdíl 15 000 Kč hrubého měsíčně již pravděpodobně nepůjde označit za rovnocenné pracovní podmínky. Z této rovnice navíc vynechám fakt, že to je zaměstnavatel, kdo musí okolnost rovnocenného či výhodnějšího zaměstnání prokazovat, k čemuž nemá kromě uložení ediční povinnosti soudem žádné právní prostředky, a že judikatura ani nepamatuje na situace, kdy se zaměstnanec schválně nechá zaměstnat za horších podmínek, pokud je zřejmé, že má ve sporu o moderaci mnohem vyšší šanci na úspěch.

Za současného právního stavu tedy jde judikatura Nejvyššího soudu k moderaci ve smyslu § 69 odst. 2 zákoníku práce nad rámec toho, co by v pracovněprávních vztazích měla představovat ochranná funkce pracovního práva. I když se totiž jedná o funkci naprosto elementární pro funkčnost pracovního trhu, nikdy by ve světle jejího uplatnění nemělo dojít k vychýlení vzájemných práv a povinností natolik, aby zaměstnavatel ani v odůvodněných případech nemohl hájit své oprávněné zájmy. Těmi je v dané situaci myšleno zamezit povinnosti uhradit de facto likvidační částku zaměstnanci, u kterého byly např. dány všechny důvody pro okamžité zrušení pracovního poměru, ale to se z důvodu formálních nedostatků ukáže později jako neplatné.

Závěr

S ohledem na právě řečené považuji stávající přísnou judikaturu stran moderace nároku zaměstnance na náhradu mzdy za krajně nešťastnou. Na jedné straně se jistě dá souhlasit se závěry, že zaměstnanci by neměli být penalizováni za to, že se pouze domáhají svého práva (resp. že nemůže být v rozporu s dobrými mravy, když se někdo domáhá plnění, jež mu nebylo poskytnuto z důvodu porušení právní

povinnosti druhou smluvní stranou), na straně druhé by soudní rozhodovací praxe neměla nikdy vést k vyprázdnění jakéhokoli zákonného institutu. Když ale Nejvyšší soud stanovil natolik přísná kritéria (která se dle mého názoru navíc dají ze strany zaměstnance poměrně snadno sabotovat, když je navíc důkazní břemeno v těchto otázkách na zaměstnavateli), učinil § 69 odst. 2 zákoníku práce pro praxi v podstatě neupotřebitelným, a to třeba i za situace, kdy původní rozvázání pracovního poměru bylo zaměstnanci předáno proto, že zaměstnavatele svým jednáním zásadním způsobem poškodil. Domnívám se, že takový záměr zákonodárce neměl, a pokud ano, zavedl institut moderace do zákoníku práce s nesprávným úmyslem, resp. zbytečně. Totiž stejně jako například v případě posuzování oprávněnosti skončení pracovního poměru okamžitým zrušením, by měly soudy i v případě moderace každý případ posuzovat zvláště s hodnocením všech rozhodujících kritérií, a neměly by vytvářet takto absolutní kritéria. ☺

JUDr. Matěj Tkadlec, advokát
Glatzová & Co., s.r.o.,

GLATZOVÁ & Co.
PRAHA · BRATISLAVA

Poznámky:

- 1 BĚLINA, M. in. BĚLINA, M., PICHRT, J., a kol. *Pracovní právo*. 7. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck. 4 s.
- 2 Srov. důvodová zpráva k zákonu č. 262/2006 Sb., část k § 69 až 72.
- 3 Stanovisko Nejvyššího soudu z 9. června 2004, sp. zn. Cpjn 4/2004.
- 4 V dnešních poměrech § 69 odst. 2 zákoníku práce.
- 5 Pro lepší představu, co se rozumí tímto kritériem, srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu z 31. března 2016, sp. zn. 21 Cdo 1161/2015.
- 6 Srov. například rozhodnutí Nejvyššího soudu z 11. prosince 2003, sp. zn. 21 Cdo 1746/2001 či rozhodnutí Nejvyššího soudu z 30. října 2014, sp. zn. 21 Cdo 3286/2013.
- 7 K tomu blíže srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu z 15. července 2010, sp. zn. 21 Cdo 1000/2009.

K možnostem zákonného omezení odpovědnosti státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. způsobenou autorizovaným inspektorem

Plénium Ústavního soudu se ve svém nedávném nálezu ze dne 14. 3. 2023 sp. zn. Pl. ÚS 40/22 věnovalo primárně odpovědnosti státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti státu za škodu“) ve vztahu k činnosti autorizovaného inspektora podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“).

V tomto nálezu se Ústavní soud opětovně¹ vymezil proti usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 6. 9. 2012 č. j. Konf 25/2012-9, podle něhož autorizovaný inspektor není správním orgánem a jím vydaný certifikát není rozhodnutím správního orgánu ani ve smyslu správního řádu, ani ve smyslu soudního řádu správního, ale plněním ze soukromoprávní smlouvy, když setrval na svém závěru, že autorizovaný inspektor při vydání certifikátu podle ustanovení § 117 stavebního zákona vystupuje ve vrchnostenském postavení a vykonává v tomto rozsahu veřejnou správu.

Specifikem tohoto případu bylo, že se jednalo o věc, jejíž základ byl řešen podle úpravy stavebního zákona účinné do 31. 12. 2012, přičemž Ústavní soud sám vyslovil obecnou aplikovatelnost jeho závěrů, a dále, že se jednalo o pochybení autorizovaného inspektora, který nevypořádal námitky účastníků řízení, což mělo založit povinnost stavebního úřadu podle § 117 odst. 4 stavebního zákona k jejich projednání. Ústavní soud zde tak dovodil odpovědnost státu za činnost stavebního úřadu, který měl námitky vypořádat, ale neučinil tak právě pro pochybení autorizovaného inspektora.

Významnou linií prostupující uvedený nálezhodnou zvláštního zřetele je však linie odpovědnosti státu za škodu způsobenou osobou vykonávající veřejnou správu. Ústavní soud se vymezil proti zúžení, ba až vyprázdňení práva na ná-

hradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem garantovaného Listinou základních práv a svobod v čl. 36 odst. 3 zákonným ustanovením.

V tomto duchu tak vyslovil, že odpovědnost autorizovaného inspektora za škodu podle § 146 odst. 2 stavebního zákona je nezbytné vnímat primárně jako odpovědnost ve vztahu autorizovaný inspektor – stavebník, a proto tím není vyloučena odpovědnost státu za škodu (v tomto případě zesílená faktickým nevypořádáním námitek ze strany stavebního úřadu). Ústavní soud nad to zdůraznil, že odpovědnost státu za škodu není vyřešena ani stanovením povinnosti k uzavření pojištění odpovědnosti za činnost autorizovaného inspektora ve smyslu § 146 odst. 2 věty druhé stavebního zákona.

Lze tak shrnout, že Plénium Ústavního soudu svým nálezhodnou zřetele je však linie odpovědnosti státu za škodu způsobenou osobou vykonávající veřejnou správu. Ústavní soud se vymezil proti zúžení, ba až vyprázdňení práva na ná-

státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem před jeho vyprázdňením eliminací odpovědnosti státu podle zákona o odpovědnosti státu za škodu především přenosem odpovědnosti na osobu vykonávající veřejnou správu a stanovením povinnosti k uzavření pojištění odpovědnosti na základě speciálního zákona.

Mgr. Přemysl Šanovec
JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.
KGS legal s.r.o., advokátní kancelář

KGS
LEGAL

Poznámky:

¹ Dříve např. v II. ÚS 439/19 ze dne 24. 2. 2016.

EKP daňoví a účetní
poradci

www.ekp.cz

Daňové a účetní poradenství

Převodní ceny < Nemovitosti
< Daně v developmentu
a u vlastníků nemovitostí < Daňová
podpora při M&A < Přeměny

Whistleblowing – aplikace zákona o ochraně oznamovatelů dle českého a slovenského práva

Whistleblowing představuje jeden z nástrojů ochrany veřejného zájmu s cílem odhalování a prevence protiprávního jednání ve veřejné správě i obchodních korporacích. Pojem whistleblowing pochází z anglického „to blow the whistle“, tj. zapískat na píšťalku neboli v přeneseném smyslu upozornit, že se nehraje podle pravidel. Představuje možnost zaměstnance, osoby v obdobném pracovněprávním vztahu nebo jiné třetí osoby, která má přístup k informacím organizace (například smluvní partner, uchazeč o zaměstnání, spolupracující OSVČ, společník, člen voleného orgánu organizace) oznámit možné protiprávní či neetické chování poškozující nebo ohrožující veřejný zájem instituci, nebo orgánu pověřenému k prověření či zakročení, aniž by oznamovatel byl vystaven riziku, že bude vůči němu z důvodu podání oznámení použit postih v podobě tzv. odvetného opatření.

Standardně je whistleblowing součástí compliance programů (zajištění souladu s právními předpisy, regulatorními požadavky, smluvními závazky a interními politikami) organizací. V praxi se tento pojem začal používat až v 70. letech 20. století v anglosaských zemích, avšak od té doby jen nabývá na významu.

Dne 17. 12. 2021 uplynula lhůta, během níž byla Česká republika povinna transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. 10. 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Směrnice“), upravující problematiku whistleblowingu a ochrany oznamovatelů na unijní úrovni. Přímý účinek této směrnice dopadá například na obce s více než 10 000 obyvateli, ČNB, NKÚ a další.

Legislativní proces, kterým Česká republika implementovala Směrnici, trval téměř tři roky. Rok a půl po termínu stanoveném Evropskou unií na 17. 12. 2021, donucena vysokou pokutou v řádech desítek milionů korun, Česká republika konečně legislativní proces dokončila jako jedna z posledních zemí EU – za ní zůstaly už jenom Polsko a Estonsko. Zatímco v Česku oznamovatelé nekalých jednání na právní ochranu stále čekají, na Slovensku je přijata již od roku 2014. Slovensko také schválilo novelu zákona o ochraně oznamovatelů a 1. 7. 2023 již tato novela nabyla účinnosti. Některá ustanovení o povinnostech však nabydou účinnosti až dne 1. 9. 2023.

Zákon schválený Poslaneckou sněmovnou sice podporu v Senátu nezískal, avšak prezident zákon 7. 6. 2023 podepsal. Účinnost zákona nastane 1. 8. 2023.

Zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „Zákon“) společně se zákonem č. 172/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů v České republice, hraje důležitou roli při podpoře etiky a transparentnosti v pracovním prostředí. Česká právní úprava samotný pojem whistleblowing nedefinuje, ačkoli jej široká veřejnost pro proces oznámení a ochranu oznamovatelů v praxi používá.

Tento článek se zaměřuje především na povinnosti, které zaměstnavatelé musí dle Zákona dodržovat. Vzhledem k tomu, že v České republice působí také řada slovenských firem, pojednává článek také o hlavních rozdílech ve slovenské právní úpravě dané problematiky.

Zákon stanovenému okruhu zaměstnavatelů (povinných subjektů) ukládá povinnost zavést vnitřní oznamovací systém, prostřednictvím kterého budou oznamovatelé oprávněni činit oznámení, jejichž důvodnost bude posuzovat nestranná tzv. příslušná osoba, která bude povinnému subjektu navrhnout přijetí opatření, přičemž zaměstnavatel – povinný subjekt je povinen zajistit, že oznamovatel v souvislosti s učiněním oznámení nebude vystaven tzv. odvetnému opatření.

Povinný subjekt k zavedení interního oznamovacího systému podle Zákona je:

- Veřejný zadavatel podle zákona o zadávání veřejných zakázek (s výjimkou obcí do 10 000 obyvatel, právnických osob založených nebo zřízených za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu a nemající průmyslovou nebo obchodní povahu do 50 zaměstnanců);
- Orgán veřejné moci vykonávající působnost v oblasti správy daně z příjmů právnických osob nebo správy odvodu za porušení rozpočtové kázně, v oblasti civilního letectví, v oblasti námořní dopravy, odvětví ropy a zemního plynu v pobřežním moři, průzkumu a těžbě nerostných zdrojů z mořského dna a o bezpečnosti činností v odvětví ropy a zemního plynu v moři;
- Ústřední protistrana nebo registr obchodních údajů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. 6. 2012;
- Zaměstnavatelé podnikající v oblasti finančních služeb, kteří nejsou povinnou osobou podle AML zákona (investiční společnosti, investiční fondy, vázaní zástupci ke zprostředkování spotřebitelského úvěru na bydlení, pojišťovny, zajišťovny a zprostředkovatelé pojištění, zajištění, instituce zaměstnavatelského penzijního pojištění);
- Zaměstnavatelé s více než 50 zaměstnanci podle stavu k 1. lednu příslušného kalendářního roku.

Jste-li zaměstnavatelem s více než 250 zaměstnanci, musíte implementovat vnitřní oznamovací systém již k 1. 8. 2023. Český zákonodárce neschválil odklad účinnosti sankcí (jak učinilo např. sousední Slovensko), a proto teoreticky Ministerstvo

Challenge expectation, together

1100+
lawyers

17
jurisdictions

29
offices

spravedlnosti může hned od prvního dne účinnosti zákona kontrolovat plnění všech povinností dle nového zákona.

Zaměstnáváte-li více než 50, ale méně než 249 zaměstnanců, máte čas na zavedení vnitřního oznamovacího systému nejpozději do 15. 12. 2023. I v tomto případě však doporučujeme se zavedením whistleblowingového řešení příliš neotálet – veřejný oznamovací kanál provozovaný Ministerstvem spravedlnosti jakožto ústředním orgánem státní správy pro ochranu oznamovatelů je již v provozu na adrese <https://oznamovatel.justice.cz/chci-podat-oznameni/>, email: oznamovatel@mzp.justice.cz, nebo tel.: 221 997 840 a mohou jej využít všichni oznamovatelé, kteří nemají jinou (firemní) alternativu.

Novému zákonu musí své oznamovací systémy přizpůsobit i AML povinné entity, které již měly své oznamovací systémy zavedené podle dosavadních právních předpisů. Zákon o ochraně oznamovatelů sice AML povinné osoby mezi povinné osoby nezahrnuje, ale doprovodný změnový zákon, který byl přijat současně se zákonem o ochraně oznamovatelů, jim stanovuje povinnost přizpůsobit existující oznamovací systémy zákona o ochraně oznamovatelů při respektování specifik AML legislativy.

Povinnosti organizací, které jsou tzv. povinnými subjekty:

- zřídit kanál pro bezpečné oznamování a komunikaci s oznamovateli,
- zavést procesy pro reakci na oznámení a přijímání nápravných a preventivních opatření,
- určit tzv. příslušnou osobu odpovědnou za příjem a vyřizování oznámení,
- zajistit utajení totožnosti oznamovatele,
- vést elektronicky evidenci přijatých oznámení a bezpečně likvidovat údaje po uplynutí archivační doby, tj. 5 let.

Organizace jsou povinné nastavit interní oznamovací mechanismus, který umožní zaměstnancům, osobám v obdobném pracovněprávním vztahu nebo třetím osobám, které mají přístup k informacím organizace (smluvním partnerům, OSVČ, společníkům, akcionářům atd.) podávat oznamování v souladu se Zákonem. Tento mechanismus by měl být snadno přístupný, anonymní a důvěrný,

aby oznamovatelé měli pocit bezpečí při podávání oznamování (zabezpečený e-mail, telefonní linka, voice mail, webové platformy, zajištění neutrálního místa pro osobní schůzku s příslušnou osobou). Jako vhodné se jeví zakotvení oznamovacího mechanismu v rámci interního předpisu dostupného zaměstnancům a uveřejněného na internetových stránkách povinného subjektu tak, aby byl zajištěn přístup nejen zaměstnanců ale taktéž třetích osob, které mají přístup k informacím organizace a mohou tak vystupovat v pozici oznamovatele. Důležité je také zajistit, že oznamování bude řádně vyšetřováno a odpovídající opatření budou přijata. Vnitřní oznamovací systém musí umožňovat ústní i písemný způsob oznámení, včetně možnosti osobního oznámení. Při nastavení systému i jeho provozu je nutné důsledně řešit ochranu osobních údajů, a to především identitu oznamovatele, obsah oznámení a informace o zpracování osobních údajů podle nařízení GDPR. Určitou výhodu mohou mít obchodní korporace do 250 zaměstnanců, které jsou součástí korporátní skupiny, sdílející centralizované oznamovací systémy, pokud tyto umožňují přijímání a řešení oznámení zaměstnanců na úrovni dceřiné společnosti, a za podmínky, že dceřiná společnost má určenou vlastní příslušnou osobu. Odpovědnost dceřiné společnosti za naplnění podmínek Zákona však zůstává nedotčena.

Veřejný oznamovací kanál provozovaný Ministerstvem spravedlnosti představuje alternativu pro oznamovatele a bude záležet na důvěryhodnosti, srozumitelnosti a bezpečnosti vnitřního oznamovacího systému organizace, kterou formu oznamovatel zvolí.

Povinný subjekt určí příslušnou osobu nebo příslušné osoby k přijímání a vyřizování oznámení. Příslušnou osobou může být jen fyzická osoba, která je bezúhonná, zletilá a plně svéprávná. Může se jednat o zaměstnance povinného subjektu ale i o třetí, externí osobu k tomu povinným subjektem určenou. Výjimku představují subjekty povinné podle AML, u kterých nemůže příslušnou osobu vykonávat externista. Nelze jako příslušnou osobu ustanovit útvar organizace. Je nezbytné, aby určená příslušná osoba byla důvěryhodná, nestranná a kompetentní pro výkon činnosti příslušné osoby.

Oznámení lze podat ústně nebo písemně, a pokud o to oznamovatel požádá, je příslušná osoba povinna oznámení přijmout osobně v přiměřené lhůtě, nejdéle však do 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádal. O ústním oznámení je nezbytné pořídít písemný nebo zvukový záznam. V případě zvukové nahrávky je nezbytné rovněž zaznamenat souhlas oznamovatele s pořízením zvukového záznamu. Příslušná osoba je dále povinna zaslat oznamovateli vyrozumění o přijetí oznámení do 7 dnů od jeho přijetí a je povinna posoudit důvodnost oznámení a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení je příslušná osoba povinna oznamovatele písemně vyrozumět před jejím uplynutím.

Zjistí-li příslušná osoba při posuzování důvodnosti oznámení, že nejde o oznámení podle Zákona nebo se jedná o oznámení nedůvodné, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele. Pokud je oznámení vyhodnoceno jako důvodné, příslušná osoba navrhne opatření k nápravě a prevenci a povinný subjekt poté rozhodne o jeho přijetí. Pokud toto opatření nepřijme, může povinný subjekt přijmout jiné vhodné opatření. Opatření musí představovat adekvátní reakci, musí být přijata opatření, která odstraní závadný stav a zabrání opakování dané situace. Navržené opatření nesmí prozradit totožnost oznamovatele. Zákon nápravná opatření nespécifikuje, může se jednat například o podání trestního oznámení nebo o odstranění závadného stavu, postih vadného jednání, vymáhání škody způsobené vadným jednáním, změnu nastavených interních procesů povinného subjektu, zavedení monitoringu a kontroly dodržování interních pravidel a procesů, školení zaměstnanců a komunikace vedení dovnitř a navenek organizace. Následně je opět oznamovatel písemně vyrozuměn.

Příslušná osoba je poté povinna uchovávat oznámení podané prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému a vést evidenci údajů o přijatých oznámeních v elektronické podobě po dobu 5 let ode

dne přijetí oznámení. Přístup k uchovávaným oznámením má pouze příslušná osoba, která je za zajištění důvěrnosti oznámení osobně odpovědná.

Po přijetí oznámení příslušná osoba musí také posoudit, zda oznámené jednání nenaplnjuje znaky skutkové podstaty trestného činu. Pokud se oznámení zakládá na relevantních okolnostech a není zjevně nepravdivé a nedůvodné, musí být přijata potřebná opatření. Pokud tak učiněno nebude, může oznamovatel oznámit i samotný skutek spočívající v zatajování. Osoba pokoušející se o utajení páčání trestného činu může být v krajním případě rovněž účastníkem trestného činu. Pokud bude oznámení vyhodnoceno jako nedůvodné, je potřeba sepsat záznam, ve kterém budou zachyceny veškeré provedené kroky a rozsah interního šetření, které vedly k závěru o nedůvodnosti a také k záznamu přiložit všechny související dokumenty. Je nutné však počítat s tím, že oznamovatel může podat trestní oznámení, a proto je dobré být na tuto možnost připraven. Oznamovatel, který podá vědomě nepravdivé oznámení, nepožívá ochrany dle Zákona a může se dopustit trestného činu pomluvy nebo křivého obvinění. Současně se vystavuje hrozbě uložení pokuty až do výše 50 000 Kč.

Funkce příslušné osoby má řadu podobných aspektů jako funkce pověřence pro ochranu osobních údajů, a proto se z kapacitních důvodů nabízí spojit tyto funkce do jedné osoby nebo útvaru. V tomto případě bude ale nezbytně nutné organizačně vyřešit střet zájmů.

Oznámení Zákona vymezuje jako sdělení informace o možném protiprávním jednání, které má znaky (i) trestného činu, (ii) přestupku, za který Zákona stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč, (iii) jiného protiprávního jednání tak, jak jej vymezuje Zákona a ke kterému došlo nebo má dojít u osoby, pro niž oznamovatel přímo či zprostředkovaně vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti.

Zákona tak „práci nebo jinou obdobnou činnost“ vymezuje poměrně široce – ve-

dle výkonu závislé práce zahrnuje i výkon funkce člena orgánu právnické osoby, stáž nebo i dobrovolnickou činnost, OSVČ, smluvního partnera, společníka, čímž současně vymezuje okruh možných oznamovatelů.

Učiní-li oznamovatel oznámení v souladu se Zákona, přísluší oznamovateli ochrana před tzv. odvetným opatřením. Tam, kde to povaha oznámení vyžaduje a oznamovatel má oprávněné důvody se domnívat, že oznámení je nezbytné pro odhalení protiprávního jednání, může oznamovatel v souvislosti s oznámením porušit bankovní tajemství, obchodní tajemství, smluvní povinnost mlčenlivosti nebo povinnost mlčenlivosti podle daňového řádu. Takovým jednáním však nesmí být spáchány trestné činy. Neprolomitelná je povinnost mlčenlivosti advokáta, soudce, notáře, státního zástupce, exekutora nebo při poskytování zdravotních služeb nebo mlčenlivost ve vztahu k utajovaným informacím v trestním řízení.

Oznámení musí obsahovat údaje o jménu, příjmení a datu narození nebo jiné údaje, z nichž je možné dovodit totožnost oznamovatele, ledaže Zákona stanoví jinak. Neobsahuje-li oznámení tyto náležitosti a nevyjde-li totožnost oznamovatele najevo ani dodatečně, nelze oznamovateli ochranu před odvetnými opatřeními poskytnout. Povinná osoba nemá povinnost vyšetřovat anonymní oznámení, i takové oznámení však příslušná osoba zaznamená v evidenci údajů o přijatých oznámeních.

Za odvetné opatření Zákona označuje jednání nebo jeho opomenutí v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, které bylo vyvoláno učiněním oznámení a které oznamovateli může způsobit újmu, jako např. (i) rozvázní pracovního poměru, (ii) zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti, (iii) odvolání z místa vedoucího zaměstnance, (iv) snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku, (v) přeložení nebo převedení na jinou práci.

Zákona stanoví, že odvetnému opatření nesmí být vedle oznamovatele vystaven ani další okruh osob stanovených Zákona, které zpravidla nějakým způsobem

oznamovateli v souvislosti s učiněním oznámení poskytovaly pomoc.

V čem se český Zákona odchyľuje od požadavků Směrnice?

Nejdůležitější odchylky českého Zákona od Směrnice:

- Čeští oznamovatelé mohou oznamovat nejen podezření na porušení evropských předpisů ve vymezených oblastech, ale i podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, za nějž hrozí pachateli pokuta ve výši alespoň 100 000 Kč.
- České vnitřní oznamovací systémy musí být řízeny fyzickými osobami – ne odděleními. Zákonaodárce zavádí funkci tzv. příslušné osoby, která pod sankcí 100 000 Kč odpovídá za příjem oznámení, za dodržování zákonných lhůt pro komunikaci s oznamovatelem, za ochranu identity oznamovatele, ale i skutečností v oznámení obsažených, které by mohly zmařit účel vyšetřování, za provedení vyšetřování, vedení zákonné evidence a návrh preventivních nebo nápravných opatření.
- České povinné osoby musí zavést kanály, které umožní oznamovateli podat oznámení písemně, ústně a na žádost i osobně, zatímco podle směrnice postačuje zavést oznamování ústní nebo písemně.
- Ochrana náleží i oznamovateli, který sice podal anonymní oznámení, ale jeho identita vyjde najevo později.

Nejdůležitější odchylky ve slovenské právní úpravě

Na Slovensku je whistleblowing upraven v zákoně č. 54/2019 Z. z., o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Níže jsou uvedeny nejvýraznější změny, kterými se liší slovenská právní úprava od české.

Prvním rozdílem je skutečnost, že vnitřní systém prověřování oznámení musí mít zavedeni všichni zaměstnavatelé s více než 50 zaměstnanci a orgány veřejné moci s více než 5 zaměstnanci. Od 1. 9. 2023 nově musí vnitřní systém prověřování oznámení mít zaměstnavatelé bez ohledu na počet jejich zaměstnanců, pokud poskytují služby v oblasti finančních služeb, bezpečnosti dopravy a životního prostředí.

Další rozdíl spočívá také v úpravě lhůt. Na rozdíl od české právní úpravy, která stanovuje povinnost zaměstnavatelů vést evidenci oznámení a protispolečenské činnosti ve lhůtě 5 let, slovenská úprava zakotvila lhůtu třiletou. Slovenská úprava stanoví lhůtu 90 dní pro zaměstnavatele na prověření a oznámení výsledku prověření. Česká úprava sice stanoví lhůtu 30 dní, ale tuto lhůtu lze prodloužit až o 30 dní, nejvýše dvakrát. Ve výsledku tak dle české právní úpravy činí nejzazší lhůta také 90 dní.

Slovenská právní úprava od 1. 9. 2023 počítá s pokutami až do výše 50 000 eur resp. 100 000 eur u zaměstnavatelů s více než 250 zaměstnanci. Jedná se o pokuty výrazně vyšší, než v případě úpravy české, která nejvyšší možnou pokutu stanoví na 1 000 000 Kč. Navíc česká úprava nerozlišuje u výše pokut počet zaměstnanců zaměstnavatele.

Dále tato novela rozšířila okruh trestných činů, které se považují za závažnou protispolečenskou činnost. Spadají sem všechny trestné činy s horní hranicí trestní sazby převyšující 2 roky. Česká právní úprava žádnou hranici ani jiné podmínky u trestných činů nestanoví.

Slovenská právní úprava dokonce zřídila Úřad na ochranu oznamovatelů (dále jen „Úřad“), jakožto nezávislý orgán státní správy s celostátní působností, který chrání práva a oprávněné zájmy oznamovatelů při oznamování protispolečenské činnosti. Tento Úřad má chránit zaměstnance nahlášující korupci a nekalou činnost a také má vzdělávat zaměstnavatele, aby nastavovali vnitřní procesy oznámení efektivně. Kromě Úřadu přijímá oznámení také státní zastupitelství nebo správní orgán příslušný k řízení o správním deliktu. Státní zastupitelství dále přijímá žádosti o poskytnutí ochrany při oznámení závažné protispolečenské činnosti, která je trestným činem.

Z hlediska ochrany oznamovatele slovenská právní úprava zavádí, že zaměstnavatel si musí nejdříve požádat souhlas od Úřadu, pokud chce vůči oznamovateli učinit právní úkon nebo vydat rozhodnutí v pracovněprávním vztahu, například souhlas s výpovědí apod. Porušení této povinnosti je sankcionované pokutou až do výšky 100 000 eur.

Také může nastat situace, že oznamovatel nepodá oznámení příslušnému orgánu nebo zaměstnavateli, ale skutečnosti o protispolečenské činnosti zveřejní. Podmínkou je, že tato osoba se musí oprávněně domnívat, že podání oznámení by nevedlo k jeho řádnému prošetření. Tato podmínka zní velice abstraktně a široce, tudíž může docházet k tomu, že zveřejnění bude využíváno častěji, než by mělo.

Naproti tomu dle české právní úpravy může oznamovatel oznámení uveřejnit v případě, kdy podal oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému a ministerstvu nebo pouze ministerstvu a v zákonné lhůtě nebylo přijato vhodné opatření. Druhá možnost, kdy lze uveřejnit oznámení nastává, pokud má oznamovatel oprávněný důvod se domnívat, že protiprávní jednání uvedené v oznámení může vést k bezprostřednímu nebo zjevnému ohrožení vnitřního pořádku nebo bezpečnosti, života nebo zdraví, životního prostředí nebo jiného veřejného zájmu nebo ke vzniku nenapravitelné újmy nebo má důvod se domnívat, že v případě oznámení ministerstvu existuje zvýšené riziko, že budou uplatněna odvetná opatření.

Slovenský zákon rozlišuje oznámení a kvalifikované oznámení. Oznámení zahrnuje skutečnosti, které se týkají protispolečenské činnosti, o kterých se osoba dozvěděla v souvislosti s výkonem svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce. Kvalifikované oznámení je takové, které může přispět a nebo přispělo k objasnění závažné protispolečenské činnosti a nebo ke zjištění či usvědčení pachatele. Při kvalifikovaném oznámení je poskytnuta ochrana důraznější a pro oznamovatele jednodušší.

Slovenská právní úprava také oproti té české stanoví, že Úřad může za určitých podmínek oznamovateli, který učinil kvalifikované oznámení, na základě jeho žádosti poskytnout odměnu až do výše padesátinásobku minimální mzdy. Jedná se o případy, kdy v trestním řízení byla podána obžaloba, byl podán návrh na schválení dohody o uznání viny a přijetí trestu, byl schválený smír a zastavení trestního stíhání nebo trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno.

Dále se jedná o případy, kdy ve správním řízení nabylo právoplatnosti rozhodnutí o spáchání správního deliktu. Úřad by měl při rozhodování o odměně zohlednit míru zásluh oznamovatele na objasnění závažné protispolečenské činnosti, zjištění pachatele, ušlý zisk oznamovatele a rozsah uchráněného majetku.

Nakonec je ve slovenské právní úpravě zaveden institut pozastavení účinnosti pracovněprávního úkonu, kdy oznamovatel může Úřad požádat o pozastavení účinnosti pracovněprávního úkonu, pokud se domnívá, že v souvislosti s oznámením byl vůči němu učiněn pracovněprávní úkon, se kterým nesouhlasí.

Slovenská právní úprava tak působí spíše dojmem, že vnitřní oznamovací mechanismus v rámci zaměstnavatele ustupuje oznamování veřejným institucím a má spíše represivní charakter. Oproti tomu česká právní úprava dává přednost oznámení v rámci vnitřního mechanismu zaměstnavatele, umožnění převzetí odpovědnosti, přijetí nápravných opatření k mitigaci rizika opakovaného porušení a možnost podat oznámení u Ministerstva spravedlnosti je spíše sekundární.

JUDr. Lucia Slobodová, advokátka

Mgr. Tereza Kacrová, koncipientka

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

AKV
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
VYCH & PARTNERS

CHRÁNÍME HODNOTY

Svěřenské a nadační fondy,
nejvhodnější způsob ochrany
Vás a Vašeho majetku

Nařízení DORA – Revoluce pravidel pro kybernetickou bezpečnost ve finančním sektoru

S nárůstem digitalizace a technologického pokroku čelí podniky novým výzvám v oblasti bezpečnosti. Výjimku nepředstavuje ani finanční sektor, kde je s ohledem na potenciální škody a rizika kybernetických útoků klíčové zajistit vysokou úroveň ochrany dat a informací. Na tyto výzvy reagovala Evropská unie přijetím nařízení Digital Operational Resilience Act (DORA).¹ Toto nařízení představuje nejvýznamnější část snah EU o posílení digitální odolnosti celého finančního systému a zahrnuje řadu nových pravidel a povinností pro finanční subjekty.

Nařízení DORA, přijaté v prosinci 2022, je právní nástroj EU, který má za cíl zvýšit odolnost finančního sektoru vůči kybernetickým hrozbám. DORA vytváří harmonizovaný rámec pro digitalizaci ve finančním sektoru, stanovuje předpisy pro správu rizik spojených s digitálními službami a povinnosti ohledně bezpečnostních incidentů. Cílem nařízení je nejen stanovit pravidla pro řešení kybernetických útoků v evropském finančním odvětví a zmírňování jejich dopadů, ale i pro jejich předcházení.

Nařízení DORA bylo přijato jako speciální regulace finančního sektoru ve vztahu ke směrnici Network and Information Security 2 (NIS2),² která upravuje pravidla kybernetické bezpečnosti obecně napříč různými sektory, například v oblasti digitálních služeb, dopravy či výrobního průmyslu. Vedle těchto předpisů byla přijata i směrnice o odolnosti kritických subjektů (CER)³ která stanovuje pravidla pro posílení odolnosti kritických subjektů, mezi které řadí subjekty, jejichž kybernetická odolnost

je významná pro bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.

Na koho se DORA vztahuje?

Nařízení DORA se vztahuje na většinu finančních institucí, mezi které lze zařadit:

- Banky
- Platební instituce
- Instituce elektronických peněz
- Obchodníky s cennými papíry
- Poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy dle MiCA či ICOs (vydavatelé tokenů vázaných na aktiva)
- Crowdfundingové platformy (poskytovatelé služeb skupinového financování)
- Investiční společnosti
- Pojišťovny a zajišťovny
- Externí dodavatele ICT služeb (např. dodavatelé cloudových služeb, software a datových center)

Je nezbytné zdůraznit, že z platnosti nařízení DORA nejsou obecně vyloučeny ani mikro či malé podniky, velikost podniku

je však relevantní pro určení konkrétního rámce povinností.

Pro účely zjištění toho, zda se na Vás nařízení DORA vztahuje, připravila naše advokátní kancelář jednoduchý dotazník.

Jaké jsou nové povinnosti stanovené nařízením DORA?

DORA stanovuje širokou škálu povinností, které musí finanční instituce splnit. Jak je uvedeno výše, tato pravidla se mohou lišit podle velikosti a typu subjektu, nicméně obecně budou instituce povinny zajistit například:

- Rámec pro řízení rizik spojených s provozem ICT
- Školení vedoucích pracovníků
- Zvládání a hlášení bezpečnostních incidentů
- Pravidelné testování bezpečnostní odolnosti systémů a služeb
- Monitorování rizik spojených s poskytovateli služeb ICT

Při nesplnění některé ze stanovených povinností bude příslušné finanční instituci

hrozit uložení nápravného opatření nebo sankce, které musí být dle znění nařízení účinné, přiměřené a odrazující.

Od kdy je nutné povinnosti splnit?

Nařízení DORA vstoupilo v platnost v lednu 2023, od té doby mají povinné subjekty 24 měsíců na implementaci nových pravidel. Lhůta povinným subjektům tak vyprší 17. ledna 2025.

Přestože stanovená lhůta může působit jako poměrně dlouhý časový horizont, pro zajištění efektivního a bezproblémového průběhu celé implementace povinností z nařízení DORA doporučujeme, aby finanční instituce zahájily přípravu bez odkladu.

Evropské dohledové orgány (EBA, EIO-PA a ESMA)⁴ v současné době zahájily veřejnou konzultaci o podobě návrhů regulačních technických standardů (RTS)

a prováděcích technických standardů (ITS) k nařízení DORA. Cílem těchto standardů je zajistit jednotný rámec dokumentace v oblasti kybernetické bezpečnosti a hlášení incidentů, kdy obsahují například kritéria pro klasifikaci incidentů či šablony pro registr informací.

Veřejná konzultace k návrhům RTS a ITS bude probíhat do 11. září 2023. Do této doby je možné zasílat dohledovým orgánům připomínky k této konzultaci na jejich webové stránce.

Nikola Prachařová,
advokátní koncipient / Associate
Stuchlíkova & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

STUHLIKOVA & PARTNERS

Poznámky:

- ¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2554 ze dne 14. prosince 2022 o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 909/2014 a (EU) 2016/1011.
- ² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2555 ze dne 14. prosince 2022 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii a o změně nařízení (EU) č. 910/2014 a směrnice (EU) 2018/1972 a o zrušení směrnice (EU) 2016/1148.
- ³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2557 ze dne 14. prosince 2022 o odolnosti kritických subjektů a o zrušení směrnice Rady 2008/114/ES.
- ⁴ Evropský orgán pro bankovníctví, Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění a Evropský orgán pro cenné papíry a trhy.

MARTINA NEKLAPIL a MIROSLAV KRÁL

Na co si dát v roce 2023 nejen z pohledu Tax Compliance pozor – Změny v oblasti zdanění od roku 2023

Další **online semináře** naleznete:
www.epravo.cz/eshop
epravo.cz

Ústavní soud k úskalím užívání Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví

S účinností nového občanského zákoníku, jež nastala v lednu roku 2014, byla do úpravy náhrady nemajetkové újmy na zdraví zavedena nová koncepce odškodňování bolestí, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkové újmy. Touto změnou se zákonodárce odklonil od v § 444 odst. 2 „starého“ občanského zákoníku¹ zakotvené koncepce odškodňování újmy na zdraví pomocí tzv. bodového ohodnocení, když napříště mají být tyto nároky povinnými škůdci odškodňovány toliko podle zásad slušnosti.²

V souladu se shora předestřenu hodnotovou změnou zrušil nový občanský zákoník tzv. bodovou vyhlášku,³ provádějíci § 444 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb., která pomocí přiřazení bodů k jednotlivým projevům způsobené újmy na zdraví určovala výši částky, jež má být poškozenému jako náhrada za vytrpěné bolesti a ztížení společenského uplatnění poskytnuta. V novém, filozoficky a hodnotově zcela odlišném systému odškodňování újmy na zdraví již pro takovou pomůcku nebylo místo, když od paušálního stanovování náhrady na základě mechanické aplikace rigidních výpočtů dle předem daných sazebníků a vzorců má být upuštěno a jediným zákonným kritériem pro určení výše kompenzace v konkrétním případě má být právě zásada slušnosti.⁴

Z obavy před roztržitostí soudní praxe v důsledku opuštění dosavadního systému však celkem záhy vznikla (spoluprací Společnosti medicínského práva, zástupců pojistitelů, některých soudců a dalších právnických a lékařských profesí)⁵ nová „tabulková“ pomůcka – svou koncepcí

de facto srovnatelná se zrušenou bodovou vyhláškou – nazvaná Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (dále jen „Metodika“), která byla posléze uveřejněna ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod pořadovým číslem R 63/2014 civ.

Ačkoliv tvůrci Metodiky v její preambuli zdůrazňují, že tento materiál nemá, a za současného legislativního nastavení ani nemůže mít, závazný charakter, stejně jako potřebu individuálního posouzení každého konkrétního případu s ohledem na jeho specifika, praxe obecných soudů se navzdory jasnému záměru zákonodárce hodnotově vrátila k východiskům předchozí právní úpravy. Metodika tak v pojetí aktuální soudní praxe prakticky nahradila zrušenou bodovou vyhlášku. Nešvarem, který ruku v ruce kráčí s uvedeným přístupem obecných soudů pak je trend nepřijatelného přenášení odpovědnosti za právní posouzení ze soudu na znalce. Ten v rámci své znalecké činnosti mechanicky vyplňuje tabulku „Přehled domén“,⁶ do níž se znalcem zjištěné odborné závěry zapisují, tak aby mohl být proveden výpočet celkového

stupně – procenta – postižení funkčních schopností. Ačkoliv uvedením procentní míry zdravotního postižení by měla práce znalce skončit, když tímto je skutková otázka věci vyčerpána, znalci pravidelně do svých posudků (k otázce soudu) zahrnují též závěr o konkrétní výši náhrady, která má být poškozenému soudem přiznána. Soudy přitom nezřídka zcela rezignují na jakékoliv vlastní zhodnocení znalcem vyhotovených podkladů při současné reflexi individuálních aspektů souzeného případu a poškozeným přiznávají odčinění nemajetkové újmy ve výši striktně odpovídající závěrům znaleckých posudků.

Právě tuto praxi spočívající v nekritickém přejímání výsledků znaleckých zkoumání, které nadto mnohdy obsahují posouzení otázek, jež překračují meze odborného posouzení, opakovaně kritizuje Ústavní soud, nejnověji též ve svém nálezu ze dne 8. března 2023, sp. zn. I. ÚS 1010/22.

Předmětem kritiky Ústavního soudu je především role, do které obecné soudy staví znalce ve snaze zjednodušit si neleh-

VILLA ********* REGENHART | JESENÍK

RELAXACE / DOVOLENÁ / VÝLETY / ODPOČINEK V JESENICKÁCH

Boutique hotel s pohodovou atmosférou 1. republiky, v krásném prostředí upraveného hotelového parku, uklidňujícím wellness centrem a možností využít uvolňující, relaxační procedury.

- relaxační dovolená
- zážitková gastronomie
- špičkové wellness
- večírky, oslavy
- firemní setkání
- meeting

- dárkové vouchery
- možnost FKSP

STRÁNKY WEB:

TEL. RECEPCE:

E-MAIL:

WWW.VILLAREGENHART.CZ

+420 588 886 640

RECEPCE@VILLAREGENHART.CZ

VILLA REGENHART

ký úkol v podobě stanovení výše finanční náhrady za újmu, která ze své podstaty penězi ani ocenitelná není. Jak však připomíná Ústavní soud – odpovědnost za právní posouzení a spravedlivé rozhodnutí ve věci nese v souladu s principem dělby moci výlučně soudce a tuto nelze na nikoho jiného přenášet.

Jde-li o využívání znaleckého zkoumání, lze v praxi obecných soudů sledovat několik trendů, které ve svém důsledku nepřipustně zasahují do rozhodování soudů a jejich výlučné odpovědnosti za aplikaci práva. V první řadě soudy při zadávání znaleckých otázek nedostatečně rozlišují, kde končí otázka skutková a začíná otázka právní, v důsledku čehož znalecké závěry často překračují meze odborného posouzení a dávají soudci přímý návod jak rozhodnout. Nadto bývají v rozhodovací praxi soudů znalecké posudky přeceňovány a v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů jim bývá – v porovnání s ostatními důkazy – přikládána vyšší důkazní síla. V kontextu souzené věci pak je dle závěrů Ústavního soudu⁷ v současné praxi obecných soudů možné vysledovat rovněž trend nadužívání znaleckých posudků v situacích, kdy řešená otázka postrádá charakter odbornosti – zjištění, jak je poškozený v každodenním životě omezen v oblasti pracovní, kulturní, společenské, sportovní či psychické není dle Ústavního soudu odborné a netřeba je dokazovat znalecky. Místo toho postačí využití dalších, méně časově a finančně náročných důkazních prostředků, typicky výslechů a listin.

Nadto platí, že ani Metodika není všespásná, když škála možných zdravotních následků je široká a některé z nich nelze v příslušných doménách zcela adekvátně vyjádřit, neboť v Metodice fakticky absentují.⁸ Použije-li tedy obecný soud Metodiku jako výkladovou pomůcku, je nutné, aby měl při svých úvahách na mysli její nezávaznost, mezery i nedostatky a korigoval ji, jakož i znalecké závěry na základě Metodiky učiněné, tak, aby dospěl ke spravedlivému výsledku, jež bude odpovídat jedinému zákonnému kritériu, tedy zásadám slušnosti.

Soudní rozhodnutí, která se opírají o paušalizované skutkově-právní závěry znalců aplikující tabulkovou „výkladovou pomůcku“ přitom naplní zákonodárcem stanovený požadavek zásady sluš-

nosti jen stěží, zejména bavíme-li se o tak specifické újmě na zdraví, jako je překážka lepší budoucnosti, která je již z podstaty věci kategorií výsostně individuální. Zatímco u vytrpěných bolestí lze do jisté míry vycházet z předpokladu, že tyto dopadají na všechny poškozené stejnou měrou a není tedy na místě usuzovat, že bolest omezující dva zcela odlišně žijící pacienty postižené stejným zraněním je zásadně rozdílná, míra vzniklé překážky lepší budoucnosti je přímo závislá na způsobu života, který konkrétní poškozený vedl před vznikem újmy na zdraví a jak jej (v důsledku poškození zdraví) již dále vést nemůže.

Existence překážky lepší budoucnosti, její míry a z toho vyplývající míry ztížení společenského uplatnění je tedy otázkou právní, jejíž vyřešení nelze (nikdy) přenášet na znalce, neboť toto je výlučnou odpovědností soudce. Stejně tak určení přiměřené výše náhrady je principálně výhradní odpovědností soudce a znalci by se měli této aktivity ve svých posudcích vyvarovat, respektive jsou-li závěry v tomto smyslu ve znaleckých posudcích obsaženy, neměly by je soudy vůbec brát na zřetel. Jinými slovy, znalec má odborně posoudit pouze to, kde a s jakou intenzitou došlo k porušení těla a duše. K vyřešení zbývajících otázek je příslušný soudce. Právě z toho důvodu znalci nepřislouží, aby sám stanovil částku náhrady za vzniklou újmu na zdraví – jeho úkolem je toliko vytvořit pro soud dostatečně podrobný, strukturovaný a pochopitelný skutkový základ, na jehož základě si soud sám zhodnotí, zda a v jaké míře nastala u poškozeného překážka lepší budoucnosti a následně podle předem daných kritérií (tedy podle zásady slušnosti) stanoví konkrétní výši náhrady. Je přitom povinností soudce podrobit znalecké zkoumání svému kritickému hodnocení.

Ve světle všeho shora uvedeného apeluje Ústavní soud na obecné soudy, aby nepřeceňovaly závěry znalců, využívaly jejich služeb čistě k posouzení odborných skutkových otázek a vyvarovaly se mechanickému posuzování věci a odůvodňování svých rozhodnutí pouhým odkazem na výkladovou pomůcku v podobě Metodiky. Místo toho mají soudci na základě skutkového stavu zjištěného komplexně provedeným dokazováním vyložit a vysvětlit vlastní úvahy, kterými byli při určení přiměřené výše odčinění nemajet-

kové újmy poškozených vedeni. Pouze za dodržení shora uvedených náležitostí lze hovořit o spravedlivém rozhodnutí přijatém v duchu zákona a ústavně konformním způsobem.

JUDr. Tereza Händlová
Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELAR – ATTORNEYS AT LAW

Poznámky:

- ¹ Zákon č.40/1964 Sb., občanský zákoník.
- ² Viz ustanovení § 2958 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů.
- ³ Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁴ K tomu srov. důvodovou zprávu k § 2958 o.z., dle které: „Odpovědnost za spravedlivé rozhodnutí v konkrétním případě nemůže ze soudce nikdo sejmut a snaha o nivelizaci soukromého života v jeho rozmanitostech nevyvolá nic jiného než rigor nesrovnávající se s povahou jednotlivých případů.“
- ⁵ Viz metodika Nejvyššího soudu, sp. zn. Cpjn 14/2014 ze dne 12. 3. 2014.
- ⁶ Obsažena v Technické části D. Metodiky.
- ⁷ Viz náleží Ústavního soudu ze dne 8. března 2023, sp. zn. I. ÚS 1010/22, bod 39.
- ⁸ To byla ostatně situace stěžovatelky v souzené věci, která z důvodu chybného odstranění žlučového při lékařském zákroku non lege artis i po ustálení zdravotního stavu trpěla digestivními potížemi, poruchami střevní pasáže a depresivními atakami, které svou závažností tvořily permanentní omezení každodenního života stěžovatelky. Přes povahu uvedených obtíží dosahovala výsledná procentní míra poškození funkčních schopností zjištěná vyplněním příslušné tabulky Metodiky pouhých 5,96 % (kdy 100 % odpovídá nejhoršímu představitelnému poškození zdraví). Důvodem pro takový výsledek přitom dle vyjádření znalce byla právě skutečnost, že konkrétní zdravotní následky nebylo přes jejich závažnost a charakter možné v příslušných doménách zcela adekvátně vyjádřit, když v Metodice absentují.

Opakované upomínání dlužníka versus ochrana osobnosti

Existuje již ustálená soudní judikatura zabývající se výzvou věřitele k úhradě dluhu z hlediska jejího obsahu, a to ve vztahu k uvedení hrozby určité sankce v případě nevyhovění výzvě, řešící v této souvislosti možnou protiprávnost výzvy. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, č. j. 25 Cdo 3322/2021, je řešena protiprávnost primárně v důsledku opakovaného upomínání dlužníka, konkrétně pak je řešeno, zda opakovaným upomínáním může dojít k zásahu do osobnostních práv dlužníka.

Co se týče obsahu výzvy k úhradě dluhu, resp. hrozby sankcemi, lze v souladu s ustálenou judikaturou zjednodušeně uvést, že protiprávní není, je-li s výzvou k plnění spojena hrozba zákonem předvídatelné sankce ve vztahu ke konkrétní vymáhané povinnosti, tedy protiprávní není, je-li sankce zákonem dovolený prostředek, který je zároveň určený právě pro konkrétní vymáhanou povinnost. V článku JUDr. Víta Hrnčířka Ph.D. „Výzva k zaplacení aneb čím vším je věřitel oprávněn hrozit“ uveřejněném dne 15. 12. 2010 na ekonom.cz¹ tento samotnou legitimitu uvedení hrozby ve výzvě odvozuje odkazem na příklady z právní úpravy, kdy je hrozba užití určité sankce při nezaplacení zakotvena přímo v zákoně, konkrétně např. v daňových předpisech apod. Protiprávnost výzvy může mít civilní i trestněprávní rovinu, obsahem výzvy je možné zasáhnout do práva na ochranu osobnosti dlužníka, lze se ale dopustit i trestného činu vydírání dle ustanovení § 175 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Jak již bylo uvedeno shora, v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, č. j. 25 Cdo 3322/2021, je primárně řešeno, zda lze opakovaným upomínáním věřitele zasáhnout do osobnostních práv dlužníka. Konkrétně pak se žalobce žalobou na žalované domáhal zaplacení částky 200 000 Kč, jakož i uložení povinnosti žalované zdržet se telefonických a osobních kontaktů se žalobcem s tím, že žalovaná při vymáhání dlužné částky nepřiměřeným způsobem zasahovala do jeho soukromí. Obvodní soud pro Prahu 4 žalobu zamítl a Městský soud v Praze k odvolání žalobce rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4 potvrdil. Soudy vyšly ze skutkových zjištění, že mezi účastníky byla dne 14. 5. 2015 uzavřena smlouva o spotřebitelském úvěru, na jejímž základě žalovaná zapůjčila žalobci částku 15 000 Kč, přičemž po zahrnutí úroků, poplatků a doplňkové služby měl žalobce žalované hradit částku 27 541 Kč v dohodnutých týdenních splátkách hotovostně prostřednictvím návštěvy obchodního zástupce žalované. Žalobce dluh řádně nesplácel, v důsled-

ku čehož byl žalovanou písemně i telefonicky informován o aktuálních dlužných částkách a vyzýván k řádnému plnění. Žalobce byl žalovanou v letech 2015 až 2017 kontaktován 9x písemně a 29x telefonicky. Soudy dovodily, že kontaktování žalobce nebylo nepřiměřené, jestliže žalobce neplnil svoje povinnosti ze smlouvy. Bylo na žalované, aby se oprávněně domáhala splnění povinnosti žalobce řádně splácet zápůjčku, a proto u žalobce intervenovala, ať už osobně, či telefonicky, to vše za situace, kdy si žalobce osobní návštěvy obchodního zástupce zvolil ve smlouvě. Rozsah ani způsob prokázaných kontaktů nelze hodnotit jako šikanózní a nadstandardní, a tedy podřaditelný pod ustanovení § 81 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Žalobci žádná morální újma nevznikla, nebyla zasažena ani jeho důstojnost, ani zdraví, ani vážnost, ani čest, když žalobce dlužil žalované konkrétní finanční částky především v důsledku neplnění povinností ze smlouvy. Uložení povinnosti zdržet se telefonických a osobních kontaktů do budoucna pak nepřicházelo v úvahu,

neboť v roce 2018 žalovaná pohledávku postoupila na jiný subjekt.

Žalobce podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, ve kterém namítá, že odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku, zda opakované upomínání ze strany žalované zakládá nárok žalobce podle ustanovení § 81 a násl. občanského zákoníku, přičemž se domnívá, že pokud nijak nereagoval na upozornění žalované na možnost soudního vymáhání dlužné částky, byla žalovaná oprávněna dlužné částky vymáhat soudní cestou, nikoliv jej telefonicky kontaktovat v průměru 1x za měsíc a způsobit mu tímto šikanózním a neoprávněným obtěžováním imateriální újmu spočívající v psychické újme na zdraví. Žalobce dále namítal, že soudy se primárně zabývaly otázkou existence zápůjčky, což však nemůže založit právo žalované jej opakovaně a nepřiměřeně obtěžovat. Nejvyšší soud se plně ztotožnil s názorem soudu prvního stupně a odvolacího soudu, že upomíná-li věřitel přiměřenou formou dlužníka, který je opakovaně v prodlení se splácením svého dluhu v průměru jedenkrát měsíčně, nejde o nepřiměřené a šikanózní jednání dosahující takové intenzity, která by odůvodňovala nárok podle § 81 občanského zákoníku. Dovolací soud dále konstatoval, že pokud se soudy zabývaly primárně existencí zápůjčky mezi dlužníkem a věřitelem v řízení, ve kterém se jedná o náhradu nemajetkové újmy, postupovaly správně, neboť ustálená judikatura soudů totiž zásadně za neoprávněný zásah do osobnosti nepovažuje výkon subjektivního práva, pokud při něm osoba (fyzická či právnická) nevybočila z mezí takto stanovených práv a povinností. Jestliže za předmětných okolností žalovaná žalobce

informovala o výši dlužné částky a vyzývala ho k plnění, jednala zcela v souladu se svými právy věřitele, přičemž bylo na ní, zda okamžitě přistoupí k vymáhání dluhu soudní cestou, anebo poskytne dlužníkovi prostor k tomu, aby dluh splnil a nevznikly tak náklady s případným soudním řízením.

Se závěry Nejvyššího soudu vyjádřeného v předmětném rozhodnutí, resp. rozhodnutích soudu prvního stupně i odvolacího soudu, není možno než zcela souhlasit. Závěry Nejvyššího soudu se samozřejmě vztahují k okolnostem konkrétní projednávané věci, tedy lze si jistě představit situaci, kdy opakovaným vyzíváním dlužníka k zásahu do osobnostních práv věřitele dojde.

Obecně pak je možné konstatovat, že při posouzení předmětné problematiky je třeba vyjít samozřejmě z konkrétní četnosti upomínání, ale i např. posoudit jaký je skutečný účel upomínání, kdy v určitých případech může být účelem opakovaného upomínání pouze vyvíjení nátlaku formou šikanózního výkonu práva. Jak uvádí Nejvyšší soud, je zcela jistě právem věřitele rozhodnout se, kdy přistoupí k soudnímu vymáhání pohledávky, nicméně mám za to, že pokud dlužník věřiteli zcela jednoznačně sdělí, že požadovaný dluh neuhradí, zejména např. s odůvodněním, že tento neuznává, neměl by věřitel dlužníka donekonečna opakovaně vyzývat, ale přistoupit k soudnímu vymáhání, přičemž v opačném případě se vyzívání může stát protiprávním.

Přestože primární otázkou předmětného rozhodnutí Nejvyššího soudu je opa-

kované vyzívání, když na této podstatě je založena žaloba i podané dovolání, nejde se při posouzení nezabývat i obsahem a formou upomínání, tedy zásah do osobnostních práv může být způsoben právě v důsledku kombinace důvodů, které právě společně zásah zakládají a jeden bez druhého samostatně by neobstávaly. V předmětné věci tak např. Nejvyšší soud akcentuje, že žalobce si sám zvolil hotovostní režim splátek formou návštěvy obchodního zástupce žalobce s týdenní frekvencí, korespondence byla zcela přiměřená, neobsahovala žádné agresivní či nátlakové formulace a odpovídala běžnému způsobu upozornění na neuhrazené splátky.

Mgr. Jana Čižmarová,
Mgr. Libor Nerad, advokát
MORENO VLK & ASOCIADOS
advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ I. JUDr. Vít Hrnčíř Ph.D., „Výzva k zaplacení aneb čím vším je věřitel oprávněn hrozit“, ekonom.cz, 15. 12. 2010.

JAN TOMÍŠEK

NIS2 – nová směrnice EU a její dopady

Další **online semináře** naleznete:
www.epravo.cz/eshop
epravo.cz

ZIZLAVSKY

> 30 let

insolvence firem

spolehlivá řešení

zizlavsky.online

Preventivní restrukturalizace – živý pes je na tom lépe než mrtvý lev

Finanční obtíže: toto slovní spojení se bohužel v českém businessu začíná skloňovat čím dál tím častěji. Česká republika se ocitá na chvostu členských států EU v úspěšnosti boje s inflací, energetickou krizí i krizí konkurenceschopnosti. Není tudíž překvapením, že máme zpoždění (skoro dvouleté) také s transpozicí nového evropského nástroje pro boj s finančními obtížemi. Jedná se o preventivní restrukturalizaci, kterou zavádí směrnice EU o insolvenční a restrukturalizaci.¹ Avšak již vidíme světlo na konci tunelu. Preventivní restrukturalizace by měla být dostupná českým firmám a podnikatelům počátkem příštího roku.

Formální řešení – insolvence

Jak dnes v českém právním prostředí řešíme problémy businessu spočívající v krizi likvidity, platební neschopnosti, finančních obtížích, hrozícím či již existujícím úpadku? Dlouhodobě existují dvě cesty: tzv. neformální řešení a tzv. formální řešení. Termín formální řešení představuje eufemismus pro insolvenční řízení v režimu insolvenčního zákona. Vstupní podmínkou je stav úpadku.² Ten v českém prostředí rozeznáváme buď v podobě (1) platební neschopnosti, tj. neschopnosti hradit závazky nejméně dvěma věřitelům, a to déle než 30 dní po splatnosti, nebo v podobě (2) předlužení, tj. stavu, kdy hodnota majetku je nižší než hodnota závazků. V praxi drtivě pře-

važuje první z podob úpadku; a to pro její snadnější zjištění ze strany věřitelů. Insolvenční řešení představuje ultimátní možnost. Jedná se o soudní řízení, které je navíc prostřednictvím on-line insolvenčního rejstříku plně veřejné. Vzhledem k těmto skutečnostem tedy nepatří mezi podnikateli právě k oblíbeným a vyhledávaným řešením finančních obtíží. Jedná se o nutné zlo. Nutné z toho důvodu, že podání insolvenčního návrhu po zjištění úpadku je povinností podnikatelů, resp. statutárních orgánů firmy; a to pod sankcemi, zejména majetkovými. Ani insolvenční řízení však nepředstavuje pouze likvidační cestu (konkurs). Je možné zvolit i cestu sanační, tj. reorganizaci, která může vést k oddlužení a přežití celé firmy, eventuálně jejího podniku.

Neformální řešení – restrukturalizace v uvozovkách

Druhou doposud známou cestou je tzv. neformální řešení, které bývá také nazýváno „restrukturalizací“. V širším slova smyslu se jedná o restrukturalizaci provozní (optimalizace operačních činností a procesů, obchodního modelu), restrukturalizaci organizační (personální změny, zejména v managementu), restrukturalizaci finanční v podobě restrukturalizace kapitálové struktury (refinancování, optimalizace kapitálové struktury) a zejména restrukturalizaci dluhu (snížení výše dluhu a odložení jeho splatnosti). Nutností je získání absolutního souhlasu všech zainteresovaných stran. Neformální řešení nemá v České

Poskytujeme právní poradenství korporátní klientele v celé střední Evropě

Jsmo mezinárodní advokátní kancelář a na trhu působíme přes 20 let. Máme pobočky v ČR, na Slovensku i v Polsku. Díky tomu můžeme nabídnout pokrytí hned tří právních řádů v jednotné kvalitě, přístupu i komunikaci.

Zajišťujeme mezinárodní transakce, ale i day-to-day poradenství, zejména kontrolu a vytváření smluv, korporátní změny, řešení pracovně-právních otázek, implementaci koncernových směrnic či compliance.

Ať už se jedná o vstup na cizí trh, přeshraniční fúzi či přípravu smluvní dokumentace, vždy nabídneme právně i nákladově optimální řešení.

Dlouhodobě se soustředíme na zahraniční klientelu. Typickým klientem naší kanceláře je dceřiná společnost zahraniční korporace, rádi však navážeme spolupráci s kýmkoliv, kdo od právního poradenství očekává nejvyšší kvalitu a profesionalitu ruku v ruce jdoucí s lidským přístupem.

www.dolezalpartners.com

Rozšiřujeme řady našich právníků

Do naší mezinárodní kanceláře hledáme nové kolegy či kolegyně. V případě zájmu o práci v přátelském kolektivu, pod dohledem zkušených mentorů a s možností kariérního růstu zasílejte životopisy na e-mail kariera@dolezalpartners.com nebo využijte QR kód.

republiky právní rámec a odehrává se na neostře vymezené půdě závazkového a korporátního práva. Oba posledně zmiňované faktory představují hlavní překážky a rizika neformálního řešení. Pokud se nepodaří získat souhlas všech zainteresovaných, je potřeba se připravit na formální řešení cestou insolvence, navíc s rizikem odpovědnosti za ztracený čas, peníze a za chyby učiněné po cestě.

Preventivní restrukturalizace – konečně legální rámec

Zavedením institutu preventivní restrukturalizace se z neformálního řešení stane zákonem upravený a definovaný postup, který odstraní současná rizika neformální „restrukturalizace“. Stane se tak cestou nového transpozičního zákona o preventivní restrukturalizaci, jehož návrh dne 18. 1. 2023 schválila vláda a který je nyní v legislativním procesu s očekávaným datem účinnosti cca 1. 1. 2024. Transponovaná evropská směrnice svůj účel definuje tak, že by preventivní restrukturalizace měla umožnit dlužníkům ve finančních obtížích i nadále pokračovat v podnikání, a to změnou struktury jejich majetku a závazků nebo jejich kapitálové struktury, včetně prodeje majetku, podniku či provedením provozních změn.

Preventivní restrukturalizace tedy bude sloužit k revitalizaci firmy, která včas zaregistruje své potíže, avšak u které zatím nenastal úpadek. Prostřednictvím preventivní restrukturalizace se tedy lze v budoucnu vyhnout insolvenčnímu procesu, že je firma životaschopnou (jsou u ní dány předpoklady existence going concern). Preventivní restrukturalizace se zahajuje výzvou k jednání o restrukturalizačním plánu, kterou podnikatel zasílá věřitelům. Jejich fórum si vytváří sám. Ty, jejichž práva (pohledávky) hodlá restrukturalizovat, označí za dotčené strany a usiluje o konsenzus s nimi. Realizace preventivní restrukturalizace proběhne pokračováním provozu podniku za přijetí kombinace restrukturalizačních opatření. Ta budou definována nejprve v tzv. sanačním projektu a následně rozvedena v tzv. restrukturalizačním plánu. Ten je úhelným kamenem a jakýmsi fahrbplanem celého procesu. Obsahuje ekonomickou nabídku pro věřitele v podobě konceptu operačního fungování a financování provozu, obchodního modelu, finančního plánu, úsporných opatření,

kapitálové struktury a zejména řešení pohledávek věřitelů. Podobu restrukturalizačního plánu firma projedná (fáze vyjednávání), následně podrobí testu souhlasu věřitelů (fáze hlasování) a v určitých situacích (nikoliv však nezbytně) i testu souhlasu restrukturalizačního soudu (fáze schválení). Směrnice i náš zákon umožní nově zřizované restrukturalizační justici schválit restrukturalizační plán i v případě částečného nesouhlasu dotčených stran, za splnění zejména podmínky obdržení souhlasu alespoň 75 % hlasů (tzv. cross class cram down). Návrh zákona vytváří i vhodné podmínky pro financování průběhu preventivní restrukturalizace; a to cestou ochrany pohledávek financíerů do budoucna (včetně přesahu do případné insolvence, pokud se záchrana nepodaří). V rámci preventivní restrukturalizace budou dostupné i nástroje ochrany před věřiteli (kolektivní a individuální moratorium), bránící rušení restrukturalizace destruktivními zásahy věřitelů nepodporujících tento proces. Důvodová zpráva k návrhu zákona označuje restrukturalizační proces za hybridní, neboť kombinuje prvky soukromoprávní s prvky veřejnoprávními. Preferuje se soukromoprávní vyjednávání podnikatele s dotčenými stranami před intervencí restrukturalizačního soudu, který do hry vstupuje jen v nutných případech (např. na žádost podnikatele, při maření restrukturalizace či při meritorním posuzování restrukturalizačního plánu).

Míru publicity procesu si určuje sám podnikatel a ta může zůstat nízká v případě dosažení maximálního konsenzu s věřiteli a v případě, že sám podnikatel nebude požadovat zásahy ze strany restrukturalizačního soudu. Případná publicita restrukturalizačního řízení bude realizována nově zřizovaným restrukturalizačním rejstříkem, který je plánován na obdobných principech, jako současný insolvenční rejstřík. Návrh zákona zřizuje i soustavu restrukturalizační justice, opět podobnou systému již fungující insolvenční justice. Další paralelou s insolvenčním řízením je pak institut restrukturalizačního správce. Tuto roli budou zastávat dnešní insolvenční správci se zvláštním povolením.

K indikaci finančních obtíží zajisté postачí podnikatelům jejich instinkty, výstupy jejich ekonomických oddělení a insol-

venční testy na bázi upravených bankrotních modelů. Je třeba zachytit okamžik, kdy ještě nenastal úpadek. Draft zákona dokonce připouští i úvahy ohledně práce s předlužením (nikoliv však s platební neschopností). Preventivní restrukturalizace bude šancí pro přežití v nadcházejícím těžkém období a u těch, kteří již dnes cítí nejistotu, bude dobré se na nové nástroje mentálně adaptovat. Co může podnikateli ve finančních obtížích pomoci více než legální nástroj umožňující pod dohledem autority soudu dosáhnout možnosti zaplatit méně a později? Vždyť i v Písmu se praví, že živý pes je na tom lépe než mrtvý lev (Kazatel 9,4).

Adam Sigmund, advokát, insolvenční správce
ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o.

ZIŽLAVSKÝ > 30 let

Poznámky:

- ¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132.
- ² Výjimkou představuje možnost (nikoliv povinnost) podat insolvenční návrh i pro hrozící úpadek, výskyt takových případů se však v praxi limitně blíží nule.

Mediace jako šance

V roce 2012 byl přijat zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů, kterým byla do našeho právního řádu implementována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES ze dne 21. 5. 2008 o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech.

Na téma mediace jsme hovořili se zapsanou mediátorkou, rozhodkyní Rozhodčího soudu Hospodářské komory ČR a Agrární komory ČR a advokátkou JUDr. Šárkou Zuskovou.

Jakou pozici dnes zaujímá mediace v oblasti řešení sporů?

Mediace si v českém právním prostředí za více než deset let své existence našla své místo a stále se rozvíjí. Vedle soudem nařízených setkání s mediátorem v rámci již probíhajících soudních sporů přibývají i mediace iniciované přímo účastníky nebo jejich právními zástupci, obvykle na základě předchozí pozitivní zkušenosti s mediací. Za dobu jejího fungování se více vyprofilovaly i specializace mediátorů. Někteří se věnují obchodním mediacím, jiní pracovním, rodinným a přibývají i další specializace. Máme mnohem více zkušeností než na začátku. Přesto se domnívám, že mediace není dosud natolik využívána, aby mohly být plně doceněny její přednosti.

Jaké možnosti mediace nabízí?

Mediace patří k tzv. alternativním metodám řešení sporů (z anglického Alternative Dispute Resolution, zkráceně ADR). Je to metoda mimosoudního řešení sporů za účasti nezávislé osoby – mediátora, který napomáhá stranám vyřešit jejich spor či spory uzavřením smíru. Umožňuje účastníkům v neformálním řízení flexibilně vyřešit situaci, aby nemuselo dojít k soudnímu nebo arbitrážnímu řízení nebo aby mohlo být toto řízení ukončeno.

Je-li uzavřená mediační dohoda schválena soudem jako soudní smír, má účinky pravomocného soudního rozhodnutí a je vykonatelným právním titulem. Představuje tak finální řešení sporu, zakládá překážku res judicata a zaručuje účastníkům sporu nezbytnou právní jistotu.

V kterých případech je vhodné mediaci využít?

Prakticky ve všech, kde je uzavření dohody odvislé od vůle a kompetence účastníků sporu. V mediaci je možné úspěšně vyřešit celou řadu sporů, mezi soukromými osobami i mezi velkými firmami. Je vhodná zejména tehdy, když mají účastníci sporu zájem na rychlém vyřešení sporu, na budoucí spolupráci, vnímají nejednoznačnost sporu a riziko vysokých nákladů soudního nebo arbitrážního řízení nebo nestojí o publicitu.

Mediace je vždycky šance vyřešit spor v mnohem kratším čase, s mnohem menšími náklady a obvykle s lepším pocitem, než přinese rozhodnutí sporu jiným orgánem, ať už je jím soud, rozhodce nebo někdo jiný. Pokud tedy strany mají zájem, podotýkám skutečný zájem na uzavření smíru, protože v některých případech tomu tak není, mají v mediaci obrovskou příležitost ušetřit si peníze, čas i nervy.

Nezřídka se stává, že na první mediační jednání nařízené soudem přicházejí strany předem rozhodnuté se i nadále soudit, ale během jednání změní názor, a nako-

nec s protistranou uzavřou mediační dohodu.

Jaké výhody oproti soudnímu řízení může účastníkům sporu mediace poskytnout?

Těch je celá řada. Kromě těch, které již byly zmíněny výše, je to zejména možnost komplexního řešení jednoho nebo všech mezi stranami existujících sporů v jedné mediační dohodě. Bývá poměrně běžné, že strany vůči sobě v rámci jednoho sporu uplatňují vzájemné nároky nebo mají mezi sebou sporů několik a pak jim samozřejmě dává největší smysl vyřešit všechno najednou. Zatímco soud je při rozhodování vázán žalobou, v mediaci si okruh sporných otázek určují strany a při uzavírání mediační dohody do ní mohou zahrnout nejen všechny své existující, ale i potenciálně hrozící spory, což jim poskytuje zmiňovanou právní jistotu.

V mediaci neprobíhá dokazování jako v soudním či arbitrážním řízení. Hledá se v ní pragmatické řešení vedoucí k uzavření dohody namísto dokazování skutkového stavu, zavinění či nároků stran. Účastníci soudního sporu, přesvědčení o své pravdě, si obvykle neuvědomují

fatální důsledky neunesení důkazního břemene v řízení před soudem. Často se stává, že jedna nebo obě strany nejsou schopny prokázat jimi tvrzené skutečnosti a soudu se pak před očima na základě nedostatečných důkazů konstruuje jiná realita, než jaká ve skutečnosti byla. Soudce, který musí rozhodovat na základě předložených důkazů, pak vydá rozhodnutí, které je jednou nebo dokonce oběma stranami vnímáno jako „nespravedlivé“. Pokud se tomuto rozčarování chtějí strany vyhnout, mediace jim to umožní, protože namísto hledání důkazů zjišťuje zájmy a priority stran nutné pro dosažení vzájemné dohody. Strany spolu nemusí souhlasit, nemusí se navzájem přesvědčit o své pravdě, a přesto mohou uzavřít mediační dohodu.

V neposlední řadě je třeba zmínit, že na rozdíl od soudních jednání, je mediační jednání neverejné. To zaručuje účastníkům dostatečné soukromí pro to, aby probrali vše, o čem si chtějí promluvit. Už jenom tato skutečnost vede často k prolomení ledů mezi stranami, protože téměř každý spor se stává v určité fázi sporem komunikačním. Strany spolu přestávají komunikovat přímo, předávají věci do rukou právníků a začne se rozbíhat obvyklý kolotoč končící předžalobní výzvou a podáním žaloby.

Jakou úlohu v celém procesu mediace hraje mediátor?

Mediátor řídí mediační proces, podporuje účastníky v konstruktivní komunikaci, pomáhá jim překlenout kritické momenty a vede je k dosažení dohody. Využívá k tomu specifické komunikační i psychologické nástroje a techniky a musí disponovat i určitou lidskou zralostí, zkušeností a empatií, aby kromě skutkové podstaty sporu dokázal vnímat atmosféru mezi účastníky a odhadnout, jak s nimi komunikovat a jakým stylem mediaci vést. Při obchodních mediacích se u jednacího stolu zcela běžně sejde několik účastníků za každou stranu plus právní zástupci. Každý z nich má své osobité nastavení, povahu, náladu i zájem, který sleduje.

Začátek jednání bývá často provázen nepřetím a negativními emocemi účastníků a je uměním mediátora uvolnit atmosféru a navodit konstruktivní prostředí pro vyjednávání. Často je nutné nejprve

ošetřit emoční a vztahovou rovinu, aby mohlo dojít k věcné diskusi a hledání přijatelného řešení.

Mediace je sice neformální, ale vnitřně strukturovaný proces, který má určitá pravidla. Mediátor jako „master of the process“ vede mediaci tak, aby probíhaly její jednotlivé fáze v určitém pořadí, protože jejich nedotažení nebo přeskočení může mít negativní dopad na její výsledek. Je například obvyklé, že účastníci mediace mají tendenci navrhnout konkrétní řešení a čísla velmi předčasně, kdy je jasné, že nebudou druhou stranou akceptována. Tomu je třeba předejít a včas zasáhnout.

Někdy účastníci na mediaci přicházejí s tím, že se již pokoušeli dohodnout, ovšem bezvýsledně, a proto považují mediaci za zbytečnou. Jsou pak velmi překvapeni, jak rychle se jim podaří se dohodnout, když se setkají s protistranou u společného jednacího stolu. Přispívá k tomu samozřejmě i přítomnost mediátora a jeho nestranný pohled na věc. Strany mají možnost požádat mediátora o jeho právní názor, který není závazný a poskytuje jim objektivní zpětnou vazbu. Zkušený mediátor je schopen zhodnotit pozice stran, upozornit je na důkazní slabiny i nereálné požadavky, naznačit možnost řešení. V některých případech, zejména dobrovolných mediací, jde stranám právě o tento nezaujatý pohled a přicházejí si „otestovat“, jak by se na jejich spor díval soud nebo arbitr.

V souvislosti s úlohou mediátora je třeba vyvrátit poměrně rozšířenou představu, že mediátor je odpovědný za uzavření dohody mezi účastníky. Tak tomu skutečně není. Mediátor sice vede proces i účastníky ke smírnému řešení, ale nemůže v žádném případě nahradit vůli samotných stran. Za uzavření dohody i za její obsah jsou podle zákona odpovědny strany, mediátor svým podpisem pouze stvrzuje, že dohoda byla uzavřena v rámci mediace.

Ze zákona o mediaci dále vyplývá, že mediátor je povinen vykonávat svoji funkci s odbornou péčí, zůstat nestranným po celou dobu mediačního procesu a oznámit stranám jakýkoliv důvod, který by mohl vzbudit pochybnost o jeho nepodjatosti. Mediátor je dále vázán povinností mlčenlivosti, neměl by tedy soudu, ani

komukoliv jinému sdělovat informace, týkající se průběhu a obsahu mediace. Na otázku rozsahu mlčenlivosti v mediaci zatím nepanuje v odborné veřejnosti jednotný názor, snahou sekce ADR České advokátní komory je posílit v zájmu mediátorů i účastníků mediace tuto povinnost na maximální možnou míru.

Jakým způsobem lze mediaci ukončit?

V zásadě velmi jednoduše. Nejčastějším a preferovaným důvodem ukončení mediace je samozřejmě uzavření mediační dohody. Pokud chce mediaci ukončit jedna ze stran, doručí své oznámení o tomto rozhodnutí mediátorovi. Obdobně je tomu i u souhlasného prohlášení stran o tom že nebudou v mediaci dále pokračovat. Mediace může být ukončena rovněž ze strany mediátora z důvodu jeho podjatosti, narušení nezbytné důvěry mezi jím a některou ze stran nebo z důvodu nedostatečné spolupráce stran. Způsob doručování bývá upraven ve Smlouvě o provedení mediace, díky neformálnosti mediačního řízení zpravidla stačí sdělení e-mailem.

Jaká je celková úspěšnost mediace?

Uvádí se, že úspěšnost mediace přesahuje 80 %. Nevím, jestli je toto číslo reálné, ale se svými zkušenostmi advokáta, rozhodce i mediátora, mohu potvrdit, že z mého pohledu je mediace nejefektivnějším způsobem řešení sporů. Uspadňuje život lidem a odlehčuje práci soudům. Často i v případech, kdy k uzavření mediační dohody nedojde, se stává, že díky mediaci se strany dokážou dohodnout později. Každý spor má kromě toho právního i ten lidský rozměr, a právě v mediaci je prostor se jím zabývat. Nelze si než přát, aby bylo více mediací a více spokojených klientů. ☺

JUDr. Šárka Zusková, zapsaná mediátorka
HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI advokátní s.r.o.

Máme advokacii rádi, i když je to náročná a stresující práce. Děláme ji moderně, lidsky s odpovědným přístupem a slušně. Máme ostré lokty tam, kde je jich třeba, ale zároveň rádi strany přívětivým a smířlivým jednáním přivedeme ke smírnému řešení jejich problémů.

Stavební právo & nemovitosti • Trestní právo & compliance
Obchodní právo s mezinárodním prvkem • Veřejné zakázky

Z aktuální judikatury

Reorganizace

Jestliže zamítne reorganizační plán dlužníka po uplynutí lhůty k jeho předložení, musí insolvenční soud před rozhodnutím o přeměně reorganizace v konkurs vždy umožnit věřitelům, aby na takové rozhodnutí v přiměřené lhůtě reagovali. Rozhodnout o zamítnutí reorganizačního plánu a o přeměně reorganizace v konkurs jedním rozhodnutím sice není vyloučené, tímto způsobem však lze postupovat pouze tehdy, není-li zde žádná osoba oprávněná předložit reorganizační plán. Tak tomu bude po zamítnutí reorganizačního plánu osoby odlišné od dlužníka, která podala návrh na povolení reorganizace nebo k němu přistoupila, anebo (není-li takové osoby) po zamítnutí reorganizačního plánu osoby určené schůzí věřitelů. Při zamítnutí reorganizačního plánu dlužníka je současné rozhodnutí o přeměně reorganizace v konkurs zásadně vyloučeno; nový předkladatel reorganizačního plánu totiž může být určen schůzí věřitelů.

Odpovědnost státu za újmu

V požadavku na navýšení zadostiučinění za nepřiměřeně dlouhé posuzované řízení se jedná „pouze“ o nástroj, kterým se vnitrostátní soudní orgány snaží dosáhnout toho, aby byl poškozený řádně kompenzován ve světle kritérií obsažených v judikatuře ESLP (neboť nebylo-li odškodnění

za nepřiměřenou délku posuzovaného řízení poskytnuto včas, nejedná se o účinný prostředek nápravy a poškozený tak stále je, až do doby poskytnutí adekvátního zadostiučinění, obětí porušení čl. 6 Úmluvy – viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 7. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1673/2010). Soudy v tomto vztahu vždy posuzují toliko to, zda navýšit odškodnění za nepřiměřenou délku posuzovaného řízení, nikoliv to, zda a jak odškodnit nepřiměřenou délku vlastního kompenzačního řízení. Bylo-li poškozenému přiznáno přiměřené (adekvátní) zadostiučinění za posuzované řízení již v průběhu ještě neukončeného kompenzačního řízení, a to v přiměřené době, pak již není důvodu pro jeho další navyšování, i když je kompenzační řízení i nadále vedeno.

Opatrovník

Obecně platí, že nepřichází v úvahu, aby soud jmenoval kolizního opatrovníka (§ 165 odst. 2 o. z.) s tím, že je oprávněn zastupovat právnickou osobu při všech právních jednáních, resp. že na něj přechází veškerá působnost statutárního orgánu (nenastane-li zcela výjimečná situace, kdy trvajícím střet zájmů brání členům statutárního orgánu zastupovat právnickou osobu při jakýchkoliv právních jednáních). Jestliže však soud kolizního opatrovníka (§ 165 odst. 2 o. z.) pravomocně jmenuje, potom i kdyby rozsah jeho působnosti stanovil ve výroku rozhodnutí

v rozporu s tímto příkazem, lze jeho rozhodnutí – poté, kdy nabylo právní moci – přezkoumávat výhradně v řízeních o mimořádných opravných prostředcích podaných proti takovému rozhodnutí (soudům zásadně nepřisluší opětovně přezkoumávat, zda byl v pravomocném rozhodnutí o jmenování kolizního opatrovníka (§ 165 odst. 2 o. z.) „správně“ vymezen rozsah působnosti opatrovníka; výjimkou jsou pouze řízení o mimořádných opravných prostředcích podaných proti rozhodnutí, kterým byl opatrovník jmenován, resp. rozhodnutím, v němž byl vymezen rozsah jeho působnosti).

Právo na spravedlivý proces

Aplikací § 342 odst. 1 písm. b) trestního řádu v již neplatném znění, a z toho plynoucím nezohledněním kritéria přiměřenosti, jež je podle rozhodného znění tohoto ustanovení pro výši splátek peněžitého trestu určující, se obecný soud při svém rozhodování dopustil svévole, v důsledku čehož došlo k porušení práva stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stavba

Účelem institutu autorizovaného inspektora je „oprostit“ stavební úřady od některých činností, které mohou vykonávat efektivněji soukromé subjekty. Vydáním

certifikátu a jeho oznámením stavebnímu úřadu autorizovaný inspektor stvrzuje, že ověřil projektovou dokumentaci a připojené podklady z hledisek uvedených v § 111 odst. 1 a 2 stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb.), aby navrhovaná stavba mohla být provedena. K certifikátu je povinen připojit mj. vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení, včetně způsobu vypořádání jejich případných námitek. Bez toho není možné certifikát vydat a následně stavbu realizovat. Pro povolení provedení stavby tímto způsobem musí být vždy splněny zcela shodné podmínky, jaké platí pro „řádné“ stavební povolení.

Nepodařilo-li se autorizovanému inspektorovi při vypořádání námitek odstranit rozpory mezi osobami, které by jinak byly účastníky řízení, předloží jejich vyjádření spolu s projektovou dokumentací a závaznými stanovisky dotčených orgánů stavebnímu úřadu, který zajistí vypořádání námitek ve své působnosti nebo rozhodne o nezpůsobilosti stavby pro zkrácené stavební řízení. Právní úprava účinná do 31. 12. 2012 v dostatečné míře neřešila ochranu práv osob, které by byly účastníky řádného stavebního řízení, kdyby se vedlo. Proto došlo k její novelizaci zákonem č. 350/2012 Sb., který celý postup po oznámení certifikátu zpřesnil. Avšak i původní znění § 117 odst. 4 stavebního zákona poskytovalo stavebnímu úřadu kontrolní oprávnění ve vztahu k předloženému certifikátu autorizovaného inspektora.

Stavební úřad pochybil, připustil-li možnost provedení stavby podle certifikátu, jenž nesplňoval podmínky pro jeho vydání, a proto na něj nelze hledět jako na rozhodnutí správního úřadu. Nemovitosti stěžovatelů se nacházejí v takové blízkosti stavby, že nelze vyloučit vliv stavby např. na způsob jejich užívání a tím i přímé dotčení vlastnických práv stěžovatelů. Ti se tak měli stát účastníky stavebního řízení, avšak autorizovaný inspektor jim svým postupem znemožnil se ke stavbě vyjádřit. Stavební úřad toto pochybení autorizovaného inspektora nenapravil, ačkoliv touto možností disponoval.

Stavební úřad jednoznačně spadá mezi státní orgány, za škodu jimiž způsobenou odpovídá stát podle § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu. Žaloba stěžovatelů na náhradu

nemajetkové újmy směřující proti státu měla být obecnými soudy posuzována z hlediska možného nesprávného úředního postupu příslušného stavebního úřadu. Obecné soudy nejsou vázány právním posouzením žalobců, ale toliko skutkovým stavem, resp. tvrzeními o tomto stavu. Odpovědnost státu nevyklučuje podle názoru Ústavního soudu ani znění § 146 odst. 2 věty první stavebního zákona, který stanovuje, že autorizovaný inspektor odpovídá za škodu způsobenou jeho činností. Toto ustanovení se totiž primárně týká vztahu mezi autorizovaným inspektorem a stavebníkem. Stejně tak stát nemůže eliminovat právo na náhradu škody ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod tím, že stanoví povinnost autorizovaného inspektora uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu (§ 146 odst. 2 věta druhá stavebního zákona).

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Nahrazení vazby z důvodu zabezpečení péče o dítě

Z odůvodnění napadeného usnesení neplyne, jaké konkrétní skutečnosti dle krajského soudu nasvědčují tomu, že stěžovatel bude v případě, že bude ponechán na svobodě, pokračovat v páchání trestné činnosti. Uvedené argumenty fakticky opakují důvody pro existenci vazebního důvodu, které vyhodnotil okresní soud, a na které krajský soud odkázal. Ani u nich však není dle Ústavního soudu přesvědčivě uvedeno, z jakých konkrétních skutečností (např. konkrétního stěžovatelova jednání či životních poměrů) plyne závěr krajského soudu o naplnění důvodů pro uložení předstížené vazby dle § 67 písm. c) trestního řádu a nemožnosti jejího nahrazení. Přitom zejména rodinná situace stěžovatele se vymyká běžným případům. Stěžovatel je otcem malého nezletilého syna, jehož matka náhle zemřela těsně před stěžovatelovým zadržením, ten mu byl svěřen do péče ve velmi zoufalém psychickém stavu a současně neutěšeném zdravotním stavu s podezřením na diagnózu epilepsie. Stěžovatel bezprostředně po svěřením syna do jeho péče vyhledal pomoc dětského psychologa, kam se synem začal ihned

ambulantně docházet a věnoval dále maximální úsilí tomu, aby byla synovi poskytnuta nezbytná péče jak psychologická, tak zdravotní a se zajištěním mu pevného rodinného zázemí ve společné domácnosti stěžovatele a jeho družky, která je navíc těhotná.

Popěrný úkon

Při výkladu popěrného úkonu, jímž insolvenční správce popírá celou výši přihlášené nevykonatelné pohledávky věřitele, je nutné přihlížet k důvodům popření, které insolvenční správce může doplňovat nebo měnit (v mezích obrany proti incidenční žalobě věřitele popřené pohledávky) po dobu, po kterou tomu v incidenčním sporu nebrání účinky koncentrace řízení. Popření (celé) výše přihlášené pohledávky z titulu smluvní pokuty není podle svého obsahu neurčitě a nelze ho ani vykládat jako popření (pouze) pravosti pohledávky, jestliže insolvenční správce popěrný úkon odůvodní tím, že pohledávka z titulu smluvní pokuty je nepřiměřeně vysoká, a současně žádá, aby soud uplatnil moderační oprávnění a snížil výši pohledávky; pro účely výkladu popěrného úkonu přitom není podstatné, zda lze skutečně moderovat přihlášenou pohledávku až na částku 0 Kč a zda je v tomto ohledu insolvenční správce (případně) v právním omylu.

Společenství vlastníků jednotek

Zákonná působnost společenství vlastníků ve smyslu § 1189 o. z. je omezena na oblast správy, provozu, údržby, oprav domu, jeho společných částí a pozemku, nemůže proto zasahovat do vlastnických práv k bytům (jednotkám) jednotlivých vlastníků. Společenství vlastníků se tak při úpravě svých stanov (jejich změně) může (je oprávněno) pohybovat pouze v rámci kompetencí vyplývajících z jeho působnosti. Rozhodne-li shromáždění společenství vlastníků prostřednictvím stanov o omezení vlastnického práva vlastníků jednotek ohledně užívání bytu, jde o rozhodnutí, které bylo přijato v záležitosti, o které tento orgán nemá působnost rozhodnout, a hledí se na něj, jako by nebylo přijato (§ 245 o. z.).

Dědění

Dědicové se mohou za stávající právní úpravy svých práv domáhat rovněž

žalobou mimo řízení o pozůstalosti. Uplatnit svá práva žalobou mimo řízení o pozůstalosti podle ustanovení § 189 z. ř. s. sice dědic může ještě před skončením řízení o pozůstalosti (ve vztahu k obsahově totožné předěšlé právní úpravě srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 208/2005, nebo podle současné právní úpravy rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2020, sp. zn. 24 Cdo 311/2020), předpokladem však je, že jde o práva k majetku, k němuž soud v řízení o pozůstalosti při projednání pozůstalosti v důsledku neshody dědiců na rozhodných skutečnostech nepřihlížel. Naléhavý právní zájem na určení, že určitá mezi dědici sporná věc, právo nebo jiná majetková hodnota náležela ke dni smrti zůstaviteli, může být dán z logiky věci jen do doby, než soud v řízení o pozůstalosti pravomocně rozhodne o dědictví (§ 185 z. ř. s.), neboť jen do té doby lze případný rozsudek o podané žalobě odstraňující spornost aktiv (či pasiv) ještě zohlednit v rámci pozůstalostního řízení, a to změnou usnesení o obvyklé ceně majetku zůstavitele, jak to ostatně plyne i z § 180 odst. 2 z. ř. s. Nicméně od okamžiku, kdy nabude usnesení o dědictvím právu právní moci, zákon vylučuje, aby následně odstraněná spornost aktiv (či pasiv) byla ve smyslu § 189 odst. 1 ve spojení s § 193 odst. 1 část věty za středníkem z. ř. s. jakkoliv zohledněna v rámci pozůstalostního řízení (řízení o dodatečném projednání pozůstalosti). Zákon naopak výslovně stanoví, že po právní moci usnesení o dědictví se spor o aktiva (či pasiva) pozůstalosti může definitivně vyřešit jen v řízení sporném, přičemž – z hlediska zvažovaného naléhavého právního zájmu – je vyloučeno, aby se rozhodovalo o rozsahu aktiv (či pasiv) náležejících ke dni smrti zůstaviteli (po právní moci usnesení o dědictvím právu se může dědic domáhat ve svůj prospěch vůči ostatním dědicům zpravidla již jen vydání věci, bezdůvodného obohacení nebo určení práva nebo právního vztahu). Obdobně se postupuje v řízení o dodatečném projednání pozůstalosti (§ 193 odst. 1 z. ř. s.) jen s tím rozdílem, že o aktivech (popř. pasivech), která se až v rámci takového řízení ukázala jako sporná, je možné pojmově rozhodnout výlučně jen ve sporném řízení (neboť

tu už existuje pravomocné usnesení o dědictvím právu).

Družstvo

Právo člena družstva podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze družstva podle § 663 z. o. k. je právem plynoucím z účasti v družstvu, a tudíž i právem „spoluvěřícím“ podíl ve smyslu § 31 z. o. k., resp. družstevní podíl ve smyslu § 595 odst. 1 z. o. k. Je-li družstevní podíl převeden na třetí osobu poté, kdy členská schůze přijala určité usnesení, ale dříve, než převodci marně uplyne lhůta k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze, přechází na nabyvatele spolu s dalšími právy a povinnostmi plynoucími z účasti v družstvu i právo napadat platnost tohoto usnesení, a to „v tom stavu“, v jakém svědčilo převodci, bez ohledu na to, zda se ho toto usnesení bezprostředně dotýká.

Veřejný rejstřík

Účelem § 101 odst. 2 z. v. r. je umožnit osobám zapisovaným podle jiného zákona do veřejného rejstříku v rámci zápisu zapsané osoby uplatnit námitky proti jejich výmazu a dosáhnout tak shody zápisu se skutečným stavem, nikoliv přiznat těmto osobám možnost brojit proti správnosti všech zapsaných skutečností. Teleologický výklad § 101 odst. 2 z. v. r. vede proto k závěru, podle něhož osoby zapisované podle jiného zákona do veřejného rejstříku v rámci zápisu zapsané osoby se mohou v případě svého výmazu z veřejného rejstříku domáhat změny pouze takového zápisu, kterým byly z veřejného rejstříku samy vymazány.

Společné jmění manželů

Lze mít za to, že § 3038 představuje přechodné ustanovení pro koncepci, kterou však občanský zákoník neobsahuje. Z tohoto důvodu nemá toto ustanovení žádný aplikační prostor. I z odkazu na § 718 odst. 3 a § 727 odst. 1 o. z. je patrné, že věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti součástí společného jmění manželů jsou a být mohou. Smysl a účel úpravy institutu obvyklého vybavení rodinné domácnosti nevyžaduje a smysl a účel úpravy společného jmění manželů vylučuje, aby se oproti dikci § 3038 o. z. věci nestaly součástí společného jmění

manželů jen proto, že současně tvoří obvyklé vybavení rodinné domácnosti, resp. aby věci nabyté před 1. 1. 2014 tvořící součást společného jmění manželů přestaly být jeho součástí jenom proto, že současně tvoří obvyklé vybavení rodinné domácnosti.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Usnesení valné hromady

Usnesení, kterým valná hromada uděluje pokyn svému statutárnímu orgánu, tak není (nutně) neurčité jen proto, že nedosahuje míry konkrétnosti podle představ jednotlivých společníků (není vyloučeno, aby valná hromada udělila statutárnímu orgánu společnosti pokyn i v obecné formě, aniž by šlo o neurčité rozhodnutí).

Odpovědnost státu za újmu

Na náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna. Nelze-li nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy (např. z titulu odpovědnosti státu za nezákonné omezení osobní svobody, nepřiměřenou délku řízení, náhrady nemajetkové újmy na zdraví ve formě bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, újmy na osobnostních právech v rámci ochrany osobnosti, újmy z titulu porušení zájmu diskriminace podle obecné úpravy i v pracovněprávních vztazích, apod.). Soud přitom neopomene uvést podstatné společné a rozdílné znaky a v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, jakým způsobem se tyto společné a rozdílné znaky promítly do výše stanoveného zadostiučinění, tj. z jakého důvodu je přiznané zadostiučinění přiměřené ve srovnání s jiným zadostiučiněním přiznaným z jiného právního důvodu. Nebude-li možné postupovat ani podle jiného

BRODEC & PARTNERS

— LAW FIRM —

Advokátní kancelář, která Vás bezpečně provede světem paragrafů a pomůže Vám čelit novým výzvám.

www.akbrodec.cz

případu náhrady nemajetkové újmy, je třeba stanovit přiměřené zadostiučnění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé (např. s ohledem na cenovou úroveň nebo výši průměrné mzdy). Uvedené závěry nejsou omezené na stanovení výše přiměřeného zadostiučnění na případy nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které neskončilo odsouzením, ale je použitelné obecně na všechny případy relutárních náhrad nemajetkové újmy podle § 31a odst. 2 zákona č. 358/1992 Sb.

Výpověď z pracovního poměru

Vznikne-li pochybnost o obsahu stanoviska odborové organizace k žádosti zaměstnavatele o udělení předchozího souhlasu k výpovědi z pracovního poměru, je třeba jeho obsah objasnit. I když rozhodnutí odborové organizace o žádosti zaměstnavatele o udělení předchozího souhlasu k výpovědi není právním jednáním, nýbrž (jen) faktickým jednáním, které je hmotněprávním předpokladem pro právní jednání (výpověď z pracovního poměru) a které není samo o sobě způsobilé přivodit následky v právních vztazích stran pracovněprávního vztahu, postupuje se – vzhledem k tomu, že jde rovněž o projev vůle – při objasňování jeho obsahu (obdobně) podle pravidel, kterými se řídí výklad právních jednání a která jsou obsažena v ustanoveních § 555 a násl. o. z.

Vady podání

Usnesení, kterým předseda senátu podle § 43 odst. 1 o. s. ř. účastníka řízení vyzval k tomu, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se tomuto účastníkovi nedoručuje, bylo-li vyhlášeno při jednání konaném v přítomnosti tohoto účastníka nebo jeho zástupce.

Duševní vlastnictví

Prostředníkovi může být podle § 4 odst. 3 zákona č. 221/2006 Sb. uložena pouze taková povinnost, jež spočívá ve zdržení se samotného poskytování určitých jím nabízených prostředků nebo služeb (a to podle okolností v úplném nebo částečném rozsahu), nikoli však

taková povinnost, která v konečném důsledku představuje určení konkrétního způsobu, jakým se má prostředník takového poskytování (teprve) vyvarovat.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Pravomoc soudu

Smlouva mezi dopravcem a příslušným orgánem veřejné moci na základě nařízení č. 1370/2007 a na základě vnitrostátní úpravy, nově soustředěné v návrhu zákona o veřejných službách v přepravě cestujících, nemůže být v zásadě nahrazena jednostranným rozhodnutím úřadu o uložení povinnosti tyto služby poskytovat.

Předkupní právo

Je-li prodávajícím věci, i nemovitě, i jen jeden z manželů, kteří mají věc v SJM, vyvolá smlouva zamýšlené důsledky, kupující se stane vlastníkem věci, nicméně opomenutý manžel má právo za splnění zákonných podmínek uplatnit s účinky ex tunc námitku relativní neplatnosti. Podmínkou pro uplatnění takové námitky není to, že opomenutý manžel nebyl účastníkem smlouvy, ale skutečnost, že smlouva byla uzavřena bez jeho souhlasu (§ 714 odst. 2 o. z.). Není to tedy tak, že by oba manželé museli být nutně účastníky takové smlouvy; vlastnické právo na nabyvatele přejde i v případě, že smlouvu ohledně převodu věci, která je součástí SJM, uzavře jen jeden z manželů, evidovaný v katastru nemovitostí jako její výlučný vlastník. Hmotné právo pak dává opomenutému manželovi možnost uplatnit proti takové smlouvě za určitých podmínek námitku relativní neplatnosti, a chrání tak jeho právo podílet se na utváření smluvní vůle.

Odvolání

Eventuální petit je složen ze dvou částí. V tzv. primárním petitu se žalobce domáhá rozhodnutí o určité povinnosti (typicky např. vydání věci) a pro případ, že takovou povinnost uložit nelze, se žalobce v tzv. eventuálním petitu domáhá uložení povinnosti odlišné (např. peněžité

náhrady). O žalobním požadavku uplatněném formou tzv. eventuálního petitu soud rozhoduje pouze tehdy, jestliže žalobě nevyhověl v tzv. primárním petitu. Vyhoví-li žalobě v tzv. primárním petitu, eventuálním petitem se vůbec nezabývá. Soud nemá možnost volby ohledně přiznaného plnění. O primárním petitu je soud povinen rozhodnout vždy, o eventuálním petitu pouze tehdy, je-li plnění požadované v primárním petitu nemožné. O změnu žaloby jde tehdy, požaduje-li žalobce nově jiné plnění, případně požaduje-li stejné plnění, ale dovozuje-li jej z jiného skutku než vylíčeného v žalobě. Změnou žaloby naopak není požadavek žalobce, aby soud přisoudil téže plnění na základě téhož skutku, avšak z odlišného právního důvodu (na základě jiné právní kvalifikace). Posouzení tvrzeného skutkového děje po právní stránce je vždy úkolem soudu. Žalobce proto nemá povinnost svůj nárok právně kvalifikovat; pokud tak učiní, soud není jeho právním názorem vázán (pouhá změna právní kvalifikace není změnou žaloby).

Náklady řízení

Obecný soud postupuje ústavně souladně, použije-li při rozhodování o nákladech řízení ve věci žaloby na určení práva, že určitá osoba je dědicem, § 9 odst. 3 písm. a) vyhlášky č. 197/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů.

Při posouzení, zda je dáno legitimní očekávání neúspěšného účastníka řízení před obecnými soudy, že bude postupem podle § 136 občanského soudního řádu mimořádně použita již neplatná tzv. přísudková vyhláška [vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], je třeba přihlídnout k tomu, zda takový účastník sám v soudním řízení opakovaně požadoval, aby mu byl přiznán nárok na náhradu nákladů řízení zjištěný podle advokátního tarifu. Stejně tak je třeba upřednostnit

legitimní očekávání úspěšného účastníka řízení, byla-li převážná část jeho úkonů v soudním řízení uskutečněna až po zrušení tzv. přísudkové vyhlášky.

Odůvodnění rozhodnutí

Každá otázka předložená Nejvyššímu soudu v rámci dovolání, nikoli zjevně bezdůvodně, musí být minimálně jednou vypořádána s tím, že poté již Nejvyšší soud může rozhodnutí odůvodňovat stručně, často i jen odkazem na judikaturu. Pokud Nejvyšší soud předloženou otázku takto nevypořádá, popřípadě poukáže na rozhodnutí, která nejsou pro věc relevantní, poruší právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Odůvodnění blanketní stížnosti

Vyhradil-li si stěžovatel ve vazebním řízení lhůtu pro odůvodnění své blanketní stížnosti, má orgán, který o ní rozhoduje, buď upozornit stěžovatele (jeho právního zástupce) na nepřiměřenost navržené lhůty pro odůvodnění a stanovit mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo má vyčkat doplnění stížnosti. Výjimečně, neumožňuje-li aktuální procesní situace jiný postup, může o stížnosti rozhodnout bez dalšího. Takovým výjimečným důvodem však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu), neboť je stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení.

Poskytnutí informací

Ve světle závěrů nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/21 není důvodu, pro který by v případě, kdy Ústav zdravotnických informací a statistiky („ÚZIS“) aplikuje konkrétní zákonný důvod pro neposkytnutí informace (§ 73 odst. 7 či 8 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách), neměl současně zvažovat, zda dotčená

zákonná ochrana poskytnutá těmto údajům je v konkrétním případě skutečně proporcionální z hlediska nezbytného omezení práva na přístup k informacím. Nelze aplikovat předmětné ustanovení, není-li neposkytnutí informací navíc odůvodněno ochranou jiných konkurujících práv či hodnot. Zákonně vyluky pro neposkytnutí informací v celé jejich šíři by měl ÚZIS aplikovat pouze v nezbytných případech, kdy na základě poměrování shledal pro neposkytnutí informací důvod v demokratické společnosti nezbytný k ochraně jiných konkurujících práv či hodnot (například veřejný zájem, veřejná bezpečnost, práva a svobody jiných apod.). ÚZIS je i obecně správním orgánem, který je povinen podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím („informační zákon“) poskytnout informace, nebrání-li tomu ochrana zájmů jiných dotčených subjektů.

Nelze souhlasit s argumentací správních soudů, že názvy jednotlivých porodnic ve spojení s informacemi o zde provedených porodech, učiněných lékařských zákrocích a poraněních představují důvěrné informace, které není možné poskytovat k jiným než statistickým účelům bez písemného souhlasu subjektu údajů. Porušení zákonné povinnosti poskytovatelů zdravotních služeb předávat informace (úplné a pravdivé) je přestupkem. Orgány veřejné moci jsou povinny dodržování této povinnosti kontrolovat a vymáhat její plnění. Jako nástroj k tomu však nemůže sloužit omezování práva na informace. Za důvod odepření poskytnutí informace nelze považovat ani možné zneužití informací či jejich dezinterpretace. Až na výjimečné případy povinnému subjektu nepřísluší zkoumat, jakým způsobem a k čemu žadatel informace použije.

Žadatel o informace v režimu informačního zákona nemá povinnost předložit souhlas zdravotnického zařízení. Je to právě povinný subjekt (toto zařízení), který má dotčené osoby kontaktovat, informovat je o podané žádosti a upozornit, že mají právo se k žádosti i k osobě žadatele vyjádřit a požádat je o souhlas s poskytnutím informací, a je-li to již známo, informovat, jakým způsobem má povinný subjekt v úmyslu žádost vyřídit. Případné neinformování dotčených osob povinnými subjekty nemůže být žadate-

lům ani na újmu, ani tato povinnost nemůže být přenášena přímo na žadatele.

Zveřejňování informací o zákrocích prováděných v jednotlivých porodnicích je v uvedeném rozsahu nepochybně ve veřejném zájmu, neboť informovanost a transparentnost může přispět ke zlepšení zdravotnictví jako celku.

Současně platí, že je-li již podána žádost o informaci v režimu informačního zákona, je ji povinný subjekt, spadají-li požadované informace do jeho působnosti, povinen vyřídit sám, a to postupem, který informační zákon předpokládá, není možné poskytnutí informací, pokud jimi povinný subjekt disponuje, odmítnout s odůvodněním, že existují i jiné způsoby, jak se jich může žadatel domoci.

Zásada kontradiktornosti řízení a náklady řízení

Zásada kontradiktornosti řízení se uplatní i při rozhodování soudu o nákladech řízení. Účastníci řízení musejí mít podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod reálnou možnost předestřít relevantní právní i skutkovou argumentaci, což je třeba posuzovat vždy s ohledem na okolnosti a průběh řízení a vzhledem k jeho účastníkům (např. zda jde o osoby práva znalé nebo zda jsou kvalifikovaně zastoupeny či nikoliv).

Předpokladem jejího naplnění je, že účastník řízení musí mít možnost seznámit se s argumenty protistrany, která se uplatnění § 150 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, domáhá; tam, kde soud zvažuje aplikaci tohoto ustanovení ex officio, případně má-li v úmyslu zohlednit (i) jiné skutečnosti, než které uplatnila protistrana, je nezbytné, aby účastníka (alespoň rámcově) seznámil s důvody, které ho k postupu podle uvedeného ustanovení vedou, nejde-li o takové důvody, o jejichž relevanci není pochyb a které se dostatečně zřetelně podávají pro účastníky z došavadního průběhu řízení.

Chybné posouzení dovolání

Pokud je možno z textu dovolání dovodit, že předpoklad přípustnosti založený na tom, že určitá právní otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi řešena, pak Nej-

vyšší soud pochybil, shledal-li dovolání v této části vadné z důvodu alternativně vymezených předpokladů přípustnosti dovolání.

Náhrada škody způsobené státem

Předložil-li v řízení před soudem účastník argumentaci založenou na právním názoru Ústavního soudu, je povinností obecného soudu takový argument vypořádat v odůvodnění rozhodnutí.

Obecný soud poruší ústavně zaručené právo na soudní ochranu a na náhradu škody podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, nepřihlédne-li při rozhodování o náhradě škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, ke skutečnosti, že přestupkové řízení bylo bez zavinění stěžovatele zastaveno z důvodu procesního pochybení orgánu veřejné moci, neboť postupuje způsobem, jenž přiznání náhrady škody de facto vylučuje.

Exekuce

Pravomocné rozhodnutí soudu o nároku poškozeného na náhradu újmy proti škůdci neznamená, že poškozený nemůže využít svého práva (svědčí-li mu toto podle smlouvy nebo zvláštního právního předpisu) uplatnit i svůj nárok vůči pojistiteli škůdce.

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

Účelem a smyslem kogentního ustanovení § 444 obch. zák. (viz § 263 odst. 1 obch. zák.) je docílit stavu, v němž bude předmět koupě v okamžiku, kdy má kupující dle smlouvy nabytí vlastnické právo, dostatečně odlišitelný od jiného zboží. Musí být totiž určitelné, kterou věc prodávajícího ze svého majetku pozbývá, resp. kterou věc kupující do svého majetku nabyvá. Samotná dikce tohoto ustanovení poji požadavek písemné formy jen se samotným odchylným ujednáním o okamžiku nabytí vlastnického práva kupujícím a nikoliv též na dostatečné označení převáděného zboží v době přechodu

vlastnického práva, coby jeden z předpokladů, za jejichž splnění lze (platně) odchylku sjednat. Opačný výklad by pak byl v rozporu s účelem a smyslem tohoto ustanovení, počítá-li § 444 obch. zák. s tím, že si strany mohou ujednat dřívější okamžik nabytí vlastnického práva rovněž u věcí genericky určených. Tento typ věci přitom nelze a priori specifikovat, neboť by již nešlo o určení předmětu koupě druhem. Účelu ustanovení § 444 obch. zák. může být dosaženo i jinak než v písemné formě, např. uložení předmětu koupě určeného druhem odděleně od jiných věcí téhož druhu, sjednaným mezi stranami, popř. sděleným kupujícímu prodávajícím.

Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“

Spotřebitel

Ustanovení na ochranu spotřebitele mají být aplikována i na vztahy, v nichž vystupuje fyzická osoba, jež má podnikatelské oprávnění, avšak v těchto vztazích se jako podnikatel nechová (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 10. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 1930/11). K ujednání omezujícímu či vylučujícímu práva spotřebitele na náhradu újmy se proto nepřihlíží [§ 1812 odst. 2, § 1814 odst. 1 písm. a) o. z.] i v případě, že s podnikatelem uzavřel smlouvu jiný podnikatel mimo rámec své podnikatelské činnosti.

Týrání zvířat

Pojem trvalých následků na zdraví v smyslu podle § 302 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku není v trestním zákoníku ani v judikatuře specifikován. Ze samotného smyslu tohoto ustanovení však vyplývá, že k naplnění tohoto znaku nepostačí jen nevýznamné, byť trvalé poškození zdraví zvířete, jako je například drobná deformace ušního boltce, ztráta nevýznamné části ochlupení, ztráta zubu apod. Následky na zdraví musí být podstatné, musí znamenat vážný zásah do zdraví zvířete. Vyplývá to i ze systematického výkladu, neboť tato zvlášť přitěžující okolnost je zákonodárcem považována za závažnější než například surové týrání zvířat po delší dobu členem organizované skupiny.

A zároveň je toto trvalé poškození zdraví postaveno na roveň smrti zvířete. K přesnějšímu vymezení, co je trvalým následkem na zdraví zvířete, lze použít určité paralely s některými ustanoveními a závěry judikatury, které se týkají poškození zdraví člověka. I zde musí jít o vážnou poruchu zdraví, jako je zmrzačení, tj. trvalá funkční změna části těla, ochromení údu, tj. trvalá nezpůsobilost nebo značně snížená schopnost pohybu některé končetiny nebo její části. Může jít také o ztrátu nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí anebo poškození důležitého orgánu. Zároveň může být určitým kritériem to, jestli trvalá porucha zdraví způsobila takové porušení normálních tělesných, popřípadě i psychických funkcí, že to výrazně znesnadňuje život zvířete, a to život před poruchou pro něj obvyklý. Podstatné bude hledisko objektivní, neboť zvíře si svůj handicap neuvědomuje, prostě se mu přizpůsobí. I tyto skutečnosti je třeba v řízení o trestném činu týrání zvířat prokazovat, tj. nestačí jen závěr, že k nějakému trvalému následku na zdraví zvířete došlo.

Zdravotnictví

Poskytovatel zdravotní péče je před provedením zákroku povinen pacientovi poskytnout údaje o jeho aktuálním zdravotním stavu, o povaze a účelu navrženého léčebného postupu, o předpokládaném výsledku, o rizicích, s nimiž je zákrok spojen, a o jiných možnostech řešení zdravotních obtíží pacienta. Musí tak učinit natolik srozumitelně, aby pacient vzhledem ke svému postavení a zdravotnímu stavu pochopil podstatu informací a byl schopen se podloženě vyslovit, zda zákrok podstoupí. Základní formou je ústní vysvětlení, neboť jen v některých případech je předepsána písemná forma. Ústní podání lékaře zároveň nejlépe umožňuje zprostředkovat potřebné informace způsobem, který zákon označuje za srozumitelný a pochopitelný, aby bylo možno rozumně předpokládat (i s přihlédnutím k pozici pacienta čelícímu zdravotním obtížím), že si pacient dokázal uvědomit obsah všech složek poučení. To platí i v případě obligatorní písemné formy nebo přistoupí-li poskytovatel zdravotní péče na žádost pacienta či z vlastní iniciativy k písemnému zachycení poučení a vyjádření souhlasu; základní údaje je zpravidla třeba i tehdy poskytnout ústně a nemůže je nahra-

▣ ▣ ▣ HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** patří mezi renomované kanceláře zaměřené na komplexní právní služby pro soukromý i veřejný sektor. Kancelář je členem **mezinárodní sítě** právních kanceláří **AllyLaw** zaměřených na poradenství v obchodním právu. Poskytujeme **multidisciplinární služby** v rámci spolupráce s významnými poradenskými firmami zejména v rámci fúzí, akvizic, restrukturalizací, služeb projektového poradenství, veřejných zakázek a projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, zpracování analýz, metodik a legislativních prací. V soutěži Právnická firma roku byla advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** opětovně vyhlášena doporučovanou či velmi doporučovanou kanceláří zejména pro oblasti **pracovního práva, veřejných zakázek a práva duševního vlastnictví**, kde byla za rok 2012 vyhlášena **vítězem**. Mezi **hlavní nabízené služby kanceláře** patří právní poradenství v následujících oblastech:

- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora
- Projekty financované z EU fondů
- Výzkum, vývoj a inovace
- Plánování a financování sociálních služeb
- Analýzy, metodiky, studie proveditelnosti, legislativní podpora
- Obchodní právo
- Fúze, due diligence, reorganizace
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Nemovitosti a stavební právo
- Retail / Ochrana spotřebitele
- Řešení tuzemských a mezinárodních sporů, činnost rozhodců

AllyLaw

dit jen písemné sdělení. Bylo-li poučení dáno tímto kombinovaným způsobem, pak ve sporu o náhradu újmy odvozané od provedení zákroku bez informovaného souhlasu musí soud pečlivě posoudit veškeré konkrétní okolnosti, za jakých byl pacient informován a v jaké situaci, případně v jakých časových souvislostech vyslovil souhlas se zákrokem. Budou se lišit běžné rutinní či opakované výkony (měření tlaku, odběr krve, apod., pacient je již dříve patřičně poučen) od závažnějších zákroků, při nichž má zase význam rozlišení, zda jde o postupy předem plánované či zda jsou reakcí na úraz či náhlou indispozici pacienta. Má-li pacient kromě jiného též právo vzdát se podání informací o svém zdravotním stavu [§ 31 odst. 2 písm. f) bod 1 zdravotního zákona], má bezpochyby i právo v mezích možností určit, nakolik podrobně se bude předloženými údaji zabývat a jak s nimi naloží. V rámci práva na autonomii pacienta se tak zároveň musí projevit i jeho jistá odpovědnost za způsob, jakým ji využije. Nelze tedy paušalizovat a trvat ohledně poučení pacienta bezvýjimečně na určitém obsahu či formě (není-li výslovně předepsána), nýbrž závěr, zda informace byla podána v souladu se zákonným požadavkem, je nezbytné učinit vždy individuálně a na základě zhodnocení všech okolností provázejících daný lékařský výkon i poměrů, které mu předcházely.

Výpověď z pracovního poměru

Uzavrou-li zaměstnavatel a zaměstnanec po 31. 12. 2013 dohodu o prodloužení výpovědní doby podle ustanovení § 51 odst. 1 zák. práce v průběhu výpovědní doby, musí z obsahu dohody jednoznačně vyplývat, kdy (který den) má pracovní poměr účastníků dohody (uplynutím výpovědní doby) skončit. Výpovědní doba musí být současně sjednána tak, aby její délka (po jejím prodloužení) byla přiměřená okolnostem konkrétního případu, jinak jde o (relativně) neplatné právní jednání ve smyslu ustanovení § 580 odst. 1 o.z.

Insolvenční řízení

Má-li insolvenční soud za to, že po zjištění pohledávky zajištěného věřitele postupem podle § 201 odst. 1 písm. a/ insolvenčního zákona a poté, co pravomocným usnesením odsouhlasil

vydání výtěžku zpeněžení předmětu zajištění takovému věřiteli, nově nastaly nebo nově vyšly najevo takové skutečnosti, pro které by plnění na pohledávku mohlo založit kolizi se základními zásadami insolvenčního řízení (potažmo s dalšími procesními zásadami), a došlo by jím k popření základních principů právního státu a ke zcela zjevné nespravedlnosti, může ukončit účast zajištěného věřitele v insolvenčním řízení rozhodnutím vydaným podle § 186 odst. 1 insolvenčního zákona. Učiní-li tak, pak v odůvodnění takového rozhodnutí uvede důvod, pro který na pohledávku nelze plnit (uvede nově nastalou skutečnost nebo nově najevo vyšlou skutečnost a vysvětlí, proč jde o skutečnost, pro kterou by plnění na pohledávku mohlo založit kolizi se základními zásadami insolvenčního řízení, potažmo s dalšími procesními zásadami, a pro kterou by tímto plněním došlo k popření základních principů právního státu a ke zcela zjevné nespravedlnosti).

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Blankosměnka

Majitel blankosměnky může přihlásit svou pohledávku za dlužníkem, který je na blankosměnce podepsán jako směnečný rukojmí, do insolvenčního řízení dlužníka jako pohledávku vázanou na podmínku, že bude blankosměnka doplněna o chybějící náležitosti, a stane se tak (s účinky ex tunc) směnkou úplnou.

Bezdůvodné obohacení, exekuce

Výraz „odměna“ (resp. „podíl na odměně“) obsažený v ustanovení § 15 odst. 6 e. ř. je třeba vykládat širěji než „odměna exekutora“ ve smyslu § 87 odst. 1 e. ř., § 90 odst. 1 e. ř. či „odměna za výkon exekuční činnosti“ podle § 5–12 exekutorského tarifu. Podílem na odměně je vedle podílu na samotné odměně exekutora třeba rozumět i podíl na náhradě hotových výdajů, jakož i na dalších náhradách. (dohoda odvolaného a nového soudního exekutora podle § 15 odst. 6 věty první e. ř. má s konečnou

platností a bezesbýtku vypořádat všechny majetkové vztahy mezi odvolaným a novým soudním exekutorem spojené s převzetím exekutorského úřadu. Dojde-li z důvodu absence dohody k aplikaci ustanovení § 15 odst. 6 věty druhé e. ř., Exekutorská komora ČR svým rozhodnutím rovněž vypořádává vedle samotného podílu na odměně odvolaného soudního exekutora i jeho podíl na náhradě hotových výdajů, jakož i podíl na dalších náhradách dle § 90 odst. 1 e. ř.)

Litispence

U řízení zahájených téhož dne žalobami doručenými soudem prostřednictvím informačního systému datových schránek je pro účely posouzení, které z těchto řízení má být zastaveno pro překážku věci zahájené (litispence) ve smyslu § 83 odst. 1 o. s. ř., rozhodný již „okamžik“ zahájení řízení určený ve smyslu ustanovení § 82 odst. 1 věty druhé o. s. ř. hodinou, minutou a vteřinou, ve které byla žaloba dodána prostřednictvím datové zprávy do datové schránky soudu.

Právní jednání

Teprve tehdy, nelze-li zjistit skutečnou vůli (úmysl) jednajících, postupuje soud podle pravidla vyjádřeného v § 556 odst. 1 větě druhé o. z. (nelze-li zjistit úmysl jednajících, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen). Ustanovení § 556 odst. 2 o. z. pak uvádí demonstrativní výčet okolností, k nimž soud při výkladu právního jednání přihlíží. Jedním ze základních principů výkladu smluv je prioritou výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady (potius valeat actus quam perat). Neplatnost smlouvy má proto být výjimkou, nikoli zásadou. Za ústavně konformní nelze označit takovou praxi obecných soudů, kdy (bez ohledu na konkrétní okolnosti případu) mechanicky preferují výklad vedoucí k (absolutní) neplatnosti smlouvy před výkladem neplatnost smlouvy nezakládajícím, neboť jím nejen porušují základní právo jednotlivců (smluvních stran), zaručené čl. 2 odst. 3 Listiny, ale v konečném důsledku se jím dostávají do rozporu s principy právního státu vyvěrajícími z čl. 1 odst. 1 Ústavy.

Insolvenční řízení

Při řádném průběhu insolvenčního řízení insolvenční soud o návrhu na povolení výjimky dle § 295 odst. 3 insolvenčního zákona rozhodne tak, že tomuto návrhu vyhoví (výjimku povolí) nebo návrh zamítne. Nestane-li se tak a insolvenční soud o návrhu na povolení výjimky nerozhodne, nelze žadateli o výjimku upřít možnost domáhat se žalobou z předkupního práva nahrazení projevu vůle.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Exekuce

Účastníky exekučního řízení jsou zásadně oprávněný, povinný, případně manžel povinného. Účastníky dílčích fází exekuce jsou vedle nich též osoby, o jejichž právech a povinnostech se v dané dílčí fázi jedná, případně ti, o nichž to stanoví zákon. Zcela výjimečně dochází k tomu, že účastníci jen dílčí fáze exekuce se po dobu jejího trvání mohou stát i účastníky případného řízení o návrhu na zastavení exekuce prodejem nemovitých věcí, které se do této fáze vklíní. Je tomu tak tehdy, když by jinak došlo k popření jejich práv, jimiž disponují v dílčí fázi exekuce.

Důkazy v trestním řízení

Jestliže v trestním řízení existuje pouze jediný usvědčující důkaz, musí být věnována mimořádná pozornost důkladnému prověření tohoto jediného přímého usvědčujícího důkazu a takový důkaz musí být pečlivě hodnocen.

Náhrada nákladů řízení

Za důvody hodné zvláštního zřetele je třeba považovat takové okolnosti, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivé ukládat náhradu nákladů řízení tomu účastníku, který ve věci úspěch neměl, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném účastníku, aby náklady vynaložené v souvislosti s řízením nesl ze svého. Významné jsou rovněž okolnosti, které vedly k soudnímu uplatnění nároku, postoj účastníků v průběhu řízení a okolnosti

další, které mají skutečný vliv na spravedlivost rozhodnutí o náhradě nákladů řízení.

Spočíval-li důvod pro aplikaci § 150 o. s. ř. pouze v jakési "lítosti" soudu nad vedlejším účastníkem, který neunesl žalobní břemeno, když se mu nepodařilo coby žalobci prokázat jeho žalobní tvrzení, je takové posouzení, neberoucí naopak v potaz situaci druhého účastníka, proti kterému byla podána žaloba, zcela mimo možnosti, jež soudu moderační právo přiznává. Pokud je toto ustanovení aplikováno s uvedením důvodu, který jeho aplikaci objektivně založit nemůže, aniž byly posouzeny všechny relevantní důvody pro jeho možnou aplikaci, jde o postup znamenající libovůli a zasahující do základního práva na spravedlivý proces.

Soud, který zvažuje aplikaci moderačního práva, má povinnost dát účastníkům prostor se k tomu vyjádřit a umožnit jim tak vznášet tvrzení či důkazní návrhy, které by mohly aplikaci tohoto ustanovení ovlivnit. Jen tak je postup soudu předvídatelný a dostojí zásadě kontradiktornosti řízení.

Nesprávné správní rozhodnutí

Nelze připustit, aby de facto jakýkoliv jiný právní názor, který by se posléze ukázal nesprávným, zakládal trestní odpovědnost úřední osoby, která jej v určité době učinila, a to bez ohledu na výchozí disk, která ji k němu vedla, neboť po nikom, byť vybaveném rozhodovací pravomocí, není možno vyžadovat absolutní neomylnost, pokud není při chybném rozhodnutí prokázán záměr či neakceptovatelný nedbalý, excesivní či svévolný přístup. Z ústavních aspektů trestního práva jako prostředku ultima ratio plyne, že žádný soud nemůže přehlížet zjevnou skutečnost, že nástroje, pomocí nichž se realizuje trestněprávní ochrana, omezují základní práva či svobody, a jen důsledné respektování tohoto principu zaručuje, že takové omezení bude možno ještě považovat za přiměřené účelu sledovanému trestním řízením ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Princip subsidiarity trestní represe přitom vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, tj. především v těch případech, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní.

Věcná nesprávnost správního rozhodnutí, která není konstatována instancně nadřízeným správním orgánem, nýbrž soudem v trestním řízení, nemůže představovat sama o sobě naplnění objektivní stránky trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 tr. zákona, legitimita trestněprávních zásahů může být odůvodněna pouze nutností ochrany elementárních právních hodnot před činy zvláště škodlivými pro společnost, kdy neexistuje jiné řešení než trestněprávní.

Nesprávný úřední postup

Náhrada škody za nesprávný úřední postup spočívající v nepřiměřené délce soudního řízení nemůže být odepřena proto, že poškozený nevyužil právní prostředky ochrany svého práva v podobě zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení, když byly v konkrétní situaci neefektivní. To platí tím spíše, když § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, nedopadá na náhradu škody způsobenou nesprávným úředním postupem. Opačný výklad porušuje právo poškozeného na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem státního orgánu podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Postup soudu, který v odůvodnění rozhodnutí nejprve konstatuje nesprávný úřední postup státního orgánu i vznik majetkové škody, následně se zabývá příčinnou souvislostí mezi nimi, a v závěru odůvodnění začne polemizovat, zda tatáž majetková škoda vůbec vznikla, je nelogický, vnitřně rozporný a nemůže být samostatným důvodem k zamítnutí žaloby. Při neexistenci škody nemůže pojmově docházet k posuzování příčinné souvislosti mezi ní a deliktním jednáním. Ignorování této rozpornosti Nejvyšším soudem v řízení o dovolání a jeho odmítnutí porušuje právo dovolatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Odměňování členů zastupitelstev územních samosprávných celků

Nestanovil-li zákonodárce meze pro vydání nařízení vlády, kterým se stanoví výše odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků ani mechanismus jejich valorizace, porušil čl. 78 Ústavy. Současně tím zákonodárce ve věcech spadajících do samostatné působnosti porušil právo na územní samosprávu podle čl. 101 odst. 4 Ústavy, neboť zasáhl do činnosti územních samosprávných celků způsobem nestanoveným zákonem.

Střídavá péče

Nedostojí-li obecné soudy své povinnosti přesvědčivě a srozumitelně odůvodnit svůj právní závěr, že není v nejlepším zájmu dětí být ve střídavé (byť i nestejněměrné) péči obou rodičů, poruší právo dotčeného rodiče na péči o děti a jejich výchovu podle čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Ztížení společenského uplatnění

Pokud soudy nepřistoupily k zadání revizního znaleckého posudku, nelze v jejich postupu prima facie shledat porušení stěžovatelčích ústavně zaručených práv. Takový postup by však měl navazovat na řádné osvětlení závěrů znalce v rámci jeho výsledku. Soudy by také měly v odůvodnění dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit, proč považují závěry obsažené ve znaleckém posudku za jasné a úplné a proč nepřistoupily, i přes návrhy stěžovatelky, k provedení revizního znaleckého posudku. V případě nedostatečného odůvodnění jde o procesní pochybení v podobě tzv. opomenutého důkazu.

Soudům nelze z čistě formálního hlediska vytknout, že i za situace, kdy stěžovatelkou napadená rozhodnutí byla vydána již za účinnosti nového občanského zákoníku (který k 1. 1. 2014 zrušil vyhlášku č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění), postupovaly při stanovení výše odškodnění za ztížení společenského uplatnění v souladu s přechodnými ustanoveními občanského zákoníku podle úpravy obsažené ve vyhlášce 440/2001 Sb. Ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. však umožňovalo soudům ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele, výši odškodnění stanovenou pod-

le této vyhlášky přiměřeně zvýšit. Při rozhodování o odčinění újmy na zdraví měly obecné soudy i podle této právní úpravy stanovit peněžitou náhradu ve výši odpovídající zásadám slušnosti tak, jak je za současného právního stavu výslovně upraveno v § 2958 občanského zákoníku.

Není možné odhlédnout od toho, že současná právní úprava a soudní praxe opustila dosavadní princip určení výše náhrady za vznik překážky lepší budoucnosti. Soudy při určování výše odškodnění vycházejí z Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví. Obecné soudy mají podpůrně při úvaze o přiměřené výši odškodnění vzít v potaz i tuto Metodiku.

Střídavá péče

Naplnují-li oba rodiče všechna kritéria podobnou měrou, vytváří aplikace čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy ve spojení s čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a čl. 3 a čl. 18 Úmluvy o právech dítěte (vyhlášené pod č. 104/1991 Sb.) presumpci ve prospěch

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

střídavé péče. Tuto presumpci lze vyvrátit, nicméně jsou k tomu zapotřebí pádné, náležitě objasněné a vysvětlené důvody, mající oporu v ochraně nejlepšího zájmu dítěte.

Obecné soudy by neměly při posuzování nejvhodnějšího výchovného modelu, jsou-li naplněna všechna výše uvedená kritéria, upřednostňovat výlučnou péči s širokým stykem pro nerezidentního rodiče, ale v souladu s judikaturou zvolit model střídavé (byť třeba nestejněměrné) péče.

Z práva na spravedlivý proces vyplývá povinnost obecných soudů reagovat v odůvodnění svých rozhodnutí na ve vyjádření účastníků řízení namítané nesrovnalosti a vady znaleckých závěrů či postupu znalce, a to v míře závislé na povaze, kvalitě a relevanci výhrad účastníků řízení [nález sp. zn. III. ÚS 2396/19 ze

dne 29. 10. 2019 (N 180/96 SbNU 263)]. Vycházejí-li obecné soudy při svém rozhodování z názoru psychologů, měly by je v souladu se zásadou přímosti a ústnosti vyslechnout při jednání a konfrontovat s námitkami účastníků řízení (sp. zn. I. ÚS 3350/22 ze dne 8. 2. 2023, bod 24). Relevantní přitom zásadně mohou být názory pouze těch psychologů, kteří měli možnost osobního kontaktu s nezletilým dítětem, matkou i otcem (již citovaný náález sp. zn. I. ÚS 3065/21, body 47–49).

Blanketní stížnost

Vyhradí-li si ve vazebních věcech stěžovatel lhůtu pro odůvodnění blanketní stížnosti, má soud, který o ní rozhoduje, buď upozornit stěžovatele (jeho právního zástupce) na nepřiměřenost navržené lhůty pro odůvodnění a stanovit mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo má vyčkat doplnění stížnosti. Pouze výjimečně, nemožňuje-li aktuální procesní situace jiný postup, může o stížnosti rozhodnout bez dalšího. Takovým výjimečným důvodem však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu), neboť ten je stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení. Nevyčká-li stížnostní soud na avizované odůvodnění stížnosti, poruší právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší státní zástupce

Jmenování a odvolávání nejvyššího státního zástupce vládou je výkonem veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a správní soudy mají pravomoc tento postup přezkoumávat. Jmenování nejvyššího státního zástupce je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Nejvyšším státním zástupcem může být jmenována pouze osoba, která vykonává funkci státního zástupce [§ 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství].

Advokátní kancelář HSP & Partners v.o.s.

se sídlem v Praze patří k nejstarším, ryze českým kancelářím v České republice. Je synonymem pro zkušenost, profesionalitu, komplexnost služeb a úspěšnost v právních sporech.

HSP / **& PARTNERS**
advokátní kancelář

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

První banka s fotovoltaikou. Centrála Komerční banky má na střeše solární elektrárnu

Komerční banka má jako první banka v ČR na střeše centrály fotovoltaiku. Na 210 panelů vyrobí ročně téměř 100 MWh elektřiny a sníží emise CO₂ o 36 tun. Pro instalaci je využit model „Fotovoltaika za 1 Kč“, který umožňuje zákazníkovi pořídit si elektrárnu bez investičních nákladů. Komerční banka tak přispívá ke svému cíli být do roku 2026 uhlíkově neutrální. Instalaci už dokončila společnost ČEZ ESCO, která se zaměřuje na energeticky úsporná a klimaticky šetrná řešení pro firmy, obce a veřejnou správu.

Komerční banka chce být uhlíkově neutrální do roku 2026, Skupina ČEZ zase do roku 2030 počítá s omezením využívání uhlí na minimum a jeho nahrazením při výrobě elektřiny nízkoemisními a obnovitelnými zdroji. Důkazem, že to obě velké firmy myslí vážně a při dosahování těchto cílů chtějí spolupracovat, je společný produkt Fotovoltaika za 1 Kč, na jehož vývoji se podílela také dceřiná společnost KB, SG Equipment Finance (SGEF). Zákazníkovi umožňuje pořídit si střešní fotovoltaickou elektrárnu bez investičních nákladů. Komerční banka

jde příkladem, a stává se jednou z firem, která si nechává instalovat fotovoltaickou elektrárnu tímto způsobem.

„Ve Skupině Komerční banky klademe důraz zejména na odpovědné podnikání, digitalizaci, optimalizaci procesů a nákladovou efektivitu. Dlouhodobě plníme naše závazky udržitelnosti, jejichž hlavním cílem je dosažení uhlíkové neutrality do roku 2026. Udržitelná budoucnost pro nás představuje naprosto klíčové téma a veškeré naše aktivity jsou toho důkazem. Mám proto radost, že se nám společně s ČEZ ESCO podařilo instalovat

fotovoltaickou elektrárnu na střechu naší hlavní budovy na Stodůlkách. Jsme první bankou v Česku, která bude tímto způsobem vyrábět solární energii na střeše centrály. Věřím, že budeme inspirací i pro ostatní banky,“ říká Jan Juchelka, předseda představenstva a generální ředitel Komerční banky.

Fotovoltaika za 1 Kč

ČEZ ESCO panely nejen nainstaluje, ale po dobu 25 let zajistí jejich provoz a bude garantovat budově Komerční banky dodávku elektřiny za smlouvenou

Ostatní advokáti mluví španělsky, my jsme španělští advokáti.

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku
a Latinské Americe

Servicios legales en Español

Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736–7
praha@mva.legal

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law

Praha | Madrid | Bratislava

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

cenu. Komerční banka pak bude investici splácet v ceně odebrané elektřiny, která bude výrazně nižší, než kterou platí banka v současné době za dodávku ze sítě. Po 15letém provozu může KB také za 1 Kč elektrárnu odkoupit a dále si vyrábět vlastní energii. Moderní panely typu half-cut o výkonu 450 Wp umožňují v kombinaci se střídači SolarEdge s výkonovými optimizéry vyrábět elektřinu i při částečném zastínění panelů. Monitoring přes webovou aplikaci je zase zárukou rychlého odhalení případných poruch a minimalizace ztrát na výrobě. Kvůli co nejnižšímu zatížení střechy byla zvolena roznášecí lehká ocelová konstrukce, která počítá i s rezervou na nadprůměrnou sněhovou pokrývku.

„Firmy a obce napříč Českem v poslední době ve velkém poptávají fotovoltaiky. Solární elektrárny jsou domácí zdroj bezemisní elektřiny, účinný nástroj pro snižování výdajů za energie a v časech energetické krize významně posilují energetickou bezpečnost a soběstačnost České republiky. ČEZ ESCO chce pomoci vybudovat stovky megawattů výkonu i našim zákazníkům: firmám, obcím a českým městům. Komerční banka a SGEF jsou na této společné cestě partnerem s jasnou vizí, který důvěru v moderní technologie neváhá dokazovat na vlastním příkladu,“ doplňuje Kamil Čermák, generální ředitel společnosti ČEZ ESCO.

„Mohu potvrdit velký zájem o Fotovoltaiku za 1 Kč. V loňském roce, kdy byl novinkou v naší nabídce, jsme řešili více než 130 poptávek a schválili financování solárních elektráren v objemu přes 170 milionů korun,“ uvádí Eva Jiránková, obchodní ředitelka SG Equipment Finance.

Na ploše necelých 1000 m² vznikla díky více než 200 solárním panelům elektrárna o výkonu 94,5 kW, která každoročně přemění energii slunečního záření v 96,6 MWh bezemisní elektřiny. Vyrobenou energii objekt kompletně spotřebuje.

Elektrárna je dokončena. V tuto chvíli probíhají administrativní procesy připojení k distribuční síti.

Komerční banka je mateřskou společností Skupiny KB a je součástí finanční

Eva Jiránková (SGEF), Jan Juchelka (KB) a Kamil Čermák (ČEZ ESCO) na tiskové konferenci

skupiny Sociétés Générale. KB je univerzální bankou se širokou nabídkou služeb v oblasti retailového, podnikového a investičního bankovníctví. Společnosti Skupiny Komerční banky nabízejí další specializované služby, mezi které patří penzijní připojištění, stavební spoření, leasing, factoring, spotřebitelské úvěry a pojištění. KB působí rovněž ve Slovenské republice, a to prostřednictvím pobočky zaměřené na obsluhu korporátních klientů.

ČEZ ESCO je přední český expert na úsporná energetická řešení, dodavatel bezemisní a zelené elektřiny skrze certifikáty původu a partner českého průmyslu a veřejné správy na cestě k dekarbonizaci a udržitelnosti. Zajišťuje komplexní řešení energetických potřeb – od instalace decentrálních ekologických zdrojů včetně bateriových úložišť, přes firemní elektromobilitu na klíč až po projekty energetických úspor a komplexní dodávky technického zabezpečení budov (TZB). Má přibližně 2000 zaměstnanců. Mezi dceřinými společnostmi ČEZ ESCO patří AirPlus, AZ KLIMA, CAPEXUS, ESCO Distribution Systems, ČEZ Energetické služby, ČEZ ENERGO, Domat Control System, E-Dome, EP Rožnov, ENESA, HORMEN a KART. Více na www.cezescoco.cz ČEZ ESCO chce do roku 2030 po-

stavit nebo provozovat pro potřeby svých zákazníků fotovoltaické elektrárny o celkovém instalovaném výkonu 300 MW. Půjde o instalace převážně na střechách, carportech a ve výrobních areálech zákazníků.

SG Equipment Finance, dceřiná společnost KB, patří mezi přední finanční společnosti v České republice a na Slovensku. Více než pět tisícům klientů poskytuje finanční leasing, operativní leasing a úvěry. Financuje investice do strojů a zařízení, zemědělské techniky, dopravní techniky a moderních technologií.

„Chráníme hodnoty“, říká Jakub Hollmann předseda představenstva CCS PREMIUM TRUST a.s.

Po vzoru v zahraničí ustálených trendů se i český svěřenský fond stává etablovaným nástrojem pro účely správy majetku, jeho mezigenerační předání a dlouhodobé uchování majetku. Prostřednictvím svěřenského fondu jsou pak zakladatelé schopni již dnes předejít budoucím konfliktům a zabezpečit zajištění anebo podporu dalších generací.

Kde se svěřenské fondy vzaly?

Svěřenské fondy byly zákonodárcem představeny v roce 2014. Ve světovém měřítku se však nejedná o žádnou novinku. V zahraničí jde o zcela tradiční a hojně užívaný nástroj, a to nejen pro účely mezigeneračního předání majetku.

Při poskytování našich služeb tak čerpáme nejen ze zkušeností z českého prostředí, ale i z našich zkušeností ze zahraničí a z široké sítě mezinárodních kontaktů.

Hovořil jste o nárůstu počtů svěřenských fondů, co je podle Vašeho názoru hlavní příčinou?

Svěřenské fondy zažívají zejména v posledních několika letech velký boom. Zatímco v roce 2019 jsme měli v České republice přibližně 2.000 svěřenských fondů, dnes se neodvratně blížíme k překročení hranice 5.000 svěřenských fondů. Hlavní příčinou je jednak zvýšení povědomí široké veřejnosti, ale i uvědomění lehkosti bytí, kterou přinesla pandemie COVID.

Zejména ve vztahu k české klientele pak klíčovou roli hraje i fakt, že do věku 60+ dospěla i generace porevolučních podnikatelů, kterým se povedlo vytvořit úspěšné firmy, či nahromadit nemalé majetky a nyní přemýšlí, jak vše co nejefektivněji převést na další generace či majetek ochránit.

Mohl byste ve stručnosti našim čtenářům představit, co to svěřenský fond je?

Svěřenský fond je velmi zjednodušeně pomyslná schránka, do které je vyčleněn majetek zakladatele, funguje v uvozovkách autonomně a je ochráněna před vnějšími vlivy. Svěřenský fond je možné zřídit pro soukromé účely, typicky pro účely správy

rodinného majetku, nebo pro veřejně prospěšné účely, například jako alternativa nadace, či nadačního fondu.

Hlavní slovo při nastavení pravidel má zakladatel, tedy ten, kdo vybuodoval rodinné bohatství, a ten který současně stanoví pravidla, podle kterých je následně majetek spravován.

Co patří mezi hlavní přínosy svěřenského fondu?

Přínosy svěřenského fondu se projevují na několika úrovních. Tou první je bezesporu profesionalizace správy majetku, kterou svěřenské fondy přinášejí na naše území. Před představením svěřenských fondů byla většina naší klientely nucena pro účely profesionální správy majetku volit zahraniční alternativy, jelikož česká právní úprava nenabízela vhodné řešení.

Další výhodou je přínos samotným zakladatelům. Prostřednictvím správně nastaveného svěřenského fondu je zakladatel schopen zajistit uchování, profesionální správu a mezigenerační předání nabytého majetku. Poměrnou část našich klientů tvoří právě zakladatelé, kteří chtějí zajistit zachování a rozvoj svého životního díla a podporu budoucích generací. Často se setkáváme se situacemi, kdy se potenciální nástupci zcela rozcházejí v názorech na řízení rodinného businessu, například jeden jej chce prodat a druhý dále rozvíjet. V takovém případě pak může zanedbání situace vést nejen k zániku budované firmy, ale rovněž ke vzniku sporů v rodinné či ztrátě veškerého majetku. Všem těmto rizikům se dá prostřednictvím svěřenského fondu předejít.

Pro koho je svěřenský fond vhodný?

S touto otázkou se setkávám čím dál tím častěji. Rozhodujícím faktorem není

Jakub Hollmann

hodnota majetku, ale souhrn celé řady důvodů, velmi podstatný je pak počet potenciálních beneficentů/dědiců.

Díky své flexibilitě může svěřenský fond posloužit klientům napříč spektrem. Vedle zakladatelů, kteří úspěšně provozují porevoluční business se na nás začínají obracet i čtyřicátníci, kteří vnímají podnikatelská rizika v novém kontextu. Chtějí své podnikání konsolidovat a ochránit tak, aby případné negativní podnikatelské vlivy neohrozily zajištění rodiny.

Rozmanitá klientela s sebou přináší i celou řadu specifických požadavků. Zatímco tradičnější klientela například požaduje účast beneficentů na štedrovecerní večeři, tak mladší klienti často po beneficentech požadují podporu ekologického životního stylu nebo společensky odpovědné chování. Setkali jsme se například s tím, že klient podmiňoval plnění beneficentům přechodem domácnosti beneficenta na obnovitelné

zdroje, anebo financováním nákupu výlučně automobilů na elektrický pohon. Požadavky zakladatelů se v průběhu času mění, na to svěřenský fond samozřejmě reaguje a zakladatelská listina je tomu přizpůsobena.

Můžete nás v krátkosti provést postupem, který vede k založení svěřenského fondu?

Založení svěřenského fondu si vyžaduje svůj čas, a to nejen co do nastavení fondu jako takového, ale zejména pro ujasnění záměru klienta, přece jen se ve většině případů jedná o jejich celoživotní dílo. Po vyjasnění všech podstatných otázek klientovi doporučíme nejvhodnější možnou variantu řešení a následně přistoupíme k nastavení pravidel svěřenského fondu.

Je potřeba mít na paměti, že založení svěřenského fondu je jen prvním, nicméně klíčovým krokem. V případě rodinných svěřenských fondů se nám nejvíce osvědčila spolupráce s celou rodinnou. Poté co se zakladatelem nastavíme a následně založíme svěřenský fond, tak přivzeme všechny zúčastněné osoby, vysvětlíme jim, jak svěřenský fond funguje, na co mají právo, co se po nich požaduje a na koho se mohou obrátit. Setkání jsou velmi zajímavá, často se nám stává, že se u nás v kanceláři sejde až 20 lidí, a to napříč generacemi od dětí až po prarodiče.

Dotkli jsme se zahraničí a možných alternativ, kdy je čas tento model zvážit a co doporučujete?

Nárůst zájmu o zahraniční alternativy jsme sledovali ve dvou hlavních vlnách. V první řadě před uvedením svěřenských fondů v roce 2014 a následně pak s událostmi posledních měsíců a let, které ukazují křehkost globalizované společnosti. Naším klientům doporučujeme zahraniční alternativy zejména pro účely diverzifikace rizik, anebo za situace, kdy je většina jejich portfolia umístěna v zahraničí. Při poskytování našich služeb rovněž dbáme na možná hrozící rizika, proto se velmi důkladně zabýváme otázkou tzv. exit doložek v případě nepředvídatelných výkyvů společenské, právní nebo dokonce rodinné situace.

Nejčastěji spolupracujeme s našimi lichtenštejnskými kolegy. Lichtenštejnské

knížectví je řadu let symbolem stability a prosperity a rovněž se jedná o jednu ze zemí, která má nejstarší úpravu trustů na světě. Pro naše klienty je rovněž velmi atraktivní dojezdová vzdálenost. Díky široké síti kontaktů jsme však schopni zajistit i celou řadu dalších alternativ. Volba nejvhodnější varianty je vždy úzce spjata s požadavky klienta a tím, co zahraniční alternativy mohou nabídnout.

Vidíte v oblasti správy majetku obecně, ale i v souvislosti se svěřenskými fondy nějaký aktuální trend?

Velmi mě těší fakt, že trendem jsou samotné svěřenské fondy. Byť to nějakou dobu trvalo, tak široká veřejnost pomalu ale jistě dospěla k tomu, co je v zahraničí známo již řadu let, tedy že neexistuje vhodnější nástroj pro účely správy majetku než svěřenský fond.

Co se trendů týče tak se bavíme zejména o frekventovaných požadavcích na tzv. exit doložky, o kterých jsem mluvil. Dalším trendem bych označil narůstající společenskou odpovědnost zakladatelů. Čím dál tím častěji se setkáváme s požadavky nastavení podpory veřejně prospěšných aktivit, přispívání na dobročinné sbírky a podporu kultury a umění.

Co si mám představit pod pojem exit doložka?

Jedná se o jakási zadní vrátka, která umožní v případě předem stanovených případů převést majetek či celou entitu do zahraničí. Například zakladatel si přeje, aby v případě, že v České republice zavládne konkrétní negativní jev, byl zajištěn přesun majetku do zahraničí.

Co se děje s majetkem po založení svěřenského fondu?

Dalo by se říct, že majetek po vložení do svěřenského fondu žije vlastním životem. Svěřenský fond, resp. vyčleněný majetek je spravován svěřenským správcem a ten je povinen hrát dle not, které zakladatel určil ve statutu či dalších dokumentech. Uvedené tak zajistí zakladateli potřebnou kontrolu nad svěřenským fondem.

Poměrně často jsme se setkali i s případy, kdy se zakladateli po založení svěřenského fondu ulevilo. Svěřenský fond při vhodném nastavení představuje ochranu

majetku zakladatele před vnějšími vlivy, kterým musel zakladatel čelit. V praxi se jedná například o šikanózní insolvenční návrhy. Díky svěřenskému fondu pak toto „břímě“ převezme svěřenský správce a zakladatel dohlíží, zda s majetkem nakládá podle jeho představ.

Kde podle Vašeho názoru uvidíme svěřenské fondy za 5 let?

Díky narůstající popularitě se nebojím říct, že se již za pár let budeme bavit o desítkách tisíc svěřenských fondů. S nárůstem profesionalizace správy majetku na našem území se rovněž pojí i otázka zavedení instituce či komory, která by zajišťovala kredibilitu svěřenských správců, jako tomu je například v Lichtenštejnsku.

Autor: Mgr. Jakub Skřejpek
Fotografie: Libor Fojtík

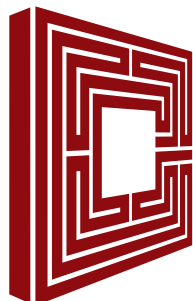

„Je potřeba mít na paměti, že založení svěřenského fondu je jen prvním, nicméně klíčovým krokem.“ říká Jakub Hollmann předseda představenstva CCS PREMIUM TRUST a.s.

Postup k založení svěřenského fondu:

1. Úvodní konzultace s klientem.
2. Analýza záměru a majetkového portfolia klienta.
3. Volba vhodného řešení.
4. Návrh struktury a nastavení svěřenského fondu dle požadavků zakladatele.
5. Příprava potřebné dokumentace.
6. Komunikace s notáři a daňovými a účetními poradci.
7. Založení svěřenského fondu.
8. Školení osob zúčastněných na svěřenském fondu.
9. Kooperace se zúčastněnými osobami, dozor nad svěřenským správcem a poskytování souvisejících služeb.

30
1993-2023

CÍSAŘ
ČEŠKA
SMUTNÝ

Jiná dimenze řešení

www.akccs.cz

Role znalce v preventivní restrukturalizaci

Dlouho očekávaná právní úprava preventivní restrukturalizace je aktuálně ve formě vládního návrhu zákona projednávána poslaneckou sněmovnou. Touto právní úpravou by měla být do českého právního řádu implementována unijní směrnice o restrukturalizaci a insolvenční. Cílem této právní úpravy by pak mělo být vytvoření nástroje včasné a účinné restrukturalizace, která má předejít úpadku a umožnit tak životaschopným podnikům další fungování. V prostředí České republiky se jedná o zcela novou úpravu, nicméně v praxi již faktické snahy o restrukturalizaci a tím předcházení úpadku probíhají – a to s využitím běžných institutů čistě soukromého práva. Cílem tohoto článku není hodnotit navrhovanou právní úpravu jako celek, nýbrž pouze v základních bodech popsat předpokládanou roli a postavení soudního znalce v procesu preventivní restrukturalizace.

Důvodová zpráva k návrhu zákona o tomto nástroji mluví jako o institucionalizovaném kolektivním nástroji řešení finančních potíží podnikatelů. Jeho účinnost je podmíněna včasnou identifikací existujících problémů a iniciací ozdravného procesu. Nejedná se o další nástroj řešení insolvence, naopak tento proces má úpadku předcházet.

Vládní návrh počítá se zapojením znalce do procesu preventivní restrukturalizace ve dvou rovinách. Tou první je zapojení na základě rozhodnutí podnikatele ve fázi sanačního projektu či restrukturalizačního plánu. Druhou možností je pak formální zapojení znalce soudem, resp. restrukturalizačním správcem, v případě potřeby vypořádání námitky proti restrukturalizačnímu plánu.

Fakultativní zapojení znalce ve fázi sanačního projektu vyplývá ze skutečnosti, že povinnou náležitostí sanačního projektu dle § 9 odst. 1 písm. h) návrhu zákona je odhad hodnoty závodu určené výnosovým způsobem a odhad hodnoty každého předmětu zajištění, to vše podle zákona o oceňování majetku. Povinnou náležitostí restrukturalizačního plánu dle § 14 odst. 3 písm. b) resp. h) je odhad tržní hodnoty majetku podnikatele určeného způsobem podle zákona o oceňování majetku a odhad hodnoty plnění, které by dotčené strany zřejmě obdržely, kdyby byl úpadek podnikatele řešen konkurzem. Všechny tyto úkoly jsou v současnosti znalcům zadávány v insolvenčním řízení i mimo něj. Je na podnikateli, zda se rozhodne odhad zpracovat sám nebo k tomu využije znalce. Vzhledem k náročnosti těchto oceňovacích úkolů, ale i významu

takového ocenění pro následující posuzování přípustnosti restrukturalizace a potřebnou erudici zpracovatele výnosového ocenění a simulace konkurzu, lze však zapojení znalců v této fázi předpokládat. Závěry znaleckého posudku mohou zároveň sloužit k budoucímu vypořádání námitky, pro které by jinak bylo nutné řízení v budoucnu urychlit.

Ve vztahu k úkolu vyčíslit plnění, které by dotčené strany zřejmě obdržely, kdyby byl úpadek řešen konkurzem odborníci naznačují, že porovnání s konkurzem je nedostačující, a dokonce v rozporu s implementovanou směrnicí. Advokát a odborník na insolvenční právo Tomáš Richter uvádí, že by v souladu se směrnicí neměli věřitelé v preventivní restrukturalizaci dostat méně, než by získali v případě konkurzu nebo „druhé nejlepší alternativy“ při nepřijetí restrukturalizačního plánu, tedy úspěšné reorganizace. V rámci restrukturalizačního plánu by tak mělo být posuzováno i plnění v případné reorganizaci. V této souvislosti je však nutné upozornit, že odhad výše plnění v konkurzu lze samozřejmě provést na základě podkladů, které jsou součástí sanačního projektu. Odhad výše plnění v reorganizaci je možné provést až na základě konkrétního reorganizačního plánu. Lze tedy předpokládat, že pro účely vyčíslení očekávaného plnění v reorganizaci bude nutné alespoň v hlavních časových a finančních rysech reorganizační plán zpracovat. Závěry ze simulace konkurzu a reorganizace vzešlé jsou totiž klíčové pro posuzování restrukturalizačního plánu a jeho schválení soudem (viz dále).

Zapojení znalce na základě rozhodnutí soudu je v návrhu zákona upraveno v § 96. Důvodem přibrání znalce je nutnost vypořádat některé námitky, konkrétně námitky podle § 98 odst. 1 (zákonodárce však měl spíše na mysli § 98 odst. 2 písm. e) – jedná se o test nejlepších zájmů věřitelů. Ten je úspěšně splněn, pokud se prokáže, že žádný nesouhlasící věřitel není na základě restrukturalizačního plánu v nevýhodnějším postavení, než v jakém by byl v případě konkurzu. Další námitkou je námitka podle § 99 odst. 3 – tedy, že restrukturalizační plán nezajišťuje rovné zacházení s každou pohledávkou v rámci každé skupiny dotčených stran, nebo předpokládá, že skupina dotčených stran získá nebo si ponechá plnění, které je vyšší než celková jmenovitá hodnota jejich pohledávek ke dni jeho účinnosti, nebo není spravedlivý ve vztahu ke každé skupině dotčených stran. Spravedlnost restrukturalizačního plánu je pak blíže popsána v § 24.

Navrhované znění § 96 je však pro budoucí praxi problematické, a to hned z několika důvodů. V odst. 1 tak, jak je uvedeno v posledním znění je soudu umožněno vybírat pouze ze seznamu znaleckých ústavů. Toto je však v rozporu s předpokládanou nižší formálností, a tedy větší flexibilitou procesu preventivní restrukturalizace, nehledě na skutečnost, že počet znaleckých ústavů s relevantním oprávněním se pohybuje v řádu jednotek. Okruh by tak jistě měl být rozšířen na znalce, znalecké kanceláře a znalecké ústavy. Dalším potenciálním zdrojem nejasností je pak formulace znaleckého úkolu, kterým je podle odst. 1 ocenění závodu podnikatele nebo jeho části. Pro posouzení výše popsaných námitky však

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se na:

- > energetické právo
- > veřejné zakázky
- > fúze a akvizice
- > letecké právo
- > italské právo
- > korporátní právo
- > IT právo a GDPR
- > finance a bankovníctví
- > právo hospodářské soutěže
- > nemovitostní právo

Právní služby poskytujeme v jazycích:

- > čeština
- > angličtina
- > italština
- > francouzština
- > slovenština
- > němčina
- > španělština

CONSULT BEFORE FIGHT

bude nutné provést i další úkoly, např. simulaci konkurzu, případně reorganizace (viz výše). S tímto vědomím by mělo být navrhované znění znaleckého úkolu v návrhu zákona přeformulováno.

V této souvislosti a zároveň s ohledem na předpokládanou snahu soudů získat relevantní podklad pro posouzení konkrétních námitek je současně nutné odkázat na § 25 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Podle něj by měl soud se znalcem předem projednat zadání znaleckého posudku a lhůtu pro podání znaleckého posudku. Toto je však v drtivé většině případů i v dnešní insolvenční praxi opomíjeno a stává se tak zdrojem zbytečných nedorozumění, někdy dokonce i zbytečných průtahů.

Přijetí návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci je požadováno nejen Evropskou unií, ale dlouho po něm volá i odborná veřejnost, která se preventivní

restrukturalizací v současné praxi zabývá. Ze stávajícího znění návrhu zákona je však i v úzkém okruhu předpokládané působnosti znalce několik problematických bodů, které mohou snahu o zavedení flexibilního nástroje řešení ekonomických potíží podniků zmařit.

JUDr. Ing. Eva Helclová,
Business Valuation Analyst
Ing. Oxana Šnajberg,
Managing Partner

Znalecká kancelář Equity Solutions Appraisals s.r.o.

EgSA je přední česká znalecká kancelář s širokým rozsahem oprávnění pro výkon znalecké činnosti v oboru Ekonomie. Zabývá se oceňováním podniků, nemovitých věcí, cenných papírů, duševního vlastnictví, pohledávek, práv a služeb. Působí na trhu již více než 10 let. Vypracovala téměř 5 900 posudků, řadu z nich pro významné české a zahraniční holdingy a developery. EgSA spolupracovala na nejvýznamnějších insolvenčních případech nebo na oceňování portfolia pohledávek při likvidaci tří velkých bankovních institucí. Má bohaté zkušenosti s oceňováním nehmotných aktiv či vyčíslením škod. EgSA je členem České komory odhadců majetku. Pracovníci znalecké kanceláře EgSA také vyvíjí akademickou činnost v rámci Institutu oceňování majetku.

ONDŘEJ TRUBAČ a PATRIK KOŽELUHA

Na co si dát v roce 2023 nejen z pohledu Tax Compliance pozor – Na co se budou zaměřovat finanční úřady v roce 2023?

Další **online semináře** naleznete:
www.epravo.cz/eshop
epravo.cz

Jaká je skutečná cena předělávek a víceprací ve stavebnictví?

Analýza společnosti PlanRadar, která zahrnovala více než 2500 společností v Evropě, zjistila, že až 30 % celkových nákladů na projekt se v tuzemsku připisuje předělvkám a vícepracím.

Společnost PlanRadar, jedna z předních evropských platform pro digitalizaci procesů během výstavby a správy nemovitostí, nedávno publikovala výsledky výzkumu, který analyzoval hlavní příčiny a důsledky předělávek a víceprací v oblasti stavebnictví. Ty zahrnují veškeré práce, které nebyly původně zahrnuty do plánu a rozpočtu projektu. Může se jednat například o dodatečné konstrukční nebo instalační práce, rozšíření původního rozsahu prací, opravy chyb atd. Vícepráce obvykle vyžadují dodatečné zdroje, jako je čas, materiály a pracovní síla, a mohou mít velký dopad na harmonogram a náklady projektu. Podle výsledků výzkumu se mohou náklady zvýšit až o 20 %, přímo v České republice pak dokonce až o 30 %. Tato čísla jsou alarmující a poukazují na potřebu efektivnějších strategií a procesů pro řízení projektů a snížení množství oprav.

„Klíčovým faktorem v každé obchodní strategii je čas. To se zvláště projevuje v oboru stavebnictví, kde jsou předělvky a vícepráce běžné a způsobují zpoždění, která se všem zainteresovaným stranám velmi prodraží,“ komentuje Sander van de Rijdt, spoluzakladatel a CEO společnosti PlanRadar, a dodává: „Nepředvídatelné situace způsobené předělvkami mají důsledky nejen z ekonomického hlediska, ale i pro celý projekt a byznys jako celek. Lze jim však snadno předejít, když použijete ta správná řešení.“

Výzkum mezi více než 2 500 zákazníky společnosti PlanRadar zjišťoval důvody výše uvedené nesprávné praxe v sektoru stavebnictví: většina respondentů uváděla jako hlavní příčinu špatnou komunikaci mezi zainteresovanými stranami a týmy (v 12 z 15 zemí), následovanou

nedostatečnou organizací a správou dokumentů a chybami při kontrole kvality. Tyto faktory vedly nejen ke zvýšeným nákladům, ale také k prodlevám v dodání, poškození vztahů mezi dodavateli a klienty, snížení spokojenosti zákazníků a celkovému poškození reputace společnosti.

„V současné době, kdy se trh musí potýkat s řadou výzev, je potřeba zlepšit kontrolu kvality. To může společností přinést úspory milionů eur ročně díky menšímu počtu předělvk,“ říká Ibrahim Imam, spoluzakladatel a CEO společnosti PlanRadar, a doplňuje: „Platforma pro digitalizaci stavebních procesů PlanRadar snižuje riziko nutnosti oprav a umožňuje firmám snižovat zbytečné náklady navíc, což je přirozeně podstatný faktor na cestě k tomu, aby byly úspěšné a mohly dále růst.“

Analýza zjistila, že kromě přímých ekonomických škod a poškození dobrého jména mohou předělávky vést i k situacím, kdy vznikne nárok na reklamaci z důvodu porušení smlouvy, a k dalším právním problémům. Dochází také k plýtvání materiály, což má mimo jiné negativní vliv na životní prostředí a společnost. Navíc je známo, že každá oprava a vícepráce negativně ovlivňuje morálku pracovníků, zvyšuje jejich frustraci a snižuje motivaci, což má zásadní vliv na jejich produktivitu. Ani tato rizika by se vzhledem k nedostatku pracovních sil v oboru neměla podceňovat.

Hlavní příčiny předělávek a víceprací v České republice

- 1) Špatná komunikace a spolupráce mezi zainteresovanými stranami a členy týmu je podle výzkumu primární příčinou předělávek v České republice. Pokud například stavební tým obdrží chybné informace o umístění mechanických, elektrických a vodovodních systémů, může to mít za následek nákladné opravy, pokud jsou systémy instalovány na nesprávném místě.
- 2) V těsném závěsu jsou problémy s kontrolou kvality, která, pokud se důsledně neprosazuje, vede k řadě vad a nedodělků. Ty obzvláště s pokročilými fázemi stavby způsobují závažné problémy, jelikož zpětné opravy jsou velice nákladné. Pokud například betonová směs není testována na požadovanou pevnost a přijde se na to pozdě, je nutné tyto části na stavbě odstranit a zcela nahradit.
- 3) Jako třetí klíčový faktor v tuzemsku vychází nedostatečná organizace a špatná kontrola dokumentů. Pokud je v dokumentech chaos, může být pro členy týmu velmi obtížné se zorientovat a získat právě ty informace, které potřebují. Pokud jsou k dispozici nesprávná či zastaralá data, anebo nejsou potřebné informace vůbec k dohledání, vede to opět k nedorozumění, chybám a zpoždění.
- 4) Již z podstaty věci stavbu negativně ovlivňuje také nedostatečné plánování. Když je návrh projektu neúplný, nejasný nebo není dostatečně podrobný, vede to zpravidla ke zmatkům a změnám v rozsahu projektu. Navíc, když se stavební práce neprovádějí ve správném pořadí, vede to k nejen k opravám, ale často ke kompletnímu předělání.

Jaké jsou hlavní důsledky předělávek ve stavebnictví?

- 5) Pro proces výstavby a životnosti projektu je zásadní také kvalita použitých materiálů. Ta, pokud nejsou dodrženy příslušné standardy, může vést k defektům nebo selhání, což způsobuje zpoždění a zvyšuje náklady na opravy nebo výměny. Výběr nevhodných materiálů může navíc vyústit až k právním postihům. To nejen prodražuje náklady, ale také to může poškodit dobré jméno společnosti.
- 6) Výzkum přinesl překvapivé zjištění, že se v minulém roce hojně diskutované téma nedostatku kvalifikovaných pracovních sil ve většině zemí včetně České republiky zařadilo až na poslední příčky. Nejedná se tedy o hlavní příčinu oprav a víceprací. Ve stavebnictví samozřejmě dochází k mnoha chybám zapříčiněnými jednotlivými pracovníky, nicméně výsledky ukazují, že tyto chyby mají obzvláště v tuzemsku na předělávky pouze mírný dopad.

Digitalizace a budoucnost stavebnictví

Studie přináší cenné poznatky o příčinách a následcích oprav ve stavebnictví a ukazuje, co je potřeba změnit, aby firmy těmto problémům dokázaly předcházet. Většina zemí se shoduje, že náklady na vícepráce a předělávky by bylo možné snížit lepší komunikací mezi všemi zúčastněnými stranami a přesným a realistickým plánováním. Česká republika oproti ostatním aspektům klade také velký důraz na využívání digitálních nástrojů, které usnadňují většinu dalších strategických přístupů ke zlepšení spolupráce – ať už se jedná o zmíněnou komunikaci

a plánování, kontrolu kvality či udržování pořádku v dokumentaci. Důkazem toho jsou i reakce klientů PlanRadaru, kteří digitální nástroje zavádějí. Z nich 52 % uvedlo, že implementace PlanRadaru vedla ke snížení množství oprav, a až 89 % uživatelů potvrdilo, že jim PlanRadar pomohl ke snížení celkových nákladů na předělávky. To potvrzuje, že digitalizace je skutečně klíčovým aspektem a budoucností stavebnictví. Této změny netřeba se obávat, ale spíše ji přivítat jako příležitost k efektivnějšímu a udržitelnějšímu rozvoji stavebnictví. 📍

Více o průzkumu

V únoru 2023 provedla společnost PlanRadar průzkum v 17 zemích (Česká republika, Slovensko, Německo, Rakousko, Švýcarsko, Maďarsko, Itálie, Francie, Španělsko, Rumunsko, Spojené království, Polsko, Slovinsko, Chorvatsko, Srbsko, Austrálie a Brazílie), jehož se účastnilo 2 551 respondentů v oboru stavebnictví. Výzkum se věnoval nákladům na opravy a vícepráce ve stavebnictví a jejich příčinám, následkům a možným řešením.

Další informace čerpala společnost PlanRadar z veřejně dostupných údajů od odborníků, nezávislých institucí, profesních sdružení a vládních orgánů v jednotlivých zemích.

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

WWW.BRIZATRUBAC.CZ

Wellness & spa hotel Villa Regenhart

Vydejte se na letní dovolenou v tuzemsku, třeba na romantický pobyt v luxusním Wellness & spa hotelu Villa Regenhart, který je uprostřed překrásné jesenické krajiny. Kromě poklidného lenošení v hotelovém wellness centru se můžete vydat na výlety a navštívit tak řadu oblíbených turistických míst. Ubytování budete v neobarokní vile oplývající noblesou a elegancí.

Honosná budova hotelu byla postavena v roce 1898 místním průmyslníkem Ernestem Regenhartem pro rodinné účely. Z jejich původně nevelké tkalcovské manufaktury se stal obrovský výrobní komplex, který celou oblast Jeseníků proslavil a jeho výrobky svého času dobývaly svět.

Wellness & spa hotel Villa Regenhart se řadí mezi čtyřhvězdičkové hotely, o čemž vypovídá design interiéru, vybavenost pokojů a hlavně nabízené služby hotelu.

Ve vnitřních prostorách hotelu můžete obdivovat jedinečný dobový interiér, na hotelové recepci na Vás dýchne historická atmosféra díky původnímu dřevěné-

mu schodišti a dokonalé replice původního lustru.

Za zmínku stojí i fakt, že kapacita hotelu je pouhých dvacet pokojů a tak na Vás všude dýchá pohodová rodinná atmosféra, ke které dopomáhá pohotový a vstřícný personál hotelu.

Villa Regenhart se zaměřuje na zákazníky, kteří chtějí ke své dovolené přidat i trochu relaxace. O dokonalé pohodlí hostů je postaráno v moderním wellness centru, vybaveném relaxačním bazénem s masážním vodopádem a římskými lavicemi. U odpočinkové zóny nemůže chybět ani venkovní vírivka, ve které si můžete vychutnat perličkovou koupel pod širým nebem. K dispozici je saunový

svět, který nabízí finskou, solnou a parní saunu včetně ochlazovacího bazénku.

Pro umocnění zážitků z pobytu v hotelu Villa Regenhart**** doporučujeme navštívit hotelovou restauraci, kde na Vás čeká zážitková gastronomie ve formě nabídky jídel z regionálních i zahraničních surovin. V restauraci taktéž podáváme oblíbená degustační a romantická menu, ta jsou součástí výhodných ubytovacích balíčků, které si naši hosté oblíbili a rádi jich využívají pro pobyt u nás.

Potěšíme i milovníky aktivního odpočinku. V blízkém okolí hotelu se nachází mnoho atraktivních turistických cílů, které stojí za návštěvu. Ať to jsou cíle v docházkové vzdálenosti jako například

LANGMEIER & CO

advokátní a insolvenční kancelář

INOVATIVNÍ ŘEŠENÍ PRO VAŠE PŘÍPADY

- ☑ Insolvenční právo a restrukturalizace
- ☑ Insolvenční správce se zvláštním povolením
- ☑ Trestní právo
- ☑ Cizinecké právo
- ☑ Civilní právo
- ☑ Pracovní právo

PRÁVO UMÍME

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

Langmeier & Co., advokátní kancelář s.r.o., Na Bělidle 997/15, 150 00 Praha 5 – Smíchov

+420 222 200 250 | info@langmeier.cz | www.langmeier.cz

vyhlídka Zlatý Chlum, lázně Priessnitz Jeseník, vodní tvrz, nebo vzdálenější výlety na kole či vozem, za zmínku stojí přečerpávací vodní nádrž s elektrárnou Dlouhé Stráně, nebo v nedalekém Polsku Otmuchowské jezero. Díky lyžařským střediskům v okolí je hotel perfektní volbou i v rámci zimních pobytů.

„Během letní sezóny můžeme hostům nabídnout spoustu možností. Nabízíme pokoj pro ty, kteří rádi přímo z pokoje vstupují do hotelové zahrady a nechávají se unášet přírodou. Využíváme krásy naší letní terasy, kde pravidelně pořádáme akce s živou hudbou a grilováním. „Hosté se za teplých letních večerů mohou zaposlouchat do romantické hudební produkce s výhledem do rozkvetlé hotelové zahrady. „Již tradičně se u nás koná swingová tančírna, kde se zapojují do tance naši ubytovaní hosté a plánujeme rozšířit program o první ročník garden food festivalu, kde se bude snoubit skvělé jídlo se zážitkem z konzumace v nádherné zahradě hotelu“, popisuje letní sezónu hotelové vedení.

I na podzim se v hotelu chystá spousta novinek. Již nyní mohou hosté využít speciálních letních pobytových balíčků, v rámci kterých hosté relaxují při sezónních wellness procedurách a na podzim tomu bude nejinak s novou podzimní nabídkou.

„Pro všechny, kteří chtějí obdarovat své blízké, nebo obchodní partnery, máme v prodeji stále více oblíbené dárkové poukazy, které jsou vhodným a hodnotným darem, nebo oceněním. I u nás se potvrzuje trend, kdy hosté při nákupu vánočních dárků vyhledávají spíše zážitky, než věci. Na závěr roku také plánujeme adventní pobyty a už nyní se připravujeme na Silvestrovský večer, který bude i letos probíhat v důstojném a vhodném stylu, kopírujícím „duši“ hotelu Villa Regenhart****“, popisuje plány obchodní manažer Luboš Fetr.

„V době plné spěchu a nejistoty přeje všem hostům pevné zdraví a splněná očekávání, ať už jsou jakákoliv. Těšíme se na příjemné osobní setkání ve Ville Regenhart“, uzavírá ředitel hotelu Ing. Matěj Novák. 🍷

Brož Sedlatý

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

ODVÁŽNÁ ŘEŠENÍ NELEHKÝCH ÚKOLŮ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Atrium Flora – Budova A, Vinohradská 2828/151, 130 00 Praha 3,

Česká republika, tel.: +420 246 028 028, fax: +420 246 028 029,

e-mail: info@broz-sedlaty.cz

www.broz-sedlaty.cz

On-line rozhodčí řízení

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“) vydal kromě klasického Řádu pro rozhodčí řízení i speciální úpravu Řádu pro rozhodčí řízení on-line (dále jen „Řád on-line“) a to již v roce 2004 (aktuální znění Řádu on-line je z roku 2017, s novelizací sazebníku poplatků v roce 2020). Rozhodčí soud tak byl mezi prvními institucemi na světě, které tento typ řízení zakotvily.

Rozhodčí řízení on-line je méně nákladnou a rychlejší alternativou klasického rozhodčího řízení, probíhá elektronicky a celý proces trvá kolem pětadvaceti dnů. Od podání žaloby elektronicky včetně zaslání příloh, přes úhradu poplatků, jmenování rozhodce, rozhodnutí a vydání rozhodčího nálezu. Pro správu sporů zřídil Rozhodčí soud jednoduché internetové soudiště, veškerá podání stran pak probíhají prostřednictvím e-mailové komunikace. Specifická e-mailová adresa pro podání žaloby on-line a další komunikaci v řízení je online@arbcourt.cz.

Pro jaké spory je on-line řízení vhodné? Jedná se o specifický typ řízení, vhodný zejména pro jednodušší obchodní spory (často nájemní smlouvy – povinnost uhradit dlužné nájemné, nebo povinnost k vyklizení nemovitosti, nebo smlouvy o úvěru apod.). V případě komplexnějších

sporů, kde je nutné provádět rozsáhlé dokazování a za tím účelem nařídit ústní jednání, je vhodnější standardní arbitráž. Pokud se ale nevhodnost volby on-line řízení ukáže až po jeho zahájení, je vždy možné již probíhající on-line řízení překloupat do standardního rozhodčího řízení (pravomoc Rozhodčího soudu i dosud provedené úkony stran zůstávají zachovány). Spory v on-line řízení vždy rozhoduje jediný rozhodce a ústní jednání (ani prostřednictvím videokonference) se nekonají.

Pro využití této alternativy ke klasickému soudnímu řízení je nutné uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, standardně ve formě rozhodčí doložky obsažené v hlavní smlouvě, která upravuje práva a povinnosti stran. Tato doložka (případně alespoň záhlaví smlouvy) by měla kromě výslovné pravomoci Rozhodčího soudu obsahovat také kontaktní e-mailové adresy stran řízení, na které bude směro-

vána veškerá komunikace Rozhodčího soudu. Rozhodčí soud doporučuje následující znění rozhodčí doložky:

„Všechny spory, které vzniknou z této smlouvy anebo v souvislosti s ní, budou rozhodovány s vyloučením pravomoci obecných soudů s konečnou platností v rozhodčím řízení u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v Praze podle jeho Řádu on-line jediným rozhodcem určeným předsedou Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.“

Strany pro toto řízení volí tyto e-mailové adresy pro vedení řízení on-line:“

[e-mailové adresy mohou být obsaženy i v hlavičce smlouvy s tím, že na ně rozhodčí doložka pouze odkáže].

Sazebník nákladů rozhodčího řízení pro on-line spory

Výše poplatku	Minimálně	Maximálně
Poplatek 3 % z hodnoty předmětu sporu (sub. § 18 Řádu)	7 000 Kč	1 000 000 Kč
Pro spory z nájemních/pachtovních vztahů dotčených opatřeními nouzového stavu vyhlášeného státními orgány v ČR činí poplatek 3% z hodnoty předmětu sporu (sub. § 18 Řádu), která se počítá z částky odpovídající výši aktuálního 6měsíčního nájemného/pachtovního, příp. jeho alikvótní částky připadající na období 6 měsíců.	7 000 Kč	80 000 Kč

Rozhodčí řízení on-line končí vydáním rozhodčího nálezu (stejně jako klasické arbitráž), který doručení stranám získává účinky pravomocného soudního rozhodnutí a je soudně vykonatelný. Na rozdíl od formy platebního rozkazu, kterým ve zjednodušeném řízení rozhodují obecné soudy, nelze proti rozhodčímu nálezu podat odpor. Řízení se tím značně zrychlí a zjednoduší.

V souvislosti s pandemií Covid-19 aktualizoval Rozhodčí soud i pravidla pro náklady on-line rozhodčího řízení pro vztahy z nájemních smluv. Tyto spory jsou pro řízení on-line typické, řada nájemních vztahů byla pandemií zasažena a proto Rozhodčí soud představil rychlé řešení sporů pro dosažení rychlého rozhodnutí v takto turbulentní době. Náklady na on-line řízení jsou obecně nižší než v případě standardní arbitráže:

I v případě překlopení on-line řízení do standardního rozhodčího řízení podle Řádu Rozhodčího soudu však strany neztrácejí možnost projednat spor pouze na základě prostředků vzdálené komunikace. Řád Rozhodčího soudu totiž umožňuje (po novele účinné od 1. prosince 2020) vedení tzv. distančních ústních jednání (tedy ústních jednání prostřednictvím telekonference). K němu ovšem musí strany udělit souhlas (buď i konkludentní). Doporučujeme proto zvážit zakotvení tohoto souhlasu přímo do rozhodčí doložky, aby se v následujícím řízení předešlo obstrukcím některé ze stran, případně jiné prodlevy v procesu. Využití distančního ústního jednání je samozřejmě možné v klasickém rozhodčím řízení (bez nutnosti zahajovat rozhodčí řízení on-line) – i v takovém případě může být souhlas stran pro celé řízení obsažen i v rozhodčí doložce.

Rozhodčí soud v současné době usilovně pracuje na další modernizaci rozhodčího řízení (a to jak klasického, tak toho on-line). Vzhledem k úspoře času, které moderní prostředky komunikace přinášejí, zajistí možnost on-line vedení sporu větší komfort pro strany i rozhodce, ale také usnadní naplnění jedné z hlavních výhod rozhodčího řízení, tedy jeho rychlosti.

Díky těmto nástrojům se také podaří zachovat průběh řízení, které by bylo jinak nepříznivě ovlivněno současnou pandemickou situací a mnohými restriktivními opatřeními.

ROZHODČÍ SOUD
při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

RADIM DOLEŽAL

Jak na zaměstnanecké bonusy

Další **online semináře** naleznete:
www.epravo.cz/eshop
epravo.cz

Schneider Electric pomáhá při obnově katedrály Notre-Dame

Společnost Schneider Electric a státní organizace pověřená obnovou pařížské katedrály Notre-Dame podepsaly sponzorskou smlouvu, v níž se Schneider Electric zavazuje pomoci při obnově katedrály darováním zařízení a sdílením svého expertního know-how.

Požár, který katedrálu 15. dubna 2019 vážně poškodil, vyvolal mimořádnou vlnu solidarity, do níž se chce zapojit i francouzská společnost Schneider Electric, lídr v oblasti digitální transformace energetického managementu a automatizace. „Pro Schneider Electric je pomoc s obnovou katedrály samozřejmostí. Již v minulosti jsme pracovali na podobně unikátních místech, jako jsou Comédie Française nebo stanice na Antarktidě,“ zdůraznil Gilles Vermot-Desroches, ředitel pro občanské a institucionální záležitosti ve společnosti Schneider Electric.

Pokročilá řešení...

Stejně jako u předchozích projektů, i pro Notre-Dame se společnost Schneider Electric zavázala poskytnout své odborné znalosti, produkty a nejmodernější řešení. Schneider Electric dodá veškeré zařízení potřebné k napájení objektu: trafostanice, všechny hlavní a podružné rozvaděče a jejich komponenty.

Součástí dohody je také systém řízení budov (BMS), tj. veškeré nástroje pro řízení spotřeby energie. Snímače, řídicí jednotky, PLC, komunikační sběrnice a související software umožní v katedrále optimalizovat využití a spotřebu energie. Společnost Schneider Electric dodává také střídač, rozvaděč a nouzové osvětlení.

Dále bude společnost Schneider Electric zodpovědná za údržbu elektrických rozvodů v katedrále, také za návrh, projektování, uvedení do provozu a programování instalovaných systémů a školení budoucích uživatelů.

...pro jedinečné místo

Za realizaci a následnou kontrolu projektu je zodpovědný Cédric Larcher, vedoucí projektový manažer ve společnosti Schneider Electric France, který má s řízením projektů šitých na míru v mimořádném prostředí značné zkušenosti. Jak se sám vyjádřil, je rád, že se svým týmem může pracovat na tomto prestižním úkolu, který je všechno, jen ne obyčejný. Důvodem je nejen historický památkový status katedrály, který obnáší specifické požadavky, ale také její monumentální velikost, logistická, prostorová a přístupová omezení (schodiště, sklepy, klenby atd.) a z toho vyplývající složitost prací.

„Pro Schneider Electric není účast na obnově pařížské Notre-Dame pouze partnerstvím technickým, ale také lidským,“ konstatuje Jean-Pascal Tricoire, předseda představenstva a generální ředitel společnosti Schneider Electric. „Dává nám příležitost nasadit naše nejnovější a nejbezpečnější energetická řešení pro ochranu symbolického místa, které je drahé Francouzům i návštěvníkům z celého světa. Tento projekt je však také výzvou pro zaměstnance, kteří se na stavbě budou podílet.“

„Děkujeme společnosti Schneider Electric za její podporu při obnově katedrály Notre-Dame, díky níž bude moci dojít k jejímu znovuotevření v roce 2024. Jsme rádi, že můžeme využívat její inovativní řešení pro optimalizaci a řízení spotřeby energie. Jsme potěšeni, že můžeme tyto technické vymoženosti, které jsou francouzským know-how, vložit do našeho

kulturního dědictví,“ uvedl Philippe Jost, zástupce generálního ředitele státní organizace pro obnovu Notre-Dame de Paris.

Práce na stavbě katedrály zajišťující dodávku elektrické energie budou zahájeny během několika měsíců. Systém řízení budov (BMS) umožní optimalizovat spotřebu energie v památce, která je světovým kulturním dědictvím a mistrovským dílem středověkého umění, a zároveň přinese do katedrály inovace 21. století.

O společnosti Schneider Electric

Vízi společnosti Schneider Electric je umožnit každému co nejlépe využívat energii a dostupné zdroje, proto přinášíme pokrok a udržitelnost do všech oblastí života. Žijeme v souladu s heslem Life Is On. Naším posláním je být vám digitálním partnerem ve sférách udržitelnosti a energetické účinnosti. Řídíme digitální transformaci prostřednictvím integrace předních světových procesních a energetických technologií, produktů propojujících cloud s koncovými zařízeními, ovládacích prvků, softwaru a služeb napříč životním cyklem. Naše řešení umožňují integrovanou správu firem, domácností, budov, datových center, infrastruktury a průmyslu. Schneider Electric je nejlokálnější z globálních společností. Společnost Schneider prosazuje otevřené standardy a partnerské ekosystémy, které jsou založené na sdíleném smysluplném účelu, podporující integraci a posilující jejich hodnoty.

Advokátní kancelář, co má **šťávu**

www.zchlegal.cz

Z | C | H Legal

V Praze vznikají první bytové domy ze dřeva v novodobé historii

Společnost UBM Development Czechia zahájila výstavbu a prodej rezidenčního projektu Timber Praha. V Praze tak vznikají první dřevěné vícepodlažní bytové domy v novodobé historii metropole. Projekt, který UBM realizuje v rámci rezidenčního komplexu Arcus City v městské části Praha-Řeporyje, zahrnuje 62 jednotek v moderních vícepodlažních dřevostavbách z masivních dřevěných panelů. UBM Development Czechia tak navazuje na vizi mateřské společnosti UBM Development AG, která se chce stát největším evropským developerem ekologických budov s dřevěnou konstrukcí. UBM v současné době již staví dřevostavby a hybridní stavby také v Rakousku a Německu.

Timber Praha navrhlo projekční oddělení UBM na základě původního projektu architektonického studia Casua, který byl koncipován jako klasická stavba z betonu. Byty mají dispozice 1+kk až 4+kk a velikost od 39 m² do 110 m². Ke každému bytu náleží vlastní sklep a parkovací stání v podzemních garážích. UBM realizuje své rezidenční projekty s ekologickou certifikací BREEAM – v případě Timber Praha na úrovni BREEAM Excellent a s energetickým průkazem v nejušpornější kategorii A. Dokončení výstavby developer plánuje na 4. čtvrtletí 2024.

„Staneme se vůbec prvním developerem v Praze, který postaví vícepodlažní bytové domy ze dřeva. Pouze spodní stavba včetně základů a některé prvky schodiště budou z betonu, jinak to bude čistá dřevostavba,“ říká Josef Wiedermann, jednatel UBM Development Czechia, a dodává: „Hlavní výhodou staveb ze dřeva je jejich minimální uhlíková stopa, navíc se jedná o obnovitelný materiál. Dřevo se jako designový prvek stane rovněž součástí interiérů bytů a společných prostor budov. Přinášíme na trh bydlení s dobrou energií, protože dřevo má jakožto přírodní materiál pozitivní vliv na lidskou psy-

chiku. Domy budou vybaveny energeticky úspornými prvky, tepelnými čerpadly, fotovoltaickými panely, geotermálními vrty, retenčními nádržemi k opětovnému využití dešťové vody a chytrými technologiemi.“

„Výška budov Timber Praha je v souladu se stávající legislativou České republiky, která umožňuje stavět konstrukce s využitím dřeva maximálně do 12 metrů požární výšky,“ uvádí Tomáš Krejčí, ředitel projekčního oddělení UBM Development Czechia, a doplňuje: „V Německu a Rakousku již řadu let existují technické

a požární předpisy umožňující výstavbu vysokých dřevěných a hybridních staveb. Běžně se tam projektují bytové a administrativní domy o šesti i více patrech. Naše společnost UBM postavila nyní například administrativní budovu o devíti nadzemních patrech Timber Pioneer, první dřevo-hybridní kancelářskou budovu v byznysové, finanční a rezidenční čtvrti Europaviertel v německém Frankfurtu nad Mohanem. Dále připravujeme například administrativní budovu v přístavu v Mainzu Timber Peak o dvanácti nadzemních patrech a další stavby v Rakousku a Německu o celkové rozloze cca 250 000 m² hrubé podlažní plochy“.

Dřevostavby po vzoru Rakouska a Německa

Pro vnitřní nosné mezibytové stěny a stropy nadzemních podlaží etapy Timber Praha využije UBM Development Czechia inovativní masivní CLT panely (tzv. Cross Laminated Timber neboli křížem lepené dřevo). „Z CLT panelů se již v České republice staví rodinné domy. Tato technologie je však natolik pokročilá, že umožňuje stavět také daleko větší budovy o více podlažích. Jsou lehčí než beton, ale přitom si zachovávají velmi dobrou nosnost. Dále vynikají vysokou pevností, stabilitou a dobrou požární odolností. Zároveň eliminují vznik tepelných mostů, výborně regulují vlhkost, jsou difúzně otevřené a od tloušťky stěn šest centimetrů jsou i vzduchotěsné. V porovnání s betonem vzniká při výrobě a zpracování dřeva méně odpadu a hluku. Současně se eliminuje ruch na stavbě, což ocení především noví rezidenti projektu Arcus City, kteří se do prvních dvou etap začnou postupně stěhovat během výstavby Timber Praha,“ vysvětluje Tomáš Krejčí.

Vnější fasádní stěny budou z důvodu menší tloušťky v systému TBF (tzv. Two By Four), tj. sloupkové rámové dřevěné konstrukce. Dřevěná nosná konstrukce bude

ze smrkového dřeva, venkovní obklady fasády z modřínu. Dřevo bude použito v interiéru bytů jako pohledové na stropěch obytných místností, chodeb a také na schodištích. Podzemní podlaží postaví developer se železobetonovou nosnou konstrukcí. „Základy, nebo přesněji podzemní stavbu, stále stavíme z betonu. Ten je totiž odolnější vůči působení podzemní vlhkosti a vody. Z betonu je ještě podezdívka do dvaceti centimetrů nad úroveň terénu a také schodišťová ramena. Pouze jeden objekt bude mít celé schodiště včetně výtahové šachty betonové, a to z požárních důvodů,“ komentuje Tomáš Krejčí.

UBM Development Czechia pro svůj pilotní projekt dřevostaveb v ČR zvolila osvědčeného dodavatele. „Dodavatelem dřevěných konstrukcí je rakouská společnost ELK s dlouholetými zkušenostmi a mnoha realizacemi dřevostaveb v Rakousku. Pro mateřskou firmu UBM postavila ve Vídni například jeden z domů rezidenčního komplexu Barany.7,“ říká Josef Wiedermann.

Ekologické i estetické výhody dřeva

Mezi výhody dřevostaveb patří mj. kratší doba výstavby. U projektu Timber Praha počítá UBM se zkrácením zhruba o třetinu. Další výhodou staveb ze dřeva je vázání oxidu uhličitého. „Pokud bychom obecně porovnávali dřevostavbu s tradiční masivní stavbou, pak jde o snížení emisí CO₂ až o 75 %. V případě projektu Timber Praha půjde o nižší číslo s ohledem na betonovou spodní stavbu, schodiště a výtah v jednom z objektů. I tak ale snížení odhaduji o cca 60 %,“ vypočítává Tomáš Krejčí. Z hlediska ekologie

jsou obecně dřevostavby oproti budovám z betonu nebo oceli mnohem ohleduplnější k životnímu prostředí. Dřevo je obnovitelný a plně recyklovatelný materiál. Existuje řada studií dokládajících pozitivní účinky na zdraví a životní pohodu. Pobyť v budovách ze dřeva snižuje stres, dřevo má antibakteriální účinky, udržuje ideální vlhkost vzduchu a tím i stabilní klima. Pohledové dřevo působí i příjemně na smysly a psychiku člověka.

Inovativní a energeticky úsporná řešení

Mezi energeticky úsporné prvky a chytré technologie projektu Timber Praha patří například exteriérové žaluzie a retenční nádrže na zachytávání dešťové vody. Jako zdroj tepla pro vytápění, chlazení a přípravu TUV budou využita tepelná čerpadla země-voda a geotermální vrty. Na zelených střeších budou umístěny fotovoltaické panely pro využití elektrické energie ve společných prostorách včetně osvětlení, provozu výtahu atd. Všechny byty budou mít podlahové vytápění, které v létě poslouží též k chlazení. V nejvyšších patrech budou mít majitelé klimatizaci. Smart systém bude použit pro ovládání videotelefonu, regulaci vytápění a chlazení či měření spotřeb energií. V rámci využívání nejmodernějších technologií UBM začlení prefabrikaci, která zajišťuje přesnost a kvalitu výstavby z masivních dřevěných panelů a přispívá ke zkrácení doby realizace.

V blízkosti přírody, a přitom na dosah centra města

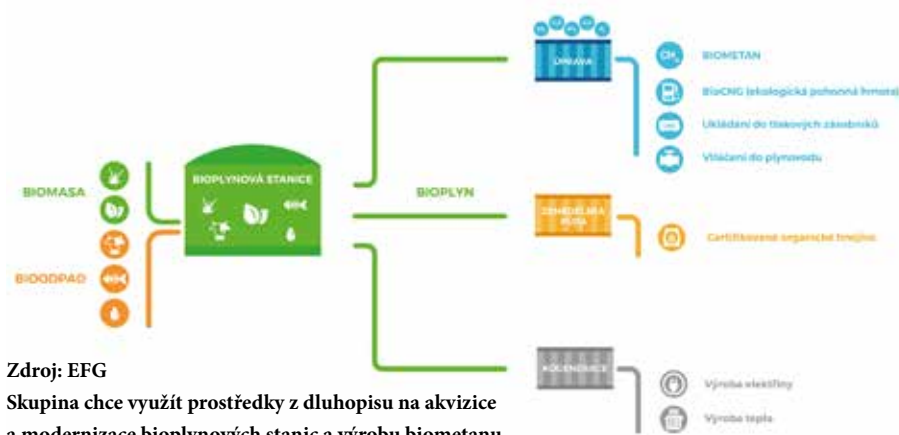
Komplex Arcus City vzniká na pomezí Stodůlek a Řeporyjí a zahrnuje celkem 270 bytů, 10 rodinných domů a několik obchodních jednotek. 150 bytů bude předáno vlastníkům již v letošním roce. Novou čtvrť charakterizuje klidná rodinná atmosféra, kterou umocňuje příroda v okolí. Součástí areálu se stane malé náměstí. Lokalita disponuje veškerou občanskou vybaveností, v blízkosti se nacházejí školy, školky, restaurace, pošta, supermarkety a další obchody. V Arcus City vznikne autobusová zastávka spojující rezidenční areál se stanicemi metra B Stodůlky a Luka, což obyvatelům zajistí rychlé spojení do centra Prahy. Na procházky lze vyrazit do nedalekého Prokopského a Dalejského údolí nebo do bioparku Řepora. 📍

Skupina EFG vydala zelené dluhopisy v hodnotě 350 milionů korun a 15 milionů eur

Společnost EFG Acquisitions & development, která je součástí české investiční skupiny Energy financial group (EFG), vydává své první zelené dluhopisy. Během příštích let chce umístit mezi investory cenné papíry o celkovém objemu dvou miliard korun, přičemž nyní spustila první emisi v hodnotě 350 milionů korun a 15 milionů eur. Dluhopisy splňují přísné mezinárodní standardy a odpovídají rámci pro zelené dluhopisy Green Bond Principles, čímž investorům umožňují levnější financování s dlouhodobou návratností i garanci udržitelných investic.

V zelených investicích, které berou ohled na klimatickou změnu, ochranu životního prostředí a lidská práva, vidí zajímavou příležitost stále více firem i investorů. Nyní se celosvětovému trendu a vzrůstajícímu zájmu investorů o tzv. odpovědné projekty rozhodla vyjít vstříc také česká investiční skupina Energy financial group, jejíž strategie je dlouhodobě v souladu s udržitelným přístupem. „Investoři si potřebu transformace současné ekonomiky dobře uvědomují. K tomu se přidávají i politická rozhodnutí na národní i nadnárodní úrovni. Také pro nás je důležité, aby byly aktivity společnosti, do kterých bude možné investovat, ekologicky i ekonomicky smysluplné. Ke spojování finanční a nefinanční udržitelnosti vybízí i evropské nařízení SFDR nebo směrnice CSRD, které postupně mění evropský trh. Vydáním zelených dluhopisů chceme jít tomuto trendu naproti,” říká výkonný ředitel EFG Tomáš Voltr.

Specificky zaměřené dluhopisy cílí ve velké míře na udržitelné projekty z oblasti ochrany životního prostředí, například zmírňování změny klimatu, přechod k oběhovému hospodářství, omezování znečištění nebo ochrany ekosystémů. Typicky může jít o financování obnovitelných zdrojů energie. To je i případ EFG, která plánuje využít prostředky z dluhopisů na akvizice a modernizace bioplynových stanic, což jsou aktivity, které v budoucnu mohou odpovídat i další evropské legislativě, konkrétně taxonomii udržitelných aktivit. Energy financial group vydává, stejně jako další významné české firmy, dluhopisy odpovídající rámci pro zelené dluhopisy Green Bond Principles. Ty jsou částečně také v sou-

Zdroj: EFG

Skupina chce využít prostředky z dluhopisu na akvizice a modernizace bioplynových stanic a výrobu biometanu.

ladu se vznikajícím nařízením o evropských zelených dluhopisech, jehož schválení se očekává.

Zelené dluhopisy v Evropě

„Aktuálně už je pro finanční instituce platné nařízení zveřejňování informací o udržitelném financování, které má za cíl potírat greenwashing, a podle kterého musí informovat o svém portfoliu a jeho vztahu k udržitelnosti. I proto lze předpokládat, že se zájem o tento typ cenných papírů bude zvyšovat,” vysvětluje konzultantka ESG reportingů Olga Kurda z Frank Bold Advisory. Udržitelnost projektu je pro investory navíc levnější. Zaručuje jim totiž dlouhodobou návratnost vynaložených financí, což umožňuje emitentovi nabídnout nižší úrok.

Vydávání zelených dluhopisů podle mezinárodních standardů je trendem několik posledních let, a to jak na evropské, tak celosvětové úrovni. 🌱

Energy financial group a.s.

Investiční skupina Energy financial group (EFG) (www.efg-holding.cz) se věnuje prosazování zásad cirkulární ekonomiky prostřednictvím investic do výstavby, provozu a inovací ekologicky šetrných energetických zařízení, která využívají druhotné suroviny a obnovitelné zdroje energie.

Společnost je českým lídrem na trhu s biometanem z biologicky rozložitelného odpadu.

K nejúspěšnějším projektům Energy financial group patří unikátní bioplynová stanice v Rapotíně (www.efg-rapotin.cz), která začala v roce 2019 jako první v České republice využívat nejmodernější technologie výroby biometanu, a bioplynová stanice EFG Vyškov BPS (www.efg-vyskov.cz). Společnost spustila také projekt EFG Green energy na přímý prodej obnovitelné energie spotřebitelům a projekt “Třídím gastro” (www.tridimgastro.cz), v rámci něhož spolupracuje s obcemi, městy a restauračními provozy na recyklaci gastroodpadu.

Adresář advokátních kanceláří, které přispěly do sekce „Z PRÁVNÍ PRAXE“

Řanda Havel Legal

act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Truhlářská 13-15

110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 537 500

e-mail: office.prague@actlegal-rhl.com

www.randalegal.com/cz

advokátní kancelář

síla argumentů

Advokátní kancelář

Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Klimentská 1216/46

110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 229 287-9

e-mail: office@p-w.cz

www.p-w.cz

BRODEC & PARTNERS
— LAW FIRM —

BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Rubešova 162/8

120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 247 215

e-mail: info@akbrodec.cz

www.akbrodec.cz

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Vinohradská 2828 / 151

130 00 Praha 3

Tel.: +420 246 028 028

e-mail: info@broz-sedlaty.cz

www.broz-sedlaty.cz

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6

120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466

e-mail: office@ak-vych.cz

www.ak-vych.cz

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Bříza & Trubač s.r.o., advokátní kancelář

Klimentská 1216/46

110 00 Praha 1

Tel.: + 420 777 60 11 14

e-mail: info@brizatrubac.cz

www.brizatrubac.cz

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice – Dražkovice 181

533 33 Pardubice

Tel.: +420 466 310 691

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

www.advokatijelinek.cz

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15

110 00 Praha 1

Tel.: +420 732 417 283

e-mail: office@aegislaw.cz

www.aegislaw.cz

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Koliště 1912/13

602 00 Brno

Tel.: +420 543 217 520

e-mail: brno@dolezalpartners.com

www.dolezalpartners.com

**DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář**
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz
www.dunovska.cz

**Eversheds Sutherland Dvořák Hager,
advokátní kancelář, s.r.o.**
Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz
www.eversheds-sutherland.com

Glatzová & Co.
Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 401 440
e-mail: office@glatzova.com
www.glatzova.com

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 255 000 111
e-mail: office@havelpartners.cz
www.havelpartners.cz

HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI advokátní s.r.o.
Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5
Tel.: +420 296 325 235
e-mail: recepcie@holec-advokati.cz
www.holec-advokati.cz

HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.
Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 734 363 336
e-mail: ak@akhsp.cz
www.akhsp.cz

KGS legal s.r.o., advokátní kancelář
Pasáž Platýz
Národní 416/37
110 00 Praha 1
e-mail: info@kgslegal.cz
www.kgslegal.cz

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář
Letenská 121/8
118 00 Praha 1
Tel.: +420 739 013 183
e-mail: info@klblegal.cz
www.klblegal.cz

Langmeier & Co., advokátní kancelář s.r.o.
Na Bělidle 997/15
150 00 Praha 5
Tel.: +420 222 200 250
e-mail: info@langmeier.cz
www.langmeier.cz

LEGALITÉ LAWYERS

LEGALITÉ advokátní kancelář s.r.o.

Václavská 316/12

120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 200 700

e-mail: office@legalite.cz

www.legalite.cz

MORENO VLK & ASOCIADOS

advokátní kancelář

Sokolovská 32/22

186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736

e-mail: praha@moreno-vlk.eu

www.moreno-vlk.eu

STUCHLIKOVA & PARTNERS

Stuchlíková & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Spálená 97/29

110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 767 393

e-mail: info@stuchlikova.com

www.stuchlikova.com

MAŠEK /PARTNERS

Mašek & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Ovocný trh 573/12

110 00 Praha 1

Tel.: +420 226 886 271

e-mail: office@masekpartners.cz

www.masekpartners.cz

P / R / K ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

Jáchymova 26/2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 430 111

e-mail: prague@prkpartners.com

www.prkpartners.cz

Z | C | H Legal

Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář

Národní 973/41

110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 020 500

e-mail: office@zchlegal.cz

www.zchlegal.cz

Matzner Legal

Anny Letenské 34/7

120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 254 555

e-mail: info@matzner.cz

www.matzner.cz

Rödl & Partner

Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.

Platněřská 2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111

e-mail: prag@roedl.com

www.roedl.net/cz/cz

ZIZLAVSKÝ > 30 let

ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o.

Široká 5

110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 947 055

e-mail: ak@zizlavsky.cz

www.zizlavsky.cz

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Jugoslávská 620/29

120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 866 555

e-mail: info@mt-legal.com

www.mt-legal.com

Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,

advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a

140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533

e-mail: advokati@sntd.eu

www.sntd.eu

P / R / K /

PRK PARTNERS
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
30 LET

Praha / Bratislava / Ostrava

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2022 BANKOVNICTVÍ A FINANCE ČESKÁ FIRMA NA MEZINÁRODNÍCH TRŽÍCH

Velmi doporučovaná firma v kategoriích:

- Právo obchodních společností
- Developerské a nemovitostní projekty
- Fúze a akvizice
- Řešení sporů a arbitráže
- Kapitálové trhy
- Právo informačních technologií
- Pracovní právo
- Firemní compliance
- Daňové právo
- Logistika a dopravní stavby

Doporučovaná firma v kategoriích:

- Právo hospodářské soutěže
- Restrukturalizace a insolvence
- Duševní vlastnictví
- Energetika a energetické projekty
- Právo životního prostředí

DĚKUJEME.

www.prkpartners.cz

O krok napřed

15
LET

M|T

LEGAL

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Do našeho týmu v Praze, Brně a Ostravě
hledáme nové

PRÁVNÍKY a PRÁVNIČKY

- Chcete se stát vyhledávaným odborníkem na veřejné zakázky nebo chcete raději generální praxi a zabývat se smluvní a sporovou agendou v oblastech obchodního a občanského práva?
- Práce u nás je různorodá a můžete si vybrat své zaměření.
- Staňte se součástí prestižní advokátní kanceláře, mnohonásobného vítěze kategorie veřejné zakázky v soutěži Právnícká firma roku.
- Přidejte se k týmu špičkových odborníků.

Kontaktujte nás

- +420 606 024 476 ■ recruit@mt-legal.com

- PRAHA ■ BRNO ■ OSTRAVA
- info@mt-legal.com
- www.mt-legal.com

BRÁNÍME SLUŠNÉ

NONSTOP
LINKA

NEPROPLACENÁ
MZDA

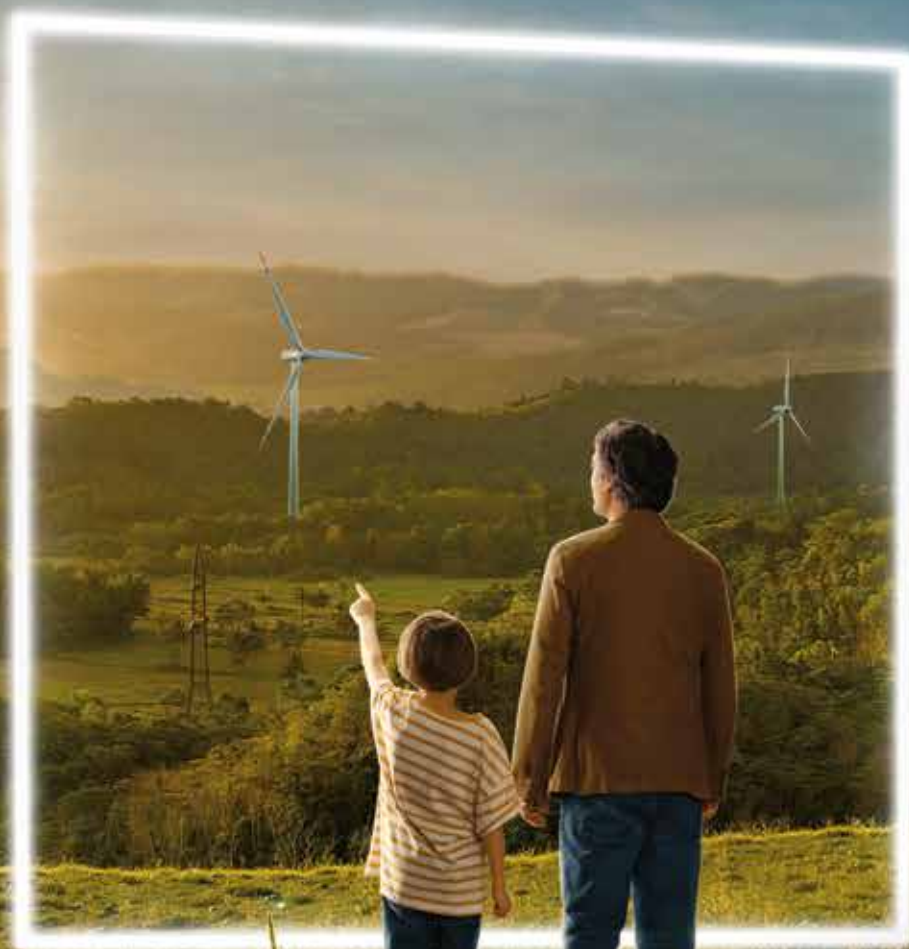
NEOPRÁVNĚNÁ
VÝPOVĚĎ

www.das.cz | info@das.cz | 267 990 711

Nakročte s námi do budoucnosti

Bud'te u toho a tvořte
čistou energii zítřka.

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

kde.jinde.cz

KARIÉRNÍ PORTÁL SKUPINY ČEZ

PŘISPĚJTE SPOLEČNĚ S NÁMI NA CELODENNÍ STRAVU DĚTEM V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

TRANSPARENTNÍ ÚČET:

777 777 441 / 0300

DĚKUJEME VÁM!

WOMEN-FOR-WOMEN.CZ

BRÁNÍME SLUŠNÉ

**NONSTOP
LINKA**

NEPROPLACENÁ
MZDA

NEOPRÁVNĚNÁ
VÝPOVĚĎ

www.das.cz | info@das.cz | 267 990 711